

PRAKSISOVERSIGTER • SAMLET UDGAVE

Praksis inden for *arveret og dødsboskifte*

Arv, testamente og dødsboskifte – fra tvangsarv til bobestyrer.

OVERSIGTER

13

AFGØRELSE

272

PERIODE

2002–2026

13 OVERSIGTER

Indhold

01	Afkald på ventende arv (arveloven § 42)	16 afg.
02	Arvens fordeling – arveklasser og ægtefællens arvelod	17 afg.
03	Arveret – testamente, tvangsarv og uskiftet bo	22 afg.
04	Bobestyrerbehandling af dødsboer	27 afg.
05	Boudlæg af små dødsboer	13 afg.
06	Dødsbobeskatning – skattefritagelse, mellemperiode og succession	28 afg.
07	Dødsboskifte	16 afg.
08	Dødgaver og dødslejegaver (arveloven § 93)	20 afg.
09	Insolvente dødsboer (insolvensbehandling efter dødsboskifteloven)	31 afg.
10	Internationalt arveskifte – kompetence, lovvalg og henvisning	29 afg.
11	Legal arveorden og tvangsarv	16 afg.
12	Privat skifte – udlevering, arvingernes gældshæftelse og forenklet privat skifte	21 afg.
13	Ægtefælleudlæg og suppleringsarv	16 afg.

Hver oversigt er et selvstændigt kapitel med introduktion, principper, gennemgang, lovgrundlag og citerede afgørelser. Titlerne er klikbare, og kapitlerne findes også som bogmærker i PDF-læseren.

01

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over afkald på ventende arv (arveloven § 42)

Aftalekravet i arveloven § 42, stk. 2, og det afgiftsretlige filter i boafgiftsloven § 5

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 16 afgørelser · 2008-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Afkald på ventende (forventet) arv er en aftale, som en arving indgår med arveladeren i dennes levende live, jf. [arveloven § 42](#). Konstruktionen er civilretligt enkel – en ensidig erklæring er ikke nok, og kun arveladeren kan ophæve afkaldet igen – men den er afgiftsretligt farlig, fordi et civilretligt gyldigt afkald langt fra altid har afgiftsmæssig virkning efter [boafgiftsloven § 5](#). Praksis fra skifteretterne, landsretterne, Højesteret og Landsskatteretten kredser derfor om tre knudepunkter: aftalekravet og afkaldets rækkevidde over for livsarvinger, fristen og formen for meddelelse til skifteretten, og omkvalificeringen af den "fortrude" afkaldserklæring til afkald på falden arv eller gave med dobbeltbeskatning til følge.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Afkald på ventende (forventet) arv er en aftale mellem arvingen og arveladeren – en ensidig afkaldserklæring er ikke tilstrækkelig, jf. arveloven § 42, stk. 2.
- 02** Afkaldet skal gives over for arveladeren selv; sidder arveladerens ægtefælle i uskiftet bo, kan afkaldet dog gives over for denne.
- 03** Der gælder ingen formkrav til afkald på ventende arv, men af bevismæssige grunde bør aftalen affattes skriftligt og eventuelt underskrives for notaren.
- 04** Et ubetinget afkald har virkning, når det er kommet frem til arveladeren; er afkaldet betinget, kræves arveladerens accept, som kan gives stiltiende – nægtes accept, er afkaldet uden virkning.
- 05** Et afkald på ventende arv kan kun ophæves af arveladeren; afkaldsgiveren kan ikke ensidigt fortryde sit afkald.
- 06** En senere tilbagekaldelse fra afkaldsgiveren omkvalificeres afgiftsretligt til et afkald på falden arv eller til en gave.
- 07** Afkaldet har også virkning for afkaldsgiverens livsarvinger, medmindre disses arveret udtrykkeligt er forbeholdt, jf. arveloven § 42, stk. 3.

- 08** Afkald kan gives mod eller uden vederlag; vederlag for afkald på forventet arv afgiftsberigtiges som gave efter boafgiftsloven § 23, stk. 3.
- 09** Civilretlig gyldighed er ikke nok: den afgiftsmæssige virkning forudsætter, at boafgiftslovens § 5 er opfyldt – ellers indtræder dobbeltbeskatning.
- 10** Afkaldet skal være blankt; et afkald, der er gjort betinget af fx rentenydelse af den arv, der gives afkald på, mister sin afgiftsmæssige virkning.
- 11** Afgiftsmæssigt kan afkald kun gives til fordel for egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der ifølge testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader.
- 12** Meddelelse om afkald skal være givet over for skifteretten inden indlevering af den endelige boopgørelse og senest inden udlodning påbegyndes, jf. boafgiftsloven § 5, stk. 4.
- 13** En sædvanlig skiftefuldmagt giver ikke fuldmagt til på arvingens vegne at give arveafkald – meddelelsen skal være underskrevet af arvingen selv eller vedlagt dokumentation for særskilt fuldmagt.
- 14** Overskrides fristen, ses der ved afgiftsberegningen bort fra afkaldet, og afkaldsgiveren afgiftsberigtiges som arving med gaveafgift eller indkomstskat hos modtageren oveni.
- 15** Der kan ikke foretages udlæg i ventende arv, da retsplejelovens § 508 udelukker udlæg i fremtidige erhvervelser.
- 16** Konkurslovens omstødelsesregel i § 65 omfatter efter sin ordlyd kun afkald på falden arv – et gyldigt afkald på ventende arv falder uden for bestemmelsen.
- 17** Utilsigtede afgiftsvirkninger af et arveafkald eller af dets tilbagekaldelse kan efter omstændighederne repareres ved omgørelse efter skatteforvaltningsloven § 29.
- 18** Skifteretten afgør suverænt, om et afkald opfylder betingelserne i boafgiftsloven § 5, men har ikke kompetence til at træffe afgørelse om de skattemæssige konsekvenser af en tilbagekaldelse.

Retsgrundlaget: arveloven § 42 og den dobbelte prøvelse i civilret og afgiftsret

§ 1

Arveloven § 42 samler i tre stykker hele den civilretlige regulering af arveafkald:

Stk. 1. En arving kan mod eller uden vederlag give afkald på såvel forventet som falden arv.

Stk. 2. Afkald på forventet arv skal gives over for arveladeren. Hvis arveladerens ægtefælle er i uskiftet bo, kan afkald dog gives over for denne.

Stk. 3. Et afkald på arv har også virkning for arvingens livsarvinger, medmindre disses arveret er forbeholdt.

Bestemmelsen dækker både legale arvinger og testamentsarvinger. For så vidt angår **forventet** (ventende) arv viderefører § 42, stk. 1 den tidligere arvelovs § 31, stk. 1, mens udtrykkelig regulering af afkald på **falden** arv var en nydannelse med arveloven af 2007.

Det centrale – og ofte oversete – er, at bestemmelsen kun regulerer den civilretlige side. Lovgiver understregede udtrykkeligt i de specielle bemærkninger til § 42 i [Forslag til Arvelov \(L 100, FT 2006-07\)](#), at man ikke greb ind i afgiftsretten:

Forslaget tilsigter ikke at gribe ind i området for boafgiftslovens § 5. Der vil således fortsat være tilfælde, hvor der kan gives civilretligt gyldigt afkald, men hvor der efter § 5 sker dobbeltbeskatning. Det vil f. eks. være tilfældet, hvor afkaldsgiveren gør sit afkald betinget af andre forhold end vederlag, herunder hvor afkaldet gøres betinget af, at afkaldsgiveren forbeholder sig rentenydelse.

Enhver disposition om ventende arv skal derfor bestå to prøvelser: den aftaleretlige efter § 42, stk. 2, og den afgiftsretlige efter [boafgiftsloven § 5](#) og [§ 23, stk. 3](#). Den dybere analyse af hele afkalds- og arveforskukskomplekset findes i Justitsministeriets [betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen mv.](#), kapitel 10 om aftale om arv samt arveforsku, som lovforslaget bygger på.

Der er ingen vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer til hverken [arveloven § 42](#) eller [boafgiftsloven § 5](#).

LOV

[Arveloven § 42, stk. 1-3](#)[Boafgiftsloven § 5](#)[Boafgiftsloven § 23, stk. 3](#)

§ 2 Aftalekravet i § 42, stk. 2 – afkaldet skal gives over for arveladeren og komme frem

Afkald på ventende arv er ikke en ensidig råderetsdisposition. Forarbejderne til [§ 42, stk. 2](#) er utvetydige:

Arveafkald indebærer, at der indgås en aftale mellem arvingen (afkaldsgiveren) og arveladeren. En ensom afkaldserklæring er således ikke tilstrækkelig.

De aftaleretlige konsekvenser er udfoldet samme sted, og de er væsentlige i praksis:

- **Accept.** Afkaldet skal accepteres af arveladeren, hvilket kan ske stiltiende. *"Nægtes accept, er afkaldet uden virkning, idet en aftale i så fald ikke er indgået."*
- **Ubetingede afkald.** Er afkaldet uden betingelser, er det tilstrækkeligt, at det er kommet frem til arveladeren; her kræves ikke accept.
- **Form.** *"Der stilles ingen formkrav til en aftale om afkald på forventet arv. Af bevismæssige årsager bør aftalen dog som hovedregel affattes skriftligt og eventuelt også underskrives for notaren."*

Modstykket gælder for afkald på **falden** arv, som § 42, stk. 2, ikke regulerer: her afgøres det efter almindelige aftaleretlige regler, om afkaldet er gyldigt afgivet, og over for hvem – typisk bobestyreren, medarvingerne eller skifteretten. Også dér gælder, at *"en ensom erklæring ikke er tilstrækkelig"*.

At aftalekravet er en reel gyldighedsbetingelse, og ikke blot en formalitet, viser sig, når afkaldet efterprøves. Retten i Lyngby behandlede i [BS-1748/2014-LYN](#) netop spørgsmålet om gyldigheden af et arveafkald med [arveloven § 42, stk. 2](#) som det centrale retsgrundlag, i en sag med både aftaleretlige og insolvensretlige aspekter.

Den særlige adgang i § 42, stk. 2, 2. pkt. til at give afkaldet over for arveladerens ægtefælle i uskiftet bo har praktisk betydning ud over afgiftsretten. Ægteskabsvejledningen beskriver samspillet med arvelovens skiftepligt ved nyt ægteskab: livsarvingerne kan ikke give afkald på skifte og samtidig bevare deres arveret, men "hvis alle andre arvinger efter førstafdøde ægtefælle giver arveafkald til fordel for den længstlevende ægtefælle, er der kun én arving (den længstlevende ægtefælle)" – og så er skifte ikke nødvendigt for at indgå nyt ægteskab, jf. Ægteskabsvejledningen pkt. 2.6.1.6.

LOV

Arveloven § 42, stk. 2

PRAKSIS Byretten · Sag om gyldigheden af et arveafkald

10.06.2015

§ 3 Afkaldets afsmittende virkning på afkaldsgiverens livsarvinger, jf. § 42, stk. 3

Hovedreglen i § 42, stk. 3 er, at afkaldet **også** rammer afkaldsgiverens livsarvinger. Forarbejderne præciserer, at bestemmelsen omfatter både forventet og falden arv, og at reglen for forventet arv svarer til den tidligere arvelovs § 31, stk. 1, 2. pkt.

Konsekvensen er dobbelt:

- **Uden forbehold** falder afkaldsgiverens gren helt ud af arvefølgen, og arveladeren får dermed fri adgang til at testere over den lod, der er givet afkald på – eller lade den tilfalde de øvrige legale arvinger.
- **Med forbehold** for livsarvingernes arveret indtræder børnene i lodden. Forbeholdet skal være taget; det læses ikke ind i afkaldet.

Afgiftsretligt er forbeholdet ikke frit. Forarbejderne til [boafgiftsloven § 5](#) fastslår, at det er en betingelse, "at et afkald ikke forrykker den arvedeling, der ville have fundet sted, hvis afkaldsgiver var død før arveladeren", og videre:

Der kan dog gives afkald med forbehold af livsarvingers legale arveret, hvis arven fordeles lige mellem disse. Afkald på testamentarisk arv kan kun gives med forbeholdt arveret for livsarvinger, hvis livsarvingerne efter testamentet har indtrædelsesret, dvs. at de ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader.

Dette er baggrunden for kredsafgrænsningen i § 5, stk. 2. Forarbejderne illustrerer også, hvornår afkaldet er afgiftsmæssigt neutralt: "Hvis et barn giver afkald til fordel for børnebørn, vil det f.eks. ikke medføre ændret afgiftsberegning. Det samme er tilfældet ved et afkald på arv efter forældre til fordel for søskende. Derimod vil et afkald fra forældre til fordel for afdødes søskende medføre ændringer."

LOV

Arveloven § 42, stk. 3

Boafgiftsloven § 5, stk. 2

§ 4 Afkald mod vederlag og grænsedragningen mod arveforskud

§ 42, stk. 1 tillader udtrykkeligt afkald **mod** vederlag. Afgiftsretligt skilles de to situationer skarpt:

Situation	Afgiftsretlig behandling	Hjemmel
Vederlag for afkald på forventet arv	Anses som gave	Boafgiftsloven § 23, stk. 3

Vederlag for afkald på falden arv	Anses som arv til afkaldsgiver	Boafgiftsloven § 5, stk. 3
Vederlag/falden arv udbetalt uden skifte	Afgiftspligt ved udbetalingen – uden bundfradrag	Boafgiftsloven § 8, stk. 3

Denne todeling er afgørende at holde fast i, fordi den er den direkte kilde til dobbeltbeskatning, når konstruktionen skrider: gives afkaldet på forventet arv mod vederlag, betaler afkaldsgiveren gaveafgift af vederlaget efter [§ 23, stk. 3](#), og bortfalder afkaldets afgiftsvirkning senere, beskattes den samme værdi igen som arv. Bemærk i øvrigt, at gaveafgiftskredsen i [boafgiftsloven § 22](#) er under ændring: ved [lov nr. 369 af 9. april 2025](#) indsættes søskende som ny litra g med virkning fra 1. januar 2027, og ved [lov nr. 563 af 27. maj 2025](#) er sociale forældre og deres børn indarbejdet i kredsen.

Når vederlaget nærmer sig hele arvelodden, glider konstruktionen over mod **arveforskud**. Efter [arveloven § 43](#) foreligger arveforskud, når *"en arving fra arveladeren har modtaget en ydelse af økonomisk værdi og det må anses for aftalt, at værdien af ydelsen senere skal fradrages i arvingens arv"*. Forskellen er reel: ved arveforskud lægges forskuddet efter [§ 47, stk. 1](#) tilbage til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv, og overstiger forskuddet arvelodden, skal arvingen efter [§ 46, stk. 2](#) ikke betale det overskydende tilbage, medmindre han særligt har forpligtet sig dertil. Ved arveafkald mod vederlag sker der derimod ingen tilbagelægning – lodden er endeligt ude af boet. Dør modtageren af et arveforskud før arveladeren, fradrages forskuddet i livsarvingernes arv, jf. [§ 46, stk. 3](#), hvilket er en parallel til afsmitningsreglen i [§ 42, stk. 3](#).

Den afgiftsretlige risiko ved lavt eller skævt vederlag illustreres af [SKM2019.95.ØLR](#). En arving gav i et dødsbo blankt arveafkald – dvs. uden vederlag – og købte samtidig boets faste ejendom til den offentlige ejendomsvurdering minus 15 pct., selv om handelsværdien var næsten det dobbelte. Østre Landsret fandt, at appellantens **som følge af arveafkaldet ikke var arving i boet**, og at forskellen mellem handelsværdien og det betalte derfor ikke var en formueforøgelse hidrørende fra arv, men en indkomstskattepligtig gave efter statsskattelovens § 4, litra c. Afgørelsen er refereret i Den juridiske vejledning, afsnit [C.E.13.2.1](#).

LOV	Arveloven § 42, stk. 1, 3	Arveloven § 43	Arveloven § 46, stk. 2, 3
	Arveloven § 47, stk. 1	Boafgiftsloven § 5, stk. 3	Boafgiftsloven § 8, stk. 3
	Boafgiftsloven § 23, stk. 3		

§ 5 Kun arveladeren kan ophæve afkaldet – og den fortrudte afkaldserklæring omkvalificeres

Det praktisk vigtigste – og hårdeste – princip på området er, at **afkaldsgiveren ikke selv kan fortryde**. Fordi afkaldet er en aftale, kan det kun ophæves af den anden aftalepart, arveladeren. Princippet er gengivet ordret i Landsskatterettens afgørelser af 2. november 2020, hvor retten refererer Vestre Landsrets præmis:

Da et afkald på forventet arv kun kan ophæves af arvelader, er A's tilbagekaldelse [...] [behandlet som et afkald] på falden arv, da et afkald på forventet arv kun kan ophæves af arvelader.

Konsekvensen er en **omkvalificering**: den erklæring, arvingen selv opfatter som en "annullation" af sit tidligere afkald, kan efter arveladerens død ikke genoplive den bortgivne lod. I stedet behandles dispositionen som et afkald på falden arv efter [boafgiftsloven § 5, stk. 1](#) – eller, hvis betingelserne i § 5 ikke er opfyldt, som en gave med gaveafgift efter [boafgiftsloven § 22](#). Det er præcis det forløb, der ligger bag [20-0021746](#) og den parallelle afgørelse [20-0021742](#), offentliggjort som [SKM2021.117.LSR](#), hvor et

oprindeligt insolvensbegrundet, fuldstændigt arveafkald blev søgt tilbagekaldt, og hvor tilbagekaldelsen af Vestre Landsret var blevet omkvalificeret med gaveafgiftsmæssige konsekvenser.

Den fristmæssige side af tilbagekaldelsen er behandlet i et sammenhængende sæt afgørelser fra 2011. Skifteretten i Holstebro fastslog i [SKS-278/2010-HOL](#) af 31. august 2011:

Erklæringen om tilbagekaldelse af arveafkaldet er først meddelt skifteretten efter udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen, hvorfor der ved beregningen af boafgiften er bortset herfra, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4, og Højesterets kendelse trykt i U 2009.1024.H.

Kendelsen blev kæret, og Vestre Landsret tog ved [BS-2233/2011-VLR](#) af 14. oktober 2011 stilling til, om [boafgiftsloven § 5, stk. 4](#) var til hinder for at tillægge tilbagekaldelsen virkning ved afgiftsberegningen. Sagsparret viser, at spørgsmålet om tilbagekaldelse ikke blot er et aftaleretligt, men også et fristmæssigt problem: selv hvis en tilbagekaldelse civilretligt kunne respekteres, er den afgiftsmæssigt uden virkning, hvis den ikke er meddelt skifteretten rettidigt.

Kompetencefordelingen er senere præciseret. Efter Den juridiske vejledning, afsnit [C.E.13.1](#), er det suverænt skifterettens kompetenceområde at afgøre, om et arveafkald opfylder betingelserne i [§ 5](#), og afgørelsen er judiciel, så uenige arvinger må kære til landsretten. Men skifteretten har **ikke** kompetence til at træffe afgørelse om de skattemæssige konsekvenser af en tilbagekaldelse af et arveafkald, jf. [TfA2025.74](#), hvor landsretten ophævede skifterettens kendelse herom og hjemviste sagen.

LOV	Arveloven § 42, stk. 2	Boafgiftsloven § 5, stk. 1, 4	Boafgiftsloven § 22, stk. 1
PRAKSIS			
	Landsretten · Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald		14.10.2011
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald		31.08.2011
	Landsskatteretten · Landsskatteretten tillod omgørelse af arveafkald for at undgå gaveafgift		02.11.2020
	Landsskatteretten · Tilladelse til omgørelse af tilbagekaldelse af arveafkald		02.11.2020

§ 6 Det afgiftsretlige filter i boafgiftsloven § 5, stk. 1-3: blankt afkald til en snæver kreds

[Boafgiftsloven § 5](#) lovfæstede i 1995 den administrative praksis, der havde udviklet sig under arve- og gaveafgiftsloven. Forarbejderne til [1994 LSF 254 \(forslag til lov om afgift af dødsboer og gaver\)](#) beskriver mekanikken og – hvad der er afgørende – sanktionen:

Efter denne praksis kan en arving give afkald på arv, således at arvingen ikke skal betale arveafgift af den arv, afkaldet vedrører, men således at den, til fordel for hvem afkaldet gives, i stedet betaler afgiften. [...] Er disse betingelser ikke opfyldt, skal afkaldsgiver betale afgift uanset afkaldet, og afkaldsmodtager skal betale gaveafgift af det modtagne.

Blanketkravet står samme sted:

Afkaldet skal være blankt og må således ikke være gjort betinget, f.eks. af en rentenydelse af arven, der gives afkald på, eller af arveret efter afkaldsmodtager.

Sammenholdt med [§ 5, stk. 2](#) – hvorefter afkald kun kan gives til fordel for **egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der ifølge testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader**, og "*afkaldet kan ikke i øvrigt gøres betinget*" – kan betingelserne opstilles således (jf. Den juridiske vejledning, afsnit [C.E.13.1](#)):

- Afkaldet skal være givet til fordel for en person inden for den snævre kreds i § 5, stk. 2.
- Afkaldet må ikke være dispositivt (betinget).
- Afkaldet skal være meddelt skifteretten inden den endelige boopgørelse indleveres og inden udlodning påbegyndes, jf. § 5, stk. 4.

Det er samspillet med [arveloven § 42](#), der skaber dobbeltbeskatningen: arveloven tillader afkald både mod vederlag og med betingelser, men boafgiftsloven honorerer kun det blanke afkald. Lovgiver var, som citeret i første afsnit, fuldt bevidst herom ved arvelovsreformen og henviste udtrykkeligt til Folketingstidende 1994-95, Tillæg A, s. 3848.

At kravet om **civilretlig** gyldighed er en selvstændig – og ikke tilstrækkelig – betingelse, fremgår af Skatterådets praksis. I [SKM2019.493.SR](#) bekræftede Skatterådet, at forældres arveafkald til fordel for spørgeren havde afgiftsmæssig virkning for den samlede arv – også for den del, der blev skiftet i udlandet – netop fordi "der var tale om civilretligt gyldige arveafkald og betingelserne i BAL § 5 var opfyldt", og fordi "afkaldet er uden betingelser og omfatter al arv". Samme dobbeltprøvelse ses i [SKM2026.223.SR](#) om en engelsk "Deed of Variation".

Den konkrete registrering sker i boopgørelsen: efter [boafgiftsbekendtgørelsen § 2](#), stk. 1, nr. 5, skal boopgørelsen indeholde oplysning om arveafkald – og efter nr. 6 om arveforsbud.

LOV

Arveloven § 42

Boafgiftsloven § 5, stk. 1-4

§ 7 Fristen og formen i boafgiftsloven § 5, stk. 4 – den hyppigste faldgrube

[§ 5, stk. 4](#) er den bestemmelse, der genererer mest retspraksis, fordi konsekvensen af fristoverskridelse er ubarmhertig. Skatteministeriets egen beskrivelse i forarbejderne til revisionen af dødsboskifteloven fra 2011 er præcis:

Hvis fristen om, at afkaldet skal være meddelt til skifteretten senest inden udlodningen i et bo påbegyndes, ikke overholdes, anses personen, der giver arveafkald, alligevel for at være den retmæssige arving med de afgiftsmæssige konsekvenser, det medfører. Der skal så først betales boafgift af arven til arvingen, og derefter skal den person til fordel for hvem, afkaldet blev givet, enten betale gaveafgift eller indkomstskat af beløbet (arven) - afhængig af slægtskabet til arvingen, der giver arveafkald.

Ledeafgørelsen er Højesterets kendelse af 27. januar 2009, [BS-305/2008-HJR](#) (U.2009.1024 H, offentliggjort som [SKM2009.175.HR](#)). Boopgørelsen indeholdt en erklæring om, at børnene gav afkald på 65 pct. af arven, men var underskrevet i henhold til sædvanlige skiftefuldmagter. Højesteret opstillede tre præmisser:

Meddelelse om arveafkald til skifteretten kan gives særskilt eller i boopgørelsen. En skriftlig meddelelse skal være underskrevet af den arving, som giver afkald, eller vedlagt dokumentation for den underskrivendes fuldmagt til at repræsentere arvingen i dette forhold. En sædvanlig skiftefuldmagt giver ikke fuldmagt til på arvingens vegne at give arveafkald.

På denne baggrund finder Højesteret, at der ikke kan stilles krav om aflevering på skifterettens kontor inden fristens udløb.

Selv om boopgørelsen må anses for rettidigt indsendt, er behørig meddelelse først sendt til skifteretten med brev af 5. juli 2007. Fristen for meddelelse om arveafkaldene var da sprunget, og der kan derfor ikke tillægges arveafkaldene virkning ved beregningen af boafgift.

Kendelsen stadfæstede Vestre Landsrets kendelse af 27. juni 2008 i **BS-575/2008-VLRci** (V.L. B-0575-08), der havde koblet fristen i **§ 5, stk. 4** direkte sammen med fristen i **dødsboskifteloven § 32**:

Det fremgår af forarbejderne til boafgiftslovens § 5, stk. 4, at den tidsmæssige betingelse for at meddele skifteretten oplysning om arveafkald er opfyldt, hvis meddelelsen gives samtidig med indleveringen af endelig boopgørelse. [...] Da boopgørelsen er indleveret efter, at fristen herfor udløb, er de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4.

Førsteinstansen var Skifteretten i Aalborgs kendelse af 19. marts 2008, **SKS-10/2006-ALB**, som fastholdt afgiftsberegningen uden at tillægge de delvise arveafkald virkning. Landsretten bemærkede desuden, at en begæring om overgang til bobestyrerbehandling skal fremsættes over for skifteretten og ikke kan behandles under kæremålet – en pointe Højesteret tiltrådte.

Vigtig opdatering af retstilstanden: de tre afgørelser blev truffet, da **dødsboskifteloven § 32** foreskrev indsendelse inden 3 måneder efter den valgte skæringsdag (dog altid mindst 9 måneder fra dødsdagen). Ved revisionen af dødsboskifteloven i 2011 blev bestemmelsen nyaffattet, så boopgørelsen nu skal indsendes **senest 15 måneder efter dødsdagen**. Af forarbejderne fremgår:

Med ændringen foreslås det at ophæve fristerne på henholdsvis 3 og 9 måneder og i stedet fastsætte én frist på 15 måneder fra dødsdagen. Forslaget har således til formål at forenkle fristberegningen.

Princippet i U.2009.1024 H – at meddelelse om arveafkald skal ske senest samtidig med indgivelsen af boopgørelsen eller ved udløbet af fristen herfor – består uændret; det er alene fristberegningen, der er forenklet.

§ 5, stk. 4 er selv ændret to gange for at afbøde utilsigtede virkninger:

- Ved ændringsloven af 15. februar 2000 blev der indsat et punktum om **acontoudlodning til en længstlevende ægtefælle**, så en sådan udlodning ikke forspilder et senere arveafkald.
- Ved revisionen af dødsboskifteloven i 2011 blev bestemmelsen nyaffattet, så også **opfyldelse af legater**, jf. **dødsboskifteloven § 14**, kan ske før afkaldet meddeles. Baggrunden var udtrykkelig: fremrykningen af legatopfyldelsen "*bør ikke medføre afgiftsmæssige konsekvenser for den, der giver afkald på arv*", og man ville undgå, at "*der vil opstå dobbeltbeskatningssituationer i videre omfang*".

Efter Den juridiske vejledning kan følgende således tages ud af boet, før arveafkaldet meddeles skifteretten: acontoudlodning til længstlevende ægtefælle, udlodning til opfyldelse af legater samt deling af sædvanligt indbo og personlige effekter.

LOV

[Boafgiftsloven § 5, stk. 4](#)
[Boafgiftsloven § 10, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 14](#)
[Dødsboskifteloven § 32](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald

27.01.2009

Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald

27.06.2008

Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald

19.03.2008

§ 8 Insolvente arvinger: udlægsforbud, konkursomstødelse og de insolvensbegrundede afkald

Den ventende arv står i en særlig kreditorretlig position, og det er netop denne position, der gør afkald på ventende arv til et yndet – og risikabelt – instrument for gældsplagede arvinger.

Ingen udlæg i ventende arv. [Retsplejeloven § 508](#) bestemmer, at udlæg kan foretages i rede penge samt i fast ejendom, løsøre, fordringer og andre aktiver, hvis identitet kan fastslås, "*men ikke i fremtidige erhvervelser*". Ventende arv er en fremtidig erhvervelse; en arvings kreditorer kan derfor ikke gøre udlæg i den. Skattestyrelsen sammenfatter retsstillingen i Den juridiske vejledning: der kan ikke gives arveafkald, efter at der er foretaget udlæg i arven, men er der afgivet arveafkald, er der ingen arv at foretage udlæg i.

Konkursomstødelse rammer kun falden arv. [Konkursloven § 65](#) giver adgang til at omstøde afkald på arv, "*som er tilfaldet*" skyldneren, hvis afkaldet er givet senere end seks måneder før fristdagen, jf. [stk. 1](#) – og efter [stk. 2](#) inden for to år, medmindre det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved afkaldet blev insolvent. Skattestyrelsen fremhæver den afgørende afgrænsning i vejledningen om [omstødelse af arveafkald](#):

Bestemmelsen omfatter kun afkald på falden arv, jf. bestemmelsens ordlyd. Arveladeren skal dermed være afgået ved døden, da afkaldet blev givet.

Et gyldigt afkald på **ventende** arv falder dermed uden for omstødesreglen – og skyldneren kan endda under en verserende konkurs give afkald på forventet arv. Modsat er det kun boet, der kan give gyldigt afkald på falden arv.

Kerneproblemet. Kombinationen – kreditorbeskyttelse ved at give afkald i arveladerens levende live, uden risiko for omstødelse – er det, der i praksis driver de *insolvensbegrundede* afkald. Problemet opstår, når arvingens økonomi senere retter sig, eller når afkaldet viser sig at have utilsigtede konsekvenser: Da kan afkaldsgiveren **ikke** ensidigt fortryde, jf. afsnittet ovenfor, og forsøget omkvalificeres til afkald på falden arv eller gave. Det er præcis konstellationen i [20-0021746](#) og [20-0021742](#), og den insolvensretlige dimension går også igen i [BS-1748/2014-LYN](#) om gyldigheden af et arveafkald efter [arveloven § 42, stk. 2](#).

LOV

[Arveloven § 42, stk. 2](#)
[Konkursloven § 65, stk. 1, 2](#)
[Retsplejeloven § 508](#)

PRAKSIS

Byretten · Sag om gyldigheden af et arveafkald

10.06.2015

Landsskatteretten · Landsskatteretten tillod omgørelse af arveafkald for at undgå gaveafgift

02.11.2020

Landsskatteretten · Tilladelse til omgørelse af tilbagekaldelse af arveafkald

02.11.2020

§ 9 Omgørelse efter skatteforvaltningsloven § 29 som reparation af et mislykket afkald

Når afkaldet eller dets tilbagekaldelse er slået fejl afgiftsretligt, er omgørelse efter [skatteforvaltningsloven § 29, stk. 1](#) den sidste udvej. Bestemmelsen tillader, at en efterfølgende ændring af en privatretlig disposition tillægges skattemæssig virkning, hvis fem kumulative betingelser er opfyldt: dispositionen må ikke i overvejende grad have været båret af hensyn til at spare eller udskyde skatter, den skal utvivlsomt have haft væsentlige utilsigtede skattemæssige virkninger, den skal have været lagt klart frem for myndighederne, de privatretlige virkninger af ændringen skal være enkle og overskuelige, og alle berørte skal tiltræde.

Landsskatteretten tillod omgørelse i [20-0021746](#) og [20-0021742](#) (SKM2021.117.LSR). Afgørelsen er gengivet således i Den juridiske vejledning, afsnit [C.E.13.2.1](#):

Landsskatteretten gav tilladelse til omgørelse af en tilbagekaldelse af et arveafkald, da hovedårsagen til tilbagekaldelsen af arveafkaldet fandtes at være, at skatteyderen også skulle have del i arven efter sin afdøde ægtefælle. Dispositionen var derfor ikke i overvejende grad båret af hensyn til at spare eller udskyde skatter, uagtet at tilbagekaldelsen af arveafkaldet ville medføre, at boafgiften blev lavere. De øvrige betingelser for omgørelse var ligeledes opfyldt.

Pointen er central: det er ikke diskvalificerende, at omgørelsen **også** giver en afgiftsbesparelse – det afgørende er, om den oprindelige disposition i overvejende grad var skattemotiveret.

At betingelserne ellers håndhæves stramt, viser den øvrige omgørelsespraksis, som en rådgiver bør holde sig for øje, før arveafkaldskonstruktionen bygges:

Afgørelse	Fejlende betingelse	Resultat
10-00860	Nr. 1 (skattemotiv) og nr. 3 (klart fremlagt)	Omgørelse nægtet
12-0190168	Nr. 3 – forholdet fremgik ikke af regnskab eller selvangivelse	Omgørelse nægtet
18-0000924	Ansættelsen hvilede ikke på den disposition, der ønskedes omgjort	Omgørelse nægtet

Særligt [18-0000924](#) er værd at bemærke i arveafkaldssammenhæng: omgørelse forudsætter, at ansættelsen **hviler på** netop den privatretlige disposition, der ønskes ændret. Ønsker man at omgøre selve arveafkaldet frem for tilbagekaldelsen, skal det derfor være afkaldet, der har udløst afgiftsansættelsen. Bemærk desuden, at [§ 29](#) efter sin ordlyd angår ansættelser af indkomstskat, ejendomsværdiskat, grundskyld og dækningsafgift, og at anmodning udløser et gebyr, jf. [stk. 3](#).

Se også praksisoversigterne om [omgørelse og genoptagelse på skatteområdet](#) og [bindende svar fra Skatterådet](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 5, stk. 1](#)

[Boafgiftsloven § 22, stk. 1](#)

[Skatteforvaltningsloven § 29, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS	Landsskatteretten · Afslag på omgørelse af indfrielse af aktionærlån da dispositionen ikke lå til grund for skatteansættelsen	25.11.2020
	Landsskatteretten · Landsskatteretten tillod omgørelse af arveafkald for at undgå gaveafgift	02.11.2020
	Landsskatteretten · Tilladelse til omgørelse af tilbagekaldelse af arveafkald	02.11.2020
	Landsskatteretten · Afslag på omgørelse af maskeret udlodning da dispositionen ikke var klart fremlagt for SKAT	08.05.2014
	Landsskatteretten · Nægtelse af omgørelse vedrørende udbetalte kørselsgodtgørelser	16.11.2010

§ 10 Grænseflader: dødslejgaver, falden arv og kompetencefordelingen

Afkald på ventende arv må holdes adskilt fra nabofigurer, som ofte optræder i samme bo, men følger andre regler.

Dødslejegaver. Hvor arveafkaldet fjerner en lod fra boet, trækker dødslejegaven en værdi **tilbage** i boet. Højesteret fastslog i **BS-21/2023-HJR** (jf. også registreringen som **Sag 21/2023**), at gaver omfattet af **arveloven § 93** skal medregnes ved opgørelsen af de værdier, en afdød efterlader sig efter **boafgiftsloven § 1**:

Højesteret finder, at det efter oplysningerne om Afdødes helbred må lægges til grund, at Afdødes død var nært forestående, da gaverne blev givet. Endvidere finder Højesteret, også når gavernes størrelse tages i betragtning, at Afdøde på dette tidspunkt var klar over, at hans død var nært forestående.

Kendelsen stadfæstede Vestre Landsrets kendelse i **BS-204/2022-VLR**. Praktisk betyder det, at et vederlag ydet af arveladeren i *umiddelbar tilknytning til dødsfaldet* som modydelse for et "afkald på forventet arv" risikerer at blive behandlet som dødslejegave og lagt tilbage til bobeholdningen – hvorved hele afkaldskonstruktionen mister sin virkning.

Afkald på falden arv. Efter dødsfaldet er der ikke længere tale om afkald på ventende arv. Fremgangsmåden reguleres ikke af **§ 42, stk. 2**, men af almindelige aftaleretlige regler, og afkaldet afgives typisk over for bobestyreren, medarvingerne eller skifteretten. Den rent boafgiftstekniske fordeling ved blanke afkald på falden arv behandles i praksisoversigten om **gaveafgift og arvebeskatning**, mens selve bobehandlingen og meddelelsen til skifteret og bobestyrer hører under **dødsboskifte**. Den almindelige arvedeling, tvangsarv, testamenter og uskiftet bo behandles under **arveret**.

Kompetencefordeling. Efter Den juridiske vejledning er det skifteretten, der afgør, om et afkald opfylder betingelserne i **boafgiftsloven § 5**, og finder skifteretten, at betingelserne ikke er opfyldt, beregnes boafgiften af den arv, afkaldsgiveren ville have modtaget uden arveafkaldet. Afgørelsen er judiciel og kæres til landsretten – hvilket er præcis den vej, sagerne **SKS-10/2006-ALB** → **BS-575/2008-VLRci** → **BS-305/2008-HJR** og **SKS-278/2010-HOL** → **BS-2233/2011-VLR** har fulgt. Skattemæssige konsekvenser af en tilbagekaldelse hører derimod under skatteforvaltningen og klagesystemet, jf. **TfA2025.74**.

Ved værdiansættelsen af aktiver, der indgår i vederlaget eller i den lod, der gives afkald på, gælder de almindelige regler i **cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning**.

LOV	Arveloven § 42, stk. 2	Arveloven § 93	Boafgiftsloven § 1	Boafgiftsloven § 5
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift			20.10.2023
	Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald			27.01.2009
	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift			09.09.2022
	Landsretten · Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald			14.10.2011
	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald			27.06.2008
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald			31.08.2011
	Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald			19.03.2008

§ 11 Sammenfatning – de otte spørgsmål rådgiveren skal have svar på

Praksis på området er koncentreret om få, men skarpe knudepunkter. Sammenfattende bør enhver disposition om ventende arv testes på følgende:

1.

Er der indgået en aftale med arveladeren? En ensidig erklæring fra arvingen er efter forarbejderne til [arveloven § 42, stk. 2](#) uden virkning. Er afkaldet betinget, kræves arveladerens accept – den kan dog gives stiltiende. Er det ubetinget, er det nok, at det er kommet frem.

2. **Er afkaldet givet over for rette adressat?** Arveladeren selv – eller arveladerens ægtefælle, hvis denne sidder i uskiftet bo.
3. **Er beviset i orden?** Der er ingen formkrav, men forarbejderne anbefaler skriftlighed og eventuelt notarpåtegning. Sagerne om gyldighed, herunder [BS-1748/2014-LYN](#), viser hvorfor.
4. **Er livsarvingernes stilling afklaret?** Uden udtrykkeligt forbehold rammer afkaldet også dem, jf. [§ 42, stk. 3](#) – og arveladeren kan derefter testere frit over lodden.
5. **Er afkaldet blankt?** Betingelser ud over vederlag – navnlig forbeholdt rentenydelse – koster den afgiftsmæssige virkning og udløser dobbeltbeskatning, jf. forarbejderne til [boafgiftsloven § 5](#) og til [arveloven § 42](#).
6. **Er modtageren inden for kredsen?** Kun egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der efter testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død først, jf. [§ 5, stk. 2](#).
7. **Er vederlaget behandlet rigtigt?** Vederlag for afkald på forventet arv er gave efter [§ 23, stk. 3](#); vederlag for afkald på falden arv er arv efter [§ 5, stk. 3](#), og uden skifte gælder der intet bundfradrag, jf. [§ 8, stk. 3](#). Et "blankt" afkald kombineret med et favorabelt køb fra boet kan blive indkomstskattepligtigt, jf. [SKM2019.95.ØLR](#).
8. **Er fristen og formen over for skifteretten overholdt?** Meddelelsen skal være behørig – underskrevet af arvingen selv eller med særskilt fuldmagt, jf. [BS-305/2008-HJR](#) – og gives senest samtidig med indleveringen af boopgørelsen, hvis frist nu er 15 måneder fra dødsdagen efter [dødsboskifteloven § 32](#), og under alle omstændigheder inden udlodning påbegyndes, jf. [§ 5, stk. 4](#). Fristoverskridelse fører til, at afkaldet ses bort fra, jf. [BS-575/2008-VLRci](#) og [SKS-278/2010-HOL](#).

Og endelig det princip, der binder det hele sammen: **afkaldet er en aftale, og kun arveladeren kan ophæve den**. Forsøger afkaldsgiveren selv at fortryde, omkvalificeres dispositionen – og så er den eneste tilbageværende vej omgørelse efter [skatteforvaltningsloven § 29](#), som Landsskatteretten tillod i [20-0021746](#) og [20-0021742](#), men som i den øvrige praksis oftere nægtes end gives.

LOV	Arveloven § 42, stk. 2, 3	Boafgiftsloven § 5, stk. 2-4	Boafgiftsloven § 8, stk. 3
	Boafgiftsloven § 23, stk. 3	Dødsboskifteloven § 32	Skatteforvaltningsloven § 29, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald 27.01.2009 Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald 27.06.2008 Byretten · Sag om gyldigheden af et arveafkald 10.06.2015 Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald 31.08.2011 Landsskatteretten · Landsskatteretten tillod omgørelse af arveafkald for at undgå gaveafgift 02.11.2020 Landsskatteretten · Tilladelse til omgørelse af tilbagekaldelse af arveafkald 02.11.2020		

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Arveloven § 42	stk. 1-3	Arveloven § 43	
Boafgiftsloven § 5	stk. 1-4	Boafgiftsloven § 23	stk. 3

Dødsboskifteloven § 32	Konkursloven § 65	stk. 1, 2
Retsplejeloven § 508	Skatteforvaltningsloven § 29	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser 15 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 2

20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	21-2023
27.01.2009	Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald	3365-4005

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS 3

09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	4253-5095
14.10.2011	Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald	6658-7997
27.06.2008	Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	3334-3965

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS 3

10.06.2015	Sag om gyldigheden af et arveafkald	5848-6982
31.08.2011	Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	6657-7996
19.03.2008	Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	3328-3957

LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS 5

25.11.2020	Afslag på omgørelse af indfrielse af aktionærlån da dispositionen ikke lå til grund for skatteansættelsen	18-0000924
02.11.2020	Tilladelse til omgørelse af tilbagekaldelse af arveafkald	20-0021742
02.11.2020	Landsskatteretten tillod omgørelse af arveafkald for at undgå gaveafgift	20-0021746
08.05.2014	Afslag på omgørelse af maskeret udlodning da dispositionen ikke var klart fremlagt for SKAT	12-0190168
16.11.2010	Nægtelse af omgørelse vedrørende udbetalte kørselsgodtgørelser	10-00860

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 2

13.12.2024	Tvist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
03.12.2024	Tvist om tidsforbrug ved indhentelse af p-registrering i klatreklub under COVID-19-restriktioner	park-3957

02

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over arvens fordeling – arveklasser og ægtefællens arvelod

Fordelingen af nettoboet efter arveloven – arveklasser, ægtefællelod, suppleringsarv og arveforskud

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 17 afgørelser · 2009–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Praksisoversigten behandler den talmæssige fordeling af nettoboet efter arveloven: hvem der er arving, i hvilken rækkefølge arveklasserne kommer til, hvor stor ægtefællens legale arvelod er, og hvilke korrektioner der skal foretages for forlods udtagelse, suppleringsarv, arveforskud og dødslejgaver. Retsgrundlaget er arveloven (oprindeligt lov nr. 515 af 6. juni 2007), hvor lovgiver med 2007-reformen hævede ægtefællens legale arvebrøk fra 1/3 til 1/2 og samtidig nedsatte livsarvingernes tvangsarv fra 1/2 til 1/4 af den legale arv. Praxis er koncentreret om skifteretterne som første instans, mens landsretterne og Højesteret navnlig har taget stilling til rækkefølgen mellem boslod og arvelod ved fradrag af passivposter, til hvad der overhovedet indgår i fordelingsmassen, og til statens arveret. Beløbsgrænserne i § 5, stk. 2, og § 11, stk. 2, reguleres årligt efter § 97 og udgør for 2026 henholdsvis 1.580.000 kr. og 950.000 kr.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Arveretten bygger på tre arveklasser: børn og deres efterkommere udelukker forældre og deres efterkommere, som igen udelukker bedsteforældre og deres børn – fætre og kusiner er ikke legale arvinger.
- 02 Repræsentationsprincippet betyder, at et afdødt barns børn træder i barnets sted og deler dets lod indbyrdes lige; i 3. arveklasse gælder repræsentation kun ét led ned.
- 03 Ægtefællen arver halvdelen af arveladerens ejendele, når der er livsarvinger, og hele boet, når der ikke er livsarvinger; arveretten forudsætter et gyldigt ægteskab og bortfalder ved separation og skilsmisse.
- 04 En fjerdedel af både ægtefællens og hver livsarvinges legale arvelod er tvangsarv, og livsarvingens arv kan ved testamente begrænses til et beløb, der for 2026 udgør 1.580.000 kr.
- 05 Den længstlevende ægtefælles forlods udtagelse efter § 11, stk. 1, belaster hverken boslodskravet eller suppleringsarven – den går forud for al fordeling.

- 06** Suppleringsarven i § 11, stk. 2, er en minimumsgaranti: længstlevende kan udtage så meget, at bos- og arvelod plus fuldstændigt særeje samlet når op på grundbeløbet 600.000 kr., reguleret til 950.000 kr. for 2026.
- 07** Forsørgertabserstatning, livsforsikringer og pensionsydelse, der udbetales til længstlevende i anledning af dødsfaldet, skal medregnes i suppleringsarvsberegningen – derimod ikke overgangsbetrag, begravelseserstatning og efterladtegodtgørelse.
- 08** En særlivsarving efter førstafdøde har efter § 11, stk. 4, en køberet til aktiver med særlig erindringsværdi mod kontant betaling af vurderingsprisen – også når suppleringsarven ellers ville opsluge boet.
- 09** Ægtefællens ret til at overtage delingsformueaktiver til vurderingsbeløbet efter § 12 går forud for arvingernes tilsvarende ret efter § 6, men viger for særlivsarvingens erindringsværdi-fortrinsret.
- 10** Passivposten efter boafgiftslovens § 13 a skal fratrækkes ved opgørelsen af fællesboet – ikke i arvingernes arvelodder – når det er den længstlevende ægtefælle, der succederer i det latente skattetilsvær.
- 11** Arveforskud lægges til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv og fradrages derefter i modtagerens lod; overstiger forskuddet lodden, skal det overskydende ikke betales tilbage.
- 12** Gaver givet kort før døden på et tidspunkt, hvor døden måtte anses for nært forestående, og hvor giveren var klar over det, behandles som testamentariske dispositioner og lægges tilbage til bobeholdningen.
- 13** Retten til arv, forsikringssum og pensioner kan frakendes ved dom, når en forsætlig straffelovsovertrædelse har medført arveladerens død – og også når gerningspersonen er straffri efter straffelovens § 16.
- 14** Arveafkald forskyder fordelingen, men kun hvis behørig og rettidig meddelelse gives til skifteretten; en sædvanlig skiftefuldmagt rækker ikke til at give afkald på en arvings vegne.
- 15** Er der hverken legale eller testamentariske arvinger, tilfalder formuen staten, og en afståelse efter § 95, stk. 3, forudsætter en ansøger, der er i live på afgørelsestidspunktet.

Arveklasserne og repræsentationsprincippet – hvem der § 1 overhovedet er med i fordelingen

Den legale arvefordeling bygger på et parentel- eller arveklasesystem, hvor en fuldt besat arveklasse fuldstændigt udelukker de efterfølgende.

- **1. arveklasse** – [arvelovens § 1](#): arveladerens børn arver lige. Er et barn død, træder dets børn i dets sted og arver indbyrdes lige, og tilsvarende for fjernere livsarvinger.
- **2. arveklasse** – [§ 2](#): efterlader arveladeren sig ikke livsarvinger, arver forældrene med en halvdel hver. Er en forælder død, træder dennes børn (afdødes søskende, nevøer og niecer) i stedet, og er der ingen livsarvinger efter den ene forælder, arver den anden gren alene.
-

3. arveklasse – § 3: er der ingen arvinger efter §§ 1-2, arver bedsteforældrene med en halvdel til hver forældreside. Repræsentationen er her afskåret efter ét led: kun bedsteforældrenes børn (afdødes onkler og tanter) træder i stedet, **ikke** fjernere livsarvinger. Fætre og kusiner er derfor ikke legale arvinger.

Adoptivbørn og deres livsarvinger arver som adoptantens øvrige livsarvinger, medmindre andet følger af adoptionslovgivningen, jf. § 4.

Lovforarbejderne til den nugældende arvelov beskriver arveklasesystemet som videreført uændret fra 1963-loven; til § 1 hedder det, at bestemmelsen »omhandler arv til 1. arveklasse (arveladerens livsarvinger) og svarer med en sproglig modernisering til den gældende arvelovs § 1«. I lovforslagets almindelige bemærkninger gengives, at Arvelovsudvalget udtrykkeligt overvejede at **begrænse** kredsen af slægtsarvinger, fordi 2. arveklasse kan blive meget omfattende, men fravalgte det:

»Udvalget har i betænkningen bl.a. overvejet, om kredsen af slægtsarvinger bør begrænses i forhold til den gældende arvelovs §§ 1-3, da kredsen af slægtsarvinger særligt i 2. arveklasse kan blive meget omfattende. Udvalget foreslår imidlertid ikke en sådan begrænsning, men peger i stedet på, at der kan være behov for en regel i dødsboskifteloven om begrænsning af antallet af tids- og ressourcekrævende eftersøgninger af arvinger som led i skiftet.«

Overvejelserne er udfoldet i **Arvelovsudvalgets betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen mv.**, som lovforslaget bygger på, og som blev afgivet i enighed.

At fordelingen inden for 1. arveklasse sker med lige lodder, ligger til grund for skifteretternes daglige praksis. I **BS-54509/2025-HJR** lagde Højesteret således uden videre til grund, at ægtefællernes tre fællesbørn »som udgangspunkt hver skal arve 1/3, jf. **Arveloven § 1, stk. 1**«, og sagen angik alene, om en omstridt fordring mod én af arvingerne kunne modregnes i dennes lod. Højesteret fastslog, at en fordring mod en arving netop **påvirker den indbyrdes arvefordeling** og derfor skal behandles efter **dødsboskiftelovens § 54, stk. 2**, jf. **§ 89, stk. 1**, så det er arvingen selv, der må anlægge sag, hvis bobestyrerens indstilling bestrides.

En grundbetingelse for overhovedet at komme i betragtning er, at arvingen lever ved arveladerens død eller er undfanget forinden og senere fødes levende, jf. **§ 94, stk. 1**. Er to indbyrdes arveberettigede døde, uden at rækkefølgen kan fastslås, anses den ene ikke for at have overlevet den anden, jf. **§ 94, stk. 2**.

LOV

Arveloven § 1, stk. 1-2

Arveloven § 2, stk. 1-2

Arveloven § 3, stk. 1-3

Arveloven § 4

Arveloven § 94, stk. 1-2

Dødsboskifteloven § 54, stk. 2

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 26.03.2026

Ægtefællens legale arvelod efter § 9 – halvdelen ved livsarvinger, hele boet uden

Arvelovens § 9 er kernebestemmelsen for den talmæssige fordeling mellem slægt og ægtefælle:

»Stk. 1. Arveladerens ægtefælle arver halvdelen af arveladerens ejendele, når denne efterlader sig livsarvinger.
Stk. 2. Efterlader arveladeren sig ikke livsarvinger, arver ægtefællen alene.«

De paragrafspecifikke forarbejder til bestemmelsen forklarer selve brøkforhøjelsen og de betingelser, der knytter sig til den:

»I stk. 1 foreslås det, at ægtefællens legale arvebrøk udgør $\frac{1}{2}$ af arveladerens ejendele, når arveladeren efterlader sig livsarvinger. Forslaget indebærer en forhøjelse af ægtefællens legale arvebrøk, der efter den gældende arvelovs § 6, stk. 1, udgør $\frac{1}{3}$ af den legale arv i disse tilfælde.

Ægtefællens arveret forudsætter, at der foreligger et gyldigt indgået ægteskab. Det kræves ikke, at ægteskabet har varet en vis tid. Også et ægteskab indgået på dødslejet giver arveret. Arveretten ophører ved separation og skilsmisse.«

Det sidste er kodificeret i [§ 49, stk. 1](#), hvorefter ægtefællers indbyrdes arveret bortfalder ved separation og skilsmisse.

Baggrunden for forhøjelsen fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, der beskriver formålet som en styrkelse af længstlevendes retsstilling, så ægtefællerne ikke behøver at oprette testamente for at nå det samme resultat:

»Med lovforslaget foreslås en styrkelse af den længstlevende ægtefælles retsstilling. Ægtefæller vil typisk have et ønske om, at længstlevende så vidt muligt kan fortsætte sin livsførelse. Arveloven bør derfor indrettes, så dette ønske i højere grad kan realiseres, uden at ægtefællerne behøver at oprette et testamente om begrænsning af børnenes arv.«

Forhøjelsen fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ er anden etape af en langsigtet bevægelse. **Betænkning nr. 291/1961 om arvelovgivningen** foreslog i sin tid at hæve ægtefællens lod fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$ med den begrundelse, at [ægtefællen »gennem sit livsfællesskab med arveladeren bør sikres en begunstiget arveretlig stilling«](#), særligt hvor hensiddet i uskiftet bo er udelukket. **Betænkning nr. 1473/2006** knytter udtrykkeligt an hertil og anfører, at »disse hensyn i dag gør sig gældende med større styrke«, og at udvalget derfor foreslår en forhøjelse fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$. Betænkningen forkastede samtidig en række alternative modeller: en ret til bestemte genstande (fælles bolig og indbo) i stedet for en brøk, en brøk afhængig af ægteskabets varighed, en brøk afhængig af antallet af livsarvinger, og en lavere brøk i forhold til førstafdødes fuldstændige søreje.

Ægtefællens arvelod er delvist beskyttet mod testamente: efter [§ 10](#) er **en fjerdedel af ægtefællens arvelod tvangsarv**. Symmetrisk hermed er en fjerdedel af en livsarvings arvelod tvangsarv, jf. [§ 5, stk. 1](#), og arveladeren kan efter [§ 5, stk. 2](#) ved testamente begrænse arvelodden til hvert af sine børn til et grundbeløb på 1.000.000 kr., der reguleres efter [§ 97](#) og for perioden 1. januar – 31. december 2026 **udgør 1.580.000 kr.**

At den legale brøk kun er et udgangspunkt, illustreres af [Sag 179/2014](#), hvor en ægtefælle gjorde gældende, at et notartestamente fra 1981 til fordel for testators tidligere steddatter var bortfaldet ved bristende forudsætninger, fordi testator senere blev gift og fik et barn. Højesteret afviste dette og tiltrådte, »at det ikke er godtgjort, at testamentet er ugyldigt som følge af bristende forudsætninger«, hvorefter den testamentariske arving fortsat var arving i boet ved siden af ægtefælle og livsarving. Tilsvarende blev en enkes påstand om, at et testamente var tilbagekaldt, afvist i [BS-3757/2022-ARH](#). Spørgsmål om testamenters gyldighed og fortolkning behandles nærmere under [arveret](#).

LOV

[Arveloven § 5, stk. 1-2](#)
[Arveloven § 9, stk. 1-2](#)
[Arveloven § 10](#)
[Arveloven § 49, stk. 1](#)
[Arveloven § 97, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger

22.10.2015

Byretten · Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse

08.01.2024

Svogerskabsarv – halvering mellem de to slægter når længstlevende dør

§ 3

Når ægtefællen har arvet det hele efter § 9, stk. 2, opstår spørgsmålet om, hvad der skal ske med formuen ved længstlevendes egen død. Svaret er svogerskabsarv efter § 15: boet deles med **halvdelen til hver ægtefælles slægtsarvinger**, medmindre længstlevende har indgået nyt ægteskab, har arvet en samlever efter et udvidet samlevertestamente, efterlader sig en sådan samlever, eller efterlader sig livsarvinger. Er der kun slægtsarvinger efter én af ægtefællerne, arver disse det hele, jf. § 15, stk. 2.

Forarbejderne præciserer både anvendelsesområdet og de nye elementer i bestemmelsen:

»Bestemmelsen omhandler fordelingen af arven efter den længstlevende ægtefælle i de tilfælde, hvor den førstafdøde ægtefælle ikke efterlod sig nogen livsarvinger, og den efterlevende ægtefælle derfor var enearving. I disse tilfælde er udgangspunktet, at arven efter længstlevende skal deles med halvdelen til hver ægtefælles slægtsarvinger.«

Delingsreglerne blev med 2007-loven udvidet til også at gælde, hvor længstlevende blev enearving i henhold til **testamente**, og der blev indsat en ny regel i § 15, stk. 3 om delvis testation. Forarbejderne illustrerer den med et konkret eksempel:

»Hvis f.eks. længstlevendes testamente bestemmer, at "arven til min slægt skal deles mellem mine to søstre" må det som udgangspunkt forstås sådan, at halvdelen af arven efter længstlevende skal deles mellem de to søstre, mens den anden halvdel skal deles mellem førstafdødes slægtninge efter loven.«

Hele ordningen er deklaratorkisk: § 15, stk. 4 fastslår, at stk. 1-3 ikke er til hinder for, at længstlevende ved testamente kan råde over hele boet.

En særskilt fordelingsnøgle gælder, hvor længstlevende ikke arvede alt, men **benyttede sig af suppleringsarven** i § 11, stk. 2. Her deles boet ved længstlevendes død efter § 16: er der livsarvinger efter begge ægtefæller, halveres boet mellem de to grene (stk. 2); er der kun livsarvinger efter førstafdøde, deles boet mellem disse og længstlevendes slægtsarvinger (stk. 3); er der ingen livsarvinger efter nogen af ægtefællerne, halveres boet mellem de to slægter (stk. 4). Endelig indeholder § 16, stk. 6 en advancementsregel: arv efter § 1, som en særlivsarving allerede har modtaget ved førstafdødes død, fradrages i den arv, samme særlivsarving modtager efter længstlevende, og arvets værdi ved modtagelsen lægges til grund.

LOV

Arveoven § 9, stk. 2

Arveoven § 15, stk. 1-4

Arveoven § 16, stk. 1-7

Forlods udtagelse og suppleringsarven i § 11 – 600.000 kr. som grundbeløb, 950.000 kr. i 2026

§ 4

§ 11 indeholder to helt forskellige rettigheder, der ofte forveksles.

Forlods udtagelse (stk. 1). Længstlevende kan forlods udtage genstande, der udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug – forudsat værdien ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold – samt genstande erhvervet til mindreårige børns brug. Forarbejderne understreger, at retten er absolut og ikke må modregnes:

»Reglerne, som gælder i alle dødsboer – store som små – giver under de i lovteksten angivne betingelser ret til forlodsudtagelse. Udtagelsen belaster altså ikke den længstlevende ægtefælles boslods krav ved opgørelsen af et fællesbo og heller ikke kravet i henhold til den foreslåede regel i stk. 2 (retten til suppleringsarv). Udtagelsesretten kan også gøres gældende over for effekter – f.eks. smykker – som hørte til den afdøde ægtefælles bodel eller særeje.«

Kravet om, at værdien ikke må stå i misforhold til formueforholdene, gælder efter forarbejderne **kun** genstande til længstlevendes egen personlige brug, ikke genstande erhvervet til et mindreårigt barns brug.

Suppleringsarv (stk. 2). Længstlevende kan derudover af boet udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje udgør indtil **600.000 kr.** Beløbsgrænsen reguleres efter § 97 med 2,0 pct. tillagt eller fratrasket tilpasningsprocenten og afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb deleligt med 10.000. Justitsministeren bekendtgør reguleringen årligt, og for perioden 1. januar – 31. december 2026 [udgør beløbet 950.000 kr.](#)

Her er der en vigtig forskel mellem lovforslag og vedtaget lov: lovforslagets bemærkninger opererer med en forhøjelse fra 200.000 kr. (2006) til **500.000 kr.**, mens den vedtagne [lov nr. 515 af 6. juni 2007](#) – og dermed også den gældende lovebekendtgørelse – fastsætter grundbeløbet til **600.000 kr.** Grundbeløbet er altså højere end det, forarbejderne beskriver.

Forarbejderne indeholder desuden en praktisk vigtig anvisning om værdiansættelsestvister, som skifteretten skal afgøre, **inden** suppleringsarven beregnes:

»Hvis førstafdødes arvinger finder, at værdiansættelserne er for lave, og deres arveret derfor uberettiget beskæres, må dette spørgsmål afklares af skifteretten inden beregning af suppleringsarv.«

Endelig bemærker forarbejderne, at forlodsretten efter stk. 1 i praksis også påberåbes af en længstlevende, der **allerede er enearving** efter § 9, stk. 2, fordi påberåbelsen kan medføre, at boet slutes uden skiftebehandling.

Suppleringsarven har betydelig praktisk vægt i de små boer, hvor den kan fortrænge førstafdødes livsarvinger helt. Illustrativt for grænsefladen til de helt små boer er [SKS-3154/2023-ODE](#) om skifterettens oplysningspligt ved boudlæg, hvor boet slet ikke kommer til fordeling efter arvelovens almindelige regler.

LOV

[ArveLoVen § 9, stk. 2](#)[ArveLoVen § 11, stk. 1-2](#)[ArveLoVen § 97, stk. 1-2](#)

PRAKSIS

Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg

08.02.2024

§ 5 Beregningen af suppleringsarven: forsørgertabserstatning, livsforsikringer og pensionsydelse

[§ 11, stk. 3](#) afgør, hvad der tælles med, når det skal opgøres, om længstlevende når op til beløbsgrænsen:

»I beregningen efter stk. 2 indgår forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelse og lignende ydelse, der kommer til udbetaling til den længstlevende ægtefælle i anledning af dødsfaldet. Længstlevendes øvrige rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig karakter, medregnes kun, i den udstrækning disse rettigheder, hvis de var delingsformue, ville indgå i ligedelingen på skifte i den længstlevende ægtefælles levende live.«

Forarbejderne er usædvanligt detaljerede om afgrænsningen og fungerer i praksis som en checkliste:

Omfattet: alle typer ydelser, uanset art, der tjener et forsørgelsesformål – både obligatoriske og frivillige ordninger, private ordninger, arbejdsmarkedsordninger, ATP og indekskontrakter, og både engangsbeløb og løbende ikke-livsbetingede ydelser som ratepension. Beløb fra **både** førstafdødes og længstlevendes ordninger medregnes, og også en ulykkeslivsforsikring, der udbetales i anledning af dødsfaldet.

- **Værdiansættelse:** rateforsikringer og ratepensioner opgøres ved sammenlægning af ydelserne i garantiperioden, mens løbende livsbetingede ydelser »må værdiansættes ved en aktuarmæssig beregning«.
- **Ikke omfattet:** erstatning for rimelige begravelsesudgifter (erstatningsansvarslovens § 12), overgangsbeløb (erstatningsansvarslovens § 14 a og arbejdsskadesikringslovens § 19) og godtgørelse til efterladte (erstatningsansvarslovens § 26 a og arbejdsskadesikringslovens § 23), fordi disse ikke tjener længstlevendes forsørgelse.
- **Erhvervsevnetabserstatning** til længstlevende indgår heller ikke, fordi den – hvis den var delingsformue – under alle omstændigheder ville kunne udtages forlods.

Henvisningen i 2. pkt. til, hvad der »ville indgå i ligedelingen på skifte i den længstlevende ægtefælles levende live«, gør ægtefælleskiftets pensionsregler til en forudsætning for suppleringsarvsberegningen. Højesteret har i [125/2017](#) fastlagt den grundlæggende målestok for, hvad der er »rimelige pensionsrettigheder«, der kan udtages forlods:

»En årlig indbetaling ud over det, der svarer til sædvanlig arbejdsmarkedspension, kan som udgangspunkt ikke anses som rimelig for så vidt angår den del af pensionsindbetalingen, der overstiger sædvanlig arbejdsmarkedspension.«

Højesteret fastslog samtidig, at et udbetalt engangsbeløb fra en pensionsordning ikke er »forbrugt«, blot fordi det er sammenblandet på en aktiv bankkonto, når saldoen på intet tidspunkt har været under beløbet. Østre Landsret har videreført linjen i [BS-3405/2024-OLR](#), hvor 1 mio. kr. af en ekstraordinær indbetaling på 1,5 mio. kr. ikke kunne anses for en rimelig pensionsrettighed og derfor skulle indgå i boet – efter fradrag for latent skat og passivering ansat til 800.000 kr. Begge afgørelser er afsagt i separations-/skilsmissekontekst, men det er netop denne ligedelingsnorm, § 11, stk. 3, 2. pkt., henviser til. Selve boslodsregningen ved skilsmisse behandles under [bodeling-skilsmisse](#).

Endelig giver [§ 11, stk. 4](#) en **særlivsarving efter førstafdøde** en køberet, der bryder igennem suppleringsarven: den pågældende kan uanset stk. 2 overtage et aktiv med særlig erindringsværdi mod kontant betaling af vurderingsprisen til boet, medmindre aktivet er omfattet af § 11, stk. 1, eller er delingsformue som nævnt i [§ 91, stk. 2](#). Forarbejderne begrundede afgrænsningen med, at fælles livsarvinger senere arver længstlevende og da får mulighed for at overtage aktiverne, mens særlivsarvinger ikke opnår en tilsvarende retsstilling – og bemærker, at reglen navnlig får betydning for aktiver, der er fuldstændigt særeje, samt at der ikke er tale om en arveforøgende disposition:

»Særlivsarvingen køber aktivet af boet, og der er derfor ikke tale om en disposition, der forøger arvelodden og dermed har betydning for betalingen af boafgift.«

Begrebet »fællesejeaktiv« i stk. 4 og »fælleseje« i stk. 3 blev ændret til »aktiv, der er delingsformue« og »delingsformue« ved [lov nr. 550 af 30. maj 2017](#) med virkning fra 1. januar 2018. Det er efter forarbejderne en ren konsekvensændring som følge af den nye terminologi i lov om ægtefællers økonomiske forhold – ikke en indholdsmæssig ændring.

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om forlodsudtagelse af pensionsmidler og rimelighedsvurdering af ekstraordinære indbetalinger ved skilsmisse	30.01.2018
	Landsretten · Opgørelse af fællesbo: Tvist om passivering af udskudt skat og ekstraordinær pensionsindbetaling	19.06.2025

§ 6 Naturaludlæg: hvem der må tage hvilke aktiver til vurderingsbeløbet

Fordelingen af *værdier* siger ikke i sig selv noget om fordelingen af *genstande*. Arveloven indeholder derfor et selvstændigt regelsæt om overtagelse efter vurdering, som ofte forveksles med testationsreglerne i §§ 90-91.

Arvingerne. Efter § 6, stk. 1 kan arvingerne for deres arvelod overtage boets aktiver til vurderingsbeløbet. Ønsker flere arvinger det samme aktiv, afgøres det ved lodtrækning, men en arving har fortrinsret til et aktiv med særlig erindringsværdi for den pågældende, jf. § 6, stk. 2. Ægtefællens rettigheder efter § 11, stk. 1, og §§ 12-14 skal respekteres, jf. § 6, stk. 3. Ejer en arving en andel af et aktiv i sameje med boet, kan arvingen efter § 7, stk. 1 overtage boets andel mod kontant betaling af det overskydende beløb – også når værdien overstiger arvelodden. Reglerne viger for arveladerens testamentariske bestemmelser om de pågældende aktiver, jf. § 8.

Ægtefællen. Efter § 12, stk. 1 kan længstlevende for sin **bos- og arvelod** overtage aktiver, der er delingsformue i dødsboet, til vurderingsbeløbet, og efter § 12, stk. 3 kan ægtefællen overtage et aktiv, hvis værdi overstiger bos- og arvelodden, mod kontant betaling af det overskydende. Af afdødes **fuldstændige særeje** kan ægtefællen inden for sin arvelod af særejet overtage aktiver til vurderingsbeløbet, jf. § 13, stk. 1.

Rangordenen. Ønsker ægtefællen og en arving det samme aktiv, har ægtefællen fortrinsret – men en særlivsarving har dog fortrinsret, hvis aktivet har særlig erindringsværdi for den pågældende, medmindre aktivet er omfattet af § 11, stk. 1, eller er delingsformue som nævnt i § 91, stk. 2, jf. § 12, stk. 2. For særejeaktiver gælder samme systematik, dog med ægtefællernes hidtidige fælles bolig som undtagelse, jf. § 13, stk. 2. §§ 12-13 viger for aktiver, arveladeren har testeret over, jf. § 14.

Bemærk, at § 91 og § 92 **ikke** regulerer arvingers overtagelse til vurderingspris: § 91 angår ægtefællens testationskompetence over delingsformueaktiver og kravet om den anden ægtefælles samtykke til at testere over familiens bolig, indbo, arbejdsredskaber og motorkøretøj, mens § 92 angår justitsministerens adgang til at tillade ændring af rådighedsindskrænkninger i et testamente.

At de legale overtagelsesregler er en videreførelse, fremgår af de almindelige bemærkninger, hvor gældende ret beskrives sådan, at »arvingerne er berettigede til for deres arvelod at overtage boets aktiver til vurderingsbeløbet«, og at retten »fortrænges af arveladerens testamentariske bestemmelser om boets aktiver«.

Værdiansættelsen af det enkelte aktiv har direkte fordelingsmæssig betydning, fordi en for lav vurdering flytter værdi fra den arving, der ikke overtager aktivet, til den, der gør. Højesteret har i [BS-3654/2024-HJR](#) og [BS-3648/2024-HJR](#) taget stilling til værdiansættelse af anfordringsgældsbreve i familieforhold, og Vestre Landsret har i [BS-17640/2023-VLR](#) fastslået, at fristreglen om ændring af værdiansættelser efter [boafgiftslovens § 27, stk. 2](#) »alene gælder for værdiansættelsen af selve gaven og ikke for en ændring af en passivpost«.

LOV	Arveloven § 6, stk. 1-3	Arveloven § 7, stk. 1-3	Arveloven § 8	Arveloven § 12, stk. 1-3
	Arveloven § 13, stk. 1-3	Arveloven § 14	Arveloven § 91, stk. 1-2	

PRAKSIS	Højesteret · Værdiansættelse af anfordringsgældsbreve ved gældseftergivelse i familieforhold	14.11.2024
---------	---	------------

§ 7 Rækkefølgen mellem boslod og arvelod – hvor passivposten skal trækkes fra

Ægtefællens **boslod** er den del af delingsformuen, som ægtefællen udtager som sin egen, når ægteskabet ophører ved død, mens **arvelodden** er den andel af dødsboets nettoformue, arvingen modtager fra boet; Skatteforvaltningen definerer begreberne på netop den måde i Den juridiske vejledning, jf. [Definition af boslod](#) og [Definition af arvelod](#). Både boslod og arvelod til den ikke fraseparerede ægtefælle er afgiftsfri, jf. [boafgiftslovens § 3, stk. 1, nr. 1](#), hvorefter arv og forsikringer m.v., der tilfalder afdødes ikke fraseparerede ægtefælle, er undtaget fra afgiftspligten.

Netop derfor får det stor betydning, i hvilken rækkefølge fradrag placeres. Efter [boafgiftslovens § 13 a, stk. 1](#) skal der beregnes en passivpost til udligning af et fremtidigt skattetilsvær, når en længstlevende ægtefælle, arving eller legatar succederer i boets skattemæssige stilling; passivposten »fratrækkes ved opgørelsen af den afgiftspligtige arvebeholdning«, og 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved længstlevendes overtagelse af aktiver hidrørende fra egen andel af fællesboet.

Højesteret afgjorde spørgsmålet i [SKM2015.573.HR](#), hvor tvisten var, om passivposten vedrørende anparter udtaget af længstlevende skulle fradrages i arvingernes arv eller ved opgørelsen af fællesboet. Skatteforvaltningen gengiver Højesterets præmisser således i [Den juridiske vejledning C.E.9.3.2](#):

»Ved at fratrække passivposten ved opgørelsen af fællesboet som anført, indgår passivposten "ved opgørelsen af den afgiftspligtige arvebeholdning", idet en større del af boet derved overgår til den efterlevende ægtefælle, og dermed bliver den samlede boafgift alt andet lige mindre, idet ægtefællen, som er afgiftsfri, arver en større del.«

Højesteret tilføjede, at boets egen beregningsmetode ikke var forenelig med § 13 a, stk. 1, 1. pkt., fordi passivposten skal tjene til »udligning af skattetilsværet«: når afdødes fire børn ikke fik udlagt aktiver med et latent skattekrav, var der i forhold til dem »ikke noget skattetilsvær at udligne«. Landsretten var nået til samme resultat, mens byretten var nået til det modsatte.

Vestre Landsret havde forinden i [BS-59/2014-VLR](#) behandlet boafgift og passivpost ved den længstlevende ægtefælles overtagelse af aktiver med hjemmel i [boafgiftslovens § 13 a, stk. 1](#) og dødsboskattelovens § 36.

Pointen for fordelingsberegningen kan sammenfattes i to trin:

Trin	Hvad sker der	Konsekvens for fordelingen
1	Fællesboet opgøres, og passivposten vedrørende aktiver, længstlevende succederer i, fratrækkes her	Den samlede masse, der skal deles i boslodder, reduceres
2	Boslodderne udskilles, og arven efter afdøde fordeles efter §§ 1-16	Arvingernes arvelodder beregnes af den reducerede arvebeholdning

Denne rækkefølge kan i praksis føre til, at en større del af boet reelt tilgår ægtefællen, mens den afgiftspligtige arvebeholdning bliver mindre. Bo- og gaveafgiftsberegningen som sådan behandles under [gaveafgift-arvebeskatning](#).

De passiveringsprocenter, boopgørelsen bygger på, er ikke en fri skønssag. Østre Landsret tiltrådte i [BS-3405/2024-OLR](#) skønsmæssigt en passiveringsprocent på 50, da parten ikke havde godtgjort, at den

udskudte skat i virksomhedsordningen faktisk var betalt. Og de passiver, der medtages i boopgørelsen, kan have selvstændige retsvirkninger: i [Sag 81/2019](#) fandt Højesteret, at en arvinges underskrift på en boopgørelse, der medtog et skattekrav som passiv, udgjorde en fristafbrydende erkendelse af kravet.

LOV	Boafgiftsloven § 3, stk. 1	Boafgiftsloven § 13a, stk. 1-2	Boafgiftsloven § 27, stk. 2
PRAKSIS	Højesteret · Afbrydelse af forældelse ved erkendelse af skattegæld i en boopgørelse 13.02.2020 Landsretten · Opgørelse af fællesbo: Tvist om passivering af udskudt skat og ekstraordinær pensionsindbetaling 19.06.2025 Landsretten · Gaveafgiftssag: Frist for ændring af passivpost efter boafgiftslovens § 27, stk. 2 13.05.2024 Landsretten · Landsrettens kendelse om boafgift og passivpost ved længstlevende ægtefælles overtagelse af aktiver 08.04.2014		

§ 8 Arveforskud: fradrag i arvelodden og avancement efter §§ 43-47

Arveforskud er den vigtigste enkeltstående korrektion af den legale lighedeling mellem livsarvinger. Definitionen i [§ 43](#) er aftalebaseret: der foreligger arveforskud, hvis en arving fra arveladeren har modtaget en ydelse af økonomisk værdi, og det **må anses for aftalt**, at værdien senere skal fradrages i arvingens arv.

Beregningsteknikken fremgår af [§ 47](#):

»Stk. 1. Arveforskud lægges til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv. Kan forskuddet ikke fuldt ud fradrages i modtagerens arv, tillægges der kun et beløb svarende til modtagerens arvelod.

Stk. 2. Når et fællesbo skiftes i den længstlevende ægtefælles levende live, lægges forskuddet også til boet ved beregningen af boslodderne.«

Der regnes altså i to led: forskuddet **lægges til** den masse, arvelodderne beregnes af, og **trækkes fra** modtagerens egen lod. Værdien ved modtagelsen lægges til grund, dog kan der under særlige omstændigheder afviges herfra, jf. [§ 46, stk. 1](#). Overstiger forskuddet arvelodden, skal arvingen ikke betale det overskydende til boet, medmindre arvingen særligt har forpligtet sig dertil, jf. [§ 46, stk. 2](#). Dør forskudsmodtageren før arveladeren, fradrages forskuddet i den arv, der tilkommer modtagerens livsarvinger, jf. [§ 46, stk. 3](#).

Hvor forskuddet skal fradrages, når der er to boer at fordele i, afgøres af [§ 44](#): arveforskud til en **fælles livsarving** skal så vidt muligt fradrages i arven efter førstafdøde, når forskuddet er ydet af delingsformue mv., og der skiftes i længstlevendes levende live. Et testamente oprettet af førstafdøde skal vige, i det omfang det er nødvendigt, for at fradraget kan ske, jf. [§ 44, stk. 2](#), og resten fradrages i arven efter længstlevende, jf. [§ 44, stk. 3](#). Ved skifte af et uskiftet bo efter længstlevendes død fradrages forskud til fællesbørn **forholdsmæssigt** i arven efter hver af forældrene, jf. [§ 44, stk. 4](#).

For stedbørn gælder [§ 45](#), hvis forarbejder præciserer konstruktionen:

»Bestemmelsen fastslår, at arveforskud, som en ægtefælle har givet et stedbarn eller dets livsarvinger af fælleseje eller af skilsmissecæreje eller andet særeje, der bliver fælleseje ved ægtefællens død, fradrages i arven efter den anden ægtefælle, hvis det er aftalt, at ydelsen skal være forskud på arven efter denne.«

Ordet »fælleseje« blev i [§ 45](#) ændret til »delingsformue« ved [lov nr. 550 af 30. maj 2017](#), der ifølge forarbejderne alene er en konsekvensændring som følge af terminologien i lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Beregningsmodellen i § 47 anvendes også afgiftsmæssigt. Retten i Aarhus lagde i [SKM2024.204.BR](#) netop § 47 til grund og beskrev mekanikken sådan, at arvelodden opgøres, hvorefter der »fradrages arveforskud«, med den følge at det tilsvarende beløb i stedet udlægges til de øvrige arvinger, som betaler fuld boafgift. Sagen viser, at et arveforskud både forskyder den indbyrdes fordeling og afgiftsbelastningen.

En forudsætning for at kunne modregne er dog, at kravet mod arvingen står fast. Højesteret fastslog i [BS-54509/2025-HJR](#), at skifteretten ikke i en klagesag kan fastsætte modregningens omfang, og at bobestyrerens indstilling om at medtage en bestridt fordring skal lægges til grund, medmindre arvingen selv anlægger sag.

LOV

[Arveoven § 43](#)[Arveoven § 44, stk. 1-5](#)[Arveoven § 45](#)[Arveoven § 46, stk. 1-3](#)[Arveoven § 47, stk. 1-2](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, 26.03.2026
stk. 2 – arvingen må anlægge sag

§ 9 Dødslegaver og andre dispositioner, der trækkes tilbage i fordelingsmassen

Fordelingsmassen er ikke uden videre det, afdøde faktisk ejede på dødsdagen. Efter [arvelovens § 93, stk. 1](#) finder reglerne om testamente tilsvarende anvendelse på gaver, der (1) gives i giverens levende live, men er bestemt til at opfyldes efter giverens død, og (2) er givet kort før giverens død på et tidspunkt, hvor døden må anses for nært forestående, og giveren var klar over dette. Sædvanlige gaver er undtaget, jf. [§ 93, stk. 2](#).

Det ledende præjudikat er Højesterets kendelse i [Sag 21/2023](#), gengivet med fuld sagsfremstilling i [BS-21/2023-HJR](#). En 77-årig mand overførte den 5. august 2021 – to dage før sin død – 68.700 kr. til hvert af seks børnebørn og 24.000 kr. til hver af to svigerbørn, i alt 460.200 kr. Højesteret fandt gaverne omfattet af § 93:

»Højesteret finder, at det efter oplysningerne om Afdødes helbred må lægges til grund, at Afdødes død var nært forestående, da gaverne blev givet. Endvidere finder Højesteret, også når gavernes størrelse tages i betragtning, at Afdøde på dette tidspunkt var klar over, at hans død var nært forestående.«

Retten lagde vægt på, at afdøde var svækket og havde fravalgt sondeernæring, at plejehjemmets notat viste, at familien var klar over den kritiske tilstand, at gaverne blev aftalt tre dage og overført to dage før dødsfaldet, at beløbet udgjorde knap halvdelen af formuen, og at de enkelte beløb svarede præcist til de maksimale afgiftsfri gavebeløb. Vestre Landsrets dissens havde lagt vægt på, at overlægen havde beskrevet tilstanden som »reversibel«.

Rækkevidden af § 93 er dog ikke ubegrænset. I [BS-6939/2020-HJR](#) fandt et flertal på tre dommere, at dødsgaver **ikke** skulle medregnes som aktiv ved afgørelsen af, om et dødsbo var skattefritaget:

»Dødsboskatteloven indeholder ikke en bestemmelse om, at dødsgaver i skattemæssig henseende skal anses for et aktiv i dødsboet.«

Flertallet fremhævede, at § 93 fastsætter formkrav for gaver givet kort før døden, og at indsigelser mod sådanne dispositioner kun kan rejses af arvinger – ikke af skattemyndighederne – samt at det ikke kunne føre til et andet resultat, at dødsgaver efter praksis tillægges bobeholdningen ved beregning af boafgift. To dommere

dissenterede og ville sidestille dødsdagen med en testamentarisk disposition også i skattemæssig henseende. Afgørelsen viser, at § 93 primært er et **arveretligt** korrektiv til fordelingen mellem arvingerne – ikke en generel omgængelsesregel.

Også andre formuebevægelser kan trække værdier tilbage i eller ud af massen: Højesteret har i [BS-31208/2025-HJR](#) taget stilling til, hvornår en overdragelse anses for at ske direkte mellem giver og modtager, og i [BS-3654/2024-HJR](#) og [BS-3648/2024-HJR](#) til værdiansættelsen af anfordringsgældsbebre ved gældseftergivelse i familieforhold – begge spørgsmål, der har direkte betydning for, hvor stor en formue der er tilbage at fordele.

LOV	Arveoven § 93, stk. 1-2	Boafgiftsloven § 1, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af fradrag for tinglysningsafgift i gaveafgift ved overdragelse til kommanditselskab	02.02.2026
	Højesteret · Værdiansættelse af anfordringsgældsbebre ved gældseftergivelse i familieforhold	14.11.2024
	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	20.10.2023
	Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og dødsdager i relation til skattefrihed for dødsboer	26.01.2021

§ 10 Fortabelse af arveret ved drab og grove krænkelse (§ 48)

Fordelingen kan også ændres ved, at en arving **fratages** sin ret. Efter [arvelovens § 48, stk. 1](#) kan det ved dom bestemmes, at den, der har begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, fortaber retten til at få arv, forsikringssumme, pensioner eller andre ydelser, der var afhængige af den dræbtes død – og at den pågældendes arv eller andel ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen. Efter [§ 48, stk. 2](#) kan tilsvarende frakendelse ske efter den forurettedes anmodning, når nogen har forsøgt at dræbe en slægtsarving, øvet vold mod eller groft krænkede den pågældende eller truet vedkommende på strafbar måde.

Anklagemyndighedens praksis er fastlagt i [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Drab](#), der beskriver anvendelsesområdet og pålægger en fast påstandspligt:

»Hovedområdet for bestemmelsen er forsætligt drab efter straffelovens § 237. Der skal derfor nedlægges påstand om frakendelse i sager om forsætligt drab i alle tilfælde, hvor drabet udløser arv eller andre ydelser, der tilfalder gerningspersonen.«

Meddelelsen opregner de ydelser, der typisk er omfattet: livsforsikringssumme og gruppelevsforsikringer, kapital- og ratepensioner, ægtefællepension og arbejdsmarkedspension, udbetalinger fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond, ydelser efter ATP-lovens kapitel IV og IV a samt efterindtægt efter tjenestemandsløvgivningen. Det fremhæves, at bestemmelsen efter omstændighederne også kan anvendes ved andre forsætlige straffelovsovertrædelser med døden til følge, herunder [straffelovens § 246](#), og at »frakendelse kan i alle tilfælde ske, selv om gerningspersonen findes straffri i medfør af [straffelovens § 16](#)«. [Meddelelsen indeholder tillige den standardiserede formulering af frakendelsepåstanden](#), herunder en påstand om tilbagebetaling, hvor et beløb allerede er udbetalt.

Afgørelsen kan træffes ved straffedommen eller under en særlig sag, jf. [§ 48, stk. 3](#). Rigsadvokatmeddelelsen forklarer, [med henvisning til betænkning nr. 291/1961 om arvelovgivning, s. 94](#), at en særskilt sag kan anlægges, hvor påstanden ved en fejl ikke blev nedlagt under straffesagen, eller hvor anklagemyndigheden ikke

var bekendt med, at gerningsmanden var arving – og at spørgsmålet ligeledes kan afgøres under en **civil** sag anlagt af en medarving eller af den, der vil få udbetalt forsikringen eller pensionen, hvis arveretten frakendes.

Endelig kan den fradømte arveret helt eller delvis tilbagegives ved testamente, og en fradømt ret til forsikringssummer og pensioner ved at indsætte den dømte som begunstiget, jf. § 48, stk. 4.

LOV

ArveLoVen § 48, stk. 1-4

Straffeloven § 16

Straffeloven § 237

§ 11 Arveafkald, værgegodkendelse og andre forskydninger af den legale fordeling

Arvingerne kan selv flytte fordelingen ved at give afkald – men afkaldet skal gives korrekt og rettidigt, hvis det skal tillægges virkning ved afgiftsberegningen.

Højesteret fastlagde formkravene i [BS-305/2008-HJR](#):

»Meddelelse om arveafkald til skifteretten kan gives særskilt eller i boopgørelsen. En skriftlig meddelelse skal være underskrevet af den arving, som giver afkald, eller vedlagt dokumentation for den underskrivendes fuldmagt til at repræsentere arvingen i dette forhold. En sædvanlig skiftefuldmagt giver ikke fuldmagt til på arvingens vegne at give arveafkald.«

Højesteret fastslog samtidig, at der ikke kan stilles krav om fysisk aflevering på skifterettens kontor inden fristens udløb – afsendelse er nok – men at boopgørelsen i den konkrete sag ikke var vedlagt fornøden fuldmagtsdokumentation, og at behørig meddelelse først kom frem efter fristen. Afkaldene kunne derfor ikke tillægges virkning ved beregningen af boafgift. Kendelsen afklarer dermed tre ting: at skiftefuldmagt ikke rækker, at »indsendelse« ikke kræver fysisk modtagelse, og at fristen er strengt knyttet til boopgørelsesfristen.

Hvor arvingen er mindreårig, kræver et afkald godkendelse. Folketingets Ombudsmand har i [udtalelsen om afslag på at godkende, at en værge for en mindreårig gav helt eller delvist afkald på en gruppelivsforsikring](#), redegjort for området. Ombudsmanden fandt det **beklageligt**, at Civilstyrelsen overhovedet tog stilling til spørgsmålet, da statsamtet ikke havde gjort det – hvorved klageren blev afskåret fra prøvelse i to instanser – og at styrelsens begrundelse ikke opfyldte kravet i [forvaltningslovens § 24, stk. 1](#) og dermed led af en begrundelsesmangel. Om selve afgørelsen bemærkede ombudsmanden, at et **fuldstændigt** afkald til fordel for værgen selv ikke gav grundlag for kritik, fordi afgørelsen fulgte myndighedernes »langvarige og restriktive praksis«. Derimod henstillede ombudsmanden, at sagen om det **delvise** afkald til fordel for helsøskende blev genoptaget og hjemvist, idet det ikke måtte opstilles som en absolut betingelse, at afdøde med sikkerhed ville have tilsluttet sig afkaldet:

»Jeg mener således ikke at det vil være foreneligt med den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om skøn under regel som absolut betingelse for en godkendelse af et arveafkald at kræve at arvelader med sikkerhed eller med stor sandsynlighed ville have tilsluttet sig eller billiget anmodningen.«

Ombudsmanden lagde herved vægt på, at forældre normalt må antages at ønske at behandle helsøskende ens, når der ikke er konkrete holdepunkter for det modsatte. Selve arveafkaldsinstituttet hører i øvrigt under subjektet afkald-paa-arv.

Endelig kan fordelingen mellem arvingerne påvirkes af, hvordan testamentariske legater og afgiftsbyrder placeres. Østre Landsret fastslog i [SKM2003.122.ØLR](#), at boafgiften skal beregnes af de enkelte arvelodder og udredes af disse, og at parternes indbyrdes fordeling mellem arvingerne ingen afgiftsmæssige konsekvenser har.

LOV

[Boafgiftsloven § 5, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 32](#)[Forvaltningsloven § 24, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald

27.01.2009

§ 12 Når ingen arver: statens arveret og afståelse efter §§ 94-95

Er der hverken arvinger efter loven eller efter testamente, tilfalder afdødes formue staten, jf. [arvelovens § 95, stk. 1](#). Det er den yderste konsekvens af, at arveklasserne i §§ 1-3 er udtømmende, og at fætre, kusiner og deres efterkommere ikke er legale arvinger.

Loven indeholder to ventiler. Efter [§ 95, stk. 2](#) kan justitsministeren – eller den, ministeren bemyndiger – bestemme, at arven fordeles i overensstemmelse med et **anfægteligt** testamente, hvis testamentet må antages at være udtryk for afdødes sidste vilje. Efter [§ 95, stk. 3](#) kan arven, hvis forholdene særligt taler for det, afstås helt eller delvis til afdødes samlever, til personer opvokset hos afdøde som sted- eller plejebørn, til pleje- eller stedsøskende, til slægtninge hvor formuen helt eller delvis stammer fra en fælles slægtning, eller til andre personer eller institutioner, som stod afdøde nær. Udbetaling Danmark administrerer arv, der tilfalder staten, jf. [§ 95, stk. 4](#).

Højesteret har i [BS-32672/2024-HJR](#) taget stilling til betydningen af, at ansøgeren om afståelse afgik ved døden, før afgørelsen blev truffet – et spørgsmål, der har direkte betydning for, om arven kan forlade statskassen og indgå i ansøgerens eget bo. Byretten havde i [BS-32514/2022-HER](#) behandlet det tilsvarende spørgsmål om tidspunktet for statens afståelse med udgangspunkt i [§ 94](#) og [§ 95, stk. 1-3](#).

Behovet for særlig kontrol med netop disse boer er behandlet i **dødsboskiftebetænkningen nr. 1519/2010**, hvor udvalget fandt det problematisk, at der i boer, hvor arven tilfalder staten, **»ikke optræder en arving i traditionel forstand, der kan gøre skifteretten opmærksom på eventuelle uregelmæssigheder i boopgørelsen«**, og derfor foreslog skifterettens revisionsforpligtelse udvidet til at omfatte disse boer. Allerede **betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer** havde peget på, at skifterettens stikprøvekontrol blandt andet bør omfatte **»bobestyrerens salærberegning og arvens fordeling«**.

LOV

[Arveloven § 94, stk. 1-2](#)[Arveloven § 95, stk. 1-5](#)

PRAKSIS

Højesteret · Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)

21.05.2025

Byretten · Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95

25.04.2023

§ 13 Sammenfatning: rækkefølgen når nettoboet skal fordeles

Praksis og forarbejder peger samstemmende på, at fordelingen af et dødsbo skal gribes an som en **rækkefølge af trin**, hvor hvert trin ændrer den masse, det næste beregnes af:

1. **Afgræns massen.** Dødslegaver efter [§ 93](#) lægges tilbage til bobeholdningen, jf. [Sag 21/2023](#), og arveforskuud lægges til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv, jf. [§ 47, stk. 1](#).

2. **Del fællesboet.** Passivposter vedrørende aktiver, længstlevende succederer i, fradrages ved opgørelsen af fællesboet – ikke i arvingernes lodder, jf. [SKM2015.573.HR](#) og [BS-59/2014-VLR](#). Længstlevendes boslod udskilles.
3. **Forlods udtagelse.** Genstande efter [§ 11, stk. 1](#) tages ud uden at belaste hverken boslod eller suppleringsarv.
4. **Fordel arven.** Ægtefællen tager halvdelen ved livsarvinger og hele boet uden, jf. [§ 9](#); resten fordeles inden for den nærmeste besatte arveklasse efter [§§ 1-3](#) med repræsentation.
5. **Kontroller minimum.** Når længstlevendes bos- og arvelod plus fuldstændigt særeje samt medregnede forsikrings-, pensions- og forsørgertabsydelse efter [§ 11, stk. 3](#) ikke når op på beløbsgrænsen – 950.000 kr. i 2026 – udtages differencen som suppleringsarv efter [§ 11, stk. 2](#), om nødvendigt på bekostning af førstafdødes livsarvinger.
6. **Korriger individuelt.** Arveforskud fradrages i modtagerens lod efter [§§ 44-46](#), fordringer mod en arving modregnes efter den procedure, Højesteret anviste i [BS-54509/2025-HJR](#), og arveret kan være frakendt efter [§ 48](#).
7. **Fordel genstandene.** Ægtefællens ret efter [§§ 12-13](#) går forud for arvingernes ret efter [§ 6](#), men viger for særlivsarvingens erindringsværdi-fortrinsret efter [§ 11, stk. 4](#) og [§ 12, stk. 2](#).
8. **Ved længstlevendes død.** Var længstlevende enearving, halveres boet mellem de to slægter efter [§ 15](#); blev suppleringsarven brugt, gælder [§ 16](#) med advancementsfradrag i stk. 6.

Retsstillingen er stabil. Der er efter den seneste lovbekendtgørelse alene vedtaget ændringer til [§ 22](#) om formueoversigten i uskiftet bo (digital adgang via domstolens skifteportal, i kraft 1. januar 2025) – ingen af de bestemmelser, der styrer selve fordelingen, er ændret. Til gengæld ændrer beløbsgrænserne sig hvert år efter [§ 97](#), og enhver konkret beregning skal derfor tage udgangspunkt i den bekendtgørelse, der gælder for dødsåret.

Oversigten dækker ikke selve dødsboskiftebehandlingen – privat skifte, bobestyrerbo og boudlæg – som behandles under [dødsboskifte](#), og heller ikke uskiftet bo, tvangsarv og rådighedsindskrænkninger, der hører under [arveret](#).

LOV

[Arveloven § 9, stk. 1-2](#)
[Arveloven § 11, stk. 1-4](#)
[Arveloven § 22, stk. 5](#)
[Arveloven § 47, stk. 1](#)
[Arveloven § 97, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	26.03.2026
	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	20.10.2023
	Landsretten · Landsrettens kendelse om boafgift og passivpost ved længstlevende ægtefælles overtagelse af aktiver	08.04.2014

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Arveloven § 1	stk. 1-2	Arveloven § 9	stk. 1-2
Arveloven § 11	stk. 1-4	Arveloven § 15	
Arveloven § 47	stk. 1-2	Arveloven § 93	stk. 1
Boafgiftsloven § 13a	stk. 1		

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

10

26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbeholdning mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
02.02.2026	Afvisning af fradrag for tinglysningsafgift i gaveafgift ved overdragelse til kommanditselskab	31208-2025
21.05.2025	Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)	32672-2024
14.11.2024	Værdiansættelse af anfordringsgældsbeholdninger ved gældseftergivelse i familieforhold	3648-3654
20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	21-2023
26.01.2021	Frivillig indbetaling af skat og dødsboer i relation til skattefrihed for dødsboer	bs-6939-2020-hjr
13.02.2020	Afbrydelse af forældelse ved erkendelse af skattegæld i en boopgørelse	81-2019
30.01.2018	Højesterets dom om forlodsudtagelse af pensionsmidler og rimelighedsvurdering af ekstraordinære indbetalinger ved skilsmisse	125-2017-- og-126-2017
22.10.2015	Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger	179-2014
27.01.2009	Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald	3365-4005

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

3

19.06.2025	Opgørelse af fællesbo: Tvist om passivering af udskudt skat og ekstraordinær pensionsindbetaling	10399-12238
13.05.2024	Gaveafgiftssag: Frist for ændring af passivpost efter boafgiftslovens § 27, stk. 2	5616-6718
08.04.2014	Landsrettens kendelse om boafgift og passivpost ved længstlevende ægtefælles overtagelse af aktiver	6353-7615

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

3

08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
08.01.2024	Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse	9688-11309
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184

FORARBEJDE Betænkninger

4 referencer

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet

Betænkning om revision af arvelovgivningen mv.

nr. 1473 · 2006 · Justitsministeriet

Revision af dødsboskifteloven – Betænkning nr. 1519

nr. 1519 · 2010 · Justitsministeriet

Betænkning om arvelovgivningen

nr. 291 · 1961 · Justitsministeriet

03

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over arveret – testamente, tvangsarv og uskiftet bo

Formkrav, tvangsarv, uskiftet bo og arveafkald efter arveloven af 2007

Version 2 · Opdateret 15. jul. 2026 · 22 afgørelser · 2002-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Arveretten hviler på arveloven fra 2007, der afløste 1963-loven, styrkede den længstlevende ægtefælle, nedsatte livsarvingers tvangsarv fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{1}{4}$ og gav arvelader større frihed til at disponere ved testamente. Praksis fra skifteretterne, landsretterne og Højesteret angår navnlig testamenters formgyldighed og tilbagekaldelse, fortolkning af uklare testamenter, tvangsarvens størrelse, betingelserne for uskiftet bo – herunder stedbørns samtykke og misbrug – samt arveafkald, særeje og international arv. Oversigten samler de centrale retskilder og domme og viser, at domstolene håndhæver formkrav, samtykkekrav og bevisbyrder stramt, selv om lovgiver har udvidet arveladers testationsfrihed.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Testamente kan oprettes som notartestamente (§ 63) eller vidnetestamente (§ 64), mens nødtestamente (§ 65) kun er gyldigt, når sygdom eller andet nødstilfælde faktisk forhindrer de to ordinære former.
- 02** Et nødtestamente er ugyldigt, hvis testator reelt havde mulighed for at tilkalde notar eller vidner; nødstilstanden vurderes både objektivt og ud fra testators egen subjektive opfattelse.
- 03** Ensidig tilbagekaldelse af en fælles eller gensidig testamentarisk disposition er kun gyldig, hvis meddelelsen er kommet frem til medtestator, og bevisbyrden derfor påhviler den, der påberåber sig tilbagekaldelsen (§ 80).
- 04** Et testamente bortfalder ikke automatisk ved testators senere ægteskab og børn; ugyldighed pga. bristende forudsætninger kræver, at det godtgøres, at testator ville have tilbagekaldt dispositionen (§ 77).
- 05** Kun den, der vil arve mere ved et testamentes ugyldighed, har retlig interesse i at anfægte det (§ 79) – færre arvinger eller lavere boomkostninger er ikke tilstrækkeligt.
- 06** Livsarvingers og ægtefællens tvangsarv udgør en fjerdedel af den legale arvelod (§§ 5 og 10).
- 07** Arvelader kan ved testamente beløbsbegrænse hvert barns arvelod til et reguleret grundbeløb (2007: 1.000.000 kr., 2026-niveau: 1.430.700 kr.), men begrænsningen skal fremgå udtrykkeligt – formuleringer som »mindst muligt« er ikke nok.

- 08** Uskiftet bo med den førstafdødes særlivsarvinger (stedbørn) kan kun ske med disses samtykke (§ 18, stk. 1).
- 09** Den længstlevende skal skifte det uskiftede bo ved indgåelse af nyt ægteskab (§ 26, stk. 2); livsarvinger kan ikke give afkald på skifte og samtidig bevare deres arveret.
- 10** Ved misbrug af rådigheden over det uskiftede bo kan en livsarving kræve skifte (§ 29), vederlag (§ 30) eller omstødelse af uforholdsmæssige gaver (§ 31).
- 11** Kun delingsformue indgår i uskiftet bo (§ 17); fuldstændigt særeje skiftes, mens skilsmisssæreje behandles som delingsformue ved død.
- 12** Arveafkald får kun afgiftsmæssig virkning, hvis det er meddelt skifteretten senest samtidig med en rettidigt indleveret boopgørelse (boafgiftsloven § 5, stk. 4).
- 13** Efterlader afdøde sig hverken arvinger eller testamente, tilfalder arven staten (§ 95); et krav på Civilstyrelsens afståelse af arven opstår først ved afgørelsen, ikke ved dødsfaldet.
- 14** Danmark er på grund af retsforbeholdet ikke bundet af EU-arveforordningen (650/2012); dansk international arveret bygger på domicilprincippet og den nordiske dødsbokonvention.

§ 1 Den moderniserede arvelov fra 2007 – reformens hovedgreb

Den gældende [arvelov](#) afløste 1963-loven og trådte i kraft den 1. januar 2008. Loven bygger på **betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen m.v.** fra Arvelovsudvalget (formand: højesteretspræsident Torben Melchior), der blev afgivet i enighed. Sigtet var at tilpasse arvereglerne til nye familiemønstre med sammenbragte børn og ugifte samlevende.

De almindelige bemærkninger til lovforslaget (L 100, folketingsåret 2006-07) beskriver de to bærende greb:

Med lovforslaget foreslås en styrkelse af den længstlevende ægtefælles retsstilling. [...] Dette sker navnlig ved en forhøjelse af den arveret, der følger umiddelbart af loven [...] fra 1/3 til 1/2 af arveladerens ejendele, når arveladeren samtidig efterlader sig børn (livsarvinger). [...] Den andel af livsarvingernes arveret, som ikke kan fratages dem ved testamente (den såkaldte tvangsarv), foreslås således nedsat fra 1/2 til 1/4 af den legale arv.

Reformen gav dermed samtidig ægtefællen mere legal arv **og** arvelader større testationsfrihed. Formålet var bl.a. at gøre det lettere at ligestille sammenbragte børn og at lette generationsskifte af erhvervsvirksomheder. Systematikken blev også moderniseret sprogligt, så den »efterlevende« ægtefælle nu kaldes den »længstlevende«, og den ene ægtefælles særbarn kaldes en »særlivsarving«.

De efterfølgende sektioner gennemgår, hvordan skifteretterne, landsretterne og Højesteret har anvendt reglerne om testamente, tvangsarv, uskiftet bo, særeje, arveafkald og statens arv i praksis.

§ 2 Testamenters formkrav: notar-, vidne- og nødtestamente (§§ 63-65)

Arveloven kender tre former for testamente. Hovedreglen er **notartestamentet**, jf. [arvelovens § 63](#):

Testamente kan oprettes skriftligt og underskrives eller vedkendes for en notar.

Notaren skal i sin påtegning bl.a. erklære sig om testators identitet og om, hvorvidt testator »er i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente«, jf. [§ 63, stk. 2, nr. 2](#). Alternativet er **vidnetestamentet** efter [§ 64](#), der kræver to samtidigt tilstedeværende vidner.

Nødtestamentet i [§ 65](#) er en undtagelse, der kun kan bruges, når de to ordinære former er udelukket:

Den, der på grund af sygdom eller andet nødstilfælde er forhindret i at oprette testamente efter § 63 og § 64, kan på en hvilken som helst måde oprette et nødtestamente.

Afgørende for nødtestamentets gyldighed er dels **testamentshabilitet**, dels at **nødsforudsætningerne** faktisk er opfyldt. I **BS-17752/2018-VLR** blev et håndskrevet nødtestamente, oprettet af en kræftsyg mand samme dag som han døde, opretholdt. Vestre Landsret fandt det ikke bevist, at manden var uden evne til fornuftmæssigt at oprette testamente, og udtalte om nødsituationen:

Landsretten finder det herefter godtgjort, at Afdøde har følt, at han befandt sig i en nødsituation, da han underskrev nødtestamentet, og at han derfor på grund af sygdom var forhindret i at oprette notar- eller vidnetestamente.

Retten tilføjede, at selv om det ikke objektivt var udelukket at skaffe en notar eller et ekstra vidne, kunne det ikke afskære nødtestamentets gyldighed under de foreliggende omstændigheder, jf. **BS-17752/2018-VLR**.

Modsat gik det i **SKS-855/2015-KOL**, hvor Retten i Kolding afviste et udateret, håndskrevet dokument som nødtestamente. Netop fordi afdøde havde været i stand til at udarbejde et omfattende tre-siders dokument og efterfølgende fortælle om det, var hun ikke afskåret fra at oprette et formgyldigt testamente ved [§ 63](#) eller [§ 64](#):

... kan det på denne baggrund konstateres, at hun i givet fald også på tidspunktet og i dagene derefter ville have været i stand til at oprette testamente formgyldigt ved tilkaldelse af vidner eller en notar.

Dokumentet var derfor »allerede af denne grund ikke gyldigt som nødtestamente«, jf. **SKS-855/2015-KOL**. Kernen i praksis er, at nødtestamentet er en snæver undtagelse: kan testator vente eller tilkalde bistand, skal han bruge notar- eller vidnetestamente.

LOV

[ArveLoven § 63](#)
[ArveLoven § 64](#)
[ArveLoven § 65](#)

PRAKSIS

Landsretten · Dom om gyldigheden af nødtestamente

24.01.2019

Byretten · Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven

18.01.2016

§ 3 Tilbagekaldelse af testamenter og gensidige/fælles testamenter (§ 80)

Et testamente kan frit tilbagekaldes eller ændres, men **fælles og gensidige** testamenter rejser særlige spørgsmål. Efter [arvelovens § 80](#) gælder:

Ensidig tilbagekaldelse af en fælles testamentarisk disposition skal for at være gyldig meddeles den anden part, medmindre dette af særlige grunde er udelukket.

Det centrale i **BS-5890/2024-VLR** var, hvem der bærer bevisbyrden for, at meddelelsen er **kommet frem**. En mand havde i 2018 oprettet et nyt vidnetestamente og samme dag sendt sin hustru en e-mail om, at han ensidigt tilbagekaldte parrets fælles gensidige testamente fra 2014. Hustruen bestred at have modtaget mailen. Vestre Landsret lagde til grund, at selve afsendelsen ikke i sig selv godtgjorde, at mailen var kommet frem, og at bevisbyrden påhviler den, der har fordel af tilbagekaldelsen:

Det er samlet set ikke godtgjort, at tilbagekaldelsen af det fælles testamente fra 2014 var meddelt Appellant [...]. Der foreligger derfor ikke en gyldig tilbagekaldelse af testamentet.

Landsretten lagde vægt på, at parterne i to år efter den påståede tilbagekaldelse arbejdede videre på et nyt fælles testamente med udgangspunkt i 2014-testamentet, og at en lydoptagelse viste, at manden fortsat ønskede lighedeling. Dødsboet skulle derfor behandles efter fællestestamentet fra 2014, jf. **BS-5890/2024-VLR**. Spørgsmålet er principielt: Procesbevillingsnævnet meddelte i august 2025 **3.-instansbevilling**, så Højesteret kan tage stilling til, hvornår en ensidig tilbagekaldelse er gyldigt meddelt, og hvem der bærer bevisbyrden, jf. **25/08851**.

Et gensidigt testamente kan gøres **uigenkaldeligt**. I **SKS-1452/2002-VLR** havde et ægtepar i anledning af en forestående separation oprettet et notartestamente sammen med en separationsaftale, der udtrykkeligt henviste til »et samtidig hermed oprettet uigenkaldeligt testamente«. Vestre Landsret læste dokumenterne i sammenhæng og fandt, at der var ført bevis for et uigenkaldeligt, gensidigt testamente, jf. **SKS-1452/2002-VLR**. Uigenkaldelighed forudsætter altså holdepunkter i selve dokumenterne for, at parterne bevidst har bundet sig.

LOV

ArveLoVen § 80

PRAKSIS

Landsretten · Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	21.02.2025
Landsretten · Landsrettens dom i sag om uigenkaldeligt testamente	30.09.2002
Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om gyldig tilbagekaldelse af fælles gensidigt testamente og kravet om meddelelse efter arvelovens § 80	29.08.2025

§ 4 Fortolkning af testamenter og bristende forudsætninger (§ 77)

Når et testamente er formgyldigt, opstår ofte spørgsmål om **fortolkning** og om **bristende forudsætninger**. Efter **arvelovens § 77, stk. 1, nr. 2** er en testamentarisk bestemmelse ugyldig, hvis

... forhold, som var afgørende for bestemmelsen, efter oprettelsen har ændret sig på en sådan måde, at testator med kendskab dertil ville have tilbagekaldt bestemmelsen.

Højesteret afgrænsede bestemmelsen i **Sag 179/2014**. En ugift og barnløs mand havde i 1981 ved notartestamente indsat sin tidligere steddatter som universalarving. Han giftede sig senere og fik en datter, men ændrede aldrig testamentet. Ægtefællen gjorde gældende, at testamentet var bortfaldet, fordi forudsætningen om barnløshed var bristet. Højesteret afviste en formodning om automatisk bortfald og lagde vægt på testators mangeårige passivitet trods kendskab til de ændrede forhold samt den fortsatte nære relation:

... Højesteret tiltræder, at det ikke er godtgjort, at testamentet er ugyldigt som følge af bristende forudsætninger, således at B ikke er arving i boet efter C, jf. arvelovens § 77, stk. 1, nr. 2.

Afgørelsen viser, at bevisbyrden for bristende forudsætninger er reel, og at testators passivitet efter kendskab til nye forhold taler **imod** ugyldighed, jf. [Sag 179/2014](#).

Samme linje ses i **BS-5597/2019-BOR**, hvor et ægtepar havde oprettet ægtepagt om fuldstændigt særeje og et testamente, der forudsatte særeje. Den syge ægtemand ophævede kort før sin død særejet, men lod bevidst testamentet stå trods advokatens råd om at ændre det. Retten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte testamentet efter [§ 77, stk. 1, nr. 1 og 2](#) og lagde testamentets ordlyd til grund, fordi bestemmelsen om, at ægtefællen skulle arve et beløb svarende til ejendommens værdi, fortsat var udtryk for afdødes vilje, jf. **BS-5597/2019-BOR**. Har testator haft mulighed for at ændre testamentet, men undladt det, fastholdes ordlyden.

LOV

[ArveLoven § 77, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger 22.10.2015

Byretten · Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning 08.04.2022

§ 5 Hvem kan anfægte et testamente – kravet om retlig interesse (§ 79)

Indsigelse mod et testamentes gyldighed kan efter [arvelovens § 79](#) rejses af »enhver, som vil arve, hvis testamentet erklæres ugyldigt«. Skifteretten i Glostrup afgrænsede kravet i **BS-63558/2023-GLO**. Et forældrepar fælles testamente indsatte den ene datter til sin legale arv, mens den anden datters friarv gik videre til hendes tre sønner. Den førstnævnte datter ville arve præcis det samme – sin legale arv – uanset om testamentet var gyldigt, og havde derfor ikke den fornødne retlige interesse:

At der vil være færre arvinger, hvis testamentet er ugyldigt, kan ikke ændre ved dette. [...] vil hver arving stadig kun skulle have aktiver svarende til det beløb, som følger af den pågældende arvings arveandel.

Sagen blev afvist, jf. **BS-63558/2023-GLO**. Østre Landsret stadfæstede afvisningen i **BS-38308/2024-OLR** og afviste udtrykkeligt, at ulemper som færre gevinstchancer ved lodtrækning om indbo eller forøgede boomkostninger kunne skabe retlig interesse:

Det forhold, at boets aktiver skal deles mellem fem arvinger, og ikke to arvinger, og at dette kan have medført forøgede omkostninger ved boets behandling, kan ikke føre til en anden vurdering.

Se **BS-38308/2024-OLR**. Retlig interesse forudsætter altså en **økonomisk** gevinst ved ugyldighed – ikke blot en interesse i en anden arvingskreds eller en lettere bobehandling.

LOV

[ArveLoven § 79](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket 12.05.2025

Byretten · Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten 17.07.2024

§ 6 Tvangsarv: brøken på ¼, beløbsbegrænsningen og friarven (§§ 5, 10-11)

Livsarvinger og ægtefælle er tvangsarvinger. Efter [arvelovens § 5, stk. 1](#) er »en fjerdedel af en livsarvings arvelod [...] tvangsarv«, og efter [§ 10](#) gælder tilsvarende, at »en fjerdedel af ægtefællens arvelod er tvangsarv«. Forarbejderne til [§ 5](#) forklarer, at brøken bevidst blev **nedsat fra ½ til ¼**, og at reglen om beløbsbegrænsning skal fortolkes strengt:

I testamentspraksis anvendes ofte formuleringen, at en livsarving skal arve "mindst muligt" [...]. Sådanne testamentariske bestemmelser kan ikke anses for bestemmelser om beløbsbegrænsning af tvangsarven. [...] En beløbsbegrænsning skal således fremgå udtrykkeligt af testamentet.

Arvelader kan efter [§ 5, stk. 2](#) ved testamente begrænse hvert barns arvelod til et grundbeløb – 1.000.000 kr. i 2007-niveau, der reguleres efter [§ 97](#) og i 2026 udgør 1.430.700 kr. Er et barn død, deles beløbet mellem barnets egne livsarvinger; efterlader barnet sig fx to børn, kan hver af disse begrænses til det halve. Reglen får kun betydning, hvis tvangsarven ellers ville overstige beløbsgrænsen. Beløbsgrænserne i [§ 5](#) og længstlevendes suppleringsarv i [§ 11, stk. 2](#) reguleres årligt, jf. [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven](#).

Den del af arven, som ikke er tvangsarv, er **friarv**, som arvelader frit kan råde over ved testamente. Grænsedragningen mellem tvangsarv og friarv illustreres af testamentet i **BS-63558/2023-GLO** og **BS-38308/2024-OLR**, hvor den ene arving blev sat til sin **tvangsarv**, mens **friarven** blev ført videre til næste generation (et generationsspring til børnebørn). Den lavere tvangsarv og adgangen til beløbsbegrænsning skulle netop lette bl.a. generationsskifte og ligestilling af sammenbragte børn. Arvelader kan også testere til en fond; i **SKM2024.244.SR** tillod Skatterådet, at en person vederlagsfrit – og eventuelt først ved sin død via testamente – kunne overføre kapitalandele til en nystiftet erhvervsdrivende fond uden udbyttebeskatning, jf. [SKM2024.244.SR](#).

LOV	Arveloven § 5, stk. 1, 2	Arveloven § 10	Arveloven § 11, stk. 2	Arveloven § 97
PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket Byretten · Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten Skatterådet · Tilladelse til vederlagsfri overdragelse af aktier til erhvervsdrivende fond			
				12.05.2025 17.07.2024 24.04.2024

§ 7 Uskiftet bo: betingelser og stedbørnernes samtykke (§§ 17-18)

Efter [arvelovens § 17](#) kan den længstlevende ægtefælle overtage »ægtefællernes delingsformue [...] til uskiftet bo med deres fælles livsarvinger«. Uskiftet bo omfatter dermed kun **delingsformue** – ikke fuldstændigt særeje – og forudsætter som udgangspunkt fælles livsarvinger.

Er der **særlivsarvinger** (stedbørn) efter den førstafdøde, kræver uskiftet bo deres samtykke, jf. [§ 18, stk. 1](#):

Efterlader den førstafdøde ægtefælle sig særlivsarvinger, kan boet kun udleveres til uskiftet bo med samtykke fra dem.

Forarbejderne fastslår, at bestemmelsen viderefører den tidligere arvelovs [§ 9](#), og at den længstlevende, hvis boet udleveres uskiftet med afdødes mindreårige særlivsarvinger, overtager forsørgelsespligten, jf. [§ 18, stk. 3](#). For umyndige særlivsarvinger kan skifteretten efter [§ 18, stk. 2](#) tillade uskiftet bo, hvis værgeren samtykker, og udleveringen er forsvarlig af hensyn til livsarvingens interesser. Samtykkekravet er dermed en central beskyttelse af stedbørn, der ikke uden videre skal vente på arv, til den længstlevende – som ikke er deres forælder – dør.

Det uskiftede bo er ikke statisk. Efter § 23, stk. 1 indgår alt, hvad den længstlevende erhverver, medmindre det er gjort til fuldstændigt særeje, mens visse pensions- og forsikringsordninger holdes uden for ved skifte i levende live, jf. § 23, stk. 2-4. Den længstlevende **skal skifte** ved indgåelse af nyt ægteskab, jf. § 26, stk. 2. [Ægteskabsvejledningen](#) præciserer konsekvensen:

Livsarvingerne kan altså ikke give afkald på skifte og samtidig bevare deres arveret. Dette betyder, at hvis den længstlevende ægtefælle ønsker at indgå nyt ægteskab, skal vedkommende anmode skifteretten om skifte af det uskiftede bo.

At der reelt kan blive tale om betydelig arv, der er »udskudt« i et uskiftet bo, illustreres af **BS-3654/2024-HJR**, hvor en moder sad i uskiftet bo og i 2013 eftergav to store gældsbebre til sine børn; Højesteret lagde ved en skattesag til grund, at børnene på eftergivelsestidspunktet »måtte forventes at ville modtage en arv, der ville være betydeligt større end gælden«, jf. **BS-3654/2024-HJR**.

LOV

[ArveLoven § 17](#)[ArveLoven § 18, stk. 1, 2, 3](#)[ArveLoven § 23](#)[ArveLoven § 26, stk. 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Værdiansættelse af anfordringsgældsbebre ved gældseftergivelse i familieforhold

14.11.2024

§ 8 Misbrug af det uskiftede bo: formueoversigt, skifte, vederlag og omstødelse (§§ 22, 29-31)

Beskyttelsen af livsarvingerne i et uskiftet bo hviler på et **kontrolværktøj** og et sæt **misbrugssanktioner**. Kontrolværktøjet er formueoversigten i [arvelovens § 22](#), som den længstlevende skal indlevere til skifteretten inden 6 måneder. Forarbejderne fremhæver dens dobbelte funktion:

Formueoversigten har navnlig betydning ved vurderingen af boets skattemæssige forhold. Hertil kommer, at den kan få en væsentlig bevismæssig funktion i forbindelse med en vurdering af, om den længstlevende ægtefælle har misbrugt rådigheden over et uskiftet bo.

Selve misbrugssanktionerne findes i §§ 29-31. Efter § 29, stk. 1 kan en livsarving kræve **skifte**, hvis vedkommende godtgør, at den længstlevende »ved misbrug af sin rådighed over det uskiftede bo væsentligt har formindsket dette eller har fremkaldt nærliggende fare for en sådan formindskelse«. § 29, stk. 2 opregner, hvad der navnlig er misbrug:

... uforsvarlige spekulationsforretninger, urimeligt forbrug, tegning af en uforholdsmæssig stor pensions- eller forsikringsordning og ydelse af gaver eller andre begunstigelser, der står i misforhold til det uskiftede bos formue.

Forarbejderne til § 29 præciserer, at skiftet efter fast praksis alene får virkning for de arvinger, der har krævet det (et **partielt skifte**), og at der ved misbrug kan kræves **vederlag** efter § 30. Praksis efter den tidligere arvelovs § 20, stk. 2, forudsættes opretholdt. Har den længstlevende givet gaver eller arveforskud, hvis værdi stod i misforhold til boets formue, kan en livsarving desuden efter § 31, stk. 1 kræve dispositionen **omstødt**, hvis modtageren vidste eller burde vide, at ægtefællen var i uskiftet bo, og at gaven stod i misforhold til boets formue. Efter den længstlevendes død viger omstødelsen dog, hvis livsarvingen kan få dækning gennem vederlag af boet, jf. § 31, stk. 3.

Egentlig trykt domspraksis om § 29-misbrug er sparsom, men rammen illustreres af dispositioner fra uskiftede boer som gaverne/gældseftergivelsen i **BS-3654/2024-HJR**, hvor netop forholdet mellem boets formue og

begunstigelsen er det centrale vurderingstema. Bemærk endelig en **retlig ajourføring**: ved en ændringslov af 11. december 2024 blev § 22, stk. 5-6, nyaffattet, så livsarvinger fra 1. januar 2025 tilgår formueoversigten digitalt via domstolenes skifteportal; ændringen er trådt i kraft, men er endnu ikke konsolideret i den seneste lovbekendtgørelse.

LOV

ArveLoVen § 22

ArveLoVen § 29, stk. 1, 2

ArveLoVen § 30

ArveLoVen § 31, stk. 1, 3

PRAKSIS

Højesteret · Værdiansættelse af anfordringsgældsbreve ved gældseftergivelse i familieforhold

14.11.2024

Særeje og ægtepagt ved død – skilsmissesæreje mod fuldstændigt særeje

Særejeformen har afgørende betydning ved død. **Fuldstændigt særeje** består ved både skilsmisse og død og indgår derfor **ikke** i et uskiftet bo, men skiftes. **Skilsmissesæreje** har derimod kun virkning ved skilsmisse; ved død behandles det som delingsformue og kan dermed indgå i den længstlevendes uskiftede bo efter § 17. Netop derfor kan valget af særejetype i en ægtepagt være afgørende for, om den længstlevende kan sidde i uskiftet bo (afgrænsning af bodeling ved skilsmisse: se [bodeling ved skilsmisse](#)).

Samspelet mellem ægtepagt og testamente var kernen i **BS-5597/2019-BOR**. Et ægtepar havde i 2007 aftalt fuldstændigt særeje og oprettet et testamente, der forudsatte særeje og gav den længstlevende ret til at udtage boligen. Da manden var alvorligt syg, ophævede parret i 2017 særejet ved en »ophævelsesægtepagt« og etablerede almindeligt formuefællesskab, men uden at ændre testamentet. Efter mandens død gjorde hans børn gældende, at ophævelsesægtepagten var ugyldig, og at testamentet skulle fortolkes indskrænkende, fordi dets forudsætning om særeje var bortfaldet. Retten fandt – bl.a. støttet på Retslægerådets udtalelse – at manden var habil og bevidst havde valgt ikke at ændre testamentet:

Henset til at Afdøde ikke har søgt dette ændret efter ophævelsen af ægtepagten, og da denne del ikke forudsætter, at der mellem ægtefællerne var etableret et særeje, finder retten, at bestemmelsen også efter ophævelsen af særejet har været udtryk for Afdødes vilje, hvorfor det er ubetænkeligt at lægge testamentes ordlyd til grund.

Resultatet var, at den længstlevende ud over sin boslod på ca. 2,13 mio. kr. arvede boligen og indboet, jf. **BS-5597/2019-BOR**. Dommen viser, at en ægtepagt, der ændrer eller ophæver særeje, kan få vidtrækkende arveretlige konsekvenser, som ikke automatisk korrigeres af et ældre testamente – testamentets ordlyd fastholdes, når det fortsat er udtryk for arveladers vilje.

LOV

ArveLoVen § 17

ArveLoVen § 77, stk. 1

PRAKSIS

Byretten · Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning

08.04.2022

Arveafkald og de afgiftsmæssige konsekvenser (boafgiftsloven § 5, stk. 4)

En arving kan give **afkald** på arv – enten som **forhåndsafkald** på ventende arv (før dødsfaldet, typisk i forbindelse med generationsskifte) eller som **blankt afkald** på falden arv (efter dødsfaldet). Afkaldet kan gives med eller uden vederlag og har den virkning, at arven i stedet fordeles, som om afkaldsgiveren ikke var arving.

Den praktisk vigtigste tvist angår afkaldets **afgiftsmæssige** virkning. Efter [boafgiftsloven § 5, stk. 4](#) skal et arveafkald være meddelt skifteretten senest samtidig med den endelige boopgørelse for at reducere boafgiftsgrundlaget. Vestre Landsret fastslog i **BS-575/2008-VLRci**, at dette forudsætter en **rettidig** boopgørelse:

Da boopgørelsen er indleveret efter, at fristen herfor udløb, er de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4 ...

Afkaldene fik derfor ingen afgiftsmæssig virkning, jf. **BS-575/2008-VLRci**. Samme problemstilling behandles i skifterettens praksis om **indlevering** og **tilbagekaldelse** af arveafkald i **SKS-10/2006-ALB**, **SKS-278/2010-HOL** og **BS-2233/2011-VLR**, der alle knytter afkaldets afgiftsvirkning til overholdelsen af boafgiftslovens frister. Grænsen til **dødslejegaver** – gaver ydet umiddelbart før døden, der afgiftsmæssigt behandles som arv – belyses i **BS-204/2022-VLR**. Rådgivningsmæssigt er lektien, at et arveafkald både skal være civilretligt gyldigt og **rettidigt** meddelt skifteretten for at få den tilsigtede afgiftsvirkning.

LOV [Boafgiftsloven § 5, stk. 4](#)

PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	09.09.2022
	Landsretten · Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald	14.10.2011
	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	27.06.2008
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	31.08.2011
	Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	19.03.2008

§ 11 Når der ikke er arvinger: statens arv og Civilstyrelsens afståelse (§§ 94-95)

Efterlader afdøde sig hverken legale arvinger eller et gyldigt testamente, tilfalder formuen **staten**, jf. [arvelovens § 95, stk. 1](#). Efter [§ 95, stk. 2 og 3](#) kan Civilstyrelsen dog **afstå** arven helt eller delvis, bl.a. til personer, som afdøde måtte antages at have ønsket at tilgodese.

Højesteret afgjorde i **BS-32672/2024-HJR**, hvornår retten til en sådan afståelse opstår. En mand døde uden arvinger, men med et anfægteligt testamente til fordel for sin samlever; bobestyreren anmodede Civilstyrelsen om at afstå arven til samleveren, men hun døde, inden styrelsen traf afgørelse. Højesteret fastslog, at hverken ordlyd eller forarbejder gav grundlag for andet end at lægge **forholdene på afgørelsestidspunktet** til grund: et retskrav på afståelse opstår først, når Civilstyrelsen træffer afgørelse, og ikke automatisk ved arveladers død. Da ansøgeren var død på afgørelsestidspunktet, kunne hendes dødsbo ikke indtræde i kravet, jf. **BS-32672/2024-HJR** (stadfæstelse af byretsdommen **BS-32514/2022-HER**). Reglen om overlevelsescrav i [§ 94](#) – at en arving skal overleve arvelader for at arve – kunne ikke udstrækkes til det diskretionære afståelsescrav efter [§ 95](#).

LOV [ArveLoven § 94](#) [ArveLoven § 95, stk. 1, 2, 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)	21.05.2025
	Byretten · Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	25.04.2023

International arv: Danmarks retsforbehold, domicilprincippet og den nordiske konvention

På det internationale plan er det centralt, at Danmark **ikke** er bundet af [EU-arveforordningen](#) (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012). Forordningen gør efter [artikel 4](#) og [artikel 21](#) afdødes **sædvanlige opholdssted** på dødstidspunktet til det generelle tilknytningskriterium for både kompetence og lovvalg, med adgang til lovvalg efter statsborgerskab i [artikel 22](#) og et fælles »europæisk arvebevis«. På grund af det danske **retsforbehold** på området for retlige og indre anliggender deltager Danmark imidlertid ikke i forordningen, og danske skifteretter anvender den ikke.

Dansk international arveret bygger i stedet på **domicilprincippet** (autonome danske lovvalgsregler, hvor afdødes domicil som udgangspunkt er afgørende) og – i forhold til de øvrige nordiske lande – på den nordiske dødsbokonvention, jf. [bekendtgørelse om ikrafttræden af den reviderede konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte](#). Konventionen indeholder egne regler om bl.a. testamenteres formgyldighed på tværs af landene og om, at behandlingen af et uskiftet bo, der skal skiftes, følger loven i den stat, hvor den længstlevende er eller ved sin død var bosat.

For praktikere betyder det, at man ved dødsfald med grænseoverskridende elementer må sondre skarpt: mellem nordiske og ikke-nordiske forhold, og – for EU-borgere med bopæl i Danmark eller danskere bosat i et EU-land – mellem den EU-retlige opholdsstedsregel, som gælder for de øvrige medlemsstater, og den danske domicilbaserede tilgang. Forskellen kan være afgørende for både værneting og lovvalg, herunder for om danske tvangsarvsregler overhovedet finder anvendelse på boet.

REFERENCE Lovgrundlag

10 paragraffer

ArveLoVen § 5	ArveLoVen § 10
ArveLoVen § 17	ArveLoVen § 18
ArveLoVen § 29	ArveLoVen § 63
ArveLoVen § 65	ArveLoVen § 77 stk. 1
ArveLoVen § 80	BoafgiftsLoVen § 5 stk. 4

MATERIALE Citerede afgørelser

22 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

21.05.2025	Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (ArveLoVen § 95)	32672-2024
14.11.2024	Værdiansættelse af anfordringsskødsbreve ved gældseftergivelse i familieforhold	3648-3654
22.10.2015	Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger	179-2014

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS		9
12.05.2025	Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket	9956-11648
21.02.2025	Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	9702-11327
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslegaver og boafgift	4253-5095
24.01.2019	Dom om gyldigheden af nødtestamente	5923-7075
14.10.2011	Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald	6658-7997
28.08.2008	Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller	6151-7369
27.06.2008	Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	3334-3965
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020
30.09.2002	Landsrettens dom i sag om uigenkaldeligt testamente	5271-6329
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		6
17.07.2024	Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten	9873-11552
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184
08.04.2022	Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning	2277-2713
18.01.2016	Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven	6691-8039
31.08.2011	Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	6657-7996
19.03.2008	Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	3328-3957
SKATTERÅDET · ADMINISTRATIV MYNDIGHED		1
24.04.2024	Tilladelse til vederlagsfri overdragelse af aktier til erhvervsdrivende fond	23-2321980
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
13.12.2024	Tvist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
03.12.2024	Tvist om tidsforbrug ved indhentelse af p-registrering i klatreklub under COVID-19-restriktioner	park-3957
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
29.08.2025	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om gyldig tilbagekaldelse af fælles gensidigt testamente og kravet om meddelelse efter arvelovens § 80	25/08851

04

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over bobestyrerbehandling af dødsboer

Udlevering, udpegning, kompetence, klage og salær efter dødsboskifteloven

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 27 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Bobestyrerbehandling er den professionelle behandlingsform for dødsboer, hvor en – som hovedregel autoriseret – advokat overtager de funktioner, der før 1997 lå hos skifteretten og eksekutorerne. Praksisoversigten dækker selve institutionen bobestyrer: hvornår skifteretten skal udlevere boet efter [dødsboskiftelovens § 36](#), hvem der kan udpeges efter §§ 37-38 og § 11, hvilken beslutningskompetence bobestyreren har over for arvingerne efter § 53, hvordan habilitet, salær og klageadgang kontrolleres, og hvor grænsen går mod de tvister, der efter § 89 skal afgøres ved dom. Det gennemgående mønster i praksis er, at bobestyreren er tillagt betydelig handlekraft, mens retssikkerheden ligger i klagesystemet i §§ 96-97, i skifterettens tilsyn og pålægsbeføjelser efter § 54 a, og i at egentlige retstvister forbeholdes domsbehandling.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Udlevering til bobestyrer er obligatorisk, når blot én arving anmoder om det – uenighed mellem arvingerne om behandlingsformen fører derfor altid til bobestyrerbehandling, jf. dødsboskiftelovens § 36, nr. 1.
- 02** Kan der ikke inden rimelig tid træffes bestemmelse om anden behandlingsform, skal boet udleveres til bobestyrer efter § 36, nr. 7; forarbejderne forudsætter, at udsættelser ud over 6 måneder i almindelighed ikke bør gives.
- 03** Hovedreglen er en autoriseret bobestyrer; en ikke-autoriseret kan kun udpeges efter § 37, stk. 3, når alle arvinger er enige, og "særlige grunde" – typisk et særligt forudgående kendskab til boet – taler for det.
- 04** Den længstlevende ægtefælles ønske om bobestyrer til fællesbo og tidligere skilsmisssæreje går som udgangspunkt forud for de øvrige arvingers, men habilitetskravene i § 115 skal stadig være opfyldt.
- 05** En testamentsindsat bobestyrer skal være udpeget ved navns nævnelse; en indsættelse af fx "en partner i advokatfirmaet X" må efter forarbejderne tilsidesættes.

- 06 Tilsidesættelse af afdødes bobestyrervalg efter § 38, stk. 1, nr. 5, kræver "afgørende grunde" og forudsætter efter forarbejderne en så alvorlig tillidsbrist, at forsvarlig bobehandling ikke er mulig – bestemmelsen er tiltænkt "mere ekstreme tilfælde".
- 07 Inden en bobestyrerindsættelse tilsidesættes efter § 38, stk. 1, nr. 1-5, skal den indsatte bobestyrer så vidt muligt have lejlighed til at udtale sig, jf. § 38, stk. 2.
- 08 Er det overvejende betænkeligt at lade den testamentsindsatte behandle boet alene, kan skifteretten efter § 38, stk. 3, bestemme, at boet behandles i forening med en autoriseret bobestyrer.
- 09 Udskiftning af bobestyrer efter § 37, stk. 5, kræver "væsentlige hensyn" og skal efter forarbejderne anvendes med tilbageholdenhed – uenighed eller usaglig kritik fra arvingerne er ikke tilstrækkeligt.
- 10 Afsættelse efter § 54 a, stk. 2, er derimod obligatorisk, når boet ikke behandles forsvarligt eller sikkerhed ikke stilles rettidigt, og træffes ved kendelse.
- 11 Bobestyreren træffer bestemmelse i boets anliggender, men væsentlige spørgsmål – herunder beslutning om realisation af aktiver – skal forelægges arvingerne forinden, jf. § 53, stk. 1.
- 12 Bobestyreren kan efter § 53, stk. 3, tilsidesætte arvingernes beslutning, hvis den er åbenbart uhensigtsmæssig eller strider mod nogens ret, men skal da vejlede om klageadgangen efter §§ 96-97.
- 13 Bobestyreren har ikke dømmende myndighed; når arvingerne ikke vil respektere bobestyrerens bestemmelse, foreligger der en tvist, der må indbringes for skifteretten.
- 14 Tvister om ret til at arve og om krav mod boet, bobestyreren eller mellem lodtagere afgøres ved dom efter § 89, stk. 1, jf. § 101, stk. 1 – og kan derfor ikke prøves under klagesagen, jf. § 97, stk. 5.
- 15 Skifterettens afgørelse om at udlevere boet til en testamentsindsat bobestyrer afgør ikke spørgsmålet om, hvem der har ret til at arve.
- 16 Bestrides et krav, som boet gør gældende mod en arving, skal bobestyreren følge § 54, stk. 2 – opfordre til sagsanlæg og ellers redegøre skriftligt for sin vurdering, som lægges til grund, medmindre der anlægges sag.
- 17 Klage over bobestyrerens afgørelser skal indgives inden 4 uger fra kendskabet til afgørelsen; skifteretten kan undtagelsesvis tage klagen under behandling indtil 6 måneder efter afgørelsen, jf. § 96, stk. 2.
- 18 Klage over bobestyrerens afgørelser har ikke opsættende virkning, medmindre bobestyreren eller skifteretten bestemmer det, jf. § 96, stk. 3.
- 19 Skifteretten kan efter § 97, stk. 6, undtagelsesvis pålægge klageren omkostningerne ved klagesagen – bestemmelsen skal efter forarbejderne anvendes restriktivt og sigter navnlig på grundløse klager, der påfører bobestyreren uforholdsmæssigt arbejde.

- 20** Afgørelser om bobestyrerens salær træffes ved kendelse, jf. § 97, stk. 5, 2. pkt., og retsmidlet er kære efter § 105, stk. 1.
- 21** Skifteretten kan af egen drift ved kendelse ændre beregningen af bobestyrerens salær, jf. § 79, stk. 5 – uden for denne hjemmel forudsætter en nedsættelse som udgangspunkt, at der er gjort indsigelse.
- 22** Sekretærtid, der ikke udgør selvstændigt boarbejde, men blot skrivning efter diktat, indgår ikke i salærgrundlaget.
- 23** Bobestyreren skal allerede på det første møde skriftligt oplyse arvingerne om salærberegningen og om muligt den forventede størrelse, jf. § 47, stk. 2.
- 24** Ingen må virke som bobestyrer, midlertidig bobestyrer, forretningskyndig medhjælp, revisor eller vurderingsmand, hvis vedkommende er nærstående til eller afhængig af arvingerne, eller hvis der af andre grunde er tvivl om upartiskheden, jf. § 115, stk. 1.
- 25** Bobestyreren og de øvrige medvirkende må ikke erhverve nogen del af boets aktiver – forbuddet omfatter også nærstående og ansatte i deres virksomheder, jf. § 115, stk. 4.
- 26** Skifteretten kan ikke pålægge en bobestyrer at gennemføre en tvangsauktion, når det er tvivlsomt, om der fremkommer bud, med den følge at omkostningerne påhviler boet og dermed statskassen.
- 27** Skifteretten fører tilsyn med bobestyrerens forvaltning, kan når som helst kræve boets dokumenter forelagt og udtager stikprøvevis boer til eftersyn.

§ 1 Bobestyrerordningen og de syv udleveringsgrunde i § 36

Bobestyrerbehandlingen blev indført med dødsboskifteloven fra 1996 på grundlag af Skiftelovsudvalgets [betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer](#). Ordningen afløste det hidtidige eksekutorsystem og flyttede en stor del af de funktioner, der tidligere lå hos skifteretten, over til en professionel bobehandler.

[Dødsboskiftelovens § 36](#) opregner udtømmende, hvornår skifteretten **skal** udlevere boet til bobestyrer. Afgørelsen er efter forarbejderne judiciel og træffes af skifteretten:

Nr.	Udleveringsgrund
1	En arving anmoder derom
2	Boet må antages at være insolvent
3	Alle arvinger er repræsenteret ved værge/skifteværge, under konkurs eller insolvente
4	Afdøde har bestemt det i testamente, jf. § 38
5	Der findes ingen arvinger, eller det er usikkert, hvem der er arvinger
6	Skifteretten har truffet bestemmelse derom efter §§ 23, 30, 76, stk. 3, eller arvelovens § 25, stk. 2

7	Der har ikke inden rimelig tid kunnet træffes bestemmelse om anden behandlingsmåde
---	--

De oprindelige lovforarbejder fremhæver, at nr. 1 giver den enkelte arving en ubetinget vetoret mod privat skifte:

Bobestyrerbehandling skal for det første finde sted, hvis en arving anmoder derom, jf. herved bestemmelsens nr. 1. Er der således blandt arvingerne uenighed om, hvorvidt boet skal udleveres til privat skifte, eller om boet skal skiftes af en professionel bobehandler, vil udfaldet altid være, at boet undergives bobestyrerbehandling.

Om den tidsmæssige ramme i nr. 7 anfører forarbejderne, at loven bevidst ikke fastsætter en frist, men at

Justitsministeriet kan tiltræde Skiftelovsudvalgets opfattelse af, at udsættelser ud over 6 måneder i almindelighed ikke bør gives.

Udleveringsgrunden i nr. 2 (insolvensformodning) fører videre til den særlige insolvensbehandling efter § 69, hvor skifteretten træffer afgørelse om insolvensbehandling og udpeger bobestyrer, og hvor omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, betales af statskassen, jf. § 69, stk. 4. Selve insolvensbehandlingen som sådan ligger uden for denne oversigt; den overordnede ramme for dødsboskiftet i øvrigt behandles under [doedsboskifte](#).

At valget af behandlingsform er reelt afgørende for parternes retsstilling, illustreres af de sager, hvor boet i stedet sluttet ved boudlæg. I **BS-1658/2008-VLR** blev en verserende ankesag mod et dødsbo afvist, fordi boet var afsluttet ved boudlæg og der derfor ikke længere eksisterede nogen indstævnt, og i **BS-115/2024-OLR** blev en udlejer nægtet oplysning om boudlægsmodtageren, fordi denne netop ikke hæfter for afdødes gæld og ikke indtræder i afdødes retsstilling. Overskrides værdigrænsen for boudlæg, skal boet derimod behandles på anden vis, jf. **BS-2139/2012-VLR**.

LOV	Dødsboskifteloven § 18	Dødsboskifteloven § 36	Dødsboskifteloven § 69, stk. 1, 4
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg 25.04.2024 Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen 12.10.2012 Landsretten · Afvisning af ankesag mod afsluttet dødsbo vedrørende krav om istandsættelsesudgifter 22.04.2009 Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg 08.02.2024		

§ 2 Valget af bobestyrer: autorisationsordningen i § 11 og udpegningen efter § 37

Skal boet behandles ved bobestyrer, og har afdøde ikke selv truffet bestemmelse i testamente, udleverer skifteretten efter § 37, stk. 1 boet til en **autoriseret** bobestyrer. Autorisationsordningen hviler på § 11, stk. 1, hvorefter justitsministeren for hver retskreds autoriserer et passende antal advokater.

Forarbejderne til § 11 forklarer, hvorfor kredsen bevidst holdes snæver:

Kredsen af bobestyrere bør være relativt begrænset for at sikre en så høj grad af ekspertise som muligt.

De fastslår samtidig, at den autoriserede bobestyrer har **pligt** til at påtage sig de boer, skifteretten henviser inden for autorisationsretskredsen, og ret til at påtage sig boer fra en hvilken som helst retskreds.

Længstlevende ægtefælles forrang. § 37, stk. 2 blev nyaffattet ved revisionen i 2011, jf. LOV nr 221 af 21/03/2011. Bemærkningerne til nyaffattelsen anfører:

Bestemmelsens 1. pkt. angiver, at den længstlevende ægtefælles ønske om, at en bestemt autoriseret bobestyrer skal behandle fællesboet eller skilsmissecærej, som udgangspunkt skal imødekommes af skifteretten. Hermed louvfæstes den gældende praksis, hvorefter den længstlevende ægtefælles ønsker i et vist omfang går forud for de øvrige arvingers, idet skifteretten dog som hidtil må vurdere, om den pågældende opfylder de almindelige habilitetskrav, jf. dødsboskiftelovens § 115.

Hvor der ikke er en længstlevende ægtefælle, eller hvor denne ikke selv har ønsket en bestemt bobestyrer, udpeger skifteretten i almindelighed den autoriserede bobestyrer, som arvingerne ønsker. Er arvingerne uenige, forudsætter forarbejderne, at skifteretten er "særligt opmærksom på risikoen for interessekonflikter, idet den bobestyrer, der udpeges, så vidt muligt bør kunne nyde tillid hos alle arvingerne".

Ikke-autoriseret bobestyrer. § 37, stk. 3 er ny fra 2011 og udgør en snæver undtagelse. Bemærkningerne beskriver anvendelsesområdet:

Betingelsen om, at der skal foreligge »særlige grunde«, vil være opfyldt, hvis den person, arvingerne ønsker, må antages at have et særligt forudgående kendskab til boet eller de spørgsmål, bobehandlingen rejser, som vil udgøre en væsentlig fordel for bobehandlingen.

Det typiske eksempel er, at en ikke-autoriseret advokat har forestået et privat skifte, som på et fremskredent tidspunkt må overgå til bobestyrerbehandling, blot fordi en fast ejendom ikke kunne sælges inden for 1-årsfristen – eller at skiftet kræver en særlig branchekundskab ved overdragelse af en virksomhed. Dødsboskiftebetænkningen, betænkning nr. 1519/2010, s. 14 begrundet tilbageholdenheden med bobestyrerens særlige rolle:

Derudover skal en bobestyrer ikke alene varetage arvingernes interesser, men i et vist omfang også legatarernes, kreditorernes og det offentlige interesser. En bobestyrer er således ikke arvingernes repræsentant, sådan som en advokat i traditionel forstand er det.

Uanset autorisation skal en ikke-autoriseret bobestyrer opfylde de almindelige betingelser i § 11, stk. 2: vedkommende må ikke være umyndig eller under værgemål, ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs, og ikke være straffet på en måde, der begrunder nærliggende fare for misbrug af hvervet eller gør den pågældende uværdig til den fornødne agtelse og tillid. Betingelsen om rekonstruktionsbehandling afløste betalingsstandsning som konsekvens af konkurslovsrevisionen i 2010.

Flere bobestyrere. Efter § 37, stk. 4 kan skifteretten under særlige omstændigheder bestemme, at boet behandles af flere bobestyrere, hvoraf mindst én skal være autoriseret. Forarbejderne peger navnlig på det tilfælde, hvor afdøde efterlader sig en større igangværende virksomhed, og hvor en forretningskyndig person med kendskab til virksomheden får en mere selvstændig rolle end som forretningskyndig medhjælp.

LOV

Dødsboskifteloven § 11, stk. 1-3

Dødsboskifteloven § 37, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 115, stk. 1

§ 3 Den testamentsindsatte bobestyrer og kravet om "afgørende grunde" efter § 38

Har afdøde ved testamente bestemt, at boet skal behandles ved en bestemt bobestyrer, udleverer skifteretten som udgangspunkt boet til denne, jf. [§ 38, stk. 1](#). Forarbejderne stiller et skarpt formkrav:

Det følger af bestemmelsen, at det af testamentet skal fremgå, hvilken person der som bobestyrer skal behandle boet. Bobestyrerindsættelser skal således for at være gyldige ske ved navns nævnelse og om fornødent med flere, eventuelt subsidære indsættelser. Indsættelse af en person, som ikke er identificeret ved navns nævnelse, f. eks. en partner i et bestemt advokatfirma, må således tilsidesættes.

De seks tilsidesættelsesgrunde i [§ 38, stk. 1](#), har forskellig karakter. Nr. 1-3 er objektive (manglende opfyldelse af de almindelige betingelser, uforsvarlighed, forhindring eller frasigelse). Nr. 4 giver enige arvinger mulighed for privat skifte, når der efter boets karakter ikke længere er rimelig grund til at opretholde afdødes bestemmelse. Nr. 6 giver den længstlevende ægtefælle adgang til at vælge en anden bobestyrer til fællesbo og tidligere skilsmissesæreje.

Kernen er nr. 5. Ønsker arvingerne en anden bobestyrer, kan indsættelsen kun tilsidesættes, hvis "afgørende grunde" taler imod at lade boet behandle ved den indsatte. Forarbejderne sætter tærsklen meget højt:

Bestemmelsen forudsættes kun anvendt i mere ekstreme tilfælde, hvor det skønnes, at der mellem bobestyreren og arvingerne er opstået en så alvorlig mangel på tillid, der ikke alene skyldes arvingernes forhold, at en forsvarlig gennemførelse af bobehandlingen ikke vil være mulig.

Tilsidesættelse kan efter forarbejderne ske både før udleveringen og efter, at bobehandlingen er påbegyndt.

Højesteret har taget stilling til rækkevidden af inhabilitet og "afgørende grunde" i [Sag 159/2015](#) (kendelse af 10. februar 2016). Sagen angik en testamentsindsat bobestyrer, hvor der var opstået tvist om fortolkningen af en kodiciel, og afgørelsen bygger både på [§ 36](#) og [§ 38, stk. 1](#) samt på afgrænsningen til de tvister, der efter [§ 89, stk. 1](#) skal afgøres ved dom. Afgørelsen står som det centrale holdepunkt for, at en tvist om testamentets forståelse ikke i sig selv gør den testamentsindsatte bobestyrer uegnet – spørgsmålet om, hvem der har ret til at arve, hører under domsbehandlingen, ikke under udleveringsafgørelsen.

Samme sondring blev udtrykkeligt anvendt af Vestre Landsret i [BS-5890/2024-VLR](#). Modparten havde påstået arvingens sag afvist, fordi skifteretten allerede havde udleveret boet til bobestyrer under henvisning til et vidnetestamente. Landsretten forkastede påstanden: skifterettens afgørelse om boets udlevering berører ikke spørgsmålet om retten til at arve, som i givet fald afgøres af skifteretten ved dom, jf. [§ 89, stk. 1, nr. 1](#), jf. [§ 101, stk. 1](#).

Høring og fælles behandling. Inden skifteretten tilsidesætter en indsættelse efter nr. 1-5, skal den indsatte bobestyrer så vidt muligt have lejlighed til at udtale sig, jf. [§ 38, stk. 2](#). Bestemmelsen kom ind efter et høringssvar fra Advokatrådet og skal efter forarbejderne bl.a. sikre, at "eventuelle instrukser, der ikke fremgår af testamentet, kan komme frem". Findes det overvejende betænkeligt at lade den indsatte behandle boet alene, kan skifteretten i stedet efter [§ 38, stk. 3](#) bestemme, at boet behandles af den indsatte i forening med en autoriseret bobestyrer.

Ved 2011-revisionen blev nr. 5 og 6 nyaffattet, så arvingerne – og den længstlevende ægtefælle – kun kan vælge en ikke-autoriseret afløser, hvis "særlige grunde" taler derfor, og alle arvinger er enige. Testamentets gyldighed og fortolkning som sådan hører under [arveret](#); jf. dog [BS-38308/2024-OLR](#), hvor en arving, der i testamentet var indsat til sin legale arv, ikke havde retlig interesse i at gøre indsigelse mod testamentet, uanset at flere arvinger fordyrede bobehandlingen.

LOV	Dødsboskifteoven § 89, stk. 1	Dødsboskifteoven § 101, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodiciel		10.02.2016
	Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket		12.05.2025
	Landsretten · Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse		21.02.2025

§ 4 Udskiftning efter § 37, stk. 5, og afsættelse efter § 54 a

Loven skelner mellem to helt forskellige reaktionsformer: **udskiftning** på arvingernes initiativ og **afsættelse** som sanktion.

Udskiftning. Efter [§ 37, stk. 5](#) kan skifteretten under boets behandling udpege en ny bobestyrer, hvis arvingerne ønsker det, og "væsentlige hensyn" taler derfor. Forarbejderne afgrænser bestemmelsen negativt og positivt:

Er ønsket om at få udskiftet bobestyreren alene begrundet i uenighed mellem arvingerne og bobestyreren eller i usaglig kritik af denne, bør bestemmelsen ikke bringes i anvendelse. Bestemmelsen forudsættes hovedsagelig anvendt, hvor der er fejl og forsinkelser ved bobehandlingen, eller hvor der er opstået så alvorlig uenighed mellem bobestyreren og arvingerne, at der er nærliggende risiko for, at en forsvarlig behandling af boet ikke vil kunne gennemføres.

Ved afgørelsen skal skifteretten ud over konstaterede fejl og forsinkelser navnlig lægge vægt på, om der foreligger interessekonflikter, om arvingerne er enige om at ønske en anden bobestyrer, og hvor langt bobehandlingen er fremskredet. Forarbejderne indskærper endelig:

Generelt bør bestemmelsen anvendes med en vis tilbageholdenhed, idet en overførsel af bobehandlingen fra en bobestyrer til en anden oftest vil medføre dobbeltarbejde, forsinkelser og fordyrelser. Forinden afgørelse om udskiftning af bobestyrer træffes, forudsættes arvingernes indsigelser mod en given bobestyrers fortsatte behandling af boet forelagt for denne, således at bobestyreren får lejlighed til at udtale sig.

[§ 37, stk. 6](#) dækker de tilfælde, hvor bobestyreren bliver forhindret (død, sygdom, inhabilitet) eller ikke længere opfylder betingelserne; skifteretten udpeger da en ny bobestyrer efter stk. 1-4.

Afsættelse. Den oprindelige afsættelsesbestemmelse i § 41 blev ophævet ved 2011-revisionen og flyttet til [§ 54 a, stk. 2](#), der samler skifterettens reaktionsmuligheder i én bestemmelse. Bemærkningerne til den nye § 54 a angiver formålet:

Bestemmelsen omhandler skifterettens reaktionsmuligheder over for bobestyreren. Bestemmelsen viderefører de gældende bestemmelser i § 41, § 54, stk. 2, og § 66, stk. 4, der for overskuelighedens skyld foreslås samlet i én bestemmelse.

Ordlyden er ubetinget: skifteretten **afsætter** en bobestyrer, der ikke behandler boet forsvarligt eller ikke rettidigt stiller fornøden sikkerhed, og afgørelsen træffes ved kendelse. De oprindelige forarbejder til § 41 beskriver systematikken:

Skifteretten kan derefter meddele bobestyreren pålæg om inden for en eventuelt fastsat frist at foretage, hvad der findes fornødent. Efterkommer bobestyreren ikke et endeligt pålæg fra skifteretten, afsætter skifteretten bobestyreren.

Manglende rettidig indlevering af boopgørelse vil ligeledes kunne føre til, at en bobestyrer afsættes.

Skifteretten råder derudover efter § 54 a, stk. 1 over pålæg om løbende indberetninger, og efter § 54 a, stk. 3 over adgangen til når som helst at fastsætte en frist for boets afslutning. Disse redskaber understøtter bobestyrerens pligt efter § 54, stk. 1 til at fremme boets behandling mest muligt – en pligt, som udtrykkeligt kan påklages efter § 96, stk. 1 ("klage over, at en bobestyrer ikke fremmer behandlingen af boet uden unødigt ophold").

Er bobestyreren advokat, kan skifteretten efter forarbejderne til § 97 desuden indsende sagen til Advokatnævnet, hvis forholdet er så graverende, at sanktionerne i [retsplejelovens § 147 c](#) bør komme på tale, og indberette til Justitsministeriet.

LOV

[Dødsboskifteloven § 37, stk. 5, 6](#)[Dødsboskifteloven § 54a, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 54, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 147c](#)

§ 5 Bobestyrerens beslutningskompetence over for arvingerne – § 53, bomøde og fordringsprøvelse

Bostyret er lovens mest principielle nyskabelse. § 53, stk. 1 fastslår, at **bobestyreren** træffer bestemmelse i boets anliggender, men at væsentlige spørgsmål forinden skal forelægges arvingerne. De oprindelige forarbejder forklarer bruddet med den tidligere afstemningsbaserede model:

Som et væsentligt element i etableringen af bobestyrerordningen, hvor en stor del af de funktioner, der hidtil er blevet varetaget af skifteretten og eksekutorer, foreslås overført til bobestyrere, indgår, at bobestyrerne må tillægges relativt vide beføjelser i relation til skiftets gennemførelse.

Hvad der er "væsentligt", beror på et skøn, men forarbejderne giver konkrete pejlemærker:

Beslutninger om realisation af boets aktiver skal som væsentlige forelægges for arvingerne. I øvrigt kan praksis om, hvad der i henhold til konkurslovens § 15 er dispositioner af væsentlig betydning være vejledende. I solvente dødsboer vil det dog tillige altid være væsentligt at fastslå, hvilke aktiver, der skal realiseres, og hvilke aktiver der skal overtages af arvingerne til vurderingsbeløbet.

Også sagsanlæg, forlig under retssager og appel er efter forarbejderne ofte væsentlige spørgsmål. Bobestyreren varetager boets partsfunktioner under en retssag og kan som advokat selv optræde som rettergangsfuldmægtig – men bør i sager, der kræver specialkundskab, eller som angår interessemodsætninger mellem arvinger, legatarer og kreditorer, forelægge valget af rettergangsfuldmægtig for arvingerne. At bobestyreren optræder som procespart på boets vegne, ses fx i [BS-18660/2018-VLR](#), hvor bobestyreren førte sag mod en finansieringsvirksomhed om fortolkningen af kreditaftaleloven.

Bomøde og afstemning. Er arvingerne uenige om et væsentligt spørgsmål, skal det efter § 53, stk. 2 drøftes på et bomøde, hvortil alle arvinger indkaldes, jf. § 55. Opnås enighed ikke, og forlanges afstemning, stemmer de mødte arvinger efter deres ret til at tage arv og boslod. Bobestyreren afgør i tvivlstilfælde stemmerettens omfang, og **ved stemmelighed afgør bobestyreren spørgsmålet**. Loven kræver ikke formaliserede beslutningsprocesser; forarbejderne fremhæver, at beslutninger kan træffes betryggende på anden måde, "herunder efter omstændighederne også telefonisk".

Censurbeføjelsen. § 53, stk. 3 giver bobestyreren adgang til at tilsidesætte arvingernes beslutning, hvis den er åbenbart uhensigtsmæssig eller strider mod nogens ret. Forarbejderne anviser, hvordan skønnet skal udøves:

Ved udøvelsen af censurbeføjelsen må bobestyreren anlægge en helhedsvurdering over, hvad der bedst tjener samtlige impliceredes interesser. En beslutning behøver ikke nødvendigvis at være uhensigtsmæssig, fordi den ikke er den økonomisk bedste for boet; også ideelle forhold bør inddrages i overvejelserne.

Modvægten er klagevejledningspligten i § 53, stk. 4. Bobestyreren skal vejlede om §§ 96-97 ikke blot ved tilsidesættelse af arvingernes beslutning, men også når en enkelt arving er uenig i den trufne beslutning. Og forarbejderne markerer grænsen:

Bestemmelsen indebærer ikke, at bobestyreren tillægges dømmende myndighed. ... Ønsker arvingerne fortsat ikke at respektere bobestyrerens bestemmelse, foreligger der en tvist, som må indbringes for skifteretten til afgørelse.

Fordringsprøvelse. § 56 pålægger bobestyreren at undersøge grundlaget for anmeldte fordringer og forelægge arvingerne en fortegnelse med sin foreløbige indstilling. Anerkendes en fordring ikke fuldt ud, og indgås forlig ikke, udarbejder bobestyreren en endelig indstilling, der forelægges arvinger og de berørte fordringshavere med oplysning om, at enhver, som ikke kan godkende indstillingen, må anlægge sag ved skifteretten inden 4 uger, jf. § 56, stk. 4. Anlægges sag ikke rettidigt, er indstillingen godkendt. Salg af boets aktiver skal ske på den måde, der tjener boets interesser bedst, jf. § 58.

Udvalgets lovudkast i [betænkning nr. 1270/1994, s. 100](#) viser, at bostyrets grundstruktur – bobestyrerens bestemmelsesret, forelæggelsespligten, afstemning efter arvelod, censurbeføjelsen og klagevejledningen – stod fast allerede i udvalgsarbejdet.

LOV

Dødsboskifteloven § 53, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 55, stk. 1, 2

Dødsboskifteloven § 56, stk. 1-6

Dødsboskifteloven § 58

PRAKSIS Landsretten · Bobestyrer mod Jyske Finans A/S - Fortolkning af kreditaftalelovens § 48, stk. 2

22.03.2019

§ 6 Grænsen mellem klagesagen og de tvister, der afgøres ved dom – §§ 89, 101 og 54, stk. 2

Den vigtigste kompetencebegrænsning i bobestyrerinstitutionen findes i § 97, stk. 5, der undtager tvisterne i § 89, stk. 1, nr. 1-5 fra klagesagsbehandlingen. Disse tvister – om retten til at arve, om fordringer og krav mod boet, bobestyreren, skifteretten eller mellem lodtagere, om tilbagelevering og tilbagebetaling til boet, om retten til en livsforsikringskapital, og om boets egne krav når parterne er enige – afgøres efter § 101, stk. 1 ved dom.

De oprindelige forarbejder til § 97 er utvetydige:

Henvisningerne til §§ 89, stk. 1, nr. 1 - 5, og 106, stk. 1, er ensbetydende med, at skifteretten ikke under klagesagen kan prøve spørgsmål, som henhører under retternes afgørelse ved dom, f.eks. spørgsmål om en arvings arveberettigelse eller om en inddrivelse af boets mulige fordringer mod tredjemand. I sådanne tilfælde skal skifteretten ved behandling af klagesagen henvise den eller de pågældende til eventuelt at anlægge retssag.

Omvendt gælder, at "andre spørgsmål, herunder om salærberegningen i et bobestyrerbo, afgøres ved beslutning eller kendelse".

Bobestyrerens redskab: § 54, stk. 2. Fordi bobestyreren ikke selv kan afgøre en § 89-tvist, men samtidig har pligt til at fremme boet, indeholder § 54, stk. 2 en særlig mekanisme: bobestyreren skal opfordre til sagsanlæg, og hvis sag ikke anlægges, skriftligt redegøre for sin vurdering af spørgsmålet, som herefter lægges til grund under sagens videre behandling – med fornyet opfordring til sagsanlæg, hvis en arving er uenig.

Højesteret har præciseret rækkevidden af netop denne mekanisme i [BS-54509/2025-HJR](#) (kendelse af 26. marts 2026). Sagen angik et gældsbehold, som boet gjorde gældende mod en arving, og som arvingen bestred. Højesteret fastslog, at spørgsmålet skal behandles efter § 54, stk. 2 – det er arvingen, der må anlægge sag, hvis bobestyrerens vurdering ikke skal lægges til grund. Afgørelsen bygger tillige på § 53, stk. 2, § 63, stk. 1, § 89, stk. 1 og § 96 og trækker dermed hele linjen op mellem bobestyrerens vurdering, klagesystemet og domsbehandlingen.

At bobestyreren ikke kan skabe præklusion på egen hånd, fremgår af [Dødsboskiftebetænkningen s. 20](#), hvor udvalget henviser til en landsretskendelse om netop dette:

I den pågældende sag indgav en arving støvning til skifteretten efter udløbet af en af bobestyrerens fastsat frist. Skifteretten afviste på den baggrund sagen. Da bobestyreren ikke har hjemmel til at fastsætte sådanne frister, ophævede landsretten skifterettens afgørelse og hjemviste sagen til fortsat behandling ved skifteretten.

Udvalget afviste udtrykkeligt et forslag om, at bobestyrerens indstilling om arveforholdene skulle blive endelig, medmindre der blev anlagt sag inden 3 måneder:

Vigtigst er det dog, at en ordning, hvor bobestyrerens indstilling kan få virkning som en retlig afgørelse, vil stride mod grundlæggende retsprincipper, hvorefter tvister i almindelighed afgøres af domstolene efter retsplejelovens processuelle regler med de deri indbyggede retssikkerhedsmæssige garantier.

Sondringen slår også igennem, når bobestyrerens rolle møder arvingernes arveretlige indsigelser: i [BS-5890/2024-VLR](#) kunne udleveringen til bobestyrer på grundlag af et vidnetestamente ikke afskære prøvelsen af, hvilket testamente boet skulle behandles efter. Indsigelser mod gyldigheden af en testamentarisk disposition efter arvelovens § 66 afgøres dog ved kendelse, jf. § 101, stk. 3.

LOV

[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)
[Dødsboskifteloven § 89, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 97, stk. 5](#)
[Dødsboskifteloven § 101, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsbehold mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	26.03.2026
	Højesteret · Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodiciel	10.02.2016
	Landsretten · Ugyltig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	21.02.2025

§ 7 Klage over bobestyreren – § 96 og § 97 i praksis

§ 96 er den centrale retssikkerhedsgaranti i bobestyrerbehandlingen. Klage kan angå tre ting: bobestyreren som sådan, at bobestyreren ikke fremmer behandlingen uden unødigt ophold, og bobestyrerens afgørelser.

Formkrav og adressat. Klagen indgives skriftligt til skifteretten eller til bobestyreren, der videresender den. Adgangen til at indgive klagen til bobestyreren kom ind ved 2011-revisionen med den begrundelse, at

en klage, der inden klagefristens udløb modtages af bobestyreren, skal anses som rettidig.

Modtager skifteretten en mundtlig henvendelse, følger det af [§ 91](#), at skifteretten skal vejlede om klageadgangen og om nødvendigt bistå med at udfærdige en skriftlig klage.

Frister. Fristen for klage over **afgørelser** er 4 uger fra kendskabet til afgørelsen, og skifteretten kan undtagelsesvis tillade behandling indtil 6 måneder efter afgørelsen, jf. [§ 96, stk. 2](#). Fristen var oprindeligt 2 uger – svarende til kærefristen – og blev forlænget i 2011 med denne begrundelse:

Med forslaget ændres fristen for klage over bobestyrerens afgørelser fra 2 uger til 4 uger. Hermed foretages en ensretning i forhold til fristen for klage over boopgørelsen, der allerede efter gældende ret er på 4 uger.

For klager over **andet end afgørelser** – fx over langsommelighed – er der ingen frist; det var efter de oprindelige forarbejder "ikke fundet nødvendigt".

Ikke opsættende virkning. Klage over en afgørelse har ikke opsættende virkning, men bobestyreren eller skifteretten kan tillægge klagen en sådan, jf. [§ 96, stk. 3](#). Reglen svarer efter forarbejderne til retsplejelovens kærereglér.

Blanketkravet. [§ 96, stk. 4](#) blev indsat ved LOV nr 737 af 25/06/2014. Bemærkningerne beskriver formålet:

Det forudsættes, at blanketten udformes således, at der på blanketten gives relevant information til klager om, hvem der kan klage, hvad der kan klages over, hvem der kan klages til, og hvilke reaktionsmuligheder der findes, ligesom det bør oplyses, at en klager kan risikere at blive pålagt omkostninger, og at en behandling af klagen under alle omstændigheder vil kunne få betydning for størrelsen af bobestyrers salær.

Bemyndigelsen er udmøntet i [bekendtgørelsen om klage over bobestyrere](#) (nr. 1415, i kraft 1. januar 2016), hvis [§ 1](#) er kategorisk: klagen skal udfærdiges på Domstolsstyrelsens klageblanket, og "Skifteretten afviser en klage, som ikke er indleveret på den i stk. 1 omtalte blanket."

Kommende digitalisering. Ved LOV nr 1464 af 10/12/2024 er [§ 96](#) ændret på to punkter, som endnu ikke er konsolideret i lovbekendtgørelsen: [§ 96, stk. 1](#) tilpasses, så indsigelser skal gives til skifteretten via **skifteportalen** eller skriftligt til bobestyreren, der videresender, og [§ 96, stk. 4](#) forenkles, så bemyndigelsen alene angår udfærdigelsen af klager frem for en specifik blanket. Praktikere bør kontrollere ikrafttrædelsen, før klagevejen fastlægges.

Skifterettens sagsbehandling. [§ 97](#) fastlægger et kontradiktorisk forløb: skifteretten forelægger klagen for bobestyreren, der inden 2 uger skal besvare den og sende genpart til klageren – pligten til altid at sende genpart blev indført i 2011, fordi bobestyreren hidtil kun havde denne pligt ved klager over afgørelser. Skifteretten kan afkræve en supplerende redegørelse, indhente yderligere indlæg og indkalde til retsmøde, og kan afgøre klagen på det foreliggende grundlag, hvis parterne ikke reagerer rettidigt.

Omkostninger ved klagesagen. [§ 97, stk. 6](#) er ny fra 2011 og giver skifteretten adgang til at pålægge klageren omkostningerne helt eller delvis. Bemærkningerne indskærper tilbageholdenhed:

Formuleringen »særlige grunde taler derfor« indebærer, at bestemmelsen skal anvendes restriktivt. Et eksempel på bestemmelsens anvendelse kan være en klagesag, hvor klagen er grundløs, og hvor bobestyreren må bruge uforholdsmæssig tid og ressourcer på at besvare klagen, f.eks. ved at udarbejde diverse opgørelser.

Et konkret klageforløb. [SKS-3177/2011-ODE](#) illustrerer klagesagens realitetsprøvelse. En panthaver klagede over bobestyrerens beslutning om at opgive salgsbestræbelserne for boets faste ejendom i et insolvent dødsbo og krævede bobestyreren pålagt at begære ejendommen solgt på tvangsauktion. Skifteretten afviste klagen:

Skifteretten finder ikke, at der er hjemmel i dødsboskifteloven til at pålægge bobestyrer at afhænde ejendommen, hvis det er tvivlsomt, om der fremkommer bud på tvangsauktion, med den følge at omkostningerne ved tvangsauktion påhviler boet, og dermed statskassen.

Skifteretten fandt heller ikke, at konkurslovens regler om panthaveres ret til at kræve tvangsauktion kan overføres på insolvente dødsboer, og henviste i stedet til muligheden efter § 66, stk. 3 for at henskyde opgørelsen vedrørende en foreløbigt usælgelig ejendom. Afgørelsen viser, at skifteretten under klagesagen ikke uden videre tilsidesætter bobestyrerens forretningsmæssige vurdering af, hvad der tjener boets interesser bedst, jf. § 58.

LOV

Dødsboskifteloven § 66, stk. 3

Dødsboskifteloven § 91

Dødsboskifteloven § 96, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 97, stk. 1-6

PRAKSIS

Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

Byretten · Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo

30.01.2013

Bobestyrersalæret: oplysningspligt, indsigelse og skifterettens prøvelse

Salæret er det hyppigste konfliktemne i bobestyrerboer, og loven opererer med tre forskellige prøvelsesspor.

Forudgående oplysningspligt. Efter § 47, stk. 2 skal bobestyreren allerede på det første møde – og siden når der er anledning dertil – skriftligt oplyse arvingerne om, hvordan salæret beregnes, og om muligt den forventede størrelse, samt om øvrige forventede omkostninger. Vestre Landsret stadfæstede skifterettens salærfastsættelse med henvisning til netop denne bestemmelse i BS-165/2019-VLR.

Indsigelse i forbindelse med boopgørelsen. Klage over boopgørelsen, herunder over beregningen af bobestyrerens salær, skal efter § 68, stk. 2 fremsættes inden 4 uger efter det afsluttende bomøde over for bobestyreren eller skifteretten. Fremsættes klage ikke rettidigt, er boopgørelsen endelig. Reglerne i § 97, stk. 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse – og salærafgørelser træffes derfor ved **kendelse**.

Skifterettens adgang af egen drift. § 79, stk. 5 giver skifteretten en selvstændig hjemmel til ved kendelse at ændre beregningen af bobestyrerens salær. De oprindelige forarbejder afgrænser, hvornår det er berettiget:

Der kan forekomme situationer, hvor det ville forekomme åbenbart urimeligt, hvis ikke skifteretten af egen drift skulle kunne gribe ind over for en bobestyrer, der måtte have beregnet sig et salær, der ikke kan skønnes at stå mål med det arbejde, der har været med sagen, eller som i væsentlig grad afviger fra de salærer, der ellers måtte være sædvanlige i boer af tilsvarende karakter.

Det er dog udgangspunktet, at det er arvingerne, der må reagere; bestemmelsen har navnlig betydning, hvor beskyttelseshensynet slår igennem – fx hvor en værge for en umyndig arving har overset et urimeligt salær og ikke har reageret inden 4-ugersfristen. Ved 2011-revisionen blev skifterettens revisionspligt udvidet til også at omfatte boer, hvor arven tilfalder staten, jf. § 79, stk. 3, nr. 2. Baggrunden var, at der i sådanne boer ikke findes en arving, der kan gøre skifteretten opmærksom på uregelmæssigheder – herunder "bobestyrerens beregning af salær", jf. Dødsboskiftebetænkningen s. 81.

Praksis om udmålingen. Skifteretten foretager en samlet vurdering af boets karakter sammenholdt med bobestyrerens redegørelse og timeopgørelse. I SKS-2062/2017-VIB vedrørte boet aktiver på ca. 4,0 mio. kr., bestående af en solgt ejendom og bankindeståender, med Dyrenes Beskyttelse som eneste arving. Bobestyreren

havde opgjort 32,83 advokattimer og 73,96 sekretærtimer. Skifteretten lagde boets enkle karakter til grund og udskilte sekretærtiden:

Skifteretten lægger om den anvendte sekretærtid til grund, at der ikke er tale om selvstændigt boarbejde, men om tid anvendt til skrivning efter diktat.

Skifteretten finder efter en samlet vurdering af boets karakter og bobestyrerens salærredegørelse/timesagsopgørelse, at hans salær passende kan fastsættes til 100.000 kr. plus moms, jf. dødsboskiftelovens § 79, stk. 5.

Afgørelsen blev stadfæstet af Vestre Landsret i [BS-165/2019-VLR](#).

Grænsen for ex officio-indgreb. Modstykket ses i [BS-324/2008-OLR](#), hvor Østre Landsret ophævede skifterettens nedsættelse af et bobestyrersalær, fordi ingen arving havde gjort indsigelse. Sagen – der angik et skifte af uskiftet bo og henviser til [§ 97, stk. 1](#) – understreger, at salærprøvelsen som udgangspunkt er **indsigelsesbetinget**, og at et indgreb af egen drift må have hjemmel i den særlige regel i [§ 79, stk. 5](#). Førsteinstansafgørelsen i samme sagskompleks, [SKS-218/2007-SVE](#), byggede på den daværende [§ 79, stk. 4](#).

Parallellen til ægtefælleskiftet. Bobehandlerordningen i ægtefælleskifteloven er efter [betænkning nr. 1518/2010, s. 103](#) bevidst udformet med dødsboskiftelovens bobestyrerordning som forbillede, og salærpraksis følger et beslægtet mønster. I [SKS-455/2016-NAE](#) lagde skifteretten bobehandlerens oplyste tidsforbrug på 12 timer til grund, "i det der ikke er grund til at betvivle" det, og fastsatte salæret til 20.400 kr. plus moms – med et salærniveau svarende til beskikkede advokater i straffesager. I [BS-8972/2023-FRB](#) ses bobehandlerens rolle som den, der udarbejder en begrundet retlig vurdering og henviser tvisten til skifteretten, når parterne ikke kan enes.

LOV

[Dødsboskifteloven § 47, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 68, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 79, stk. 3-5](#)[Dødsboskifteloven § 97, stk. 5](#)

PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer	07.06.2019
	Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	26.03.2008
	Byretten · Afslag på krydsende udtagesret for erhvervsjendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse	27.06.2023
	Byretten · Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	02.04.2019
	Byretten · Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016	29.01.2018
	Byretten · Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	25.01.2008

§ 9 Inhabilitet og forbuddet mod at erhverve boets aktiver – § 115

[§ 115](#) indeholder bobestyrerinstitutionens habilitetsregler og rammer en bred personkreds: bobestyrer, midlertidig bobestyrer, forretningskyndig medhjælp, revisor og vurderingsmand.

[§ 115, stk. 1](#) opstiller to inhabilitetsgrunde: en absolut (nærstående til eller afhængig af arvingerne, deres værge eller skifteværge) og en betinget (tvivl om upartiskheden som følge af interesse i sagens udfald eller af andre grunde). Forarbejderne forklarer, at bestemmelsen er en bevidst **stramning** i forhold til tidligere ret:

Bestemmelsen svarer til konkurslovens § 238 og er dermed udtryk for en stramning af inhabilitetsreglerne i forhold til gældende ret. Efter hidtidig praksis har en eksekutorbevilling kunnet udstedes til en medarving. Eftersom forslaget tillægger bobestyreren en vis foreløbig myndighed til at træffe bestemmelser i boets anliggender, opstår der behov for en skærpelse af de inhabilitetsregler, der efter hidtidig ret må antages at gælde for eksekutorboer.

Begrundelsen for den absolutte inhabilitet er kort og præcis:

Dette krav er en naturlig følge af, at bobestyreren skal varetage alles interesser så objektivt som muligt.

§ 115, stk. 2 udstrækker forbuddet til revisorer og vurderingsmænd, der er knyttet til bobestyreren eller til kasserer eller bogholder i afdødes erhvervsvirksomhed. § 115, stk. 3 forbyder vurderingsmanden at have økonomisk interesse hos aftager og at medvirke ved afhændelse af boets aktiver – dog med undtagelse for auktionsholdere.

Erhvervelsesforbuddet. § 115, stk. 4 er ubetinget: bobestyrer, midlertidig bobestyrer, forretningskyndig medhjælp, revisor og vurderingsmand må ikke erhverve nogen del af boets aktiver, og forbuddet omfatter tillige nærstående til disse personer og ansatte i deres virksomheder. Reglen er en objektiv sikring mod, at bobestyreren står på begge sider af en handel med aktiver, som vedkommende selv skal realisere efter § 58.

Habilitet ved udpegningen. Habilitetsprøvelsen ligger allerede i udpegningen. [Dødsboskiftebetænkningen s. 14](#) beskriver den praktiske hyppigste konflikt – at den længstlevende ægtefælle vælger sin egen advokat:

Vælger den længstlevende ægtefælle f.eks. en advokat, som tidligere har repræsenteret denne i andre anliggender, fremstår det måske for de øvrige arvinger, som om advokaten varetager den længstlevende ægtefælles interesser og ikke boets.

Er der egentlig tvivl om bobestyrerens upartiskhed, f.eks. fordi den pågældende advokat tidligere har rådgivet ægtefællen om arveforholdene, vil skifteretten allerede efter de gældende regler kunne afvise at udpege bobestyreren, jf. habilitetsreglerne i dødsboskiftelovens § 115, stk. 1.

Højesteret behandlede spørgsmålet om en testamentsindsat bobestyrers inhabilitet i [Sag 159/2015](#), hvor inhabilitetsindsigelsen var rejst i forbindelse med en tvist om fortolkningen af en kodiciel, og hvor afgørelsen samtidig trak grænsen til de spørgsmål, der efter § 89, stk. 1 hører under domsbehandlingen.

For bobestyrere, der er advokater, gælder habilitetskravene i § 115 **ved siden af** de advokatetiske krav. Højesteret har i [BS-26376/2021-HJR](#) fastslået, at opgaver med et særligt krav om uafhængighed medfører **skærpede** krav til advokatens konflikttjek, og at en habilitetsmangel kan medføre både disciplinært ansvar efter [retsplejelovens § 126, stk. 1](#) og bortfald af salærkravet. Selv om dommen ikke angik et dødsbo, understreger den den standard, der gælder for hverv, hvor uafhængighed er selve forudsætningen.

LOV

[Dødsboskiftebogen § 58](#)[Dødsboskiftebogen § 115, stk. 1-4](#)[Retsplejeloven § 126, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodiciel

10.02.2016

Sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning og skifterettens tilsyn

§ 10

Den økonomiske sikring af boet er reguleret dels i loven, dels i [bekendtgørelsen om bobestyrere](#), der er udstedt med hjemmel i [§ 11, stk. 3](#). Bemyndigelsen blev nyaffattet i 2011, så det udtrykkeligt fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om tidsbegrænsning af autorisationer og om bobestyreres **salær** – en ændring, der efter bemærkningerne "alene består af en præcisering af lovteksten og indebærer således ingen ændringer af den gældende retstilstand".

Sikkerhedsstillelse. Efter [§ 39, stk. 1](#) skal bobestyreren inden boets udlevering ved sædvanlig kautionsforsikring eller på anden lignende måde sikre boet mod tab; udgiften afholdes som boudgift.

[Bekendtgørelsens § 11](#) præciserer omfanget:

Den sikkerhed, der skal stilles efter dødsboskiftelovens § 39, stk. 1, skal dække ethvert tab, som bobestyreren måtte påføre boet eller andre i forbindelse med bobehandlingen, bortset fra tab som dækkes af ansvarsforsikringen.

Størrelsen fastsættes af skifteretten efter samråd med bobestyreren med udgangspunkt i **bruttoværdien** af boets aktiver, dog under hensyn til tinglyst pantegæld på fast ejendom.

Ansvarsforsikring. Har bobestyreren ikke i forvejen en tilstrækkelig ansvarsforsikring, skal en sådan tegnes inden boets udlevering for at opnå tegningsret i boet, jf. [§ 39, stk. 2](#). For bobestyrere, der ikke udøver advokatvirksomhed, kræver [bekendtgørelsens § 14](#) en police, der dækker simpel uagtsomhed og godkendes af skifteretten. Policerne kan ikke ændres eller opsiges uden skifterettens samtykke, jf. [§ 15](#), og bobestyreren skal efter [§ 16](#) straks underrette skifteretten, hvis behovet for dækning ændrer sig. Skifteretten kan til enhver tid kræve forsikringsdækningen ændret, jf. [§ 39, stk. 3](#). Manglende rettidig sikkerhedsstillelse er selvstændig afsættelsesgrund efter [§ 54 a, stk. 2](#).

Forvaltning og bogføring. [Bekendtgørelsens § 18](#) fastsætter den grundlæggende standard: "*Bobestyrere skal forvalte og administrere boernes midler på den for boerne bedst mulige måde.*" Advokater, der virker som bobestyrere, er efter [§ 19](#) underlagt bogføringsloven og Advokatrådets vedtægt om behandling af betroede midler; ikke-advokater skal efter [§ 20](#) iagttage god bogføringsskik, og boregnskabet skal give et retvisende billede.

Tilsynet. [Bekendtgørelsens § 24](#) placerer tilsynet med bobestyrerens forvaltning og med boernes beholdninger og værdipapirer hos den skifteret, der har udleveret boet, og giver skifteretten adgang til når som helst at forlange alle boets dokumenter, herunder kasse- og regnskabsbilag, forelagt. Efter [§ 25](#) udtager skifteretten **stikprøvevis** boer til eftersyn, hvor det påses, at boets midler er til stede, at de forvaltes efter reglerne, og at bobestyreren fremmer boets behandling. Eftersynet kan foretages på bobestyrerens kontor, og bobestyreren skal meddele enhver oplysning om boets forhold, som retten ønsker.

De oprindelige forarbejder til [§ 11, stk. 3](#) angiver netop dette som bekendtgørelsens formål: regler om sikkerhedsstillelse, ansvarsforsikring, forvaltning af dødsboernes midler, tilsyn med beholdninger og værdipapirer samt opbevaring af skiftesagens akter. [§ 11, stk. 4](#) hjemler bødestraf for overtrædelse af de administrativt fastsatte regler.

Hvor bobestyrerbehandling giver anledning til erstatningskrav, hører krav *mod* bobestyreren under [§ 89, stk. 1, nr. 2](#) og afgøres ved dom. Til sammenligning kan nævnes **BS-1397/2007-VLR**, hvor en advokat blev erstatningsansvarlig for ikke at have rådgivet om boafgiftsmæssige konsekvenser ved konciperingen af et testamente – et ansvarsniveau, der illustrerer den professionsstandard, en bobestyrer også måles på.

[Dødsboskifteloven § 54a, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 89, stk. 1](#)

PRAKSIS Landsretten · Advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift

30.06.2008

§ 11 Midlertidig bobestyrer, insolvente boer og statskassens hæftelse

Midlertidig bobestyrer. I perioden fra dødsfaldet, og indtil der er truffet bestemmelse om boets behandlingsmåde, kan skifteretten efter [§ 12, stk. 1](#) udpege en autoriseret bobestyrer som midlertidig bobestyrer – og, hvis særlige grunde taler derfor, en ikke-autoriseret. De oprindelige forarbejder trækker parallellen til konkursretten:

I lighed med de muligheder skifteretten efter konkurslovens § 107 har for antage en midlertidig bestyrer i konkursboer, giver lovforslagets § 12 mulighed for, at der også i dødsboer kan udpeges en midlertidig bobestyrer til at varetage boets interesser i tidsrummet fra dødsfaldet, og indtil der er truffet bestemmelse om boets behandlingsmåde (udsættelsesperioden).

Kompetencen er snæver: den midlertidige bobestyrer må efter [§ 12, stk. 2](#) alene træffe beslutninger, der ikke tåler udsættelse, og skal så vidt muligt afholde sig fra skridt, der kan foregribe den senere bobehandling. Omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, betales af statskassen, jf. [§ 12, stk. 4](#). Habilitetsreglerne i [§ 115](#) gælder udtrykkeligt også den midlertidige bobestyrer.

Det praktiske anvendelsesområde beskrives i [vejledningen til kommuner om deponering og rydning af indbo efter afdød plejehjemsboer](#), hvor det anføres, at kommunen kan anmode skifteretten om at fremrykke bobehandlingen, og at der – hvis bobehandlingen trækker ud – kan anmodes om, at skifteretten udpeger en midlertidig bobestyrer. Vejledningen [redegør tillige for retsgrundlaget](#) om omsorgspligten efter [§ 8](#) og skifterettens adgang til at udpege en midlertidig bobestyrer efter [§ 12](#).

Insolvente boer. Antages boet at være insolvent, udleveres det til bobestyrer efter [§ 36, nr. 2](#), og skifteretten træffer efter [§ 69, stk. 1](#) afgørelse om insolvensbehandling og udpeger bobestyrer. Også her hæfter statskassen efter [§ 69, stk. 4](#) for omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler.

Rækkevidden af denne hæftelse har været prøvet. I [SKS-3177/2011-ODE](#) gjorde panthaveren gældende, at [§ 69, stk. 4](#) indeholdt hjemmel til, at statskassen dækkede omkostningerne ved en tvangsauktion, og at boet – i modsætning til konkursboer – har pligt til at gennemføre auktionen, fordi panthavere i dødsboer ikke selv kan begære tvangsauktion. Skifteretten afviste synspunktet: hjemlen dækker nødvendige administrationsudgifter, men ikke udgifter til tvivlsomme tvangsauktioner, der udelukkende varetager panthaverens interesse.

Østre Landsret behandlede kæremålet i [BS-561/2013-OLR](#) med udtrykkelig anvendelse af [§ 69, stk. 4](#) og [§ 105, stk. 1](#). Sagskomplekset er det mest gennemarbejdede eksempel i praksis på, hvordan bobestyrerens forretningsmæssige skøn prøves gennem klagesystemet og videre ved kære – og på, at det er statskassens interesse, der sætter den ydre grænse for, hvad bobestyreren kan pålægges i et insolvent bo.

Selvstændig insolvensbehandling af dødsboer behandles i øvrigt ikke her; den overordnede skifteproces er dækket under [dødsboskifte](#).

LOV

[Dødsboskifteloven § 12, stk. 1-4](#)[Dødsboskifteloven § 36](#)[Dødsboskifteloven § 69, stk. 1, 4](#)[Dødsboskifteloven § 105, stk. 1](#)

PRAKSIS Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

§ 12 Kære, appelbegrænsning og rammerne for den videre prøvelse

Skifterettens afgørelser i klage- og salærsager kan efter [§ 105, stk. 1](#) indbringes for landsretten efter retsplejelovens almindelige regler om anke og kære. De oprindelige forarbejder til [§ 97](#) er utvetydige om retsmidlet:

Afgørelser efter forslagets § 97, stk. 5, træffes således altid ved beslutning eller kendelse, og retsmidlet er i medfør af forslagets § 105, stk. 1, altid kære.

[§ 105, stk. 2](#) undtager udtrykkeligt en række afgørelser fra prøvelse ved højere ret – herunder skifterettens bestemmelse efter [§ 55, stk. 1, 2. pkt.](#), om at der skal indkaldes til bomøde.

Appelbegrænsning under sagens forberedelse. Kæreadgangen er ikke ubetinget. I [BS-683/2018-OLR](#) afviste Østre Landsret et kæremål over skifterettens nægtelse af supplerende skønsmåls spørgsmål, fordi der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet efter [retsplejelovens § 389 a, stk. 1](#). Landsretten henviste udtrykkeligt til, at Højesterets praksis har udstrakt bestemmelsens rækkevidde til skifterettens afgørelser i **dødsboskifter**, jf. [U 2015.2540](#) og [U 2016.3602](#). Kendelser og beslutninger truffet under forberedelsen kræver derfor som udgangspunkt appektilladelse.

Fri kæreadgang for kompetenceafgørelser. Omvendt fastslog Højesteret i [Sag 219/2018](#), at en afgørelse om skifterettens **saglige kompetence** ikke er en delafgørelse omfattet af [retsplejelovens § 253, stk. 3, 2. pkt.](#), og heller ikke er omfattet af begrænsningen i [§ 389 a](#), fordi afgørelsen ikke træffes under en hovedforhandling eller dennes forberedelse:

På den baggrund kan skifterettens afgørelse kæres efter den almindelige regel i retsplejelovens § 389, stk. 1, uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Sammenholdt tegner de to afgørelser mønsteret: **kompetence- og udleveringss spørgsmål** kan kæres frit, mens **procesledende dispositioner under bobehandlingen** som udgangspunkt kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Obligatorisk henvisning til bobehandler. Højesteret har i [Sag 210/2018](#) fortolket den parallelle henvisningsregel i ægtefælleskifteloven og fastslået, at et bo ikke mister sin karakter af bo, blot fordi uenigheden efterhånden indskrænkes til ét aktiv:

Selv om ægtefællernes uenighed på tidspunktet for anmodningen om henvisning til bobehandler er indskrænket til kun at angå et enkelt aktiv, er det bo, som skifteretten har under behandling, ikke afsluttet. Når skifteretten har taget et bo under behandling, mister dette således ikke sin status af at være et bo, blot fordi uenigheden efterhånden indskrænkes til at angå et enkelt aktiv – også det sidste aktiv i boet skal behandles.

Afgørelsen har betydning også for bobestyrerbehandling, fordi den understøtter, at behandlingsformen fastlægges ved anmodningen og ikke løbende kan falde bort.

Boets ophør som procesparameter. Når bobehandlingen er afsluttet, ophører boet som proces- og retssubjekt. Det illustreres af [BS-1658/2008-VLR](#), hvor landsretten ophævede byrettens dom og afviste sagen fra domstolene, fordi dødsboet var afsluttet ved boudlæg og der "ikke [eksisterede] nogen indstævnt", jf.

retsplejelovens § 258, stk. 2. Tilsvarende afviste skifteretten i [SKS-2312/2009-HJO](#) en anmodning om genoptagelse af et afsluttet dødsbo – med kærevejledning til landsretten.

Omkostningsspørgsmål under bobehandlingen afgøres efter almindelige processuelle principper; se [BS-2513/2009-OLR](#), hvor Østre Landsret stadfæstede en afgørelse om sagsomkostninger i en dødsbosag med henvisning til [retsplejelovens § 312, stk. 3](#).

LOV

[Dødsboskiftebogen § 105, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 253, stk. 3, 4](#)[Retsplejeloven § 389a, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 389, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling	08.08.2019
	Højesteret · Henvisning til bobehandler ved uenighed om et enkelt aktiv i et ægtefælleskifte	26.06.2019
	Landsretten · Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmændsspørgsmål i ægtefælleskifte	22.05.2018
	Landsretten · Stadfæstelse af afgørelse om sagsomkostninger i dødsbosa	10.11.2009
	Landsretten · Afvisning af ankesag mod afsluttet dødsbo vedrørende krav om istandsættelsesudgifter	22.04.2009
	Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	13.03.2012

Bobestyrerens rolle i afslutningen af boet og forholdet til afgiftsmyndigheden

§ 13

Bobestyreren udarbejder efter [§ 66, stk. 1](#) boopgørelsen med redegørelse for boets behandling, arveforholdene og en opgørelse over aktiver og passiver med angivelse af bo- og tillægsboafgift. Den seneste skæringsdag er efter [§ 66, stk. 2](#) 2-årsdagen for dødsfaldet; kan boet ikke opgøres endeligt, skal bobestyreren inden da underrette skifteretten og redegøre for baggrunden, hvorefter skifteretten kan udskyde skæringsdatoen og pålægge løbende redegørelser.

Efter [§ 66, stk. 3](#) kan skifteretten efter indstilling fra bobestyreren tillade, at opgørelsen af en endnu ikke oppebåret indtægt, et betinget eller omtvistet krav eller andre afgrænsede dele af boet henskydes til efter boets afslutning. Netop denne ventil anviste skifteretten i [SKS-3177/2011-ODE](#) som det korrekte redskab over for en foreløbigt usælgelig ejendom – frem for at fremtvinge en tvangsauktion for boets og statskassens regning.

Boopgørelsen skal efter [§ 68, stk. 1](#) fremlægges til godkendelse på et afsluttende bomøde senest 2 måneder efter skæringsdagen, dog altid inden 15 måneder fra dødsdagen, med mindst 2 ugers indkaldelsesvarsel. Efter [§ 54, stk. 3](#) skal bobestyreren ved afslutningen drage omsorg for, at tinglysning og anden offentlig registrering af bobestyrerbehandling slettes.

Den offentlige kontrol. [Dødsboskiftebetænkningen s. 79](#) beskriver den dobbelte kontrolstruktur: både skifteretten og told- og skatteforvaltningen modtager et eksemplar af boopgørelsen og udgør "tilsammen den offentlige kontrol". Skifterettens revisionspligt efter [§ 79, stk. 3](#) er dog bevidst begrænset, fordi behovet for revision i bobestyrerboer efter forarbejderne er "minimalt, såfremt den kommunale skattemyndighed [nu told- og skatteforvaltningen] har godkendt værdiansættelserne og ikke har antegnet forhold ved opgørelsen". Revisionen kan da indskrænkes til en stikprøvekontrol, der bl.a. "kan omfatte bobestyrerens salærberegning og arvens fordeling".

At værdiansættelser og afgiftsspørgsmål er skifterettens – og ikke bobestyrerens – domæne, fremgår også af afgiftspraksis. I [Sag 21/2023](#) tillagde skifteretten dødslejegaver til bobeholdningen med hjemmel i

boafgiftslovens § 1 sammenholdt med arvelovens § 93; Højesteret stadfæstede Vestre Landsrets kendelse i **BS-204/2022-VLR** og fastslog, at værdien af sådanne gaver skal medregnes ved opgørelsen af, hvad afdøde har efterladt sig, *"selv om ingen arving vil anfægte gavernes gyldighed"*. Afgørelsen viser, at boopgørelsens rigtighed prøves selvstændigt af skifteretten uafhængigt af arvingernes standpunkt.

Boets afslutning påvirker derimod ikke bobestyrerens ansvar bagud: krav mod bobestyreren hører under § 89, stk. 1, nr. 2 og afgøres ved dom, jf. § 101, stk. 1. Ved LOV nr 1464 af 10/12/2024 er § 68, stk. 3 desuden ændret, så det bliver skifteretten – og ikke boet – der videregiver den endelige boopgørelse til told- og skatteforvaltningen; ændringen er endnu ikke konsolideret i lovbekendtgørelsen.

LOV	Dødsboskifteloven § 54, stk. 3	Dødsboskifteloven § 66, stk. 1-3
	Dødsboskifteloven § 68, stk. 1-3	Dødsboskifteloven § 79, stk. 3
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	20.10.2023
	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	09.09.2022
	Byretten · Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo	30.01.2013

§ 14 Sammenfatning: de bærende hensyn i praksis

Bobestyrerbehandlingen hviler på en bevidst afvejning, som forarbejderne til § 53 formulerer direkte: bobestyreren skal have tilstrækkelig handlekraft til at gennemføre skiftet effektivt, uden at uenighed mellem arvingerne kan blokere bobehandlingen – men til gengæld skal alle beslutninger kunne efterprøves. Praksis kan sammenfattes i fem linjer:

- 1. Adgangen til bobestyrerbehandling er let, valget af bobestyrer er styret.** En enkelt arvings anmodning er nok til at udløse bobestyrerbehandling efter § 36, nr. 1, men hvem der udpeges, er reguleret i detaljer: autorisation som hovedregel, længstlevendes forrang ved fællesbo, og kun snævre undtagelser for ikke-autoriserede efter § 37, stk. 3.
- 2. Afdødes valg vejer tungt.** Både § 38, stk. 1, nr. 5 ("afgørende grunde") og § 37, stk. 5 ("væsentlige hensyn") er efter forarbejderne tærskler, der skal anvendes med tilbageholdenhed, og forudsætter tillidsbrist af en karakter, der gør forsvarlig bobehandling umulig. Høringen af bobestyreren efter § 38, stk. 2 er obligatorisk. Afsættelse efter § 54 a, stk. 2 er derimod pligtmæssig, når boet ikke behandles forsvarligt.
- 3. Bobestyreren har bestemmelsesret, men ikke dømmende myndighed.** § 53 giver forelæggelsespligt, afstemning ved uenighed, den afgørende stemme ved stemmelighed og en censurbeføjelse over åbenbart uhensigtsmæssige beslutninger – men efter § 89, stk. 1, jf. § 101, stk. 1, skal retstvister afgøres ved dom. Højesteret har i **BS-54509/2025-HJR** fastslået, at et bestridt krav mod en arving skal håndteres efter § 54, stk. 2, hvor det er arvingen, der må anlægge sag, og **Sag 159/2015** og **BS-5890/2024-VLR** viser, at udleveringsafgørelsen ikke afgør, hvem der har ret til at arve.
- 4. Klagesystemet er den primære kontrol – men det er formaliseret.** § 96 kræver skriftlighed, klageblanket og overholdelse af 4-ugersfristen (undtagelsesvis 6 måneder), og klagen har ikke opsættende virkning. Skifteretten prøver bobestyrerens skøn med en vis tilbageholdenhed, jf. **SKS-3177/2011-ODE** og **BS-561/2013-OLR**, men kan give pålæg efter § 54 a, stk. 1 og i sidste ende afsætte bobestyreren.
- 5. Salæret prøves konkret og på indsigelse.** Skifteretten foretager en samlet vurdering af boets karakter sammenholdt med timeforbruget og udskiller tid, der ikke er selvstændigt boarbejde, jf. **SKS-2062/2017-VIB**

og [BS-165/2019-VLR](#). Uden indsigelse kræver et indgreb hjemmel i [§ 79, stk. 5](#), jf. [BS-324/2008-OLR](#). Salærafgørelser træffes ved kendelse og kæres efter [§ 105, stk. 1](#).

Praksis på området er fortsat forholdsvis sparsom i offentliggjort form – hovedvægten ligger på skifteretternes kendelser og på kæremål – og forarbejderne til den oprindelige lov (1995 LSF 120 på grundlag af [betænkning nr. 1270/1994](#)) samt [Dødsboskiftebetænkningen, betænkning nr. 1519/2010](#) forbliver derfor den mest præcise kilde til bestemmelse rækkevidde. Emner om arvens fordeling, testamenteres gyldighed og tvangsarv hører under [arveret](#), mens det overordnede dødsboskifte og arvingetvisterne behandles under [dødsboskifte](#).

LOV	Dødsboskifteloven § 36	Dødsboskifteloven § 38, stk. 1	Dødsboskifteloven § 53, stk. 1-4
	Dødsboskifteloven § 54a, stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 79, stk. 5	Dødsboskifteloven § 105, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 26.03.2026 Højesteret · Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodiciel 10.02.2016 Landsretten · Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse 21.02.2025 Landsretten · Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer 07.06.2019 Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo 30.05.2013 Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo 26.03.2008 Byretten · Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo 02.04.2019 Byretten · Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo 30.01.2013		

REFERENCE Lovgrundlag

9 paragraffer

Dødsboskifteloven § 36		Dødsboskifteloven § 37	stk. 1-6
Dødsboskifteloven § 38	stk. 1	Dødsboskifteloven § 53	stk. 1-4
Dødsboskifteloven § 79	stk. 5	Dødsboskifteloven § 89	stk. 1
Dødsboskifteloven § 96	stk. 1-4	Dødsboskifteloven § 97	stk. 5
Dødsboskifteloven § 115	stk. 1-4		

MATERIALE Citerede afgørelser

27 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		5
26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	21-2023
08.08.2019	Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling	219-2018

26.06.2019	Henvisning til bobehandler ved uenighed om et enkelt aktiv i et ægtefælleskifte	210-2018
10.02.2016	Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodici	159-2015

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS	14
----------------------------	----

12.05.2025	Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket	9956-11648
21.02.2025	Ugyldig Tilbagekaldelse af Fælles Testamente: Landsretten Tilsidesætter Vidnetestamente på Grund af Manglende Bevis for Modtagelse af Meddelelse	9702-11327
22.05.2024	Gyldighed af ophævelsesægtepagt – underskrift med ført hånd og testamente	6127-7341
25.04.2024	Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg	9443-10978
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslegaver og boafgift	4253-5095
07.06.2019	Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer	5700-6813
22.03.2019	Bobestyrer mod Jyske Finans A/S - Fortolkning af kreditaftalelovens § 48, stk. 2	493-570
22.05.2018	Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmændsspørgsmål i ægtefælleskifte	752-849
30.05.2013	Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo	6660-7999
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
10.11.2009	Stadfæstelse af afgørelse om sagsomkostninger i dødsbosa	4612-5538
22.04.2009	Afvisning af ankesag mod afsluttet dødsbo vedrørende krav om istandsættelsesudgifter	6496-7795
30.06.2008	Advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift	6493-7792
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS	7
----------------------------	---

08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
27.06.2023	Afslag på krydsende udtagesret for erhvervsejendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse	10443-12298
02.04.2019	Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	5699-6812
29.01.2018	Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016	745-842
30.01.2013	Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo	6659-7998
13.03.2012	Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	5842-6976
25.01.2008	Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	4999-6019

13.12.2024 Tvist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød

park-5095

FORARBEJDE Betænkninger

3 referencer

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet

Betænkning nr. 1518 om ægtefælleskifte mv.

nr. 1518 · 2010 · Justitsministeriet

Revision af dødsboskifteloven – Betænkning nr. 1519

nr. 1519 · 2010 · Justitsministeriet

05

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over boudlæg af små dødsboer

Værdigrænsen i § 18, modtagerkredsen i § 19 og hæftelsens grænser

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 13 afgørelser · 2002-2024

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Boudlæg er dødsboskiftelovens forenkledede afslutning af de mindste dødsboer: overstiger boets aktiver efter fradrag af begravelse, sikring, vurdering, retsafgifter og pantesikret gæld ikke den årligt regulerede beløbsgrænse – 55.000 kr. for dødsfald i 2026 – udlægges aktiverne uden nogen form for skiftebehandling. Praksis samler sig om fire spørgsmål: hvordan boets nettoværdi opgøres (herunder boslodberegningen når afdøde var gift), hvor snæver undtagelsen i § 18, stk. 2, om "ganske særlige omstændigheder" er, hvem der er afdødes "nærmeste efterladte" efter § 19, stk. 1, og hvor langt udlægsmodtagerens hæftelsesfrihed efter § 19, stk. 2, rækker over for kreditorer og udlejer. Landsretterne prøver skifterettens skøn tilbageholdende, men griber ind, når værdigrænsen objektivt er overskredet, eller når kreditorbeskyttede midler og boslodskrav faktisk står til rådighed for boets kreditorer.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Værdigrænsen i dødsboskifteloven § 18, stk. 1, er et grundbeløb på 25.000 kr., der reguleres årligt efter § 21 ved justitsministerens bekendtgørelse; for dødsfald i 2026 udgør beløbet 55.000 kr.
- 02** Det er dødsfaldsåret – ikke berigtigelsesåret – der afgør, hvilken beløbsgrænse boet skal måles mod, jf. reguleringsbekendtgørelsens ordlyd om "dødsfald, der indtræder i perioden".
- 03** Fradragslisten i § 18, stk. 1, er udtømmende: rimelige begravelsesudgifter, sikring af boets aktiver, midlertidige foranstaltninger, vurdering, retsafgifter samt pant- og tilsvarende tingligt sikret gæld – men ikke advokat- eller bobestyrersalær.
- 04** Aktiverne skal optages til realisationsværdi, og skifteretten har pligt til – eventuelt med sagkyndig bistand – at påse, at værdiansættelsen er korrekt.
- 05** Var afdøde gift med fælleseje eller skilsmisssæreje, skal halvdelen af den længstlevendes positive nettobodel lægges til førstafdødes § 18-opgørelse, fordi boslodskravet er tilgængeligt for førstafdødes kreditorer.
- 06** Længstlevendes fuldstændige særeje holdes helt uden for beregningen, mens førstafdødes eget fuldstændige særeje indgår – og særbo og fællesbo kan behandles hver for sig, så det ene skiftes og det andet udlægges.

- 07 Undtagelsen i § 18, stk. 2, er efter forarbejderne forbeholdt boer med mange kreditorer, hvor en egentlig bobehandling ville opsluge overskuddet, og der skal udvises "endog meget stor tilbageholdenhed" med at tillade boudlæg over grænsen.
- 08 Vestre Landsret ophævede i BS-2139/2012-VLR skifterettens boudlæg, fordi værdigrænsen var overskredet og betingelserne i § 18, stk. 2, ikke opfyldt – undtagelsen kan ikke bruges til at afslutte et bo, der objektivt er for stort.
- 09 Østre Landsret stadfæstede i BS-3677/2013-OLR afslag på boudlæg, fordi en udbetalt arbejdsskade-/ulykkesforsikringserstatning og et boslodskrav var midler, som boets kreditorer kunne søge dækning i.
- 10 Efter § 18, stk. 3, kan skifteretten henvise boet til ordinær behandling, når der er tvivl om betingelserne – typisk når realisationsværdien af pantsatte eller ejendomsforbeholdte aktiver er usikker – eller når aktivmassen er betydelig.
- 11 "Nærmeste efterladte" i § 19, stk. 1, afgøres ikke arveretligt, men ved et konkret skøn over, hvem der stod afdøde nærmest og har varetaget afdødes interesser, jf. Vestre Landsrets kendelse i BS-1781/2002-VLR, hvor en nær bekendt gik forud for afdødes datter.
- 12 Levede afdøde i ægteskab, registreret partnerskab, fast samliv eller andet fast bofællesskab, bør boudlæg efter forarbejderne som altovervejende hovedregel ske til den, afdøde boede sammen med.
- 13 Kommunen kan ikke påtvinges et boudlæg; vil ingen anden modtage boet, må statskassen tage udlægget, mens kommunen i sidste instans har pligt til at dække begravelsesomkostningerne.
- 14 Udlægsmodtageren hæfter ikke for afdødes gæld, men bliver forpligtet til af boets midler at dække begravelse og bobehandling – hæftelsen er efter præciseringen i 2011 begrænset til nettoværdien af det modtagne.
- 15 Skifteretten kan kun betinge udlæg af et overskud af ryddeliggørelse af afdødes bolig; giver boudlægget underskud, kan betingelsen ikke stilles.
- 16 Fordi boudlægsmodtageren ikke indtræder i afdødes retsstilling, har udlejerens ikke fornøden retlig interesse i at få oplyst boudlægsmodtagerens eller kontaktpersonens identitet efter § 114, jf. Østre Landsrets kendelse i BS-115/2024-OLR.
- 17 Boudlæg afskærer i praksis kreditorernes og udlejerens muligheder for at gøre krav gældende mod boet, hvilket huslejenævnene har afspejlet ved at afvise klager over istandsættelsesudgifter i boudlagte boer.
- 18 Genoptages et boudlagt bo efter § 20, indgår det tidligere udlagte som udgangspunkt ikke i boet – kun under særlige omstændigheder, navnlig hvor udlægsmodtageren har afgivet urigtige oplysninger, kan det inddrages, jf. § 104.

- 19** Ved genoptagelse kan der efter forarbejderne ske nyt boudlæg, selv om det samlede udlagte derved overstiger værdigrænsen – dog ikke hvis modtageren allerede ved det første udlæg kendte til de yderligere aktiver.
- 20** Et bo under bobestyrerbehandling skal efter § 65 på ethvert tidspunkt udleveres til boudlæg, hvis betingelserne er opfyldt, men det forudsætter, at aktivmassen ikke er nedbragt ved betaling af almindelig gæld.
- 21** Et bo, der er sluttet ved boudlæg, betaler ikke boafgift af formuen, og der foretages som udgangspunkt ingen skatteansættelse af mellemprioriden.

§ 1 Boudlæg som skifteform: værdigrænsen i § 18, stk. 1, og den årlige regulering efter § 21

Boudlæg er den eneste skifteform, hvor et dødsbo afsluttes **uden nogen form for skiftebehandling**. [Dødsboskifteloven § 18, stk. 1](#) bestemmer:

Overstiger værdien af boets aktiver efter fradrag af rimelige udgifter til begravelsen, sikring af boets aktiver, midlertidige foranstaltninger, vurdering af aktiver og retsafgifter og af gæld, som er sikret ved pant eller på anden tilsvarende måde, ikke 25.000 kr., udlægges boets aktiver uden skiftebehandling efter reglerne i dette kapitel.

De 25.000 kr. er et **grundbeløb fra 1996** og har aldrig været det beløb, der skal regnes med i praksis. Efter [§ 21, stk. 1](#) reguleres beløbet hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for finansåret, og det regulerede beløb afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb deleligt med 1.000. Justitsministeren bekendtgør reguleringen efter [§ 21, stk. 2](#).

Den gældende regulering findes i [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til dødsboskifteloven § 2](#):

Med virkning for dødsfald, der indtræder i perioden 1. januar 2026 - 31. december 2026, udgør beløbet i § 18, stk. 1, 55.000 kr.

Formuleringen er central for praksis: det er **dødsfaldsåret**, ikke berigtigelsesåret, der afgør hvilken grænse boet måles mod. Udviklingen i beløbet illustrerer, hvor stor forskellen til lovtekstens grundbeløb er blevet:

Dødsfaldsår	Beløbsgrænse i § 18, stk. 1
2009	36.000 kr.
2015	41.000 kr.
2024	51.000 kr.
2025	52.000 kr.
2026	55.000 kr.

Skattestyrelsen lægger samme forståelse til grund i Den juridiske vejledning, afsnit [C.E.5.2 om skiftemæssige forhold ved skifteformen boudlæg](#), hvor det tillige fremhæves, at boudlæg indebærer, at boet **ikke skal betale boafgift af formuen**. Boafgift beregnes efter [boafgiftsloven § 6, stk. 1](#) af arvebeholdningen over bundfradraget, og en sådan opgørelse forudsætter en boopgørelse, som netop ikke udarbejdes ved boudlæg.

Af de oprindelige forarbejder til § 18 fremgår tilsvarende, at der ikke skal foretages skatteansættelse af mellemperioden, medmindre en længstlevende ægtefælle undtagelsesvis anmoder derom, og at indberetning til skattemyndighederne om boets aktiver og passiver kan undlades.

At boet er sluttet ved boudlæg dokumenteres over for andre myndigheder ved skifteretsattesten;

[Ægteskabsvejledningen](#) nævner udtrykkeligt "skifteretsattest om at boet er udlagt som boudlæg eller udlagt til en bestemt person efter dødsboskiftelovens § 18" som tilstrækkelig dokumentation for, at boet er afsluttet.

LOV

Boafgiftsloven § 6, stk. 1

Dødsboskifteloven § 18, stk. 1

Dødsboskifteloven § 21, stk. 1, 2

§ 2 Opgørelsen efter § 18, stk. 1 – realisationsværdi, udtømmende fradragsliste og tingligt sikret gæld

Forarbejderne til den oprindelige bestemmelse – [lovforslag nr. L 120 \(1995-96\) om lov om skifte af dødsboer](#) – beskriver fremgangsmåden præcist:

Inden et boudlæg kan finde sted, udarbejdes der en fortegnelse over boets aktiver, der indeholder værdiansættelser af disse. I aktivfortegnelsen optages alle aktiver, der har en realisationsværdi. Hvor der må ske en ansættelse af realisationsværdien for et aktiv, påhviler det skifteretten - eventuelt med bistand fra en sagkyndig - at påse, at værdiansættelsen er korrekt.

Det er altså **realisationsværdien**, ikke en bogført eller nominel værdi, der er målestokken, og skifteretten har en selvstændig prøvelsespligt. Ved værdiansættelse af aktiver i dødsboer anvendes i øvrigt de principper, der er beskrevet i [cirkulære om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning](#), hvor det ligeledes fremhæves, at det henhører under skifteretten at afgøre, om en udgift kan godkendes som fradragsberettiget i boet.

Frdragssiden er derimod udtømmende opregnet. Efter de oprindelige forarbejder omfatter de begravelsesudgifter, der kan godkendes som boudgifter, "i overensstemmelse med hidtidig fulgt praksis primært rimelige udgifter til bedemand, ligklæder, kiste eller urne, rustvognskørsel, annoncering af dødsfaldet, takkekort, pyntning af kirken og kisten, kirkens personale, korsang, bespisning af følget, køb og anlæg af gravsted, graver, gravsten og vedligeholdelse af gravstedet i fredningsperioden".

Hvilke *bobehandlingsudgifter* der kunne fradrages, var derimod længe uklart. Det blev afklaret ved nyaffattelsen af § 18, stk. 1, med [lov nr. 221 af 21. marts 2011](#) (revision af dødsboskifteloven m.v.). Af de paragrafspecifikke bemærkninger fremgår:

Med den foreslåede ændring af § 18, stk. 1, præciseres det i lovteksten, hvilke udgifter til boets behandling der kan fradrages ved beregningen af, om værdien af boets aktiver overstiger beløbsgrænsen for at slutte boet som boudlæg. Det anføres således udtrykkeligt i bestemmelsen, at de bobehandlingsudgifter, der kan fratrækkes, er udgifter til vurdering, sikring af boets aktiver, jf. § 8, og eventuelle midlertidige foranstaltninger, f.eks. honorar til en midlertidig bobestyrer, jf. § 12. Derimod vil udgifter til en advokat eller en bobestyrers behandling af et bo ikke kunne fratrækkes ved en senere beregning af, om et bo efter udlevering til f.eks. bobestyrerbehandling kan udlægges som boudlæg i medfør af dødsboskiftelovens § 65.

Advokat- og bobestyrersalær kan altså **ikke** trækkes fra ved boudlægsberegningen – heller ikke i den situation, hvor boet har været under bobestyrerbehandling og først senere ønskes sluttet som boudlæg. Sikringsudgifterne knytter sig til opbevaringspligten i § 8, hvorefter enhver, der er i besiddelse af afdødes aktiver, skal opbevare disse betryggende, indtil beslutning om boets behandlingsmåde er truffet.

Endelig fradrages gæld, "som er sikret ved pant eller på anden tilsvarende måde". Forarbejderne præciserer rækkevidden:

En person, der får udlagt et bo, må respektere trediemands tingligt beskyttede ret over boets aktiver. Ved afgørelsen af, om et bo skal berigtiges som boudlæg, må der derfor i det enkelte aktivs værdi ske fradrag for gæld, der er sikret i aktivet ved pant eller på anden tilsvarende måde. Sidestillet med pant er gyldigt ejendomsforbehold og tingligt sikrede udlæg samt modregningsret. Medmindre der er tale om en aftalt modregningsadgang, må de almindelige modregningsbetingelser være opfyldte på tidspunktet for boets berigtigelse. Ved opgørelsen af særlig sikrede fordringer, må disse ansættes til det beløb, fordringerne kan indfries med på berigtigelsestidspunktet.

Usikret (simpel) gæld fradrages derimod ikke – den er ganske enkelt uden betydning for opgørelsen, fordi udlægsmodtageren heller ikke kommer til at hæfte for den.

LOV

Dødsboskifteloven § 8, stk. 1

Dødsboskifteloven § 18, stk. 1

Dødsboskifteloven § 65, stk. 1

Ægtefælleboer: boslodsregningen og forarbejdernes fem regneeksempler

Den vanskeligste del af boudlægsberegningen opstår, når afdøde var gift. Forarbejderne til § 18 fastslår udgangspunktet:

Var afdøde gift, og var der formuefællesskab eller skilsmissecæreje, må begge ægtefællers fælleseje samt førstafdødes eventuelle fuldstændige særerejse tages i betragtning.

Mekanismen er, at førstafdødes bo har et **boslodskrav** mod den længstlevende, og at dette krav er et aktiv, der er tilgængeligt for førstafdødes kreditorer. Forarbejderne forklarer asymmetrien:

Derimod skal der ikke beregnes boslodsret til den efterlevende, fordi der ikke skal ske opgørelse af den førstafdødes øvrige gæld, og fordi den efterlevendes ret ikke tilsidesættes, når efterlevende selv modtager boudlæg.

Boslodskravet beregnes på sædvanlig måde. Det betyder, at værdien af hele den efterlevendes gæld, som den efterlevende fremdeles hæfter for, skal fradrages i værdien af den efterlevendes aktiver. Den efterlevendes gæld skal således medregnes fuldt ud, da den ikke berøres af boudlægget. Den efterlevende ægtefælle skal derfor afstå halvdelen af den positive nettoværdi af sin bodel til den førstafdødes bo med dækningsadgang for førstafdødes kreditorer.

Testreglen er herefter: **§ 18, stk. 1-opgørelsen af førstafdødes fællesejemidler + halvdelen af længstlevendes positive nettobodel ≤ værdigrænsen**. Forarbejderne opstiller fem eksempler (regnet i datidens 25.000 kr.-niveau), der stadig er den autoritative vejledning:

Eks.	Formueordning	Førstafdødes § 18-opgørelse	Halvdelen af længstlevendes nettobodel	Samlet	Resultat
1	Rent fælleseje	0 kr. (15.000 ÷ 15.000)	30.000 kr. (af 60.000)	30.000 kr.	Boudlæg udelukket
2	Rent fælleseje	÷ 15.000 kr.	35.000 kr. (af 70.000)	20.000 kr.	Boudlæg
3	Fælleseje + skilsmisssæreje	5.000 kr.	15.000 kr. (af 30.000)	20.000 kr.	Boudlæg
4	Fuldstændigt særeje hos begge	10.000 kr.	0 kr. (intet boslodskrav)	10.000 kr.	Boudlæg
5	Fælleseje + M's fuldstændige særeje	15.000 kr.	5.000 kr. (af 10.000)	20.000 kr.	Boudlæg af fællesboet; særboet på 600.000 kr. skiftes

Eksempel 2 viser det kontraintuitive: et bo med **underskud** på førstafdødes side kan alligevel blive for stort til boudlæg, fordi boslodskravet mod længstlevende lægges til. Omvendt viser eksempel 4 og 5, at **længstlevendes fuldstændige særeje holdes helt uden for beregningen** – "fordi den efterlevende som ved et skifte beholder dette særeje" – mens førstafdødes eget fuldstændige særeje indgår. Forarbejderne åbner udtrykkeligt for, at særbo og fællesbo "som hidtil behandles hver for sig, således at det ene bo skiftes, og det andet bo udlægges ved boudlæg". Ved kombinationssæreje indgår ejerægtefællens særeje blot i beregningerne efter, om det ved førstafdødes død bliver fælleseje eller fuldstændigt særeje.

Den skifteretlige boslodsmekanik må ikke forveksles med den **skatteretlige** opgørelse. I sagen [11-0298687](#) (SKM2012.524.LSR) fandt Landsskatteretten, at der ikke er hjemmel i [dødsboskatteloven § 6, stk. 1](#) til at medregne længstlevendes boslod ved vurderingen af, om boet er skattefritaget – uanset at lovbemærkninger og mangeårig administrativ praksis havde forudsat det. På dødsboskiftelovens område følger boslodsmedregningen derimod direkte af forarbejderne til § 18 og af, at boslodskravet er et reelt aktiv for førstafdødes kreditorer.

Bemærk endelig, at reglerne om **ægtefælleudlæg** i [§ 22](#) er en selvstændig skifteform med en helt anden – og langt højere – beløbsgrænse og med den afgørende forskel, at ægtefællen dér påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser. Den behandles ikke her.

LOV

[Dødsboskatteloven § 6, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 18, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Dødsboskat – Skattepligt for dødsbo – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod ved vurdering af skattefritagelse

30.08.2012

§ 4 Kreditorbeskyttede aktiver og boslodskrav – Østre Landsrets kendelse i BS-3677/2013-OLR

Den mest instruktive afgørelse om, hvornår et bo *ikke* kan slutes ved boudlæg, er Østre Landsrets kendelse af 16. januar 2014 i [BS-3677/2013-OLR](#). Landsretten stadfæstede skifterettens afslag på boudlæg, fordi boet rådede over midler – en udbetalt arbejdsskade-/ulykkesforsikringserstatning og et boslodskrav – som kunne komme boets kreditorer til dækning.

Afgørelsen hviler på et sammenspil af fire regelsæt, der alle er anført i kendelsens retsgrundlag:

- [Dødsboskifteloven § 18, stk. 1](#) – opgørelsen af boets aktiver.
- [Dødsboskifteloven § 65](#) – adgangen til på ethvert tidspunkt at få boet udleveret til boudlæg.
- [Retsplejelovent § 513](#) – kreditorbeskyttelsen af erstatning og godtgørelse for personskade.
- [Konkursloven §§ 33 og 35](#) – om hvilke aktiver der indgår i insolvensbehandlingen.

Pointen er, at kreditorbeskyttelsen efter [retsplejelovent § 513](#) ikke er ubetinget: den forudsætter, at erstatningen holdes adskilt og kan identificeres. Fogedretspraksis illustrerer samme grænsedragning fra den modsatte side – i [FS-484/2008-HRS](#) fandt fogedretten, at en ejendom erhvervet for en erhvervsskadeerstatning, som indtil købet havde stået på en separat konto og hvor forholdet var tinglyst servitutstiftende på skødet, forblev udlægsfritaget efter [§ 513, stk. 1](#):

Den omstændighed, at ejendommen senere er stillet som pant for et realkreditlån findes ikke at bringe udlægsfritagelsen til ophør. dette gælder selvom kun en del af låne-provenuet er anvendt til renovering af ejendommen mens resten er indgået i Modparts almindelige økonomi herunder til betaling af gæld.

Sammenholdt viser afgørelserne, at skifteretten ved boudlægsvurderingen må foretage en reel prøvelse af, om erstatningsmidler er kreditorbeskyttede eller ej – og at et boslodskrav mod længstlevende ikke kan holdes uden for opgørelsen, netop fordi det er tilgængeligt for førstafdødes kreditorer.

Hvad angår **overgangen fra bobestyrerbehandling** fastslår [§ 65, stk. 1](#), at skifteretten "på et hvilket som helst tidspunkt af bobehandlingen efter anmodning" skal udlevere boet til boudlæg, hvis betingelserne er opfyldt, og at udleveringen kan betinges af sikkerhedsstillelse for udgifterne ved den hidtidige behandling. De oprindelige forarbejder opstiller dog en vigtig begrænsning:

Ved udlevering af et bo til boudlæg er det en forudsætning, at aktivmassen ikke er nedbragt ved betaling af almindelig gæld.

Man kan altså ikke betale simple kreditorer, indtil boet er skrumpet under værdigrænsen, og derefter få det udleveret til boudlæg. Sammen med præciseringen i 2011 om, at bobestyrersalær ikke er fradragsberettiget, lukker dette de to oplagte omgåelsesmuligheder. Efter [§ 65, stk. 2](#) skal bobestyreren underrette de kreditorer, der har krav på dækning i boet.

LOV

[Dødsboskifteloven § 18, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 65, stk. 1, 2](#)
[Konkursloven § 33](#)
[Retsplejelovent § 513, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af afslag på boudlæg grundet kreditorers krav i arbejdsskadeerstatning og boslod

16.01.2014

Byretten · Udlæg i ejendom erhvervet for erhvervsskadeerstatning

14.05.2008

Undtagelsen i § 18, stk. 2 – "ganske særlige omstændigheder" anvendes yderst restriktivt

[§ 18, stk. 2](#) er kort: "Under ganske særlige omstændigheder kan boudlæg finde sted, selv om værdigrænsen i stk. 1 overskrides." Forarbejderne afgrænser bestemmelsen skarpt:

Bestemmelsens tilsigtede anvendelsesområde er primært de situationer, hvor der i et bo er et betydeligt antal kreditorer, og hvor udgifterne ved en egentlig bobehandling vil overstige boets overskud, selv om overskuddet er på mere end 25.000 kr. Der går i så fald intet fra kreditorerne.

Ved den foreslåede formulering af bestemmelsen tilkendegives, at der generelt bør udvises endog meget stor tilbageholdenhed med at tillade boudlæg, hvis værdigrænsen på 25.000 kr. er overskredet.

Rationalet er altså rent **kreditorøkonomisk**: undtagelsen må kun bruges, når en ordentlig bobehandling ville opsluge det overskud, som kreditorerne ellers skulle dele – så ingen stilles ringere ved boudlægget. Undtagelsen er derimod ikke et redskab til at forenkle sagsbehandlingen, undgå konflikt mellem arvinger eller spare boet for besværet ved et privat skifte.

Denne strenge linje bekræftes af landsretspraksis. Skifteretten i Randers udlagde ved kendelse af 10. august 2012 i [SKS-691/2012-RAN](#) et bo som boudlæg til afdødes nærmeste efterladte med anvendelse af [§ 18, stk. 2](#) og [§ 19](#). To måneder senere ophævede Vestre Landsret afgørelsen ved kendelse af 12. oktober 2012 i [BS-2139/2012-VLR](#), fordi værdigrænsen i [§ 18, stk. 1](#) var overskredet, og betingelserne for at anvende undtagelsen i [§ 18, stk. 2](#) ikke var opfyldt.

Mønstret er tydeligt:

- Skifteretterne anvender lejlighedsvis [§ 18, stk. 2](#), af praktiske og procesøkonomiske grunde, når et bo kun ligger lidt over grænsen.
- Landsretterne korrigerer, når overskridelsen er objektiv, og der ikke er dokumenteret den kreditorsituation, forarbejderne forudsætter.
- Anvendelse af [§ 18, stk. 2](#), kræver altså en konkret redegørelse for, at bobehandlingsomkostningerne ville overstige boets overskud – ikke blot en konstatering af, at boet er lille eller besværligt.

Til sammenligning viser Østre Landsrets kendelse i [BS-324/2008-OLR](#), at skifterettens officialbeføjelser omvendt heller ikke er ubegrænsede: landsretten ophævede en skifteretskendelse, hvor skifteretten af egen drift havde nedsat et bobestyrersalær, uden at nogen havde gjort indsigelse. Skifterettens prøvelse skal med andre ord holdes inden for det, loven konkret hjemler – og ved boudlæg er hjemlen i [§ 18, stk. 2](#), netop snæver.

LOV	Dødsboskifteloven § 18, stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 19
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	12.10.2012
	Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	26.03.2008
	Byretten · Sag om boudlæg til nærmeste efterladte	10.08.2012

§ 18, stk. 3 – skifterettens adgang til at henvise boet til ordinær behandling

Spejlbilledet af undtagelsen i [stk. 2](#) er sikkerhedsventilen i [§ 18, stk. 3](#):

Skifteretten kan bestemme, at boet i stedet skal behandles efter lovens øvrige regler, såfremt der er tvivl om, hvorvidt betingelserne i [stk. 1](#) er opfyldt, eller såfremt værdien af boets aktiver er betydelig.

Bestemmelsen tager efter forarbejderne først og fremmest sigte på boer, hvor **bruttoværdien er stor, men nettoværdien lille**, fordi aktiverne er kraftigt behæftet:

I visse tilfælde vil betingelserne for boudlæg efter stk. 1 kunne foreligge, selv om aktivernes bruttoværdi er betydelig, idet aktiverne i væsentligt omfang er behæftet med tingligt sikret gæld m.v. Udgangspunktet er som efter gældende ret, at boudlæg også skal kunne finde sted i sådanne tilfælde, men der vil da jævnligt kunne være berettiget tvivl om, hvilken realisationsværdi aktiverne har, f.eks. hvor indehaveren af en vognmandsforretning med flere kostbare vogntog er død, og vognene er behæftet med restgæld i henhold til ejendomsforbehold, eller hvor der til boets aktiver hører en fast ejendom behæftet med gæld.

Om afgørelsesgrundlaget hedder det videre:

Fremsætter en kreditor, en af de efterladte eller en arving ønske derom, kan skifteretten i givet fald træffe bestemmelse om, at boet skal behandles efter lovens øvrige regler. Afgørelsen må træffes på grundlag af et skøn over usikkerheden om de pågældende aktivers realisationsværdi, hvor det vil være vejledende, om det kan antages, at aktivet eventuelt realiseres sådan, at betingelserne for boudlæg efter stk. 1 ikke længere ville være opfyldt. Sådant bestemmelse kan tillige træffes, hvor der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt betingelserne for boudlæg efter stk. 1 er opfyldt, navnlig hvor der er tvivl om gyldigheden af et ejendomsforbehold eller om, hvorvidt en panteret er sikret over for kreditorerne, eller om størrelsen af en tinglig sikret gæld.

I praksis betyder det, at følgende forhold typisk udløser henvisning efter stk. 3:

- Fast ejendom eller kostbart driftsmateriel i boet, hvor friværdien er usikker.
- Tvivl om et ejendomsforbeholds gyldighed eller en panterets sikringsakt.
- Tvivl om størrelsen af den tingligt sikrede gæld på berigtigelsestidspunktet.
- Konkrete anmodninger fra kreditorer, efterladte eller arvinger om egentlig bobehandling.

Skifterettens hjemmel til at henvise boet skal ses i sammenhæng med, at boet i perioden fra dødsfaldet, og indtil bestemmelse om behandlingsmåden er truffet, er beskyttet mod søgsmål, jf. § 9, og at aktiverne i mellemtiden skal opbevares betryggende efter § 8, stk. 1. Skifteretten kan efter § 8, stk. 3 beslutte, at aktiverne registreres eller tages i forvaring, og udpege en midlertidig bobestyrer – hvis honorar netop er en af de fradragsberettigede poster i § 18, stk. 1.

LOV

Dødsboskifteoven § 8, stk. 1, 3

Dødsboskifteoven § 9

Dødsboskifteoven § 18, stk. 1, 3

Modtagerkredsen i § 19, stk. 1 – "nærmeste efterladte" er et konkret skøn, ikke et arveretligt kriterium

§ 19, stk. 1 opregner modtagerkredsen: afdødes nærmeste efterladte efter skifterettens skøn, eventuelt en institution afdøde havde tilknytning til, den der har betalt eller erklærer at ville betale begravelsen, en kommune eller statskassen.

Det afgørende – og det, der oftest giver anledning til kæremål – er, at kriteriet **bevidst ikke er arveretligt**. Forarbejderne er utvetydige:

Ved afgørelsen af, hvem der som afdødes nærmeste efterladte skal have ret til udlæg af et overskud, foreslås det, at hovedvægten ikke lægges på, hvem der efter de arveretlige regler var afdødes arvinger, men at udlægget i stedet sker ud fra vurderinger af, hvem som stod afdøde nærmest. Dette vil ofte være den eller dem, som har varetaget afdødes interesser, f.eks. gennem pleje under sygdom eller på anden lignende måde, og som har truffet bestemmelse om begravelsen og bestilt denne.

Præcis denne konflikt forelå i Vestre Landsrets kendelse af 28. oktober 2002 i [BS-1781/2002-VLR](#). Skifteretten i Grindsted havde udlagt boet til en nær bekendt frem for afdødes datter. Boets aktiver udgjorde 40.651,98 kr., begravelsesudgifterne ca. 15.000 kr., og nettoværdien lå dermed under datidens grænse på 30.000 kr. Datteren kærede med den begrundelse, at undersøgelserne af formueforholdene var mangelfulde, og at hun som legal arving havde forrang.

Landsretten afviste begge indsigelser:

Landsretten finder, at der på det foreliggende grundlag ikke er anledning til at antage, at betingelserne for et boudlæg ikke er opfyldt. Landsretten har herved lagt vægt på, at kærende i et brev af 1. april 2002 til skifteretten har oplyst, at hun ikke var bekendt med afdødes formueforhold på daværende tidspunkt, og at kærendes kontakt til afdøde også efter kærendes egne oplysninger i en længere periode forud for dødsfaldet var meget begrænset.

Landsretten finder endvidere, at der efter det oplyste ikke er grundlag for at tilsidesætte skifterettens skøn over, at Person 2 må anses for afdødes nærmeste efterladte i dødsboskiftelovens forstand, jf. dødsboskiftelovens § 19, stk. 1.

Kendelsen fastlægger to ting: (1) den, der bestrider et boudlæg, må konkret sandsynliggøre, at værdigrænsen er overskredet – en generel påstand om mangelfuld undersøgelse er ikke nok, og (2) landsretten prøver skifterettens skøn over "nærmeste efterladte" **tilbageholdende** og tilsidesætter det kun, hvis der er grundlag for det.

Forarbejderne opstiller herudover en række hjælperegler for modtagervalget:

- Levede afdøde i ægteskab, registreret partnerskab, fast samlivsforhold eller andet fast bofællesskab, bør boudlæg "som altovervejende hovedregel" ske til den, afdøde boede sammen med.
- Findes der ingen nærstående eller testamentarisk indsatte – eller ønsker de ikke udlægget – kan udlæg ske til en institution, navnlig det pleje- eller alderdomshjem, hvor afdøde havde boet i længere tid.
- Hvor praktiske hensyn tilsiger det, kan boudlæg efter hidtidig praksis også ske til et bedemandsfirma eller til en udlejer m.fl.
- Er der intet i boet eller kun et ubetydeligt overskud efter begravelsesudgifterne, "kan udlæg altid ske til den, der har betalt eller erklærer at ville betale begravelsesudgifterne".
- Eventuelle testamentariske indsættelser kan indgå i skønnet.

Om det offentlige som modtager fastslår forarbejderne en vigtig asymmetri: "Det er forudsat, at en kommune i sidste instans har pligt til at dække begravelsesomkostningerne. Kommunen kan derimod ikke påtvinges et boudlæg. Ønsker ingen andre afdødes aktiver udlagt, er det i givet fald statskassen, der må tage boudlægget." Statskassens rolle her skal holdes adskilt fra situationen i [arveloven § 95, stk. 1](#), hvor formuen efter en afdød uden arvinger *tilfalder* staten – jf. Retten i Hernings dom i [BS-32514/2022-HER](#) om tidspunktet for statens afståelse af arv efter [§ 95, stk. 3](#). Ved boudlæg er statskassens overtagelse derimod en ren restløsning, hvor der netop ikke sker arvefald.

LOV	Arveloven § 95, stk. 1, 3	Dødsboskifteloven § 18, stk. 1	Dødsboskifteloven § 19, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om stadfæstelse af boudlæg		28.10.2002
	Byretten · Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95		25.04.2023

§ 8 Hæftelsen efter § 19, stk. 2 – ingen gældshæftelse, men pligt til begravelse, bobehandling og eventuel ryddeliggørelse

§ 19, stk. 2 er boudlægsinstituttets kerne:

Udlægsmodtageren hæfter ikke for den afdødes gæld, men bliver ved udlægget forpligtet til af boets midler at dække udgifterne ved begravelsen og boets behandling. Skifteretten kan betinge udlæg af et overskud af, at udlægsmodtageren ryddeliggør afdødes bolig.

Ordene "af boets midler" blev indsat ved [lov nr. 221 af 21. marts 2011](#). Bemærkningerne præciserer hæftelsens omfang:

Med den foreslåede ændring præciseres det i lovteksten, at modtageren af et boudlæg alene hæfter for udgifterne til begravelse og behandling af boet, i det omfang disse udgifter kan dækkes af nettoværdien af det modtagne.

Udlægsmodtageren vil dog forsat kunne hæfte for udgifterne på andet grundlag, f.eks. når den pågældende ved bestilling af begravelsen har påtaget sig en direkte hæftelse over for bedemanden.

Der er altså to spor: en **skifteretlig, beløbsbegrænset hæftelse** i det modtages nettoværdi, og en eventuel **aftaleretlig hæftelse** på selvstændigt grundlag – typisk over for bedemanden. De oprindelige forarbejder uddyber samspelet: "Som udgangspunkt hæfter den, der har bestilt en begravelse personligt for udgifterne dertil, men med ret til at kræve sine udlæg godtgjort af boet. Er begravelsen bestilt af en person, som ikke hører til den afdødes nærmeste efterladte, og som derfor ikke får boet udlagt, hæfter udlægsmodtageren for begravelsesudgifterne med nettoværdien af det modtagne over for den, der bestilte og betalte begravelsen." Ønsker en person ikke at påtage sig forpligtelsen, må vedkommende ganske enkelt **afslå boudlægget**.

Over for panthavere gælder, at udlægsmodtageren bliver ejer af et behæftet aktiv uden at indtræde i den personlige hæftelse: "Rettighedshaveren vil imidlertid forsat kunne holde sig til det udlagte aktiv."

Ryddeliggørelsesbetingelsen blev indført for at løse et konkret praktisk problem:

Derved gives der skifteretterne mulighed for at imødegå det i praksis forekommende problem, der opstår, når en udlægsmodtager alene afhenter de »gode« effekter, men lader effekter, der er værdiløse, forblive i afdødes lejlighed. Det er forudsat, at betingelsen om ryddeliggørelse ikke stilles, såfremt det skønnes, at udgiften til ryddeliggørelse vil overstige overskuddet. Pligten til ryddeliggørelse indebærer, at udlægsmodtageren må fjerne alle indboeffekter og andet løsøre, herunder også gamle aviser og lignende, men derimod ikke er forpligtet til at gøre rent. Det forudsættes, at bestemmelsen navnlig skal anvendes i tilfælde, hvor afdøde har boet til leje og på plejehjem.

Tre begrænsninger følger heraf og bekræftes af praksis: betingelsen kan kun knyttes til udlæg af et **overskud**, den skal ikke stilles, hvis rydningsudgiften overstiger overskuddet, og den omfatter rydning – ikke rengøring. Accepterer udlægsmodtageren betingelsen uden at opfylde den, kan der ifaldes erstatningsansvar over for udlejer, ligesom udlægget efter omstændighederne kan omgøres.

Selve det praktiske forløb omkring rydning af plejeboliger er beskrevet i [vejledning til kommuner om deponering og rydning af indbo efter afdød plejehjemsbeboer](#). Vejledningen fastslår, at skifteretten ikke disponerer over afdødes bolig eller indbo i perioden frem til skifteretsattesten, at plejecentret og andre, der er i besiddelse af aktiverne, skal opbevare dem betryggende, og at [nødvendige udgifter til opbevaring kan forlanges dækket i boet](#) – hvilket netop svarer til sikringsposten i § 18, stk. 1. Udlejer kan opsige lejemålet med frigørende virkning til skifteretten, hvis der ikke er kontakt til arvingerne.

LOV

Dødsboskifteloven § 18, stk. 1

Dødsboskifteloven § 19, stk. 2

Boudlæggets virkning over for udlejer og kreditorer – Østre Landsrets kendelse i BS-115/2024-OLR

Den mest udførlige nyere afgørelse om boudlæggets **eksterne** virkninger er kæremålet mellem en professionel udlejer og Skifteretten i Odense.

Sagens faktum: Lejeren A opsigde sit lejemål hos Heimstaden Nørrebro ApS til ophør ved udgangen af januar 2024 og afgik ved døden i december 2023. Der var indbetalt 14.013,00 kr. i depositum og bestod en huslejerestance på 11.688,28 kr. – en difference på 2.324,72 kr. i boets favør. Udlejeren anmeldte kravet og bad skifteretten oplyse, hvem der var kontaktperson for boet, så fristerne for flyttesyn i [lejeloven § 187](#) kunne overholdes. Boet blev den 16. januar 2024 sluttet med boudlæg.

Skifteretten i Odense afslog anmodningen ved kendelse af 8. februar 2024 i [SKS-3154/2023-ODE](#) med følgende begrundelse:

Det fremgår af sagen, at boets kontaktperson og boudlægsmodtager er samme person. Det fremgår af dødsboskiftelovens § 19, stk. 2, at boudlægsmodtager ikke hæfter for afdødes gæld. Boudlægget gav underskud og udlægsmodtager blev derfor ikke pålagt at ryddeliggøre afdødes lejlighed i medfør af dødsboskiftelovens § 19, stk. 2, 2. pkt. Hverken boudlægsmodtager eller boets kontaktperson, som ikke har boet i lejemålet, indtræder på andet grundlag i afdødes retsstilling og kan således ikke repræsentere afdøde overfor udlejer. Skifteretten finder derfor, at udlejer Heimstaden Nørrebro ApS ikke har den fornødne retlige interesse i at modtage oplysninger om hverken kontaktpersonen eller boudlægsmodtager.

Østre Landsret stadfæstede den 25. april 2024 i [BS-115/2024-OLR](#) og tiltrådte, at udlejeren ikke havde fornøden retlig interesse efter [dødsboskifteloven § 114](#), jf. [retsplejeloven § 41 d](#). Udlejeren havde ellers anført, at selskabet som professionel udlejer var forpligtet til at afholde fraflytningssyn efter [lejeloven § 187, stk. 3](#), at kravet ellers ville bortfalde efter [§ 187, stk. 5](#), og at manglende flyttesyn ville afskære modregning i depositummet.

Kendelsen fastslår en klar kæde af konsekvenser af boudlægget:

- Boudlægsmodtageren indtræder **ikke** i afdødes retsstilling og kan ikke repræsentere afdøde over for tredjemand.
- Der er derfor ingen at afholde flyttesyn med – og heller ingen retlig interesse for udlejeren i at få oplyst identiteten.
- Ryddeliggørelsesbetingelsen kunne ikke stilles, netop fordi boudlægget gav **underskud**.

Samme retsstilling slår igennem i huslejenævnenes praksis. I [751-127669](#) afviste huslejenævnet en klage over istandsættelsesudgifter, netop fordi boet var sluttet ved boudlæg. Og i [760-59886](#) afviste Huslejenævnet i Ringkøbing-Skjern en lejers sag mod et dødsbo, fordi kravene var prækluderet, og en nævnsafgørelse derfor ville være uden retskraft over for boet. Fælles for afgørelserne er, at nævnene ikke kan skabe et krav mod en boudlægsmodtager, der efter [§ 19, stk. 2](#) ikke hæfter.

Spørgsmålet om, hvem der har "retlig interesse" i oplysninger om et dødsbo, kendes også fra forvaltningsretten. Folketingets Ombudsmand har i sagen om [en arvinges adgang til aktindsigt i skatte- og afgiftssag vedrørende et offentligt skiftet dødsbo](#) udtalt, at en arving med en betydelig interesse i skattesagens udfald må siges at have en interesse, der "efter min opfattelse kan anses for både individuel og retlig", men fandt dog ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at der ikke var meddelt aktindsigt efter forvaltningslovens regler. Vurderingen er altså konkret – og ved boudlæg er der efter Østre Landsrets kendelse ingen, over for hvem udlejer kan gøre en retsstilling gældende.

LOV

[Dødsboskifteloven § 19, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 114, stk. 2-3](#)[Lejeloven § 187, stk. 3, 5](#)

PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg	25.04.2024
	Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	08.02.2024
	Huslejenævnet · Huslejenævnet afviser sag mod dødsbo grundet præklusion af krav	18.10.2024
	Huslejenævnet · Afvisning af klage over istandsættelsesudgifter som følge af boudlæg	18.02.2020

§ 10 Genoptagelse efter § 20, jf. §§ 103-104 – det udlagte bliver som udgangspunkt hos modtageren

[§ 20](#) regulerer, hvad der sker, hvis der efter boudlægget dukker flere aktiver op:

Genoptages boet, indgår det tidligere udlagte ikke i boet. Under særlige omstændigheder kan skifteretten dog bestemme, at det tidligere udlagte skal indgå i boet, jf. § 104. Reglerne i §§ 18 og 19 finder tilsvarende anvendelse.

Hjemlen til genoptagelse ligger i [§ 103, stk. 1](#), der bl.a. nævner, at der er fremkommet yderligere aktiver eller passiver (nr. 1), at der er begået væsentlige fejl under bobehandlingen (nr. 3), eller at der i øvrigt foreligger nye oplysninger af væsentlig betydning for boets behandling eller for tredjemands retsstilling (nr. 6). Efter [§ 103, stk. 2](#) kan genoptagelse betinges af sikkerhedsstillelse for omkostningerne, og [§ 104](#) regulerer berigelsesafgivelsen.

Forarbejderne til § 20 begrundet hovedreglen med indrettelseshensynet og opstiller samtidig en vigtig – og let overset – regneregulering:

Det ville normalt ikke virke rimeligt, såfremt en udlægsmodtager, der har indrettet sig i tillid til at kunne beholde aktiverne, senere stilles over for krav om tilbagelevering. ... Under særlige omstændigheder, navnlig hvor udlægsmodtageren har afgivet urigtige oplysninger, inddrages det modtagne dog helt eller delvis under den nye bobehandling.

Nyt boudlæg vil således kunne finde sted, selv om dette indebærer, at værdigrænsen i § 18, stk. 1, derved overskrides, når værdien af det udlagte ved det første boudlæg lægges sammen med det nye boudlæg, der er en følge af genoptagelsen. Nyt boudlæg kan imidlertid ikke finde sted, såfremt de efterladte, der modtog det første boudlæg, da

var bekendt med eller havde grund til at antage, at der forelå yderligere aktiver. Det påhviler skifteretten at undersøge, hvornår oplysninger om de nye aktiver er tilgået de efterladte.

Med andre ord: to boudlæg i samme bo kan tilsammen overstige værdigrænsen – men kun hvis modtageren var i god tro ved det første udlæg, og skifteretten har en **undersøgelsespligt** med hensyn til, hvornår oplysningerne om de nye aktiver kom modtageren i hænde. Det er samtidig den situation, hvor § 104's regler om fralæggelse af berigelse kan aktualiseres, herunder muligheden efter § 104, stk. 4 for at nedsætte eller lade kravet bortfalde, hvis gennemførelsen ville være urimeligt byrdefuld.

At genoptagelse er den **eneste** vej, når der senere opstår krav på boets vegne, illustreres af Retten på Frederiksbergs dom af 10. marts 2010 i [BS-904/2009-FRB](#). En datter havde efter boets berigtigelse anlagt sag mod kommunen om tilbagebetaling af plejhjemsudgifter og godtgørelse for omsorgssvigt. Retten afviste sagen:

Retten giver sagsøgte medhold i, at sagsøgeren under disse omstændigheder ikke har søgsmålskompetence, selvom hun efterfølgende har ændret sin betalingspåstand til, at kravet tilkommer dødsboet.

Søgsmålskompetencen tilkommer imidlertid dødsboet efter Person 1, som derfor bør genoptages med henblik på, enten at dødsboet selv anlægges sag mod Frederiksberg Kommune, jf. dødsboksiftelovens § 103, jf. § 106, eller at dødsboet fastsætter frist for arvingerne til selv at anlægge sag, jf. dødsboksiftelovens § 109.

Afgørelsen understreger, at et afsluttet bo – også et boudlagt bo – skal genoptages efter § 103, før krav kan forfølges på boets vegne; den, der modtog boet, får ikke derved søgsmålskompetence. Retssager om krav rejst af et dødsbo anlægges i øvrigt efter § 106 ved de almindelige domstole, medmindre tvisten hører under skifterettens kompetence efter § 89.

LOV

[Dødsboksifteloven § 20](#)[Dødsboksifteloven § 103, stk. 1, 2](#)[Dødsboksifteloven § 104, stk. 4](#)[Dødsboksifteloven § 106](#)

PRAKSIS **Byretten** · Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejhjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt

10.03.2010

§ 11 Digitaliseringen af dødsboskiftet – skifteportalen og betydningen for boudlægsboer

Boudlægsboer berøres i stigende grad af digitaliseringen af skifteretternes sagsbehandling, der har fundet sted i flere lovgivningstrin.

Med [lov nr. 697 af 24. maj 2022](#) blev der indsat et nyt stk. 2 i § 8 om digital indberetning af besiddelse af afdødes aktiver. Med [lov nr. 1553 af 12. december 2023](#) blev § 9, 2. pkt., om anmeldelse af krav i perioden fra dødsfaldet ophævet, idet anmeldelse i stedet blev henlagt til § 10 a om domstolens skifteportal. Af lovforslagets bemærkninger fremgår sondringen tydeligt:

Fordringer og andre krav mod afdøde, f.eks. krav på betaling af husleje vedrørende en periode før dødsfaldet, vil således – såfremt der sker anmeldelse – skulle anmeldes til skifteretten på skifteportalen.

Fordringer og andre krav mod boet, som er opstået efter dødsfaldet, f.eks. udgifter forbundet med afdødes begravelse, vil således ... kunne anmeldes til skifteretten på skifteportalen eller til f.eks. bobestyreren.

Sondringen mellem krav mod **afdøde** (før dødsfaldet) og krav mod **boet** (stiftet efter dødsfaldet) er direkte relevant for boudlæg: begravelsesudgifter er netop krav mod boet stiftet efter dødsfaldet og udgør den primære fradragspost i § 18, stk. 1, mens huslejerestance fra før dødsfaldet er et krav mod afdøde, som udlægsmodtageren efter § 19, stk. 2 ikke hæfter for – netop konstellationen i [SKS-3154/2023-ODE](#) og [BS-115/2024-OLR](#).

Med [lov nr. 1464 af 10. december 2024](#) blev reglerne om undtagelse fra digital behandling samlet i en ny § 3 a, og § 22, stk. 4 om ægtefælleudlæg blev nyaffattet, så kreditorindkaldelse følger proklamareglerne i lovens kapitel 20. Endelig indsættes ved [lov nr. 1765 af 29. december 2025](#) et nyt stk. 4 i § 114, hvorefter anmodninger om oplysninger om boets behandlingsmåde i konkrete dødsboskiftesager skal indgives via domstolens skifteportal. Sidstnævnte ændring er endnu ikke konsolideret ind i lovbekendtgørelsen og bør derfor kontrolleres, før en konkret anmodning som den i BS-115/2024-OLR indgives.

Det er værd at bemærke, at høringssvarene til lovgivningen udtrykkeligt adresserede boudlægssituationen: Finans Danmark opfordrede til, at pengeinstitutter kunne få adgang til oplysninger om kontaktperson og bobestyrer på skifteportalen "også i tilfældet af boudlæg". Den adgang blev ikke gennemført – hvilket harmonerer med Østre Landsrets afgørelse om, at boudlægsmodtageren ikke repræsenterer afdøde over for tredjemand.

LOV

[Dødsboskifteloven § 8, stk. 2](#)
[Dødsboskifteloven § 9](#)
[Dødsboskifteloven § 19, stk. 2](#)
[Dødsboskifteloven § 114, stk. 2-3](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg 25.04.2024

Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg 08.02.2024

§ 12 Sammenfatning: fem faste holdepunkter i boudlægspraksis

Praksis om boudlæg er kvantitativt beskeden – de fleste boudlæg afsluttes uden konflikt – men de foreliggende afgørelser tegner et bemærkelsesværdigt konsistent billede.

1. Værdigrænsen er hård, undtagelsen er blød i ordlyd og hård i anvendelse. Lovtekstens 25.000 kr. er et grundbeløb; det bindende tal er reguleringsbekendtgørelsens – 55.000 kr. for dødsfald i 2026. Er grænsen objektivt overskredet, hjælper det ikke, at boet er lille i praktisk forstand: Vestre Landsret ophævede i [BS-2139/2012-VLR](#) skifterettens boudlæg i [SKS-691/2012-RAN](#), fordi betingelserne i § 18, stk. 2 ikke var opfyldt. Forarbejdernes krav om "endog meget stor tilbageholdenhed" tages alvorligt.

2. Opgørelsen skal være reel – også på kreditorsiden. Aktiverne skal ansættes til realisationsværdi, fradragslisten er udtømmende, og simpel gæld fradrages ikke. Er der midler, som kreditorerne kan søge dækning i – herunder en erstatningsudbetaling, der ikke er effektivt kreditorbeskyttet, eller et boslodskrav mod længstlevende – er boudlæg udelukket, jf. [BS-3677/2013-OLR](#) sammenholdt med kreditorbeskyttelsen i [retsplejeloven § 513](#), som den er anvendt i [FS-484/2008-HRS](#).

3. Ægtefælleboer kræver en boslodberegning, ikke blot en aktivopgørelse. Halvdelen af den længstlevendes positive nettobodel skal lægges til førstafdødes § 18-opgørelse, længstlevendes fuldstændige særeje holdes udenfor, og særbo og fællesbo kan behandles hver for sig. Forarbejdernes fem regneeksempler er stadig det praktiske arbejdsredskab.

4. Modtagervalget er et skøn over nærhed, ikke over arveret – og landsretterne prøver det tilbageholdende. [BS-1781/2002-VLR](#) viser begge dele: en nær bekendt gik forud for afdødes datter, og datterens kære blev afvist, fordi hun ikke konkret havde sandsynliggjort, at værdigrænsen var overskredet.

5. Hæftelsesfriheden er reel og har konsekvenser for tredjemand. Udlægsmodtageren hæfter ikke for afdødes gæld, hæfter for begravelse og bobehandling kun med nettoværdien af det modtagne, og kan kun pålægges ryddeliggørelse, når der er et overskud at betinge. Fordi modtageren ikke indtræder i afdødes retsstilling, har udlejer efter [BS-115/2024-OLR](#) ikke retlig interesse i at få oplyst modtagerens identitet – og huslejenævnene afviser tilsvarende klager, jf. [751-127669](#) og [760-59886](#).

Dukker der senere aktiver op, er genoptagelse efter [§ 20](#), jf. [§ 103](#) og [§ 104](#), den eneste vej; det tidligere udlagte bliver som udgangspunkt hos modtageren, medmindre denne har afgivet urigtige oplysninger, og krav på boets vegne kan ikke forfølges uden genoptagelse, jf. [BS-904/2009-FRB](#).

Oversigten dækker ikke privat skifte, bobestyrerbehandling eller tvister mellem arvinger under egentlig bobehandling – det hører under [doedsboskifte](#) – og heller ikke testamente, tvangsarv, arvens fordeling eller uskiftet bo, som behandles under [arveret](#).

LOV

[Dødsboskifteloven § 18, stk. 1-3](#)
[Dødsboskifteloven § 19, stk. 1, 2](#)
[Dødsboskifteloven § 20](#)
[Retsplejeloven § 513, stk. 1](#)

PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg	25.04.2024
	Landsretten · Østre Landsrets stadfæstelse af afslag på boudlæg grundet kreditorers krav i arbejdsskadeerstatning og boslod	16.01.2014
	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	12.10.2012
	Landsretten · Landsrettens kendelse om stadfæstelse af boudlæg	28.10.2002
	Byretten · Sag om boudlæg til nærmeste efterladte	10.08.2012
	Byretten · Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejhjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	10.03.2010
	Byretten · Udlæg i ejendom erhvervet for erhvervsskadeerstatning	14.05.2008
	Huslejenævnet · Huslejenævnet afviser sag mod dødsbo grundet præklusion af krav	18.10.2024
	Huslejenævnet · Afvisning af klage over istandsættelsesudgifter som følge af boudlæg	18.02.2020

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Dødsboskifteloven § 18	stk. 1-3	Dødsboskifteloven § 19	stk. 1, 2
Dødsboskifteloven § 20		Dødsboskifteloven § 21	stk. 1
Dødsboskifteloven § 65	stk. 1	Dødsboskifteloven § 104	

MATERIALE Citerede afgørelser

13 afgørelser

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

5

25.04.2024	Landsrettens stadfæstelse af byretskendelse vedrørende oplysningspligt over for udlejer ved boudlæg	9443-10978
16.01.2014	Østre Landsrets stadfæstelse af afslag på boudlæg grundet kreditorers krav i arbejdsskadeerstatning og boslod	5034-6054
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020
28.10.2002	Landsrettens kendelse om stadfæstelse af boudlæg	6326-7581
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		5
08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184
10.08.2012	Sag om boudlæg til nærmeste efterladte	6988-8384
10.03.2010	Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	675-770
14.05.2008	Udlæg i ejendom erhvervet for erhvervsskadeerstatning	3961-4778
LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		1
30.08.2012	Dødsboskat – Skattepligt for dødsbo – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod ved vurdering af skattefritagelse	11-0298687
HUSLEJENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
18.10.2024	Huslejenævnet afviser sag mod dødsbo grundet præklusion af krav	760-59886
18.02.2020	Afvisning af klage over istandsættelsesudgifter som følge af boudlæg	751-127669

06

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over dødsbøbeskatning – skattefritagelse, mellemperiode og succession

Skattefritagelsen i § 6, mellemperiode- og bøbeskatning samt udlodning med succession

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 28 afgørelser · 2009-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Beskatningen af skiftede dødsboer hviler på ét afgørende skæringspunkt: om boet er fritaget for beskatning efter [dødsboskattelovens § 6](#), fordi både aktiver og nettoformue efter handelsværdien på skæringsdagen i boopgørelsen hver især holder sig under grundbeløbet på 2.595.100 kr. (2010-niveau) – 3.563.100 kr. i 2026. Er boet fritaget, beskattes alene afdødes mellemperiode efter §§ 7 og 13-15, og der kan ikke udloddes med succession; er boet ikke fritaget, opgøres én samlet bøbeskatningsindkomst efter §§ 19 og 30, og udlodningsmodtagere kan indtræde i boets skattemæssige stilling efter §§ 36-38. Praksis fra Højesteret, Landsskatteretten og Skatterådet kredser navnlig om, hvilke værdier der indgår i aktiv- og formueopgørelsen (brutto- kontra nettoprincip), om kun afdødes boslod tæller, og om dispositioner foretaget kort før dødsfaldet kan flytte boet under grænsen.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Et dødsbo er kun skattefritaget, hvis BÅDE aktiverne OG nettoformuen efter handelsværdien på skæringsdagen i boopgørelsen hver især holder sig under grundbeløbet i dødsboskattelovens § 6, stk. 1 – overskrides blot ét af de to kriterier, er hele boet skattepligtigt.
- 02** Det er beløbsgrænsen reguleret til det kalenderår, hvori skæringsdagen i boopgørelsen ligger, der er afgørende – ikke grænsen på dødsdagen.
- 03** Aktiver, der udloddes til en arving, medregnes med deres fulde bruttoværdi (bruttoprincipet), mens aktiver solgt til tredjemand inden skæringsdagen kun indgår med nettoprovenu.
- 04** En acontoudlodning bringer boets indkomstsskattepligt til ophør på udlodningsdagen, men kun hvis boet giver Skatteforvaltningen underretning efter dødsboskattelovens § 5, stk. 2 – aktivet indgår fortsat med bruttoværdi i § 6-opgørelsen.
- 05** Der er ikke hjemmel til at medregne længstlevende ægtefælles boslod ved vurderingen af, om beløbsgrænsen er overskredet, uanset at forarbejderne klart forudsatte det modsatte.
- 06** Ved fuldstændigt skifte af et uskiftet bo indgår kun afdødes boslod – som udgangspunkt halvdelen af fællesboet – i § 6-opgørelsen, jf. dødsboskattelovens § 72, stk. 2.

- 07** Mellemperiodeskat, dødsbøskat, tilbagebetalingsbeløb efter § 31 og passivposter efter boafgiftslovens § 13 a holdes efter § 6, stk. 4 uden for både aktiv- og formueopgørelsen, så skatteberegningen ikke selv kan forrykke bøts status.
- 08** Parcelhusejendomme omfattet af ejendomsavancebeskatningslovens § 8 og stuehus-/ejerboligandelen efter § 9, stk. 1 indgår ikke i bøts aktiver, jf. § 6, stk. 5.
- 09** En frivillig skatteindbetaling efter kildeskattelovens § 59 skal som udgangspunkt ikke indgå ved afgørelsen af, om bøt er skattefritaget.
- 10** Dødsgaver kan ikke uden særlig lovhjemmel medregnes som et aktiv i dødsbøt ved afgørelsen af bøts skattemæssige status, selv om de har boafgiftsmæssige konsekvenser.
- 11** Civilretligt gyldige dispositioner foretaget kort før døden – låneoptagelse, ægtepagt og gaver med reel formueforskydning – respekteres skattemæssigt, selv om de bringer bøt under § 6-grænsen.
- 12** I det fritagne bo sker der kun afsluttende skatteansættelse af mellemperioden, hvis bøt eller Skatteforvaltningen kræver det inden for fristerne i § 13 – bøts frist er 6 måneder efter dødsfaldet, dog 2 måneder efter en senere afgørelse om behandlingsmåde.
- 13** Fristen i § 13, stk. 2, løber fra skifterettens afgørelse, ikke fra bøts modtagelse af den.
- 14** Mellemperiodeskatten og dødsbøskatten er begge proportionale på 50 pct., men med forskellige fradrag: månedsfradrag efter § 14, stk. 2, henholdsvis bofradrag og mellemperiodefradrag efter § 30, stk. 2-4.
- 15** Udlodning med succession efter § 36, stk. 1, forudsætter, at bøt IKKE er fritaget efter § 6, at der konstateres en gevinst, og at modtageren er en fysisk person.
- 16** Udloddes værdier ud over modtagerens arvelod, kan der kun succederes i det overskydende, hvis modtageren tilhører den snævre personkreds i § 37, stk. 1.
- 17** Passivposten efter boafgiftslovens § 13 a kan erstattes af en konkret kursværdiberegning af den latente skat, og kursen fastsættes efter en samlet vurdering af rente, tidshorisont og aktivernes karakter.
- 18** Succession skal vurderes aktiv for aktiv – der kan ikke succederes i et tabsgivende aktiv, og tab kan ikke modregnes i gevinster ved opgørelsen af successionsgrundlaget.
- 19** Skattekrav mod den, der hæfter for afdødes restskat, bortfalder, hvis kravet ikke fremsættes over for den hæftende person inden 3-månedersfristen i § 87, stk. 2.
- 20** Ved boudlæg efter dødsbøskiftelovens § 18 beskattes indkomst af de udlagte aktiver hos modtageren fra og med dagen efter dødsfaldet efter skattelovgivningens almindelige regler.
- 21** Værdiansættelsen i boopgørelsen følger boafgiftslovens § 12, jf. dødsbøskattelovens § 84 – kompetencen til at udmelde sagkyndig vurdering ligger hos skifteretten, ikke hos Skatteforvaltningen.

Dødsbøskattelovens tosporede system: det fritagne og det

§ 1 ikke-fritagne bo

Dødsbøskatteloven bygger på ét grundlæggende valg af spor. Er boet fritaget for beskatning efter [dødsbøskattelovens § 6](#), finder lovens kapitel 4 anvendelse, og der sker alene en eventuel afsluttende skatteansættelse af afdødes indkomst i mellemperioden, jf. [§ 7](#). Er boet derimod ikke fritaget, gælder kapitel 5, hvorefter afdødes og dødsboets skattepligtige indkomst opgøres under ét som én bøbeskatningsindkomst for hele bøbeskatningsperioden, jf. [§ 19, stk. 2](#).

Denne struktur blev fastlagt allerede ved [forslaget til lov om beskatning ved dødsfald \(L 90, 1996/97\)](#). Af de paragrafspecifikke bemærkninger til § 6 fremgår, at fritagelsen er en videreførelse af den centrale bestemmelse i den tidligere kildeskatte-lovs § 16, stk. 1, men med et nyt tidsmæssigt anker:

Det foreslås, at boets størrelse ved dødsfaldet fremover ikke længere skal være afgørende for, om et dødsbo er skattefritaget. I stedet skal der som udgangspunkt alene lægges vægt på størrelsen af boets aktiver og nettoformue på den skæringsdag, der er anvendt i boopgørelsen.

Lovgiver anslog samtidig i bemærkningerne, at kapitel 4 om mellemperioden ville omfatte "skønsmæssigt anslået ... over 90 pct. af alle skiftede dødsboer". Skattefritagelsen er derfor ikke en undtagelse, men den praktiske hovedregel – og netop derfor er afgrænsningen af aktiv- og formuebegrebet i § 6 blevet det mest omtvistede spørgsmål i dødsbøbeskatningen.

Et tredje spor findes for boudlæg efter dødsbøskiftelovens § 18, hvor der slet ikke opstår et selvstændigt skattesubjekt, jf. [§ 80](#). Den skiftemæssige behandling som sådan er behandlet under [dødsbøskifte](#), mens de arveretlige rammer hører under [arveret](#).

LOV

[Dødsbøskatteloven § 6, stk. 1](#)[Dødsbøskatteloven § 7](#)[Dødsbøskatteloven § 19, stk. 2](#)[Dødsbøskatteloven § 80, stk. 1](#)

Beløbsgrænsen i § 6, stk. 1 – det dobbelte kriterium og

§ 2 skæringsdagen

Efter [dødsbøskattelovens § 6, stk. 1](#) er et dødsbo fritaget for at betale indkomstskat, hvis boets aktiver og dets nettoformue efter handelsværdien på skæringsdagen i boopgørelsen – dog ikke en tillægsopgørelse – **hver især** ikke overstiger et grundbeløb på 2.595.100 kr. (2010-niveau). Grundbeløbet reguleres efter [personskattelovens § 20](#), jf. [§ 6, stk. 6](#). Det er grænsen for det kalenderår, hvori skæringsdagen ligger, der skal anvendes; for 2026 udgør beløbsgrænsen 3.563.100 kr., jf. Den juridiske vejledning afsnit [C.E.3.1.5.1.1](#).

Kriteriet er kumulativt og symmetrisk: både aktivmassen og nettoformuen skal ligge under grænsen. Det er derfor helt sædvanligt, at et bo med en beskeden nettoformue alligevel er skattepligtigt, fordi bruttoaktiverne – typisk en belånt fast ejendom – overstiger grænsen. Netop den konstellation forelå i [SKM2008.513.BR](#), hvor nettoformuen ubestridt lå under grænsen, men tvisten angik alene, om aktiverne på skæringsdagen oversteg beløbsgrænsen ([byrettens dom af 30. november 2007](#)).

Tre supplerende regler modificerer udgangspunktet:

- **Tillægsopgørelse.** Har skifteretten efter dødsboskiftelovens § 31, stk. 2, eller § 66, stk. 3, tilladt, at en del af boet opgøres efter boets afslutning, bortfalder fritagelsen, hvis summen af aktiver og nettoformue i boopgørelsen og tillægsopgørelsen overstiger grænserne, jf. [§ 6, stk. 2](#). Forarbejderne begrundet dette med, at reglerne om udskudt afslutning ellers kunne bruges til at opnå skattefritagelse i boer, der ellers ville ligge lige over grænsen.
- **Særbo og fællesbo.** Skiftes afdødes andel af fællesboet og afdødes særbo hver for sig, anvendes beløbsgrænserne på **summen** af de to boer, jf. [§ 6, stk. 3](#).
- **Udbytteskat.** Skattefritagelsen omfatter også skat af aktieindkomst, men indeholdt udbytteskat efter [kildeskattelovens § 65](#) tilbagebetales ikke til boet, jf. § 6, stk. 1, 2. pkt.

At aktivsidens sammensætning ofte er det reelle stridspunkt, illustreres af Landsskatterettens afgørelse i sagen om bobestyrerhonorar, hvor retten tog stilling til, hvilke poster der kunne indgå som passiver ved nettoformueopgørelsen, og til samspillet med værdiansættelsen efter boafgiftsloven, jf. [22-0060068](#).

LOV

[DødsboskatteLoVen § 6, stk. 1-3, 6](#)[Kildeskatteloven § 65](#)[Personskatteloven § 20](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Dødsboskat: Vurdering af aktiver og passiver ved skattepligt – Bobestyrerhonorar 08.09.2022

§ 3 Bruttoprincip ved udlodning, nettoprincip ved salg til tredjemand

Det mest tilbagevendende praksisspørgsmål er, med hvilken værdi et aktiv indgår i § 6-opgørelsen, når det er realiseret inden skæringsdagen. Praksis sonderer skarpt efter, **hvem** aktivet er afstået til.

Disposition inden skæringsdagen	Indgår i boets aktiver med	Retsgrundlag
Salg til tredjemand	Kun nettoprovenu	Praksis, jf. SKM2002.35.LSR
Udlodning/arveudlæg til arving eller legatar	Aktivets fulde bruttoværdi	§ 96, stk. 1 , jf. SKM2017.271.LSR
Acontoudlodning med underretning	Bruttoværdien på udlodningsdagen	§ 5, stk. 2

Baggrunden er udlodningsbegrebet i [dødsboskattelovens § 96, stk. 1](#), hvorefter **alle** afståelser fra boet til afdødes længstlevende ægtefælle, arvinger eller legatarer er udlodning – også såkaldt "arvingskøb", hvor arvingen betaler fuldt vederlag. Som det hedder i forarbejderne til [§ 36](#): "Udlodning er ved § 96, stk. 1, defineret således, at der også er tale om udlodning, hvis arvingen m.fl. køber aktivet af dødsboet." Konsekvensen er, at en fast ejendom, der udlægges til en arving, indgår i boets aktiver med hele handelsværdien, mens den tilhørende prioritetsgæld alene indgår på passivsiden – hvilket i belånte boer meget ofte tipper boet over aktivgrænsen. Landsskatteretten anvendte netop dette bruttoprincip på en acontoudlagt udlejningsejendom i [SKM2017.271.LSR](#), hvorefter boet blev anset for skattepligtigt.

Omvendt fastholdes netto princippet ved salg til tredjemand. I [SKM2024.630.LSR](#) fastslog Landsskatteretten, at der ved opgørelsen af aktiverne alene måtte medtages netto provenuet, uanset at boets ejendomme var solgt til tredjemand inden skæringsdagen.

Tidspunktet for, hvornår et salg er endeligt, kan være selvstændigt afgørende. I [11-02355](#) tog Landsskatteretten stilling til skattefritagelsen i et bo, hvor ejendomssalget var betinget – spørgsmålet var altså, om ejendommen på skæringsdagen fortsat skulle medregnes som et aktiv i boet eller var afløst af et netto provenu. Tilsvarende

var det i [11-02479](#) samspillet mellem udlodningsbegrebet i § 96 og beløbsgrænsen i § 6, stk. 1, der førte til, at boet blev anset for skattepligtigt.

Acontoudlodning kræver aktiv handling: efter [§ 5, stk. 2](#) ophører boets indkomstskattepligt vedrørende det udloddede først på udlodningsdagen, hvis boet giver Skatteforvaltningen skriftlig underretning med angivelse af udlodningsdagen, hvad udlodningen omfatter, hvem der har modtaget den, og værdien på udlodningsdagen. Underretningen skal indgives senest 4 uger efter udlodningsdagen, dog tidligst 4 måneder efter boets udlevering fra skifteretten. Undlades underretningen, forbliver indkomsten boets – men aktivet indgår i begge tilfælde med bruttoværdi i § 6-opgørelsen.

LOV

[Dødsboskatteoven § 5, stk. 2](#)[Dødsboskatteoven § 6, stk. 1](#)[Dødsboskatteoven § 36, stk. 1](#)[Dødsboskatteoven § 96, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Skattepligt for dødsbo – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteoven

04.09.2012

Landsskatteretten · Landsskatteretten om skattefritagelse af dødsbo ved betinget ejendomssalg

15.05.2009

§ 4 Hvad holdes uden for opgørelsen – § 6, stk. 4 og stk. 5

For at skatteberegningen ikke selv skal kunne forrykke boets skattemæssige status, opregner [§ 6, stk. 4](#) fire beløb, der hverken indgår ved opgørelsen af boets aktiver eller dets nettoformue:

1. Mellemperiodeskat opgjort efter §§ 14 og 15
2. Dødsboskat opgjort efter §§ 30 og 30 a
3. Beløb, der tilbagebetales efter § 31
4. Passivposter efter [boafgiftslovens § 13 a](#)

Bestemmelsen fik sin nuværende affattelse ved 2008-reformen. Af de paragrafspecifikke bemærkninger fremgår begrundelsen for, at beløbene holdes ude af **begge** sider af opgørelsen:

Det foreslås for det første, at beløbene ikke kun holdes uden for opgørelsen af dødsboets nettoformue, men også af dets aktivmasse. Baggrunden herfor er, at nogle af de beløb, der kan forrykke boets skattemæssige status, er beløb i boets favør.

Om passivposterne hedder det udtrykkeligt:

Eftersom passivposterne indgår i boopgørelsen, er det for bobehandlere, arvinger m.fl. nærliggende at tro, at passivposterne også skal indgå ved opgørelsen af nettoformuen; men dette er og bør ikke være tilfældet.

Ved samme reform blev der indsat et nyt [§ 6, stk. 5](#), hvorefter værdien af fast ejendom omfattet af [ejendomsavancebeskatningslovens § 8](#) (parcelhusreglen) samt for blandet benyttede ejendomme værdien af stuehus med tilhørende grund og have eller ejerboligen, jf. [ejendomsavancebeskatningslovens § 9, stk. 1](#), ikke indgår ved opgørelsen af boets **aktiver**. Forarbejderne forklarer rationale enkelt: "Med den foreslåede ændring indgår de aktiver, der ved afståelse vil være skattefri efter parcelhusreglen, ikke længere ved opgørelsen af boets aktiver." Det er værd at bemærke, at undtagelsen kun gælder aktivsiden – ejendommens værdi indgår fortsat i nettoformueopgørelsen. Afgrænsningen af parcelhusreglen som sådan behandles under [ejendomsavance](#).

Samme reform hævede nettoformuegrænsen op til aktivgrænsen ("Beløbsgrænsen for boets nettoformue foreslås forhøjet til samme beløb som aktivgrænsen") og afskaffede den hidtidige regel om, at bobestyrerboer, hvis skæringsdag blev udskudt ud over 2-årsdagen, altid blev skattepligtige uanset størrelse.

En nyere udvidelse er endnu ikke konsolideret i lovbekendtgørelsen: ved [lov nr. 2614 af 28. december 2021](#) er der med virkning fra 1. januar 2022 indsat et nyt nr. 3 i § 6, stk. 5, der også holder værdien af fast ejendom omfattet af § 27, stk. 3, uden for aktivopgørelsen.

LOV

[Boafgiftsloven § 13a](#)[Dødsbøskatteloven § 6, stk. 4, 5](#)[Ejendomsavancebeskatningsloven § 8](#)[Ejendomsavancebeskatningsloven § 9, stk. 1](#)

§ 5 Kun afdødes boslod tæller – praksisskiftet med SKM2012.524.LSR

Da afdøde var gift med delingsformue, omfatter boopgørelsen både afdødes og længstlevendes formue. Forarbejderne til den oprindelige lov forudsatte utvetydigt, at beløbsgrænserne skulle anvendes på hele fællesboet:

Hvis afdøde ved dødsfaldet var gift, og der var fælleseje og/eller skilsmissecæreje i ægteskabet, omfatter boopgørelsen såvel afdødes som den efterlevende ægtefælles formue, og beløbsgrænserne anvendes således på den samlede formue.

Denne mangeårige administrative praksis blev tilsidesat af Landsskatteretten den 30. august 2012 i [11-0298687](#) (offentliggjort som [SKM2012.524.LSR](#)), med den parallelle afgørelse [11-01258](#) samme dag. Retten lagde en ren ordlydsfortolkning til grund:

Landsskatteretten finder, at ordlyden af dødsbøskattelovens § 6, stk. 1, sammenholdt med formuleringen af dødsbøskattelovens øvrige bestemmelser, herunder særligt dødsbøskattelovens § 4, stk. 4, samt § 6, stk. 3, om dobbeltberigtigelse, ikke levner mulighed for at foretage en udvidende fortolkning af § 6, stk. 1 til også at omfatte den situation, der ellers klart er forudsat i lovens bemærkninger, nemlig at den efterlevende ægtefælles boslod skal medregnes ved opgørelsen af, om bundgrænsen i dødsbøskattelovens § 6, stk. 1, er overskredet eller ej.

Afgørelsen er et lærebogseksempel på, at klare forarbejder ikke kan bære en byrdefuld fortolkning, som lovteksten ikke rummer. Skatteministeriet fulgte op med styresignal, hvorefter bosloden beregnes som halvdelen af værdien af de beholdne nettobodele.

Skatterådet udstrakte kort efter princippet til skifte af uskiftet bo. I [SKM2013.816.SR](#) bekræftede rådet, at et landbrug kunne udlægges skattefrit til en søn, fordi kun afdødes boslod indgik i § 6-opgørelsen:

Skatterådet kan under hensyntagen til Landsskatterettens kendelse SKM2012.524.LSR tiltræde, at ved fuldstændigt skifte af det uskiftede bo, mens længstlevende stadig er i live, er det kun afdødes boslod, det vil sige halvdelen af det uskiftede bo, der indgår ved opgørelse af, om boet er skattefritaget efter dødsbøskattelovens § 6.

Skatterådet nåede samme resultat i [SKM2013.815.SR](#) og – for det tilfælde, at det uskiftede bo først skiftes ved længstlevendes død – i [SKM2013.814.SR](#), hvor fællesboet efter begge ægtefæller var skattefritaget, hvis hver af de afdødes andel holdt sig under grænsen. Retsgrundlaget er henvisningen i [dødsbøskattelovens § 72, stk. 2](#) til § 6.

Princippet har dog en grænse. I [SKM2015.444.LSR](#) fandt Landsskatteretten, at boet ikke var skattefritaget, fordi længstlevende ikke havde succederet i sin afdøde ægtefælles skattemæssige forhold, og der ved

længstlevendes død alene var tale om skifte af ét dødsbo – der var altså ingen "anden boslod" at holde ude. Den nyere praksis om, hvordan boslodderne fordeles ved skifte af uskiftet bo efter længstlevendes død, er behandlet i [SKM2025.550.LSR](#).

LOV

Dødsboskatteoven § 4, stk. 4

Dødsboskatteoven § 6, stk. 1

Dødsboskatteoven § 72, stk. 2

PRAKSIS	Landsskatteretten · Dødsboskat – Skattepligt for dødsbo – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod ved vurdering af skattefritagelse	30.08.2012
	Landsskatteretten · Skattefritagelse for dødsbo – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod	30.08.2012
	Skatterådet · Skattefrihed uskiftet bo længstlevendes boslod	21.11.2013
	Skatterådet · Opgørelse af skattefritagelse ved skifte af uskiftet bo	21.11.2013
	Skatterådet · Skattefrit udlæg af ejendom fra uskiftet bo til søn	21.11.2013

§ 6 Dispositioner kort før dødsfaldet: frivillig skatteindbetaling, dødsgaver og omgåelse

Fordi § 6-grænsen er skarp, er der en betydelig økonomisk gevinst ved at bringe boet ned under den. Domstolene har konsekvent afvist at korrigere for sådanne dispositioner uden klar lovhjemmel.

Hovedafgørelsen er Højesterets dom af 26. januar 2021, [BS-6939/2020-HJR](#) (offentliggjort som [SKM2021.112.HR](#)). Afdøde havde kort før sin død solgt aktier, foretaget frivillige skatteindbetalinger efter [kildeskattelovens § 59](#) svarende til skatten af den realiserede aktieavance og givet gaver til sin søn. Spørgsmålet var, om disse værdier skulle tilbageføres til boets aktiver og nettoformue efter § 6, stk. 1. Højesteret fastslog for det første, at

en frivilligt indbetalt skat efter KSL § 59 som udgangspunkt ikke skal indgå ved afgørelsen af, om boet er skattefritaget eller ej, jf. dødsboskatteovens § 6, stk. 1.

Højesteret lagde herved vægt på, at de frivillige indbetalinger var foretaget på baggrund af aktiesalget og svarede til skatten af den realiserede avance. For det andet fandt Højesterets **flertal**, at der

i mangel af særlig lovregulering ikke var grundlag for at medregne gaver givet til den skattepligtiges søn som aktiver i boet ved afgørelsen af dets skattemæssige status,

med henvisning til, at dødsboskatteoven ikke indeholder en bestemmelse om, at dødsgaver i skattemæssig henseende skal anses for et aktiv i dødsboet. Dommen stadfæstede landsrettens dom [SKM2020.82.VLR](#) og ændrede dermed Landsskatterettens modsatte resultat i [SKM2018.354.LSR](#), hvor forskudsskatterne var anset for et aktiv i boopgørelsen.

Samme linje var lagt i [SKM2017.276.VLR](#), hvor afdøde forud for sin død havde optaget lån i faste ejendomme med betydelig latent avancebeskatning og bortgivet låneprovenu til nærtstående, således at boet blev insolvent. Landsretten anerkendte åbent, at hensigten var at nedbringe boets aktiver og nettoformue til under § 6-grænsen, men lagde afgørende vægt på, at dispositionerne hver for sig var civilretligt gyldige, at lånene var optaget på almindelige vilkår med sædvanlig sikkerhed, at ægtepagt var tinglyst, gavebreve oprettet og gaveafgift betalt, og at dispositionerne medførte en **reel formueforskydning** forbundet med en **reel risiko** for afdøde. Boet blev derfor anset for ikke skattepligtigt.

Det skal understreges, at fraværet af en skatteretlig korrektionsadgang ikke betyder, at gaverne er uden konsekvenser. Efter [arvelovens § 93](#) kan gaver givet kort før døden anses for dødslejgaver og indgå i boafgiftsgrundlaget. I [BS-204/2022-VLR](#) fandt Vestre Landsrets flertal, at gaver på i alt 460.200 kr. udbetalt to dage før dødsfaldet – hvor hvert beløb præcist svarede til det afgiftsfrie maksimum, og det samlede beløb udgjorde knap halvdelen af formuen – var dødslejgaver, der skulle medregnes i bobeholdningen. Denne afgiftsmæssige side er behandlet nærmere under [gaveafgift-arvebeskatning](#).

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)
[Dødsbøskatteloven § 6, stk. 1, 4](#)
[Kildeskatteloven § 59](#)

PRAKSIS

Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og dødsleger i relation til skattefrihed for dødsboer

26.01.2021

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejgaver og boafgift

09.09.2022

§ 7 Mellemperiodebeskatning i det fritagne bo – §§ 7 og 13-15

Er boet fritaget efter § 6, er udgangspunktet, at afdødes skat af mellemperioden anses for endeligt afgjort med de foreløbige skatter. Der sker kun en afsluttende skatteansættelse, hvis enten dødsboet eller Skatteforvaltningen kræver det, jf. [§ 13, stk. 1](#). Forarbejderne til den oprindelige lov beskriver princippet således: afdøde er skattepligtig af mellemperiodeindtægten, "men at der ikke sker nogen skatteansættelse af mellemperioden, medmindre enten dødsboet eller skattemyndighederne tager et konkret initiativ hertil". Som en nyskabelse blev mellemperiodeskatten samtidig gjort til en 50 pct.s proportionalskat svarende til dødsbøskatten.

Fristerne er skarpe og præklusive:

Krav fra	Frist	Bestemmelse
Dødsboet	6 måneder efter dødsfaldet	§ 13, stk. 2, 1. pkt.
Dødsboet, hvis behandlingsmåden først afgøres senere end 4 måneder efter dødsfaldet	2 måneder efter afgørelsen	§ 13, stk. 2, 2. pkt.
Skatteforvaltningen	3 måneder efter modtagelse af opgørelse over afdødes aktiver og passiver på dødsdagen	§ 13, stk. 3

At fristen i § 13, stk. 2, løber fra selve afgørelsen og ikke fra boets modtagelse af den, fastslog Landsskatteretten i [17-0987540](#). Skifteretten traf afgørelse om udlevering til privat skifte den 9. november 2016; boets repræsentant modtog afgørelsen den 15. november. Retten udtalte:

I hvert fald under disse omstændigheder findes der ikke grundlag for at anse begyndelsestidspunktet for 2-måneders fristen for at være senere end den 9. november 2016, hvor afgørelsen blev truffet.

Da boet først indsendte selvangivelsen den 11. januar 2017, var kravet fremsat for sent. Boet kunne heller ikke støtte ret på analogier til kærefristen i retsplejeloven eller klagefristen i skattelovgivningen.

Muligheden for at reparere en fristoverskridelse er tilsvarende begrænset. I [23-0007301](#) behandlede Landsskatteretten netop fristen for indgivelse af oplysningsskema for mellemperioden sammenholdt med adgangen til omgørelse efter skatteforvaltningsloven.

I visse situationer er afsluttende ansættelse **obligatorisk**, jf. [§ 13, stk. 5](#) – bl.a. når afdøde anvendte virksomhedsordningen med et opsparet overskud over grundbeløbet, anvendte kapitalafkastordningen med

konjunkturudligningshenlæggelser over grundbeløbet, eller havde foretaget indskud på etablerings- eller iværksætterkonto, der ikke overtages af længstlevende.

Selve beregningen følger § 14: mellemperiodeskatten udgør 50 pct. af afdødes skattepligtige indkomst i mellemperioden, og der gives et månedsfradrag med et grundbeløb på 1.900 kr. (2010-niveau) for hver påbegyndt måned fra dødsårets begyndelse til og med døds måneden. Efter § 15, stk. 4 og 5 opkræves restskat kun, hvis differencen til de foreløbige skatter udgør mindst 32.700 kr. (2010-niveau), og overskydende skat udbetales kun, hvis differencen udgør mindst 2.800 kr. (2010-niveau). Bliver boet insolvent som følge af restskatten, nedsættes skatten efter § 15, stk. 6 til boets aktiver med fradrag af alle passiver bortset fra restskatten – dog forhøjet med værdien af eventuelle acontoudlodninger, så insolvensreglen ikke kan udnyttes ved at tømme boet forinden.

LOV

Dødsbøbeskatteoven § 7

Dødsbøbeskatteoven § 13, stk. 1-5

Dødsbøbeskatteoven § 14, stk. 1, 2

Dødsbøbeskatteoven § 15, stk. 4-6

PRAKSIS

Landsskatteretten · Landsskatteretten: Frist for indgivelse af oplysningsskema for mellemperiode og mulighed for omgørelse 08.08.2023

Landsskatteretten · Frist for krav om afsluttende skatteansættelse i dødsboer ved privat skifte 20.03.2018

§ 8 Bøbeskatningsindkomsten i det ikke-fritagne bo – §§ 19, 30 og 30 a

Er boet ikke fritaget, opgøres afdødes og dødsboets skattepligtige indkomst under ét for **bøbeskatningsperioden**, dvs. fra udløbet af afdødes sidste indkomstår forud for dødsfaldet til og med skæringsdagen i boopgørelsen, jf. § 19, stk. 2. Aktieindkomsten opgøres tilsvarende samlet, jf. § 19, stk. 3.

At bøbeskatningsperiodens begyndelse er lovbestemt og uafhængig af skiftets tilfældigheder, illustreres af SKM2009.741.SR. En person var fraflyttet til Spanien i 2005 og afgik ved døden i februar 2008; boet blev først henvist til dansk skiftebehandling i september 2008. Skatterådet bekræftede, at boet var skattepligtigt af afkastet fra den 1. januar 2008, og at henvisningstidspunktet var uden betydning for bøbeskatningsperiodens længde. Rådet lagde samtidig vægt på princippet i § 21, stk. 3, hvorefter bøbeskatningsindkomsten opgøres efter de regler, der gælder for dødsåret – et princip, forarbejderne begrundede med hensynet til kontinuitet i forhold til mellemperioden og til at undgå incitament til at udskyde skæringsdagen.

Selve skatteberegningen følger § 30:

- **Dødsbøskat på 50 pct.** af bøbeskatningsindkomsten, jf. § 30, stk. 1, med tillæg af skat af aktieindkomst efter § 32.
- **Bofradrag** med et grundbeløb på 5.200 kr. (2010-niveau) for hver påbegyndt måned efter døds måneden til og med den måned, hvori skæringsdagen ligger – dog højst i 12 måneder, jf. § 30, stk. 2. Loftet på 12 måneder betyder, at et langvarigt bo ikke opnår yderligere fradrag ved at trække skiftet i langdrag.
- **Mellemperiodefradrag** med et grundbeløb på 1.900 kr. (2010-niveau) pr. påbegyndt måned fra dødsårets begyndelse til og med døds måneden, jf. § 30, stk. 3, samt et tilsvarende ekstra fradrag, hvis afdøde tillige skulle have været beskattet af en tidligere afdød ægtefælles indkomst, jf. § 30, stk. 4.
- Er bøbeskatningsindkomsten negativ, modregnes underskuddet i positiv aktieindkomst i bøbeskatningsperioden, jf. § 30, stk. 5.

Den beregnede dødsbøbeskat sammenholdes derefter i § 30 a med afdødes forfaldne og indeholdte foreløbige skatter, hvilket enten resulterer i en dødsbøbeskat til betaling eller et tilgodehavende til boet. Netop derfor holdes begge poster uden for § 6-opgørelsen, jf. § 6, stk. 4, nr. 2.

Boets tilgodehavender kan i øvrigt blive genstand for modregning fra det offentlige – en problemstilling Landsskatteretten tog stilling til i 15-0928061, hvor SKATs modregning i et dødsbos overskydende skat blev ændret.

LOV

Dødsbøbeskatteoven § 6, stk. 4

Dødsbøbeskatteoven § 19, stk. 2, 3

Dødsbøbeskatteoven § 30, stk. 1-5

PRAKSIS

Landsskatteretten · Landsskatteretten ændrer SKATs modregning i dødsbos overskydende skat

28.02.2018

Skatterådet · Dødsbos beskatning af fraflytteraktier efter genindtræden i skattepligt

01.12.2009

§ 9 Udlodning med succession – §§ 28, 29 og 36

Succession ved udlodning er efter dødsbøbeskatteovens § 36, stk. 1 betinget af fire ting: der skal foreligge en **udlodning** som defineret i § 96, stk. 1, boet må **ikke være fritaget** efter § 6, der skal konstateres en **gevinst**, og modtageren skal være en **fysisk person**. Er boet skattefritaget, er succession udelukket – som forarbejderne udtrykker det, skal udlodningsmodtageren i det fritagne bo i stedet "benytte de værdier, der er angivet i den endelige boopgørelse, som skattemæssig anskaffelsessum".

Retsvirkningen beskrives i § 36, stk. 2: aktivet anses for erhvervet af modtageren på det tidspunkt, til det beløb og under de omstændigheder, hvorved det i sin tid blev erhvervet af afdøde, boet eller ægtefællen. Forarbejderne præciserer rækkevidden:

Ligestillingen gælder såvel for den løbende beskatning af modtageren i dennes ejertid, f.eks. mht. afskrivninger og nedskrivninger, som for en eventuel avancebeskatning ved modtagerens senere afståelse af aktivet. Der succederes også i den oprindelige erhververs spekulationshensigt eller status som næringsdrivende.

Successionen er ikke tvungen. Efter § 28, stk. 3 kan dødsboet helt eller delvis vælge at lade sig beskatte som ved salg. Omvendt er succession afskåret, hvor gevinsten obligatorisk skal beskattes i boet efter § 29. Konstateres der et **tab**, behandles udlodningen efter § 28, stk. 2 som et salg, så tabet er fradragsberettiget i boet.

Et centralt anvendelsesområde er erhvervsejendomme. I SKM2012.149.SR kunne en arving købe boets bortforpagtede landbrugsjord med succession i en ejendomsavance på 1.895.000 kr. Rådet lagde vægt på, at arvingskøb er udlodning efter § 96, stk. 1, og at undtagelsen for erhvervsmæssigt anvendte ejendomme i § 29, stk. 2 fandt anvendelse, så der ikke var tvungen beskatning i boet. Rådet afviste derimod at besvare spørgsmål om selve værdiansættelsen, da kompetencen hertil ligger hos skifteretten.

Successionsadgangens aktivkreds blev væsentligt indsnævret med pinsepakken. Efter [Vejledning om pinsepakkens begrænsning af successionsadgangen ved udlodning fra dødsboer](#) kan der "kun succederes ved udlodning af aktiver, som udgør en erhvervsvirksomhed eller en (ideel) andel heraf", og juridiske personer kan ikke længere modtage udlodning med succession.

Praksis fra Skatterådet tegner grænserne for, hvad der udgør en aktiv virksomhed:

- **Varelager i personlig virksomhed.** I SKM2021.200.SR kunne en kunstmalers resterende varelager udloddes med succession fra boet.

- **Opsparet overskud.** I [SKM2026.101.SR](#) tog rådet stilling til succession i opsparet overskud efter [§ 39, stk. 2](#) og til fordelingen af finansielle aktiver i boet.
- **Kapitalandele og pengetankreglen.** I [SKM2026.271.SR](#) fastslog rådet, at aktiv udlejningsvirksomhed forudsætter intern administration både forud for og på udlodningstidspunktet – vurderingen efter [§ 29, stk. 3](#) følger her pengetankreglen i [aktieavancebeskatningslovens § 34](#).

Den tilgrænsende pengetankpraksis i levende live – hvor udlejningsejendomme som hovedregel er passiv kapitalanbringelse, jf. [SKM2020.550.SR](#), mens bortforpagtede landbrugsejendomme i deres helhed er aktive, jf. [SKM2021.450.SR](#) – er behandlet under [generationsskifte](#) og [aktiebeskatning](#).

LOV	Aktieavancebeskatningsloven § 34, stk. 1	Dødsboskatteloven § 28, stk. 1-3
	Dødsboskatteloven § 29, stk. 2, 3	Dødsboskatteloven § 36, stk. 1, 2
	Dødsboskatteloven § 39, stk. 2	
PRAKSIS	Skatterådet · Skattemæssig succession ved dødsboudlodning af kapitalandele – aktiv udlejningsvirksomhed kræver intern administration både før og på udlodningstidspunktet	04.06.2026
	Skatterådet · Succession i opsparet overskud og fordeling af finansielle aktiver i dødsbo	26.02.2026
	Skatterådet · Landbrugsejendom anset for aktiv ved succession	01.09.2021
	Skatterådet · Succession i dødsbo ved udlodning af restvarelager fra kunstmaler	13.04.2021
	Skatterådet · Succession i udlejningsejendomme afvises	22.12.2020
	Skatterådet · Dødsbos salg af landbrugsjord med succession til arving	24.04.2012

§ 10 Personkredsen i § 37 og passivposten efter boafgiftslovens § 13 a

Udloddes der værdier, der overstiger modtagerens andel i boet, kan der kun succederes i den **fulde** værdi, hvis modtageren tilhører den snævre personkreds i [§ 37, stk. 1](#): arveladerens længstlevende ægtefælle, samlever efter udvidet samlevertestamente (jf. [§ 96, stk. 5](#)), barn, barnebarn, bror eller søster, brors eller søsters barn eller barnebarn, nær eller tidligere nær medarbejder samt tidligere ejer. Adoptiv- og stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskab. Falder modtageren uden for kredsen, kan der succederes op til vedkommendes andel af boet, mens den overskydende del behandles som salg efter §§ 27 og 35.

Forarbejderne fremhæver, at delvis succession netop blev muliggjort med dødsboskatteloven: "Forslaget er en fravigelse af de hidtil gældende regler, hvorefter et enkelt aktiv ikke kan udloddes delvis med og delvis uden succession." Ved bedømmelsen af, om en udlodning overstiger arvelodden, skal der tages hensyn til beregnede passivposter, jf. [§ 37, stk. 2](#) – begrundet med, at passivposterne er lovbestemt maksimerede, mens parterne frit kan vælge, om øvrige passiver skal følge aktivet.

Passivposten beregnes efter [boafgiftslovens § 13 a](#) på grundlag af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet ved et salg på skæringsdagen (ved acontoudlodning: udlodningsdagen), og udgør 30 pct. af fortjenesten, dog 22 pct. af fortjeneste, der ville være aktieindkomst. Parterne kan aftale en lavere procentdel, jf. [§ 13 a, stk. 6](#). Reglen om, at passivpostberegningen tager udgangspunkt i den lavest mulige avance, blev indført netop for at hindre spekulation; som det hedder i forarbejderne til ændringen af [§ 36, stk. 2](#): "Dermed sikres, at det ikke vil være muligt at spekulere i forskellige indgangsværdier."

I stedet for de skematiske satser kan parterne opgøre den latente skat til dens **kursværdi**. I [17-0987598](#) godkendte Landsskatteretten kurs 78 for en enearvings succession i genvundne afskrivninger, ejendomsavance og aktieavance:

Efter en samlet vurdering af sagens faktiske omstændigheder, herunder at såvel genvundne afskrivninger, ejendomsavance som aktieavance relaterer sig til landbruget, tiltræder Landsskatteretten, at der som anført af boets repræsentant i alle tre tilfælde kan anvendes en efter-skat-rente på 1,16 pct. og en tidshorisont på 20 år.

Retten afviste dermed Skattestyrelsens synspunkt om, at der ved enearvingskonstellationer består en "økonomisk transparens", som skulle presse kursen mod 0. Samtidig fastslog retten, at passivposten – uanset beregningsmetode – har hjemmel i boafgiftslovens § 13 a, og at Skatteforvaltningen derfor har kompetence til at efterprøve og ændre den. Om partshøring udtalte retten:

Det fremgår således eksplicit af bestemmelsen, at der alene er pligt til at høre om det faktiske grundlag. Der er dermed ikke pligt til at høre om det retlige grundlag, herunder den retlige subsumption.

En vigtig begrænsning gælder tabsgivende aktiver. Selv om [23-0036810](#) angik succession i levende live efter kildeskattelovens § 33 C, har rettens principielle udsagn bredere bærekraft: succession skal vurderes **aktiv for aktiv**, og der kan ikke succederes i et tabsgivende aktiv eller foretages en nettoopgørelse på tværs af flere ejendomme. Det samme følger for dødsboer af [§ 28, stk. 2](#), hvorefter tab ved udlodning behandles som tab konstateret ved boets salg.

LOV

[Boafgiftsloven § 13a, stk. 1-6](#)[Dødsboskatteloven § 28, stk. 2](#)[Dødsboskatteloven § 37, stk. 1, 2](#)[Dødsboskatteloven § 96, stk. 5](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Nægtelse af succession i tab ved overdragelse af landbrugsejendomme som led i generationsskifte

08.04.2024

Landsskatteretten · Godkendelse af kurs 78 for udskudt skat ved succession i dødsbo for ejendomme og aktier

10.05.2021

Boudlæg, hæftelse for afdødes restskat og forrentning – §§ 80 og 87-89

§ 11

Ved **boudlæg** efter dødsboskiftelovens § 18 opstår der ikke et dødsbo som selvstændigt skattesubjekt.

Efter [dødsboskattelovens § 80, stk. 1](#) beskattes indkomst af de udlagte aktiver i stedet hos modtageren af boudlægget fra og med dagen efter dødsfaldet, og ved modtagerens senere afståelse af et udlagt aktiv gælder skattelovgivningens almindelige regler. Ved boudlæg til afdødes længstlevende ægtefælle kan denne overtage afdødes indskud på etablerings- og iværksætterkonto på de for afdøde gældende betingelser, jf. [§ 80, stk. 2](#).

At boudlægget afslutter boet endeligt, har også processuelle konsekvenser. I [BS-1658/2008-VLR](#) ophævede Vestre Landsret byrettens dom og afviste sagen med den begrundelse, at der efter boudlægget ikke længere eksisterede nogen indstævnt. Procesbevillingsnævnet har senere meddelt 3.-instansbevilling i en sag om udlejerens retlige interesse i at få oplyst et dødsbos kontaktperson efter boudlæg, jf. [24/12361](#).

Hæftelsen for afdødes restskat vedrørende indkomstår forud for dødsåret følger [§ 87](#), jf. [§ 88](#). Efter [§ 87, stk. 2](#) skal skattekravet fremsættes over for den, der hæfter, senest 3 måneder efter, at Skatteforvaltningen har modtaget opgørelsen over boets aktiver og passiver på dødsdagen eller en formueoversigt efter arvelovens § 22 – og overholdes fristen ikke, **bortfalder ansvaret for betaling af skatten**, medmindre der foreligger et forhold som nævnt i [skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5](#).

Fristen håndhæves strengt. I [24-0053586](#) var åbningsstatus modtaget den 19. juli 2021, og fristen udløb dermed den 19. oktober 2021. Skattestyrelsen havde ganske vist sendt et taksationsforslag den 9. september 2021, men

det var stilet til "Boet efter [person], v/ [klager]" og blev via omadressering leveret til bobestyreren, så klageren aldrig modtog det. Landsskatteretten udtalte:

Landsskatteretten finder herefter, at Skattestyrelsen ikke har løftet bevisbyrden for, at styrelsen har fremsat skattekravet over for klageren senest 3 måneder efter, at styrelsen modtog boets åbningsstatus.

Hæftelsen – og dermed også de opkrævede morarenter – bortfaldt. Afgørelsen understreger, at det ikke er tilstrækkeligt at rette henvendelse til boet eller bobestyreren; kravet skal fremsættes over for den **hæftende person**.

Skattekrav omfattes i øvrigt ikke af et proklama udstedt efter dødsboskiftelovens kapitel 20, medmindre kravet var opgjort ved proklamaets udstedelse, jf. § 87, stk. 5.

Forfald og forrentning følger § 89. Mellemperiodeskat og dødsboskat forfalder den 1. i den anden kalendermåned efter udskrivningsdatoen med sidste rettidige betalingsdag den 20. i samme måned, jf. § 89, stk. 2. Kildeskatteovens § 59 om frivillig indbetaling finder ikke anvendelse på mellemperiode- og dødsboskat, ligesom procenttillæg, procentgodtgørelse og renteberegning fra 1. oktober i året efter indkomståret er sat ud af kraft, jf. § 89, stk. 5. Er dødsboet fritaget efter § 6, og foretages der ikke afsluttende skatteansættelse for mellemperioden, opgøres og opkræves renter efter kildeskatteovens § 63 slet ikke, jf. § 89, stk. 6.

LOV	Dødsboskatteoven § 80, stk. 1, 2	Dødsboskatteoven § 87, stk. 2, 5
	Dødsboskatteoven § 88, stk. 2	Dødsboskatteoven § 89, stk. 2, 5, 6
	Skatteforvaltningsloven § 27, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Afvisning af ankesag mod afsluttet dødsbo vedrørende krav om istandsættelsesudgifter 22.04.2009 Landsskatteretten · Bortfald af hæftelse for afdød ægtefælles skat grundet overskridelse af 3-måneders fristen i dødsboskatteoven 01.12.2025 Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om udlejers retlige interesse i oplysning om dødsbos kontaktperson efter boudlæg 09.08.2024	

§ 12 Værdiansættelse, kompetence og genoptagelsesfrister

Fordi § 6-grænsen beror på handelsværdien på skæringsdagen, er værdiansættelsen ofte den reelle kampplads. Dødsboskatteovens § 84 henviser kort og godt til boafgiftslovens § 12: "For værdiansættelser i dødsboer gælder boafgiftslovens § 12." Den administrative ramme udgøres fortsat af [cirkulæret om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning](#), hvis punkt om sagkyndig vurdering fastslår, at adgangen til at lade aktiver vurdere af personer udmeldt af skifteretten "må benyttes i tvivlstilfælde", og at der "skal foreligge ganske særlige omstændigheder, for at vurderingen skal kunne fraviges".

Kompetencefordelingen er skarp: skifteretten udmelder sagkyndige vurderingsmænd efter [boafgiftslovens § 12, stk. 2](#), mens Skatteforvaltningen efterfølgende kan efterprøve skønnet. Skatterådet afviste derfor i [SKM2012.149.SR](#) at give bindende svar om selve købesummen og fordelingen heraf, med henvisning til, at

Kompetencen til at afgøre spørgsmål om værdiansættelse og at udmelde sagkyndige vurderingsmænd til vurdering af et dødsbos aktiver ligger hos skifteretterne.

Denne kompetencegrænse har konkrete konsekvenser for boets retsmidler. Vælger boet ikke at anmode skifteretten om sagkyndig vurdering, når Skatteforvaltningen ændrer værdiansættelsen, kan spørgsmålet

vanskeligt genoprejses senere – hvilket var kernen i **Landsskatterettens afgørelse af 14. april 2010 (j.nr. 09-02341)**, hvor et bo forgæves søgte genoptagelse af skatteansættelsen, efter at ejendommens værdi var forhøjet fra 2.720.000 kr. til 4.300.000 kr.

Samspillet mellem værdiansættelsesreglerne og de almindelige ansættelsesfrister i [skatteforvaltningslovens § 26](#) og [§ 27](#) er behandlet i [22-0060068](#), hvor Landsskatteretten samtidig tog stilling til, hvilke poster – herunder bobestyrerhonorar – der kunne indgå ved opgørelsen af aktiver og passiver ved bedømmelsen af boets skattepligt. Den nyeste praksis om sagsbehandlingsfejl og ugyldighed i forbindelse med opgørelsen af boets aktiver efter § 6 findes i [SKM2025.691.LSR](#), hvor boets aktiver oversteg beløbsgrænsen, og boet dermed ikke var skattefritaget.

De generelle spørgsmål om skattemæssig værdiansættelse og om genoptagelse er behandlet nærmere under [skatteret-vaerdiansaettelse](#) og [skatteret-genoptagelse](#).

LOV	Boafgiftsloven § 12, stk. 1, 2	Dødsbøskatteloven § 84	Skatteforvaltningsloven § 26
	Skatteforvaltningsloven § 27, stk. 1		
PRAKSIS	Landsskatteretten · Dødsbøskat: Vurdering af aktiver og passiver ved skattepligt – Bobestyrerhonorar		08.09.2022
	Landsskatteretten · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse af skatteansættelse for dødsbo - Værdiansættelse af fast ejendom		14.04.2010
	Skatterådet · Dødsbos salg af landbrugsjord med succession til arving		24.04.2012

§ 13 Ægtefællesuccession og grænsefladen til boafgiften

Dødsbøbeskatningen støder flere steder op mod boafgiftsreglerne, og grænsedragningen har givet anledning til selvstændig praksis.

Når en længstlevende ægtefælle overtager boet uden skifte, succederer vedkommende fuldt ud i afdødes skattemæssige stilling, jf. [dødsbøskattelovens § 59](#). Netop denne successionstankegang blev påberåbt ved fortolkningen af boafgiftslovens § 1 a om nedsat boafgift ved generationsskifte af erhvervsvirksomhed i [BS-17570/2022-VLR](#), hvor spørgsmålet var, om arvingen kunne indtræde i den længstlevende ægtefælles retsstilling.

Omvendt gælder, at dødsbøskattelovens fravær af en korrektionsregel for døds-gaver – som fastslået af Højesteret i [BS-6939/2020-HJR](#) – ikke smitter af på boafgiftssiden, hvor [arvelovens § 93](#) sammenholdt med boafgiftsloven fører til, at dødslejegaver medregnes i bobeholdningen, jf. [BS-204/2022-VLR](#). De to regelsæt kan altså give forskellige resultater for de samme dispositioner: gaven kan være boafgiftspligtig og samtidig uden betydning for boets skattemæssige status.

Endelig skal det bemærkes, at succession i dødsboets skattemæssige stilling og passivpostberegningen efter [boafgiftslovens § 13 a](#) er to sider af samme sag: passivposten fratrækkes ved opgørelsen af den afgiftspligtige arvebeholdning netop for at udligne det skattetilsvær, modtageren påtager sig ved successionen. Selve bo- og gaveafgiftsberegningen behandles under [gaveafgift-arvebeskatning](#).

LOV	Arveloven § 93, stk. 1	Boafgiftsloven § 13a, stk. 1	Dødsbøskatteloven § 59, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og døds-gaver i relation til skattefrihed for dødsboer		26.01.2021

Landsretten · Sag om fortolkning af boafgiftslovens § 1 a vedrørende nedsat boafgift og succession i ægtefælles retsstilling 03.05.2023

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejgaver og boafgift 09.09.2022

Retstilstandens udvikling og vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer

Dødsbøskattelovens kerneregler har været bemærkelsesværdigt stabile siden 1997, men fire ændringsspor har haft reel betydning:

1999-justeringerne. Ved ændringsloven af 25. marts 1999 blev § 6, stk. 3, præciseret, så beløbsgrænserne anvendes for **kalenderåret** i stedet for indkomståret, og der blev indsat en regel om, at beregnet dødsbøskat ikke indgår ved opgørelsen af nettoformuen. Samme år blev § 36, stk. 2, nyaffattet, så modtageren efter en passivpostberegning er bundet af anskaffelsestidspunkt og -hensigt, men ikke af anskaffelsessummen, og der blev indsat en regel om nedsættelse af anskaffelsessummen ved delvis succession i afskrivninger og ejendomsavance – begrundet i, at "neutraliteten i ejendomsavancen ift. foretagne afskrivninger, også gælder i successionssituationen".

2008-reformen. Nyaffattelsen af § 6 hævde nettoformuegrænsen til aktivgrænsen, afskaffede den automatiske skattepligt for langvarige bobestyrerboer, udvidede § 6, stk. 4, til at omfatte alle skattekrav og passivposter på **begge** sider af opgørelsen og indsatte parcelhusreglen i § 6, stk. 5. Grundbeløbene blev senere opjusteret til 2010-niveau, hvor de i dag udgør 2.595.100 kr.

Hovedaktionærnedslaget. Ved [lov nr. 92 af 31. januar 2020](#) blev [§ 36, stk. 3](#) ophævet med virkning fra 1. februar 2020 som konsekvens af, at hovedaktionærnedslaget i aktieavancebeskatningsloven blev afskaffet. Ophævelsen er endnu ikke konsolideret ind i den nyeste lovbekendtgørelse, som fortsat gengiver bestemmelsen – den skal derfor læses som ophævet.

Skematisk værdiansættelse (2025). To vedtagne ændringer af [boafgiftslovens § 13 a](#) er endnu ikke konsolideret. Ved [lov nr. 369 af 9. april 2025](#) sikres det, at den skematiske værdi efter boafgiftslovens § 12 a også lægges til grund ved beregningen af de lovbestemte passivposter ved succession, og [§ 28, stk. 2, 2. pkt.](#) ændres, så afståelsessummen ved tabsopgørelse er handelsværdien og ikke den skematiske værdi. Ved [lov nr. 562 af 27. maj 2025](#) indsættes med virkning fra 1. juli 2025 en henvisning i § 13 a, stk. 3, til, at boet kan værdiansætte fast ejendom efter boafgiftslovens § 12 c, således at passivpostberegningen tager udgangspunkt i denne værdi, hvis boet har valgt det.

Tilsvarende er § 87, stk. 2, ændret ved [lov nr. 1239 af 11. juni 2021](#), så også oplysningsfristforlængelse efter skattekontrollovens § 14 får betydning for fristen for skattekrav mod dødsboet, uden at ændringen endnu er rullet ind i lovbekendtgørelsen.

Rådgivere bør derfor være opmærksomme på, at den konsoliderede lovtekst på flere punkter ikke afspejler gældende ret, og at passivpostberegningen for boer med skæringsdag i 2025 og senere skal ses i lyset af de nye skematiske værdiansættelsesregler i boafgiftsloven.

LOV

[Boafgiftsloven § 13a, stk. 3](#)[Dødsbøskatteloven § 6, stk. 3-5](#)[Dødsbøskatteloven § 28, stk. 2](#)[Dødsbøskatteloven § 36, stk. 2, 3](#)[Dødsbøskatteloven § 87, stk. 2](#)

§ 15 Sammenfatning: de fem afgørende greb i en dødsbøskattesag

Praksis efterlader et forholdsvis klart billede, som kan sammenfattes i fem greb.

1. Begynd med aktivsiden, ikke nettoformuen. Fritagelsen kræver, at **begge** kriterier i § 6, stk. 1 er opfyldt, og det er langt oftest bruttoaktiverne, der sprænger grænsen – særligt i boer med belånt fast ejendom, der udlægges til en arving. Brutto princippet er en direkte følge af udlodningsdefinitionen i § 96, stk. 1 og gælder også ved arvingskøb til fuld pris.

2. Sondr mellem udlodning og salg til tredjemand. Sælges aktivet til tredjemand inden skæringsdagen, indgår kun netto provenuet; udloddes det, indgår bruttoværdien. Denne sondring afgør i praksis flere boers skattemæssige status end nogen anden regel og er bekræftet i en ubrudt linje fra SKM2002.35.LSR over SKM2017.271.LSR til SKM2024.630.LSR.

3. Hold kun afdødes boslod inde. Efter 11-0298687 og de tre bindende svar fra november 2013 – SKM2013.814.SR, SKM2013.815.SR og SKM2013.816.SR – er retsstillingen, at længstlevendes boslod ikke medregnes, uanset at forarbejderne forudsatte det modsatte. Ved skifte af uskiftet bo indgår som udgangspunkt halvdelen af fællesboet.

4. Respektér de skarpe frister. Boets krav om afsluttende skatteansættelse skal fremsættes inden for fristerne i § 13, stk. 2, regnet fra skifterettens afgørelse og ikke fra modtagelsen, jf. 17-0987540. Omvendt fortaber Skatteforvaltningen kravet mod den hæftende, hvis 3-månedersfristen i § 87, stk. 2 ikke overholdes over for den rette adressat, jf. 24-0053586.

5. Planlægning kan lade sig gøre – men den skal være reel. Højesteret har i BS-6939/2020-HJR afvist at indfortolke en korrektionsadgang for frivillige skatteindbetalinger og dødsdager, og landsretten har i SKM2017.276.VLR accepteret et gennemført arrangement, netop fordi dispositionerne var civilretligt gyldige og indebar en reel formueforskydning og en reel risiko. Omvendt gælder, at succession efter § 36, stk. 1 forudsætter, at boet **ikke** er fritaget – hvorfor det i erhvervsboer med store latente avancer ofte er en fordel at være skattepligtig, så udlodningsmodtageren kan indtræde i boets skattemæssige stilling mod en passivpost efter boafgiftslovens § 13 a. Valget mellem fritagelse og succession er dermed det centrale strategiske spørgsmål i planlægningen af et erhvervsdødsbo.

LOV

[Boafgiftsloven § 13a, stk. 1](#)
[Dødsbøskatteloven § 6, stk. 1](#)
[Dødsbøskatteloven § 13, stk. 2](#)
[Dødsbøskatteloven § 36, stk. 1](#)
[Dødsbøskatteloven § 87, stk. 2](#)
[Dødsbøskatteloven § 96, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og dødsdager i relation til skattefrihed for dødsboer	26.01.2021
	Landsskatteretten · Bortfald af hæftelse for afdød ægtefælles skat grundet overskridelse af 3-måneders fristen i dødsbøskatteloven	01.12.2025
	Landsskatteretten · Frist for krav om afsluttende skatteansættelse i dødsboer ved privat skifte	20.03.2018
	Landsskatteretten · Dødsbøskat – Skattepligt for dødsbo – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod ved vurdering af skattefritagelse	30.08.2012
	Skatterådet · Skattefrihed uskiftet bo længstlevendes boslod	21.11.2013
	Skatterådet · Opgørelse af skattefritagelse ved skifte af uskiftet bo	21.11.2013
	Skatterådet · Skattefrit udlæg af ejendom fra uskiftet bo til søn	21.11.2013

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Boafgiftsloven § 13a	stk. 1	Dødsboskatteloven § 6	stk. 1
Dødsboskatteloven § 13	stk. 2	Dødsboskatteloven § 19	stk. 2
Dødsboskatteloven § 30	stk. 1	Dødsboskatteloven § 36	stk. 1
Dødsboskatteloven § 37	stk. 1	Dødsboskatteloven § 96	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

28 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

26.01.2021	Frivillig indbetaling af skat og dødsbø i relation til skattefrihed for dødsbøer	bs-6939-2020-hjr
------------	--	------------------

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS

3

03.05.2023	Sag om fortolkning af boafgiftslovens § 1 a vedrørende nedsat boafgift og succession i ægtefælles retsstilling	3965-4784
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødsbøjagaver og boafgift	4253-5095
22.04.2009	Afvisning af ankesag mod afsluttet dødsbø vedrørende krav om istandsættelsesudgifter	6496-7795

LANDSSKATTERETTEEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS

12

01.12.2025	Bortfald af hæftelse for afdød ægtefælles skat grundet overskridelse af 3-måneders fristen i dødsboskatteloven	24-0053586
08.04.2024	Nægtelse af succession i tab ved overdragelse af landbrugsejendomme som led i generationsskifte	23-0036810
08.08.2023	Landsskatteretten: Frist for indgivelse af oplysningsskema for mellemperiode og mulighed for omgørelse	23-0007301
08.09.2022	Dødsboskat: Vurdering af aktiver og passiver ved skattepligt – Bobestyrerhonorar	22-0060068
10.05.2021	Godkendelse af kurs 78 for udskudt skat ved succession i dødsbø for ejendomme og aktier	17-0987598
20.03.2018	Frist for krav om afsluttende skatteansættelse i dødsbøer ved privat skifte	17-0987540
28.02.2018	Landsskatteretten ændrer SKATs modregning i dødsbos overskydende skat	15-0928061
04.09.2012	Skattepligt for dødsbø – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteloven	11-02479
30.08.2012	Skattefritagelse for dødsbø – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod	11-01258
30.08.2012	Dødsboskat – Skattepligt for dødsbø – Medregning af efterlevende ægtefælles boslod ved vurdering af skattefritagelse	11-0298687
14.04.2010	Stadfæstelse af afslag på genoptagelse af skatteansættelse for dødsbø - Værdiansættelse af fast ejendom	09-02341

15.05.2009	Landsskatteretten om skattefritagelse af dødsbo ved betinget ejendomssalg	07-02355
SKATTERÅDET · ADMINISTRATIV MYNDIGHED		10
04.06.2026	Skattemæssig succession ved dødsboudlodning af kapitalandele – aktiv udlejningsvirksomhed kræver intern administration både før og på udlodningstidspunktet	26-1384027
26.02.2026	Succession i opsparet overskud og fordeling af finansielle aktiver i dødsbo	25-5376029
01.09.2021	Landbrugsejendom anset for aktiv ved succession	21-0188425
13.04.2021	Succession i dødsbo ved udlodning af restvarelager fra kunstmaler	20-1042166
22.12.2020	Succession i udlejningsejendomme afvises	20-0773579
21.11.2013	Skattefrihed uskiftet bo længstlevendes boslod	13-0183717
21.11.2013	Opgørelse af skattefritagelse ved skifte af uskiftet bo	13-0195624
21.11.2013	Skattefrit udlæg af ejendom fra uskiftet bo til søn	13-0191829
24.04.2012	Dødsbos salg af landbrugsjord med succession til arving	11-177704
01.12.2009	Dødsbos beskatning af fraflytteraktier efter genindtræden i skattepligt	09-027137
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
13.12.2024	Tvist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
09.08.2024	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om udlejers retlige interesse i oplysning om dødsbos kontaktperson efter boudlæg	24/12361

07

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over dødsboskifte

Skifteformer, værdiansættelse og praksis fra Højesteret, landsretterne og Landsskatteretten

Version 1 · Opdateret 6. jun. 2026 · 16 afgørelser · 2009-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Dødsboskifteloven (lovbekendtgørelse nr. 1807 af 3. september 2021) regulerer afviklingen af et dødsbo fra dødsfald til afslutning – herunder valg af skifteform, kreditorernes stilling, værdiansættelse af aktiver og tvistbehandling under bobestyrerboer. Loven bygger på betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer og blev senest væsentligt revideret i 2011 på grundlag af betænkning nr. 1519/2010. Praksis fra Højesteret har i de senere år præciseret bl.a. universalitetsprincippet for udenlandske aktiver, 15 %-reglen for værdiansættelse af fast ejendom, dødsboets partsevne og forholdet mellem skattefrihed og døds-gaver. Oversigten dækker de centrale skifteformer, de vigtigste domme og administrative afgørelser samt samspillet med arveloven og dødsboskatteloven.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Boudlæg efter dødsboskiftelovens § 18 forudsætter, at boets nettoaktiver efter fradrag af begravelsesudgifter, sikring og pantesikret gæld ikke overstiger beløbsgrænsen – for 2026 er grænsen 55.000 kr.
- 02** Ved boudlæg hæfter udlægsmodtageren ikke for afdødes gæld, men en udlejer har efter Højesterets afgørelse i BS-45914/2024-HJR retlig interesse i at få oplyst kontaktpersonen for boet med henblik på flyttesyn.
- 03** Privat skifte efter § 25 kræver, at arvingerne er enige, myndige og solvente, og at mindst én arving påtager sig hæftelse for boets gæld – bestemmelsen blev nyaffattet den 10. december 2024.
- 04** Bobestyrerbehandling efter § 36 iværksættes bl.a. når en arving anmoder herom, boet er insolvent, eller afdøde i testamente har ønsket bobestyrerbehandling.
- 05** Bestrider en arving en fordring mod boet, der påvirker den indbyrdes arvefordeling, skal arvingen selv anlægge sag efter § 54, stk. 2, jf. Højesterets kendelse BS-54509/2025-HJR.
- 06** Fast ejendom i dødsboer værdiansættes efter 15 %-reglen i cirkulære nr. 185/1982: skattemyndighederne skal acceptere en ansættelse inden for $\pm 15\%$ af den offentlige ejendomsvurdering, medmindre der foreligger 'særlige omstændigheder' (U.2021.346H).

- 07** Dagsværdi i et selskabs årsregnskab, der afviger markant fra den offentlige vurdering, kan udgøre 'særlige omstændigheder', som berettiger SKAT til at fravige 15 %-reglen (BS-11908/2024-HJR).
- 08** Dansk rets universalitetsprincip indebærer, at alle afdødes aktiver – herunder fast ejendom i udlandet – som udgangspunkt skal indgå i det danske dødsboskifte, også i insolvente boer (72/2015).
- 09** Et dødsbo kan kun indtræde i afdødes verserende retssag efter § 107, stk. 1, hvis sagen angår et krav, der tilkommer boet – personlige rettigheder som statsborgerskab falder udenfor (BS-56643/2023-HJR).
- 10** Frivillige skatteindbetalinger efter kildeskattelovens § 59 behandles som foreløbige indkomstskattebeløb og indgår ikke i boets aktiver ved vurderingen af skattefrihed efter dødsboskattelovens § 6 (BS-6939/2020-HJR).
- 11** Dødsgaver efter arvelovens § 93 medregnes ved boafgiftsberegningen, men et flertal i Højesteret fandt i BS-6939/2020-HJR, at dødsboskatteloven ikke indeholder hjemmel til at medregne dødsgaver i aktivopgørelsen for skattefrihed.
- 12** Underskrift på en boopgørelse, hvori en gældspost er anført som passiv, kan udgøre en fristafbrydende erkendelse af gælden over for fordringshaveren (Sag 81/2019).
- 13** Arveafkald skal meddeles skifteretten senest ved udløbet af boopgørelsesfristen, og en sædvanlig skiftefuldmagt giver ikke fuldmagt til at give arveafkald på arvingens vegne (BS-305/2008-HJR).
- 14** Skiftekompetencen efter § 2 tilkommer skifteretten på afdødes hjemting, og 'bosat' i den Nordiske Dødsbokonvention fortolkes som sædvanligt opholdssted (habitual residence) (Sag 158/2018).

§ 1 Dødsboskiftelovens rammer og skifteformer

Dødsboskifteloven regulerer afviklingen af et dødsbo fra dødsfaldet til den endelige fordeling af aktiver og passiver mellem arvinger, legatarer og kreditorer. Loven trådte i kraft den 1. januar 1997 og erstattede den tidligere skiftelov fra 1874. Lovens grundlag er [betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer](#), som anbefalede en modernisering af skiftebehandlingen med fokus på forenkling og differentiering efter boernes størrelse.

Loven opdeler skifteformerne i en række spor:

- **Boudlæg (§ 18):** For ganske små boer, hvor nettoaktiverne ikke overstiger den årligt regulerede beløbsgrænse. Udlægsmodtageren hæfter ikke for afdødes gæld.
- **Ægtefælleudlæg (§ 22):** Når den længstlevende ægtefælle modtager hele boet under en beløbsgrænse. Bestemmelsen blev nyaffattet den 10. december 2024.
- **Uskiftet bo:** Reguleres i [arveloven](#), ikke i dødsboskifteloven, men skifteretten administrerer udleveringen.
- **Privat skifte (§ 25):** Arvingerne skifter selv boet, forudsat de er enige, myndige og solvente. Også nyaffattet den 10. december 2024.

- **Bobestyrerbehandling (§ 36):** Professionel bobehandling ved en advokat udpeget af skifteretten eller indsat ved testamente. Anvendes bl.a. ved insolvens, uenighed eller testamentarisk ønske.
- **Insolvente boer (§ 58 ff.):** Kreditorfordeling efter konkurslignende principper.

Skifteretten på afdødes hjemting har kompetencen til at træffe afgørelse om skifteform, jf. § 2, stk. 1. Ved det indledende vejledningsmøde efter § 7 orienterer skifteretten arvingerne om mulighederne. Afgrænsningen til generel arveret, herunder tvangsarv, testamenter og arveafkald, behandles i [praksisoversigten om arveret](#).

LOV

[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 7](#)[Dødsboskifteloven § 18](#)[Dødsboskifteloven § 22](#)[Dødsboskifteloven § 25](#)[Dødsboskifteloven § 36](#)[Dødsboskifteloven § 58](#)

§ 2 Boudlæg – beløbsgrænser og udlægsmottagerens stilling

Boudlæg efter [dødsboskiftelovens § 18](#) er den simpleste skifteform og holder de helt små boer uden for egentlig skiftebehandling. Boets aktiver udlægges direkte til den nærmeste pårørende, typisk ægtefællen eller et barn, uden at der sker en fuldstændig bobehandling.

Betingelsen er, at boets aktiver efter fradrag af rimelige begravelsesudgifter, sikring af boets aktiver, midlertidige foranstaltninger, vurdering af aktiver, retsafgifter og pantesikret gæld ikke overstiger en beløbsgrænse, der reguleres årligt ved bekendtgørelse. For 2026 er grænsen **55.000 kr.**, jf. [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til dødsboskifteloven](#).

Forarbejderne til § 18 i [betænkning nr. 1270/1994](#) fremhæver, at boudlægsmottageren skal respektere tredjemands tingligt beskyttede ret over aktiverne, herunder gyldigt ejendomsforbehold, tingligt sikrede udlæg og modregningsret.

Efter § 19, stk. 2 hæfter udlægsmottageren **ikke** for afdødes gæld, men skal af boets midler dække begravelsesudgifter og boets behandling. Skifteretten kan betinge udlægget af, at mottageren ryddeliggør afdødes bolig.

Spørgsmålet om tredjemands rettigheder ved boudlæg blev principielt behandlet i Højesterets kendelse [BS-45914/2024-HJR](#). Sagen angik en professionel udlejer, der ønskede oplyst kontaktpersonen for et dødsbo sluttet med boudlæg for at kunne afholde flyttesyn efter [lejelovens § 187](#). Skifteretten og Østre Landsret afslog anmodningen, men Højesteret fandt, at udlejerens havde fornøden retlig interesse:

Heimstaden Nørrebro har fornøden retlig interesse i at få oplyst kontaktpersonen for dødsboet efter A, jf. [dødsboskiftelovens § 114, stk. 3](#), eller princippet heri, jf. [retsplejelovens § 41 d](#).

Afgørelsen fastslår, at selv ved boudlæg – hvor udlægsmottageren ikke hæfter for afdødes gæld – kan en kreditor have retlig interesse i oplysninger om boet, når formålet er at varetage egne rettigheder, fx modregning i indbetalt depositum.

LOV

[Dødsboskifteloven § 18, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 19, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 114, stk. 2-3](#)[Lejeloven § 187](#)

PRAKSIS Højesteret · Udlejer havde retlig interesse i få oplyst kontaktpersonen for dødsboet efter lejer med henblik på afholdelse af flyttesyn

19.03.2025

§ 3 Privat skifte – betingelser og 2024-reformen

Privat skifte efter [dødsboskiftelovens § 25](#) er den mest udbredte skifteform for solvente boer. Arvingerne varetager selv bobehandlingen uden medvirken af en bobestyrer, men under skifterettens tilsyn.

Betingelserne for privat skifte er kumulative:

- Alle arvinger skal være **enige** om at skifte privat.
- Arvingerne skal være **myndige** (eller repræsenteret ved værge med skifterettens tilladelse).
- Mindst én arving skal være **solvent** og påtage sig at hæfte for boets gæld.
- Boet må ikke være **insolvent**.

Bestemmelsen har gennemgået en række ændringer siden 1996. De vigtigste er:

Ændring	Indhold
2011 (betænkning 1519/2010)	Legatarer kan nu modtage udlodning under privat skifte; fristen for boopgørelse præciseres; arvinger og legatarer får adgang til indsigt i boets forhold
2014	Solvenskravet skærpes – mindst én arving skal aktivt påtage sig hæftelsen
2021	Digital kommunikation med skifteretten muliggøres
2024 (10. december)	§ 25 nyaffattes – bestemmelsen tilpasses ændringer i ægtefælleudlæg og forenklet privat skifte

Forarbejderne til den oprindelige § 25 fra 1996 fremhæver, at formålet er at give arvingerne mulighed for selv at varetage bobehandlingen, når forholdene er overskuelige:

Den privatretlige adgang til at skifte et solvent bo, der allerede kendes i gældende ret, foreslås udvidet, navnlig ved at der åbnes mulighed for, at arvinger kan deltage i privat skifte, selv om de er under værgemål, under forudsætning af, at de har en beskikket skifteværge.

Ved privat skifte skal arvingerne inden for fristen efter [§ 32](#) indsende en boopgørelse til skifteretten. Overskrides fristen, kan skifteretten efter omstændighederne overgive boet til bobestyrerbehandling, jf. [§ 36, nr. 6](#).

I Højesterets kendelse [BS-305/2008-HJR](#) blev det fastslået, at meddelelse om arveafkald til skifteretten skal ske senest ved udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen, jf. [boafgiftslovens § 5, stk. 4](#). En sædvanlig skiftefuldmagt giver **ikke** fuldmagt til at give arveafkald på arvingens vegne – der kræves specifik dokumentation herfor.

LOV

[Boafgiftsloven § 5, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 25, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 32](#)[Dødsboskifteloven § 36](#)

PRAKSIS Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald

27.01.2009

§ 4 Bobestyrerbehandling og tvistbehandling under bobestyrerboer

Bobestyrerbehandling efter [dødsboskiftelovens § 36](#) anvendes, når forholdene i boet gør privat skifte uhensigtsmæssigt eller umuligt. Forarbejderne fra 1996 opregner syv situationer, hvor bobestyrerbehandling skal iværksættes, herunder:

- En arving anmoder om det (nr. 1) – uenighed om skifteform udløser **altid** bobestyrerbehandling.
- Boet antages at være insolvent (nr. 2).
- Alle arvinger er under konkurs, umyndige eller repræsenteret ved værge (nr. 3).
- Afdøde har i testamente ønsket bobestyrerbehandling (nr. 4).
- Der ikke findes arvinger, eller det er uafklaret, hvem der er arvinger (nr. 5).

Bobestyreren – typisk en advokat – afholder bomøde efter [§ 45](#), sælger aktiver efter [§ 55](#) og udarbejder den afsluttende boopgørelse efter [§ 62](#). Bobestyreren har vidtgående kompetence, men er underlagt skifterettens tilsyn og arvingernes klageret efter [§ 96](#).

En central tvistbehandlingsregel er [§ 54, stk. 2](#), der regulerer situationer, hvor tvisten ikke kan løses ved afstemning blandt arvingerne. Højesterets kendelse [BS-54509/2025-HJR](#) afklarede forholdet mellem [§ 53, stk. 2](#) og [§ 54, stk. 2](#), i et tilfælde hvor bobestyreren mente, at en arving skyldte boet 2.306.010 kr. i henhold til et bestridt gældsbrev. Arvingen bestred at have underskrevet gældsbrevet. Højesteret fastslog:

En fordring mod en arving påvirker den indbyrdes arvefordeling og er derfor omfattet af [§ 54, stk. 2](#), jf. [§ 89, stk. 1](#).

Konsekvensen er, at det er **arvingen** – ikke boet – der skal anlægge sag, hvis vedkommende bestrider bobestyrerens indstilling. Anlægger arvingen ikke sag, lægges bobestyrerens indstilling til grund i boopgørelsen.

Om appelbegrænsninger ved kære af skifterettens afgørelser fastslog Østre Landsret i [BS-683/2018-OLR](#), at kæreadgangen er underlagt de almindelige regler i [retsplejelovens kapitel 37](#).

LOV	Dødsboskifteloven § 36	Dødsboskifteloven § 45	Dødsboskifteloven § 54, stk. 2
	Dødsboskifteloven § 89, stk. 1	Dødsboskifteloven § 96	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 26.03.2026		
	Landsretten · Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmændsspørgsmål i ægtefælleskifte 22.05.2018		

§ 5 Værdiansættelse af fast ejendom – 15 %-reglen

Værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer hviler på det såkaldte [cirkulære om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning](#) (cirkulære nr. 185 af 17. november 1982). Cirkulærets punkt 6 fastsætter den centrale 15 %-regel:

Hvis boets eller parternes værdiansættelse omregnet til kontantværdi højst er 15 pct. højere eller lavere end den nævnte kontantejendomsværdi, skal værdiansættelsen lægges til grund ved beregningen af arve- eller gaveafgiften.

Hovedreglen – U.2021.346H

Højesterets dom [U.2021.346H](#) er den ledende afgørelse om 15 %-reglen. Sagen angik to ejendomme med offentlige vurderinger på henholdsvis 38.350.000 kr. og 2.400.000 kr. Skattemyndighederne havde fastsat

handelsværdien til langt højere beløb under henvisning til generelle prisstigninger og forældede vurderinger. Højesteret fastslog:

Skattemyndighederne skal acceptere en værdiansættelse foretaget efter 15 pct.-reglen i værdiansættelsescirkulæret, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Højesteret præciserede, at generelle prisstigninger og det forhold, at de offentlige vurderinger måtte anses for forældede, **ikke** i sig selv udgør "særlige omstændigheder". Afgørelsen cementerede, at 15 %-reglen er en **retlig bindende** norm, som skattemyndighederne kun kan fravige ved konkrete, kvalificerede grunde.

Fravigelse – BS-11908/2024-HJR

Højesteret præciserede fravigelsesmuligheden i [BS-11908/2024-HJR](#). Her ejede et selskab en ejendom, der i selskabets årsregnskab var optaget til en dagsværdi på 169.750.000 kr. – ca. 39 % over den seneste offentlige vurdering på 122.480.000 kr. Højesteret fandt, at denne markante afvigelse mellem dagsværdien i et retvisende årsregnskab og den offentlige vurdering **kan** udgøre "særlige omstændigheder", der berettiger skattemyndighederne til at fravige 15 %-reglen.

Sag	Offentlig vurdering	Ansæt værdi	"Særlige omstændigheder"?
U.2021.346H	38.350.000 kr.	Inden for 15 %	Nej – generelle prisstigninger er ikke tilstrækkeligt
BS-11908/2024-HJR	122.480.000 kr.	Dagsværdi 169.750.000 kr. (39 % over)	Ja – dagsværdi i årsregnskab kan begrunde fravigelse

LOV

[Dødsboskifteloven § 62](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om fravigelse af 15 %-reglen ved gaveoverdragelse af ejendomsselskaber grundet dagsværdiansættelse i årsregnskab

23.09.2024

Højesteret · Højesterets afklaring af 15 %-reglen ved værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer

26.04.2021

§ 6 Universalitetsprincippet og international kompetence

Dansk dødsboskifteret bygger på et **universalitetsprincip**, der indebærer, at bobehandlingen som udgangspunkt omfatter alle afdødes aktiver og passiver – uanset om de befinder sig i Danmark eller i udlandet. Princippet udledes af [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#).

Højesteret bekræftede princippet's undtagelsesløse karakter i kendelsen [72/2015](#). Sagen angik et insolvent dansk dødsbo, hvor afdøde ejede to lejligheder i Frankrig. En lokal fransk notar havde – i overensstemmelse med det franske *lex rei sitae*-princip – solgt den ene lejlighed og fordelt provenuet til arvingerne. Handelsbanken A/S, boets eneste simple kreditor, krævede værdien inddraget i det danske bo.

Højesteret fastslog:

Dansk rets universalitetsprincip fører til, at værdien af lejlighederne skal indgå ved behandlingen og opgørelsen af det danske dødsbo.

Det forhold, at Frankrig ikke anerkender universalitetsprincippet for fast ejendom, kunne ikke begrænse princippet's anvendelse i Danmark. Retten afviste også, at Handelsbanken ved sin adfærd og tilkendegivelser over for bobestyreren kunne anses for at have givet afkald på medtagelsen.

Skiftekompetence og bopælsbegreb

I [Sag 158/2018](#) tog Højesteret stilling til kompetencen under den Nordiske Dødsbokonvention. Spørgsmålet var, om afdøde var "bosat" i Danmark eller Finland. Højesteret fortolkede "bosat" som **sædvanligt opholdssted** (*habitual residence*) og fandt, at skifteretten i Roskilde var kompetent, da afdøde faktisk opholdt sig i Danmark på dødstidspunktet.

LOV	Dødsboskifteloven § 2, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention	15.11.2019
	Højesteret · Universalitetsprincippet i dødsboskifte: Medtagelse af faste ejendomme i Frankrig i et insolvent dansk bo	27.10.2016

§ 7 Dødsboets partsevne og indtræden i retssager

Et dødsbo er et selvstændigt retssubjekt, der opstår ved dødsfaldet og har partsevne i retssager. Boets adgang til at indtræde i afdødes verserende retssager reguleres af [dødsboskiftelovens § 107](#). Forarbejderne til bestemmelsen fra 1996 konstaterer, at den svarer til [konkurslovens § 136](#):

Boets erklæring om at indtræde i sagen er nødvendig, for at boet kan blive bundet af dommen.

Personlige rettigheder falder udenfor § 107

Højesterets kendelse [BS-56643/2023-HJR](#) satte en vigtig grænse for boets partsevne. Sagen angik spørgsmålet, om dødsboet efter A kunne indtræde i en retssag om gyldigheden af en afgørelse om fratagelse af dansk statsborgerskab. A var afgået ved døden, før kæreskriftet til Højesteret blev indgivet.

Højesteret fastslog, at der godt eksisterede et kæreberettiget retssubjekt (dødsboet opstår straks ved døden), men at boet ikke kunne **indtræde** i sagen:

Højesteret finder, at sagen efter de påstande, der er nedlagt under hovedsagen, angår en personlig rettighed og ikke et krav, som nu tilkommer boet.

Boets hensigt om senere at nedlægge påstand om godtgørelse eller arvingernes ideelle interesse kunne ikke føre til et andet resultat.

Succession i afdødes retsstilling

I modsætning hertil fastslog Højesteret i [BS-39568/2019-HJR](#), at et solvent dødsbo succederer i afdødes retsstilling efter kreditaftaleloven. Sagen angik en bil på afbetaling, hvor kreditgiver efter tilbagelevering af bilen forsøgte at gøre restkrav gældende mod dødsboet. Højesteret fandt, at kreditgiveren ikke havde adgang hertil, da boet var indtrådt i afdødes rettigheder under kreditaftalen.

LOV	Dødsboskifteloven § 107, stk. 1	Konkursloven § 136	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets kendelse om dødsbos manglende adgang til at indtræde i sag om fratagelse af statsborgerskab		06.06.2024
	Højesteret · Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo		17.01.2020

§ 8 Skattemæssige spørgsmål – skattefrihed, dødsgaver og succession

Dødsboets skattemæssige stilling reguleres primært af [dødsboskatteloven](#). Et dødsbo er skattefritaget efter [dødsboskattelovens § 6, stk. 1](#), hvis boets aktiver og nettoformue ikke overstiger visse grænser. Skattefritagelse, succession og boets indkomstopgørelse behandles udførligt i [praksisoversigten om dødsboskattefritagelse og succession](#).

Frivillig skatteindbetaling – BS-6939/2020-HJR

Højesterets dom [BS-6939/2020-HJR](#) er den ledende afgørelse om grænsen mellem skattefrihed og skatteplanlægning i dødsboer. Afdødes søn havde kort før moderens død – under en generalfuldmagt – foretaget aktiesalg, gaveoverdragelser på ca. 13 mio. kr. og en frivillig skatteindbetaling på 6.308.742 kr. efter [kildeskattelovens § 59](#).

Højesteret fastslog, at de frivillige indbetalinger skal behandles som foreløbige indkomstskattebeløb og derfor **ikke** indgår i boets aktiver:

Det må kræve hjemmel i dødsboskatteloven, hvis skat, der er frivilligt indbetalt i medfør af [kildeskattelovens § 59](#), i dødsboer skal behandles på en anden måde end de øvrige foreløbige skatter.

Om dødsgaverne fandt et **flertal** (tre dommere), at dødsboskatteloven ikke indeholder hjemmel til at medregne dødsgaver som aktiv ved skattefrihedsvurderingen. [Arvelovens § 93](#) fastsætter alene formkrav for dødslejegaver, og indsigelser kan kun rejses af arvinger – ikke af skattemyndighederne. **Mindretallet** (to dommere) ville medregne gaven som døds gave, idet den reelt først får virkning efter døden.

Dødsgaver og boafgift – BS-21/2023-HJR

I et parallelt spor fastslog Højesteret i [BS-21/2023-HJR](#), at dødsgaver efter [arvelovens § 93](#) **skal** medregnes i bobeholdningen ved beregning af **boafgift** – selv om den skattemæssige skattefrihed efter dødsboskatteloven ikke berøres.

Succession i Landsskatteretten

Landsskatteretten har i flere afgørelser behandlet succession ved udlodning fra dødsboer. I [09-03547](#) blev succession i "forfald pr. år"-saldo nægtet ved udlodning, og i [12-00461](#) udelukkede et for sent afgivet arveafkald succession for et barnebarn, jf. den dagældende [dødsboskiftelovens § 89](#). Senest har Landsskatteretten i [24-0061057](#) fastslået, at successionsprincippet overfører afdødes manglende oplysningspligt om tabsfradrag på arvede værdipapirer i et uskiftet bo.

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)[Boafgiftsloven § 1](#)[Dødsboskatteloven § 6, stk. 1, 4](#)[Kildeskatteloven § 59](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret stadfæster, at gaver givet kort før dødsfald skal medregnes i boopgørelsen ved beregning af boafgift 20.10.2023

Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og dødsgaver i relation til skattefrihed for dødsboer 26.01.2021

Landsskatteretten · Tabsfradrag på arvede værdipapirer i uskiftet bo: Successionsprincippet overfører afdødes manglende oplysningspligt 22.07.2025

Landsskatteretten · For sent indgivet arveafkald udelukkede succession for barnebarn 31.10.2012

Landsskatteretten · Landsskatteretten: Succession i "forfald pr. år"-saldo og tillægelse af istandsættelsesudgifter ved udlodning af fredet ejendom fra dødsbo 20.12.2010

§ 9 Boopgørelse, frister og forældelse

Boopgørelsen efter [dødsboskiftelovens § 62](#) (bobestyrerboer) eller [§ 31](#) (privat skifte) er det centrale dokument, der afslutter dødsboskiftet. Opgørelsen redegør for boets aktiver og passiver, udlodninger til arvinger og boafgiftsberegningen.

Proklamafrist – § 30

Kreditorer, der ikke er boet bekendt, skal anmelde deres krav inden for proklamafristen på 8 uger fra indrykning i Statstidende, jf. [§ 30](#). Krav, der ikke anmeldes rettidigt, prækluderes – dvs. de kan ikke gøres gældende mod boet.

Fristafbrydende erkendelse i boopgørelsen – Sag 81/2019

Højesteret fastslog i [Sag 81/2019](#), at en underskrift på en boopgørelse, hvor en gældspost er anført som passiv, kan udgøre en fristafbrydende erkendelse af gælden over for fordringshaveren, jf. [forældelseslovens § 15](#). Sagen angik en skattegæld på over 600.000 kr. efter salg af ejendom. A havde overtaget boet til hensiddens i uskiftet bo og underskrev boopgørelsen i marts 2014, hvor gælden var anført.

Højesteret udtalte:

Det beror på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om en skyldner over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde har erkendt sin forpligtelse. Det afgørende for denne vurdering er, om fordringshaveren på grund af skyldnerens adfærd med føje har fået den opfattelse, at der ikke er tvist om kravet.

A havde ikke gjort indsigelse ved anmeldelsen i dødsboet og var bekendt med, at opgørelsen ville tilgå skattemyndighederne. Underskriften afbrød derfor forældelsen, og skattemyndighedernes efterfølgende udpantningsudlæg var rettidig.

Arveafkaldsfristen – BS-305/2008-HJR

Som nævnt under afsnittet om privat skifte fastslog [BS-305/2008-HJR](#), at meddelelse om arveafkald skal foreligge behørigt (med specifik fuldmagt eller arvingens egen underskrift) senest ved udløbet af boopgørelsesfristen efter [§ 32](#). Begrebet "indsendelse" kræver ikke fysisk aflevering på skifterettens kontor – afsendelse inden fristens udløb er tilstrækkeligt.

LOV

[Dødsboskifteloven § 30](#)
[Dødsboskifteloven § 31](#)
[Dødsboskifteloven § 32](#)
[Dødsboskifteloven § 62](#)
[Forældelsesloven § 15](#)

PRAKSIS

Højesteret · Afbrydelse af forældelse ved erkendelse af skattegæld i en boopgørelse

13.02.2020

Højesteret · Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald

27.01.2009

§ 10 Sammenfatning af central praksis

Dødsboskiftelovens system af skifteformer – fra det simple boudlæg til den professionelle bobestyrerbehandling – afspejler lovgivers ønske om at tilpasse behandlingen til det enkelte bos størrelse, soliditet og kompleksitet. Højesteretspraksis har i de seneste år præciseret flere grundlæggende principper:

- **Værdiansættelse:** 15 %-reglen i cirkulære nr. 185/1982 er en retligt bindende norm, som skattemyndighederne kun kan fravige ved konkrete "særlige omstændigheder" – men dagsværdi i et årsregnskab, der afviger markant fra den offentlige vurdering, kan udgøre sådanne omstændigheder.
- **Universalitet:** Alle afdødes aktiver, herunder fast ejendom i udlandet, skal indgå i det danske dødsboskifte – også i insolvente boer, og uanset om det andet lands retssystem anerkender princippet.
- **Partsevne:** Et dødsbo er et selvstændigt retssubjekt, men kan kun indtræde i afdødes verserende retssager, hvis sagen angår formueretlige krav – personlige rettigheder som statsborgerskab falder udenfor.
- **Twistbehandling:** Bestrider en arving en fordring, der påvirker arvefordelingen, er det arvingen – ikke boet – der skal anlægge sag.
- **Skattefrihed:** Frivillige skatteindbetalinger holdes uden for aktivopgørelsen, og døds-gaver medregnes ikke ved vurderingen af skattefrihed (men vel ved boafgiftsberegningen).
- **Forældelse:** En underskrift på boopgørelsen kan afbryde forældelsesfristen for boets gæld.

Lovens seneste ændringer (december 2024) af §§ 22 og 25 tilpasser reglerne om ægtefælleudlæg og privat skifte og videreudvikler den differentierede tilgang, som betænkning nr. 1270/1994 lagde grunden til.

PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	26.03.2026
	Højesteret · Højesterets afgørelse om fravigelse af 15 %-reglen ved gaveoverdragelse af ejendomsselskaber grundet dagsværdiansættelse i årsregnskab	23.09.2024
	Højesteret · Højesterets kendelse om dødsbos manglende adgang til at indtræde i sag om fratagelse af statsborgerskab	06.06.2024
	Højesteret · Højesterets afklaring af 15 %-reglen ved værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer	26.04.2021
	Højesteret · Frivillig indbetaling af skat og døds-gaver i relation til skattefrihed for dødsboer	26.01.2021
	Højesteret · Afbrydelse af forældelse ved erkendelse af skattegæld i en boopgørelse	13.02.2020
	Højesteret · Universalitetsprincippet i dødsboskifte: Medtagelse af faste ejendomme i Frankrig i et insolvent dansk bo	27.10.2016

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Dødsboskifteloven § 18	stk. 1	Dødsboskifteloven § 25	stk. 1
Dødsboskifteloven § 36		Dødsboskifteloven § 54	stk. 2
Dødsboskifteloven § 107	stk. 1	Dødsboskifteloven § 114	stk. 2-3

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		12
26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
19.03.2025	Udlejer havde retlig interesse i få oplyst kontaktpersonen for dødsboet efter lejer med henblik på afholdelse af flyttesyn	45914-2024

23.09.2024	Højesterets afgørelse om fravigelse af 15 %-reglen ved gaveoverdragelse af ejendomsselskaber grundet dagsværdiansættelse i årsregnskab	6208-7442
06.06.2024	Højesterets kendelse om dødsbos manglende adgang til at indtræde i sag om fratagelse af statsborgerskab	bs-56643-2023-hjr
20.10.2023	Højesteret stadfæster, at gaver givet kort før dødsfald skal medregnes i boopgørelsen ved beregning af boafgift	4254-5097
26.04.2021	Højesterets afklaring af 15 %-reglen ved værdiansættelse af fast ejendom i dødsboer	22-2020
26.01.2021	Frivillig indbetaling af skat og dødsghaver i relation til skattefrihed for dødsboer	bs-6939-2020-hjr
13.02.2020	Afbrydelse af forældelse ved erkendelse af skattegæld i en boopgørelse	81-2019
17.01.2020	Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo	bs-39568-2019-hjr
15.11.2019	Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention	158-2018
27.10.2016	Universalitetsprincippet i dødsboskifte: Medtagelse af faste ejendomme i Frankrig i et insolvent dansk bo	72-2015-- og-73-2015
27.01.2009	Højesterets kendelse om for sen meddelelse om arveafkald	3365-4005
LANDSRETTE · ANKEINSTANS		1
22.05.2018	Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmændsspørgsmål i ægtefælleskifte	752-849
LANDSSKATTERETTE · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		3
22.07.2025	Tabsfradrag på arvede værdipapirer i uskiftet bo: Successionsprincippet overfører afdødes manglende oplysningspligt	24-0061057
31.10.2012	For sent indgivet arveafkald udelukkede succession for barnebarn	12-00461
20.12.2010	Landsskatteretten: Succession i "forfald pr. år"-saldo og tillægelse af istandsættelsesudgifter ved udlodning af fredet ejendom fra dødsbo	09-03547

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet

08

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over dødsgaver og dødslejegaver (arveloven § 93)

Afgrænsningen mellem livsgaver og dødsdispositioner efter arveloven § 93

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 20 afgørelser · 2007-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Arveloven § 93 underlægger to gavetyper testamentsreglerne: gaver givet i levende live, men bestemt til at opfyldes efter giverens død (§ 93, stk. 1, nr. 1 – egentlige dødsgaver), og gaver givet kort før døden på et tidspunkt, hvor døden måtte anses for nært forestående og giveren var klar over dette (§ 93, stk. 1, nr. 2 – dødslejegaver). Bestemmelsen viderefører den tidligere arvelovs § 70, og forarbejderne fastslår udtrykkeligt, at ældre retspraksis efter § 70 om afgrænsningen mellem dødsgaver og livsgaver fortsat er vejledende. Praksis er domineret af Højesterets kendelse af 20. oktober 2023, hvor gaver på 460.200 kr. overført to dage før dødsfaldet blev kvalificeret som dødslejegaver og medregnet i boafgiftsgrundlaget efter boafgiftsloven § 1 – også selv om ingen arving anfægtede gavernes gyldighed.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Arveloven § 93, stk. 1, nr. 2, opstiller en dobbelt betingelse: døden skal objektivt have været nært forestående, OG giveren skal subjektivt have været klar over dette – begge led afgøres ved en konkret bevisbedømmelse.
- 02** Højesteret fastslog i Sag 21/2023, at værdien af gaver omfattet af arveloven § 93 skal medregnes ved opgørelsen af de værdier, en afdød efterlader sig, jf. boafgiftsloven § 1 – også selv om ingen arving vil anfægte gavernes gyldighed.
- 03** Der kræves ikke en udtrykkelig lægelig erklæring om, at døden var nært forestående; retten foretager en samlet bedømmelse af journalmateriale, plejhjemsnotater, gavens størrelse og den tidsmæssige nærhed til dødsfaldet.
- 04** Gavernes størrelse indgår også i vurderingen af det SUBJEKTIVE led – Højesteret lagde vægt på, at gavebeløbene udgjorde knap halvdelen af giverens formue, da retten vurderede, om han var klar over sin nært forestående død.
- 05** At de enkelte gavebeløb svarer præcis til de afgiftsfrie bundbeløb i boafgiftsloven § 22 taler for, at der er tale om en dødsdisposition og ikke en spontan livsgave.

- 06** Tidsafstanden er central: hvor gaven er givet mere end et år før dødsfaldet, finder § 93, stk. 1, nr. 2, som udgangspunkt ikke anvendelse – jf. SKM2021.125.BR og SKM2022.240.ØLR.
- 07** Bevisbyrden påhviler den, der påstår, at gaven er en døds gave eller dødslejegave og derfor skal underkastes testamentsreglerne.
- 08** Omfattes en gave af § 93, skal testamentsreglerne være iagttaget – både formkravene i arveloven §§ 63-66 (notar-, vidne-, nød- og indbotestamente) og reglerne om testationskompetencen, navnlig tvangsarvereglerne i §§ 5 og 10.
- 09** Henvisningen til testamentsreglerne omfatter også reglen om, at testamenter frit kan tilbagekaldes, medmindre der er afgivet uigenkaldelighedserklæring efter arveloven § 68.
- 10** Giver en gave på et tidspunkt, hvor giveren urigtigt anså sin død for nært forestående, kan gaven ifølge forarbejderne kræves tilbageleveret efter læren om urigtige forudsætninger; kræves den ikke tilbageleveret, er der tale om en livsgave.
- 11** Sædvanlige gaver er undtaget efter § 93, stk. 2 – fødselsdags-, bryllups- og konfirmationsgaver mv. – men afgiftsfrihed efter boafgiftsloven § 22 gør ikke i sig selv en gave sædvanlig.
- 12** Ved bedømmelsen af, om en gave er sædvanlig, ses på giverens indkomst- og formueforhold, hvad der tidligere er givet, og om værdien står i misforhold til giverens kår; praksis efter konkursloven § 64, stk. 3, om lejlighedsgaver er vejledende.
- 13** En klausul i et gælds brev om årlig nedskrivning med de afgiftsfrie beløb udgør et bindende gaveløfte i levende live – ikke en døds gave efter § 93, stk. 1, nr. 1 – jf. Landsskatterettens afgørelse i sag 24-0035086.
- 14** Kvalifikationen efter arveloven § 93 hører under skifteretterne, ikke under Skatteforvaltningen; usikkerhed herom kan begrunde afvisning af en anmodning om bindende svar, jf. SKM2022.532.SR.
- 15** Skifterettens afgiftsberegning kan påklages til skifteretten inden 4 uger efter dødsboskifteloven § 80, stk. 3; indgives klage ikke rettidigt, er afgiftsberegningen endelig.

§ 1 To gavetyper under testamentsreglerne – ordlyden af arveloven § 93

Arveloven § 93 er en afgrænsnings- og henvisningsregel. Den fastslår ikke selvstændige gyldighedsbetingelser, men bestemmer, at reglerne om testamente finder tilsvarende anvendelse på to gavetyper. Bestemmelsens fulde ordlyd er:

Stk. 1. Reglerne om testamente finder tilsvarende anvendelse på gaver, der

- 1. gives i giverens levende live, men som er bestemt til at opfyldes efter giverens død, og*
- 2. er givet kort før giverens død på et tidspunkt, hvor døden må anses for nært forestående og giveren var klar over dette.*

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, gælder ikke for sædvanlige gaver.

De to numre dækker retligt forskellige situationer:

- **§ 93, stk. 1, nr. 1 – egentlige dødsgaver.** Her er selve *opfyldelsen* udskudt til efter dødsfaldet. Det afgørende er dispositionens indhold, ikke hvor tæt på døden den blev truffet. Bestemmelsen rammer fx et gavebrev, hvorefter et aktiv først skal overgå ved giverens død, eller en aftale om, at en gæld skal bortfalde ved kreditors død.
- **§ 93, stk. 1, nr. 2 – dødslejegaver.** Her er gaven fuldbyrdet i levende live, men på et tidspunkt så tæt på døden, at den reelt disponerer over dødsboet. Det afgørende er den tidsmæssige og subjektive kontekst, ikke gavens indhold.

Retsvirkningen er i begge tilfælde, at hele det testamentariske regelsæt skal iagttages – både formkravene og reglerne om testationskompetence. Er de ikke iagttaget, kan gaven tilsidesættes over for arvingerne. Uafhængigt heraf har kvalifikationen en afgiftsretlig konsekvens: værdien medregnes ved opgørelsen af de værdier, afdøde efterlader sig, jf. [boafgiftsloven § 1, stk. 1](#).

Gensidigt bebyrdende aftaler falder uden for bestemmelsen, medmindre der foreligger et gavemoment. Livsgaver – de langt fleste overførsler mellem nærtstående – falder helt uden for arvelovens regulering.

Denne oversigt behandler alene den arveretlige kvalifikation efter § 93. Testamenters generelle gyldighed, tvangsarvberegning og uskiftet bo behandles i [arveret](#), den almindelige dødsbobehandling i [dødsboskifte](#) og selve afgiftsberegningen i [gaveafgift-arvebeskatning](#).

LOV

Arveloven § 93, stk. 1, 2

Boafgiftsloven § 1, stk. 1

§ 2 Forarbejderne: videreførelse af arvelovens § 70 og en begrænset udvidelse af dødslejebegrebet

Arveloven § 93 er ren original-forarbejde. Paragraffen har aldrig været ændret siden vedtagelsen, og der foreligger ingen vedtagne-men-ikke-konsoliderede ændringer. Bemærkningerne i Forslag til Arvelov (L 100, folketingsåret 2006-07) er derfor den autoritative fortolkningskilde, og de er usædvanligt udførlige.

Udgangspunktet er kontinuitet:

Bestemmelsen viderefører den gældende arvelovs § 70 med enkelte ændringer og har ligesom den gældende bestemmelse til formål at fastslå, at livsgaver falder uden for reguleringen i arveloven, og retspraksis efter arvelovens § 70 om afgrænsningen mellem dødsgaver og livsgaver vil fortsat være vejledende. Gensidigt bebyrdende aftaler er som hidtil ikke omfattet af bestemmelsen, medmindre der foreligger et gavemoment.

Dette er praktisk vigtigt: retspraksis fra tiden før 2008 – herunder ældre afgørelser om afgrænsningen mellem døds gave og livsgave – er fortsat anvendelig ved fortolkningen af § 93.

To ændringer blev dog gennemført. For det første blev udtrykket »gaveløfte« i den tidligere § 70 erstattet af »gave« i nr. 1, netop for at understrege, at en døds gave er en ren dødsdisposition uden aftaleelement. For det andet blev dødslejebegrebet i nr. 2 udvidet:

Stk. 1, nr. 2, indebærer en begrænset udvidelse af dødslejebegrebet i den gældende arvelovs § 70, idet reglerne om testamenter efter forslaget skal anvendes på gaver, der er givet kort før giverens død på et tidspunkt, hvor døden måtte anses for nært forestående, og giveren var klar over dette. Bestemmelsen medfører, at det må afgøres ved en konkret bevisbedømmelse, om døden måtte anses for nært forestående, og om giveren var klar over dette. Giverens forestilling herom bør sammenholdes med de foreliggende oplysninger om omstændighederne i forbindelse med sygdommens karakter og forløb. Det må i øvrigt overlades til retspraksis at fastlægge det nærmere indhold af kravet om, at giveren skal forudse sin død som nært forestående.

Forarbejderne opstiller dernæst det kriterium, der bærer hele afgrænsningen mod livsgaven:

Det afhænger ligeledes af en konkret vurdering, om gaven reelt er udtryk for en gave fra dødsboet, eller om giveren snarere realiserede en allerede eksisterende plan om at yde en livsgave. I vurderingen indgår en bedømmelse af givers og modtagers forhold og også af arvingernes forhold, hvis de tidligere har modtaget tilsvarende gaver. Endvidere vil gavens art og værdi naturligvis spille en rolle.

Den underliggende analyse ligger i Justitsministeriets [betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivning mv.](#), kapitel 17 »Dødsgaver mv.«. Arvelovsudvalget overvejede at flytte bestemmelsen til kapitlet om oprettelse af testamente, men fastholdt en selvstændig placering:

Som afgrænsnings- og henvisningsregel tjener reglen imidlertid et vigtigt praktisk formål, og bestemmelsen har givet anledning til en omfattende retspraksis.

Udvalget tog samtidig stilling til den teoretiske strid om døds gavens karakter. Hidtil havde en døds gave i litteraturen været betragtet som en mellemform mellem en livsdisposition og en dødsdisposition, hvor gaveløftet skulle opfylde både kravene til en gyldig gaveretshandel og kravene til en testamentarisk disposition. Efter at Eigil Lego Andersen i disputatsen *Gavebegrebet* (1988) havde forkastet synspunktet om et kontraktselement, konkluderede udvalget:

Udvalget kan tilslutte sig, at døds gaver er rene dødsdispositioner og foreslår, at dette bliver afspejlet i bestemmelsen ved at erstatte ordet ”gaveløfter” med ordet ”gaver”. Udvalget kan for så vidt også tilslutte sig, at arvelovens § 70 herefter reelt kan forekomme overflødig. Når udvalget alligevel foreslår, at reglen videreføres i den nye arvelov, skyldes det, at den fortsat vil have et pædagogisk og afgrænsende formål ved at fastslå, at den type gaver, der er beskrevet i bestemmelsen, kræver iagttagelse af testamentsformerne.

Den praktiske konsekvens er, at en døds gave – i modsætning til hvad der tidligere blev antaget – ikke er bindende mellem parterne og frit kan tilbagekaldes af giveren, ligesom et testamente.

§ 3 Den dobbelte betingelse i § 93, stk. 1, nr. 2 – Højesterets kendelse af 20. oktober 2023

Den centrale afgørelse på området er Højesterets kendelse af 20. oktober 2023, som findes i praksissamlingerne under både [Sag 21/2023](#) og [BS-21/2023-HJR](#). Sagen kom til Højesteret efter Procesbevillingsnævnets 3.-instansbevilling af 15. marts 2023, [22/21204](#), hvor det principielle spørgsmål var, om der overhovedet var hjemmel i boafgiftsloven til at medregne dødslejegaver i bobeholdningen.

Sagsforløbet var kort og tæt:

Dato	Begivenhed
18.-26. juli 2021	B, 77 år, indlagt på Regionshospital Viborg med lungebetændelse efter fejlsynkning
26. juli 2021	Udskrevet til plejehjem i svækket tilstand; sondeernæring fravalgt
2. august 2021	Plejehjemsnotat om kritisk tilstand; B og sønnen A aftaler gaveoverførsler
5. august 2021	A overfører 6 × 68.700 kr. til børnebørn og 2 × 24.000 kr. til svigerbørn – i alt 460.200 kr.
7. august 2021	B afgår ved døden
1. juni 2022	Skifteretten i Viborg medregner gaverne som dødslejegaver; boafgift 49.902,60 kr.
9. september 2022	Vestre Landsret stadfæster 2-1, jf. BS-204/2022-VLR
20. oktober 2023	Højesteret stadfæster

Bobeholdningen udgjorde 490.084 kr. før tillægget af gaverne og 950.284 kr. efter – dvs. gaverne udgjorde knap halvdelen af Bs formue.

Højesteret afgjorde først hjemmelsspørgsmålet:

Højesteret finder, at boafgiftslovens § 1 i overensstemmelse med forarbejderne og fast landsretspraksis med henblik på at modvirke omgåelse skal forstås således, at værdien af gaver, som er omfattet af arvelovens § 93, skal medregnes ved opgørelsen af de værdier, som en afdød person efterlader sig. Dette gælder, selv om ingen arving vil anfægte gavernes gyldighed.

Boet havde gjort gældende, at der manglede hjemmel, fordi den tidligere arveafgiftslovs udtrykkelige omgælsesbestemmelse ikke var videreført i [boafgiftsloven § 1](#). Højesteret afviste dette: henvisningen til arvelovens regler om testamenter og dødsgaver ligger allerede i lovens ordlyd og forarbejder, og der kræves ingen selvstændig omgælsesbestemmelse.

Herefter foretog Højesteret bevisbedømmelsen af de to led i § 93, stk. 1, nr. 2:

B gav ifølge A gaverne under et besøg på plejehjemmet X den 2. august 2021, og A overførte gavebeløbene den 5. august 2021. Gaverne er således givet kort før Bs død den 7. august 2021.

Det må efter journaludskrifterne fra Regionshospital Viborg og fra plejehjemmet X lægges til grund, at B var træt og svækket efter indlæggelsen. Han havde fravalgt at få ernæring via sonde og havde svært ved at indtage ernæring på naturlig måde.

Af plejehjemmets notat den 2. august 2021 fremgår, at B og hans familie var klar over, at hans tilstand var kritisk, og at der blev truffet aftale med A om, hvordan plejehjemmet skulle forholde sig, hvis Bs tilstand blev forværret, eller B døde.

Og konklusionen:

Højesteret finder, at det efter oplysningerne om Bs helbred må lægges til grund, at Bs død var nært forestående, da gaverne blev givet. Endvidere finder Højesteret, også når gavernes størrelse tages i betragtning, at B på dette tidspunkt var klar over, at hans død var nært forestående.

Højesteret finder herefter, at gaverne er dødslejegaver som beskrevet i arvelovens § 93, og at værdien af gaverne som følge heraf skal medregnes ved opgørelsen af de værdier, som B har efterladt sig, jf. boafgiftslovens § 1.

Bemærk formuleringen »også når gavernes størrelse tages i betragtning«. Gavernes objektive omfang indgår hos Højesteret ikke alene i vurderingen af, om der reelt er tale om en dødsdisposition, men også som et bevismoment for det **subjektive** led – giverens egen forestilling om, at døden var nært forestående.

LOV	Arveloven § 93, stk. 1	Boafgiftsloven § 1, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift		20.10.2023
	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift		09.09.2022
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om hjemmel i boafgiftsloven til medregning af dødslejegaver i bobeholdningen		15.03.2023

Bevisbedømmelsen af »nært forestående død« – dissensen i Vestre Landsret

Dissensen i [BS-204/2022-VLR](#) belyser, hvor bevistemaets grænse ligger. Landsdommer Rasmus Foged ville tage boets påstand til følge og lagde vægt på:

- at overlægens journalnotat af 26. juli 2021 beskrev tilstanden som **reversibel**,
- at egen læge blev bedt om at vurdere fortsat behandling, og
- at der ikke forelå nogen udtrykkelig lægelig konstatering af, at døden var nært forestående.

Flertallet – og efterfølgende Højesteret enstemmigt – lagde derimod vægt på det **samlede** billede: journalmaterialet, plejehjemsnotatet af 2. august 2021 om aftaler for tilfælde af forværring eller dødsfald, fravalget af sondeernæring, gavernes størrelse og den tidsmæssige nærhed.

Det praktiske udbytte af sammenstillingen er følgende bevismønster:

- **Der kræves ikke en lægefaglig erklæring om nært forestående død.** Retten foretager sin egen samlede vurdering på grundlag af de foreliggende helbredsoplysninger. En journalpassus om reversibilitet udelukker ikke, at betingelsen er opfyldt.
- **Plejehjems- og hospitalsnotater vejer tungt** – særligt notater om, at patienten og familien er informeret om, at tilstanden er kritisk, og notater om palliative aftaler eller aftaler om, hvordan personalet skal forholde sig ved dødsfald.
-

Behandlingsfravalg er et stærkt indicium for både det objektive og det subjektive led. Fravalg af sondeernæring, af genoplivning eller af indlæggelse ved forværring taler for, at både lægerne og patienten selv anså døden for nært forestående.

- **Gavens størrelse i forhold til formuen** indgår som selvstændigt bevismoment. Da gaverne udgjorde knap halvdelen af formuen, var det vanskeligt at forklare dispositionen som andet end en fordeling af boet.
- **At beløbene svarer præcis til de afgiftsfrie bundbeløb i boafgiftsloven § 22, stk. 1 og stk. 2** peger mod en planlagt afgiftsdisposition frem for en spontan livsgave. Højesteret bemærkede udtrykkeligt, at de enkelte gaver svarede til de maksimalt afgiftsfrie beløb.

Bevisbyrden påhviler den, der påberåber sig, at gaven er en dødslejegave og derfor skal underkastes testamentsreglerne – typisk en forbigået arving eller skatteforvaltningen. I den konkrete sag var det skifteretten, der af egen drift tillagde gaverne bobeholdningen som led i afgiftsberegningen efter [dødsboskifteloven § 79, stk. 3](#) og [§ 80](#).

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)[Boafgiftsloven § 22, stk. 1, 2](#)[Dødsboskifteloven § 79, stk. 3](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift

20.10.2023

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift

09.09.2022

Når § 93 ikke finder anvendelse – tidsafstand og den realiserede livsgaveplan

§ 5

Praksis viser tydeligt, at § 93 er en undtagelsesregel. Hovedreglen er, at en gave er en livsgave, der falder helt uden for arvelovens regulering.

Tidsafstanden er det første filter. I byrettens dom af 29. januar 2021, [SKM2021.125.BR](#), havde en søster den 28. april 2016 underskrevet et dokument benævnt »Arveforskud«, hvorved en gæld på 500.000 kr. blev eftergivet, med tilføjelsen at kravet »frafalder ... ved min og/eller min brors bortgang eller eventuel salg af ejendommen«. Søsteren døde den 30. juli 2017. Retten afviste begge led af § 93 i én sætning:

Da arveforskuddet ikke var bestemt til at skulle opfyldes efter NSs død, og dokumentet blev udfærdiget mere end et år før NSs død, og der ikke er ført bevis for, at arveforskuddet blev givet på et tidspunkt, hvor NSs død måtte anses for nært forestående, finder reglerne om testamenter ikke anvendelse.

Østre Landsret stadfæstede ved dom af 11. april 2022, [SKM2022.240.ØLR](#). Landsretten lagde til grund, at gælden var eftergivet allerede ved dokumentets underskrivelse, og at der derfor forelå en gave ydet i 2016 – med den konsekvens, at modtageren blev indkomstskattepligtig, fordi gaver mellem søskende falder uden for personkredsen i [boafgiftsloven § 22](#). Appellanten havde under sagen anført, at søsteren var dement og stærkt medicineret, og at man »måtte antage, at døden var nært forestående«. Det var ikke tilstrækkeligt: Skatteministeriet fremhævede, at der ikke var »nogen tidsmæssig sammenhæng mellem beløbets overdragelse og søsterens død«, og landsretten tiltrådte byrettens begrundelse.

Det andet filter er forarbejdernes sondring mellem »en gave fra dødsboet« og »en allerede eksisterende plan om at yde en livsgave«. Her får det betydning, om modtageren og de øvrige arvinger tidligere har modtaget tilsvarende gaver. Et fast mønster af årlige gaver til alle børnebørn på samme niveau peger mod en realiseret livsgaveplan, selv om den sidste udbetaling falder tæt på dødsfaldet. Omvendt peger en enkeltstående, samlet

udlodning til en bredere kreds – uden fortilfælde – mod en dødsdisposition. I Højesterets sag forelå ingen oplysninger om tidligere tilsvarende gaver, og gaverne blev truffet ved én aftale den 2. august 2021.

Det tredje filter er læren om urigtige forudsætninger. Forarbejderne udtaler:

En gave, der gives på et tidspunkt, hvor giveren urigtigt anså sin død for nært forestående, men uden iagttagelse af testamentsreglerne, kan formentlig kræves tilbageleveret efter læren om urigtige forudsætninger. Hvis giveren ikke kræver gaven tilbageleveret, er der tale om en livsgave.

Kommer giveren sig, kan gaven altså tilbagesøges – men gør han ikke det gældende, konverteres dispositionen til en almindelig livsgave. Tilsvarende bemærker forarbejderne, at dødsgaver som andre dødsdispositioner kan være ugyldige på grund af tvang, svig, udnyttelse eller urigtige forudsætninger, og at en gave kan tilsidesættes på grund af bristende forudsætninger.

LOV

Arveloven § 93, stk. 1

Boafgiftsloven § 22

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift

20.10.2023

§ 6 **Egentlige dødsgaver efter § 93, stk. 1, nr. 1 – gælds bortfald ved kreditors død**

Bestemmelsen i [§ 93, stk. 1, nr. 1](#) rammer gaver, hvis *opfyldelse* er udskudt til efter dødsfaldet. I praksis er den mest omdiskuterede anvendelse konstruktioner, hvor et familielån skal bortfalde ved långiverens død.

Skatterådet behandlede spørgsmålet i det bindende svar [SKM2022.532.SR](#) af 25. oktober 2022 (j.nr. 22-0562086). Låntager og långiver ønskede at udarbejde en allonge til et eksisterende anfordringsgælds brev. Af Den juridiske vejledning fremgår, at der ved behandlingen forelå usikkerhed om »allongens gyldighed i forhold til arvelovens § 93, stk. 1, nr. 1« – dvs. om der reelt var tale om en gave, som »var bestemt til at blive opfyldt efter långiverens død«, og som dermed skulle opfylde testamentsreglerne. Afgørelsen indgår i Den juridiske vejledning under afsnittet om afvisning som følge af usikre omstændigheder i øvrigt. Landsskatteretten ændrede efterfølgende afgørelsen ved [SKM2024.52.LSR](#) af 13. december 2023.

Pointen for praktikerer er, at den arveretlige kvalifikation efter § 93 er en **civilretlig forudsætning**, som skatteforvaltningen ikke selvstændigt kan afgøre. Kvalifikationen hører under skifteretterne, og usikkerhed herom kan i sig selv begrunde, at en anmodning om bindende svar afvises.

Et beslægtet – men retligt adskilt – tilfælde er det gælds brev, der blot **forfalder** ved kreditors død. I Højesterets kendelse af 26. marts 2026, [BS-54509/2025-HJR](#), var boets aktiv bl.a. et gælds brev på 2.306.010 kr. dateret 7. februar 2014, som forfaldt ved långiverens død. En sådan klausul gør ikke fordringen til en døds gave – den er tværtimod et aktiv, der skal medtages i boopgørelsen og modregnes i arvingens arv. Højesteret fastslog, at tvisten om fordringens eksistens vedrører arvefordelingen og derfor skal behandles efter [dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#), jf. [§ 89, stk. 1](#), således at det er arvingen, der må anlægge sag.

Grænsen mellem et bindende gaveløfte i levende live og en døds gave er belyst i Landsskatterettens afgørelse af 31. oktober 2024, [24-0035086](#). Gældsbrevene mellem mor og søn indeholdt følgende klausul:

Lånet afskrives eller nedskrives årligt i henhold til arvelovens satser og tilgår [klageren] som arvebeløb, og at dette sker første gang den 22. november 2017.

Landsskatteretten fandt, at klausulen udgjorde et **bindende gaveløfte**, som blev bindende, da det kom til modtagerens kundskab, og at hele hovedstolen derfor var en afgiftspligtig gave i det år, gældsrevet blev modtaget – 500.000 kr. i 2017 og 125.000 kr. i 2020. Dispositionen var dermed en livsgave, ikke en døds gave efter § 93, stk. 1, nr. 1. At boopgørelsen efterfølgende angav beløbene som udestående fordringer, kunne ikke ændre dette, »idet gaveløftet allerede var afgivet, og midlerne dermed var gaver i moderens levende live«.

En ældre illustration af § 93, stk. 1, nr. 1, er Østre Landsrets kendelse af 20. september 2001, [SKM2001.649.ØLR](#), hvor gaver ydet ved udstedelse af pantebreve i afdødes faste ejendom til tre sønner skulle medregnes til bomassen, fordi gaven ikke kunne anses for effektueret inden dødsfaldet. Der skulle derfor svares boafgift også af gaverne.

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 89, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret: Bestridt gældsrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 26.03.2026

Landsskatteretten · Kvalificering af pengeoverførsler som gaver pga. gaveløfte i gældsrev samt forrentning af gaveafgift 31.10.2024

§ 7 Formkravene – hvilke testamentsformer skal en § 93-gave opfylde?

Når en gave omfattes af § 93, følger det af forarbejderne, at »testamentsreglerne skal være iagttaget«, herunder »reglerne om testamentsformerne«. Arvelovsudvalget præciserede i [betænkning nr. 1473/2006](#):

Henvisningen til reglerne om testamente indebærer, at en døds gave skal opfylde kravene til et notartestamente ... eller et midlertidigt testamente oprettet for en advokat ... Hvis det aktiv, der bortgives, må anses for omfattet af begrebet sædvanligt indbo og personlige effekter, vil der gyldigt kunne rådes over aktivet ved en skriftlig erklæring, der er underskrevet af testator ... Er betingelserne opfyldt, vil en dødslejegave tillige kunne anses for et nødtestamente.

Betænkningens paragrafhenvisninger følger lovudkastets nummerering. I den vedtagne arvelov er de relevante bestemmelser [§§ 63-66](#):

Form	Bestemmelse	Krav
Notartestamente	§ 63	Skriftligt, underskrevet eller vedkendt for notar, med notarpåtegning om identitet, testationsevne og tilstedeværende personer
Vidnetestamente	§ 64	Skriftligt, underskrevet under samtidig tilstedeværelse af to habile vidner, der straks underskriver
Nødtestamente	§ 65	Ved sygdom eller andet nødstilfælde: på en hvilken som helst måde – bortfalder efter 3 måneder uden hindring
Indbotestamente	§ 66	Sædvanligt indbo og personlige effekter: dateret og underskrevet erklæring

oprette eller tilbagekalde testamente skal afgives i overensstemmelse med reglerne om oprettelse af testamente. Modtageren af en døds gave har således ingen sikret retsstilling før dødsfaldet.

De processuelle krav til en tilbagekaldelse er belyst i skifterettens dom af 8. januar 2024, [BS-3757/2022-ARH](#), hvor en ensidig tilbagekaldelse af et gensidigt testamente blev meddelt medtestator ved e-mail. Retten lagde – med henvisning til [betænkning nr. 1473/2006](#) – til grund, at meddelelsen efter [arveloven § 80](#) er gyldig, når den er »kommet frem«, dvs. når det blot er muligt for modtageren at gøre sig bekendt med indholdet; faktisk kundskab kræves ikke. Procesbevillingsnævnet har den 29. august 2025 meddelt 3.-instansbevilling i en beslægtet sag om netop meddelelseskravet, [25/08851](#).

Testationskompetencen er den anden begrænsning. Forarbejderne fremhæver »reglerne om testationskompetencen, herunder navnlig respekten af tvangsarvereglerne«. Efter [arveloven § 62, stk. 1](#) kan en arvelader råde over sine ejendele ved testamente »jf. dog §§ 5, 10 og 11«. Det indebærer konkret:

- [§ 5, stk. 1](#): En fjerdedel af en livsarvings arvelod er tvangsarv. Efter [stk. 2](#) kan arveladeren ved testamente begrænse arvelodden til hvert af sine børn til 1.000.000 kr. (reguleret efter § 97).
- [§ 10](#): En fjerdedel af ægtefællens arvelod er tvangsarv.

En døds gave, der krænker tvangsarven, kan derfor tilsidesættes af den tvangsarveberettigede i samme omfang som en testamentarisk bestemmelse.

Uskiftet bo udgør en selvstændig begrænsning. Har ægtefæller ved fælles testamente truffet en bestemmelse om arvns fordeling efter den længstlevendes død, som den længstlevende ikke kan tilbagekalde, kan den længstlevende efter [arveloven § 83, stk. 1, nr. 1](#) ikke tilsidesætte bestemmelsen ved at give gaver, hvis værdi står i misforhold til formuen. Efter [§ 83, stk. 2](#) kan en arving efter førstafdøde kræve dispositionen omstødt, hvis modtageren vidste eller burde vide dette. Denne omstødelsesadgang gælder ved siden af – og uafhængigt af – kvalifikationen efter § 93.

Højesterets dom af 14. november 2024, [BS-3654/2024-HJR](#), illustrerer en gældseftergivelse foretaget af en længstlevende, der hensad i uskiftet bo. Anfordringsgældsbrevene på hver 37.214.661 kr. blev eftergivet den 30. december 2013, og Højesteret fastslog, at værdien som klart udgangspunkt skulle ansættes til pålydende:

Hvis der i en sådan situation er tale om et anfordringsgældsbrev, der er udstedt mellem nærtstående, er rente- og afdragsfrit og ikke indeholder en løbetid, finder Højesteret, at værdien som det klare udgangspunkt må ansættes til gældsbrevets pålydende (kurs 100), jf. herved bl.a. UFR 2011.2590 H.

Det var i den forbindelse afgørende, at modtagerne måtte forventes at ville modtage en arv, der væsentligt oversteg gælden. Sagen er dermed et eksempel på, at udsigten til arv indgår i den økonomiske vurdering af gaver mellem nærtstående – også når gaven ikke kvalificeres efter § 93. Beslægtede afgrænsninger findes i [rentefrit-familielaan-anfordringslaan-gaveafgift](#).

LOV

[Arveloven § 5, stk. 1, 2](#)[Arveloven § 10](#)[Arveloven § 62, stk. 1](#)[Arveloven § 68](#)[Arveloven § 83, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets dom i sag om gaveafgift ved gældseftergivelse: Værdiansættelse af anfordringsgældsbreve mellem nærtstående

14.11.2024

Byretten · Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse

08.01.2024

Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om gyldig tilbagekaldelse af fælles gensidigt testamente og kravet om meddelelse efter arvelovens § 80

29.08.2025

§ 9 Undtagelsen for sædvanlige gaver efter § 93, stk. 2

§ 93, stk. 2 undtager sædvanlige gaver fra dødslejereglen i stk. 1, nr. 2. Undtagelsen gælder **kun** nr. 2 – en egentlig døds gave efter nr. 1 er omfattet, uanset om den er sædvanlig.

Forarbejderne afgrænser begrebet:

Ved sædvanlige gaver tænkes navnlig på fødselsdagsgaver, bryllupsgaver, konfirmationsgaver og andre gaver, som gives i anledning af en bestemt begivenhed. Også gaver, der ydes uden nogen bestemt ydre anledning, kan være omfattet af bestemmelsen.

Der stilles ingen krav til gavens art – også pengegaver kan være sædvanlige. Det afgørende er forholdet til giverens økonomi:

Ved bedømmelsen af, om der er tale om en sædvanlig gave, må der bl.a. ses på giverens indkomst- og formueforhold på gavetidspunktet, samt på, hvad der tidligere er givet som gave, og om værdien står i misforhold til giverens kår. F.eks. vil det forhold, at en døende person betænker sit barnebarn med en konfirmationsgave på 10.000 kr., ikke kræve, at der oprettes testamente, hvis også øvrige børnebørn eller andre slægtninge er blevet betænkt med en lignende gave.

Et centralt – og ofte misforstået – punkt er forholdet til afgiftsreglerne:

Det forhold, at en gave er omfattet af reglen om afgiftsfritagelse i boafgiftslovens § 22, medfører ikke i sig selv, at gaven kan anses for en sædvanlig gave, og at der ikke stilles krav om iagttagelse af testamentsreglerne.

At en overførsel ligger inden for det afgiftsfrie bundbeløb i [boafgiftsloven § 22](#) er altså ikke i sig selv nok. Højesterets kendelse i [Sag 21/2023](#) er den praktiske bekræftelse: samtlige otte gavebeløb lå præcis på de afgiftsfrie grænser, og gaverne blev alligevel kvalificeret som dødslejegaver. Overensstemmelsen med bundbeløbene talte tværtimod **for**, at der var tale om en planlagt dødsdisposition.

Forarbejderne anviser endelig to fortolkningsbidrag udefra:

Praksis efter lov om ægteskabets retsvirkninger § 30 om sædvanlige gaver mellem ægtefæller og konkurslovens § 64, stk. 3, om lejlighedsgaver, der er undtaget fra omstødelse i konkurs, vil i øvrigt være vejledende ved den nærmere fastlæggelse af, hvad der kan anses for sædvanlige gaver.

Retsvirkningsloven er siden afløst af ægtefælleloven, men henvisningen til [konkursloven § 64, stk. 3](#) står ved magt. Bestemmelsen undtager fra omstødelse »lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens økonomiske forhold«. Kriteriet »misforhold til giverens økonomiske forhold« er dermed fælles for konkurslovens omstødsregel og arvelovens § 93, stk. 2 – og konkursretlig praksis om lejlighedsgaver kan påberåbes ved fortolkningen.

Sammenfattende er testen for § 93, stk. 2, tredelt:

1. Foreligger der en **konkret anledning** (fødselsdag, konfirmation, bryllup) eller er gaven i det mindste af en type, der ydes uden ydre anledning som led i et mønster?
2. Står gavens værdi i **rimeligt forhold** til giverens indkomst- og formueforhold på gavetidspunktet?
3. Er der **ligebehandling** – er andre børnebørn eller slægtninge betænkt tilsvarende, og svarer gaven til det, der tidligere er givet?

Er alle tre led opfyldt, er gaven sædvanlig og falder uden for § 93, stk. 1, nr. 2. Fejler ét led – som i Højesterets sag, hvor gaverne udgjorde knap halvdelen af formuen – er undtagelsen ikke anvendelig.

LOV

Arveloven § 93, stk. 2

Boafgiftsloven § 22

Konkursloven § 64, stk. 3

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift

20.10.2023

§ 10 Afgiftssporet – § 93-gaver medregnes i bobeholdningen efter boafgiftsloven § 1

Det praktisk vigtigste udslag af § 93 er ikke gavens civilretlige tilsidesættelse, men afgiftskonsekvensen. Højesteret har i [Sag 21/2023](#) afgjort spørgsmålet endeligt:

Højesteret finder, at boafgiftslovens § 1 i overensstemmelse med forarbejderne og fast landsretspraksis med henblik på at modvirke omgåelse skal forstås således, at værdien af gaver, som er omfattet af arvelovens § 93, skal medregnes ved opgørelsen af de værdier, som en afdød person efterlader sig. Dette gælder, selv om ingen arving vil anfægte gavernes gyldighed.

Den sidste sætning er afgørende. Afgiftskonsekvensen indtræder **automatisk** ved kvalifikationen – den forudsætter ikke, at nogen arving gør en indsigelse gældende. Enighed mellem arvingerne om ikke at anfægte gaverne afskærer altså ikke skifteretten fra at tillægge dem bobeholdningen.

Efter [boafgiftsloven § 1, stk. 1](#) betales boafgift på 15 pct. af de værdier, en afdød person efterlader sig. Efter [§ 1, stk. 2](#) betales yderligere tillægsboafgift på 25 pct. af den del, der tilfalder andre end den opregnede nærmeste familiekreds. I Højesterets sag betød tillægget af de 460.200 kr., at bobeholdningen steg fra 490.084 kr. til 950.284 kr. og dermed oversteg bundfradraget – med en boafgift på 49.902,60 kr. til følge. Uden tillægget ville boet have været afgiftsfrit.

Af de originale forarbejder til boafgiftsloven (**1994 LSF 254 – Forslag til lov om afgift af dødsboer og gaver**) fremgår, at afgiften efter § 1 er en **boafgift** og ikke – som efter den tidligere arve- og gaveafgiftslov – en arvingsafgift. Netop derfor knytter afgiftspligten sig til boets samlede værdier og ikke til den enkelte arvings erhvervelse. Det understøtter Højesterets fortolkning: er en gave arveretligt en dødsdisposition, hører værdien til blandt »de værdier, som en afdød person efterlader sig«.

Bemærk to kommende ændringer af personkredsen i § 1, stk. 2, som får betydning for tillægsboafgiften af dødslejegaver:

- Ved **lov nr. 482 af 22. maj 2024** indsættes afdødes søskende som ny litra g i § 1, stk. 2, med virkning fra 1. januar 2027, så søskende ikke længere skal betale tillægsboafgift.
- Ved **lov nr. 563 af 27. maj 2025** – med ikrafttræden 1. juni 2025 – nyaffattes § 1, stk. 2, litra a og b, så børn, som afdøde har afgivet erklæring om medmoderskab til efter børnelovens § 27 a, stk. 2 eller 4, og disses afkom omfattes af den afgiftsbegunstigede personkreds.

Ingen af ændringerne berører arveloven § 93 som sådan, men de flytter grænsen for, hvornår en dødslejegave udløser tillægsboafgift på 25 pct.

Den indkomstskatteretlige side er ikke sammenfaldende. I [SKM2020.82.VLR](#), stadfæstet af Højesteret ved [SKM2021.112.HR](#), var spørgsmålet, om værdien af frivillige indbetalinger og gaveoverdragelser skulle indgå

i opgørelsen af et dødsbos aktiver og nettoformue efter dødsboskatteloven. Det indgår i den forbindelse, at dødsboskatteloven – modsat boafgiftsloven – ikke indeholder en bestemmelse om, at dødsgaver skal tillægges arvebeholdningen. Kvalifikationen efter arveloven § 93 slår altså igennem på **boafgiften**, men ikke uden videre på dødsboets **indkomstskattemæssige** skattefritagelsesgrænser.

LOV

Arveloven § 93, stk. 1

Boafgiftsloven § 1, stk. 1, 2

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift

20.10.2023

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift

09.09.2022

§ 11 Kompetence og proces – skifteretten afgør § 93-spørgsmålet

Kvalifikationen efter arveloven § 93 træffes af **skifteretten** som led i afgiftsberegningen, ikke af Skatteforvaltningen. Det følger af [dødsboskifteloven § 80, stk. 1](#):

Skifteretten beregner og opkræver bo- og tillægsboafgift efter reglerne i lov om afgift af dødsboer og gaver og kan forinden forelægge spørgsmål om afgiftsberegningen for told- og skatteforvaltningen.

Skifteretten reviderer boopgørelsen bl.a., når told- og skatteforvaltningen anmoder derom, eller når det som led i en stikprøvekontrol eller af hensyn til afgiftsberegningen findes hensigtsmæssigt, jf. [§ 79, stk. 3](#).

Denne kompetencefordeling forklarer, hvorfor Skatterådet i [SKM2022.532.SR](#) ikke kunne besvare spørgsmålet om en allonges gyldighed i forhold til arveloven § 93, stk. 1, nr. 1 – den arveretlige forudsætning hørte under skifteretterne. Samme udgangspunkt genfindes i Vestre Landsrets dom af 14. november 2016, [SKM2017.276.VLR](#), hvor det blev gjort gældende, at skifteretten er rette myndighed til at træffe afgørelse vedrørende dødslejegavers omstødelighed efter arveloven § 93 – og hvor gaverne ved skifterettens kendelse af 11. oktober 2011 netop **ikke** var anset for dødslejegaver.

Klageadgangen følger [dødsboskifteloven § 80, stk. 3](#):

Arvinger, legatarer og told- og skatteforvaltningen kan klage over afgiftsberegningen til skifteretten. Klagefristen er 4 uger, der regnes fra modtagelsen af meddelelsen om afgiftsberegningen. ... Indgives klage ikke rettidigt, er afgiftsberegningen endelig.

Skifteretten træffer herefter afgørelse i klagesagen, og afgørelsen om den endelige afgiftsberegning kan kæres af arvinger, legatarer, bobestyreren og told- og skatteforvaltningen, jf. [§ 80, stk. 4](#). Netop denne kæde – skifteret → landsret → Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse – er den, Højesterets sag fulgte.

Fristerne i afgiftssporet håndhæves strengt. Skifteretten i Aalborg fastslog i [SKS-10/2006-ALB](#) af 19. marts 2008, at et arveafkald skal være meddelt skifteretten inden indlevering af den endelige boopgørelse for at kunne indgå i afgiftsberegningen; en boopgørelse, der blot nævner afkaldet, træder ikke i stedet for en selvstændig meddelelse. Tilsvarende fandt Skifteretten i Holstebro i [SKS-278/2010-HOL](#) af 31. august 2011:

Erklæringen om tilbagekaldelse af arveafskaldet er først meddelt skifteretten efter udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen, hvorfor der ved beregningen af boafgiften er bortset herfra, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4, og Højesterets kendelse trykt i U 2009.1024.H.

Rådgiverrisikoen er reel. I [BS-783/2006-VIB](#) af 10. september 2007 fandt retten, at en advokat havde handlet ansvarspådragende ved ikke at kende og rådgive om en boafgiftsretlig bestemmelse ved oprettelsen af et fællestestamente:

Retten finder, at sagsøgeren og hendes ægtefælle med rette kunne gå ud fra, at sagsøgte var bekendt med de relevante bestemmelser i boafgiftsloven og dermed var i stand til at yde ægteparret relevant rådgivning om konsekvenserne af deres testamentariske ønsker ... Retten finder, at sagsøgte herved ikke har levet op til sine forpligtelser som advokat.

Advokaten blev dog frifundet, fordi årsagsforbindelsen til det påståede tab ikke var godtgjort. Dommen viser ikke desto mindre, at rådgivning om dødsnære gavedispositioner uden at inddrage § 93 og boafgiftsvirkningen kan udgøre et professionsansvar.

At fristreglerne i boafgiftsloven fortolkes efter deres ordlyd, bekræftes af Højesterets dom af 14. februar 2025, [BS-29841/2024-HJR](#), hvor 6-måneders fristen for at ændre en gaves værdiansættelse blev fastslået alene at angå handelsværdien og ikke passivposter, der ikke har betydning for handelsværdien.

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 79, stk. 3](#)
[Dødsboskifteloven § 80, stk. 1, 3-4](#)

PRAKSIS	Højesteret · Dom om gaveafgift og frist for ændring af værdiansættelse af passivposter	14.02.2025
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	31.08.2011
	Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	19.03.2008
	Byretten · Sag om advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift i testamente	10.09.2007
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om hjemmel i boafgiftsloven til medregning af dødslejegaver i bobeholdningen	15.03.2023

Gaveløfter, gældseftergivelser og kvalifikationen af overførsler

§ 12 mellem nærtstående

En stor del af de sager, der rejser § 93-spørgsmål, angår ikke klassiske gavebreve, men overførsler og lånedokumenter mellem nærtstående, hvor kvalifikationen først bliver aktuel ved dødsfaldet. Landsskatterettens praksis giver her nyttige holdepunkter.

I [24-0035086](#) af 31. oktober 2024 var moren afgået ved døden den 11. april 2023, og fire overførsler i perioden 2017-2022 skulle kvalificeres. Landsskatteretten opdelte dem således:

Overførsel	Dokumentation	Kvalifikation
35.000 kr. (2017)	Købekontrakt om hest, kontanthævning af 32.000 kr. dagen efter	32.000 kr. videreformidling; 3.000 kr. gave
500.000 kr. (2017)	Gældsbrief med klausul om årlig nedskrivning »i henhold til arvelovens satser«	Bindende gaveløfte – hele hovedstolen gave i 2017
250.000 kr. (2020)	Tilsvarende gældsbrief	Bindende gaveløfte – klagerens andel 125.000 kr. gave i 2020
150.000 kr. (2022)	Intet lånedokument (moren var syg)	Gave – bevisbyrden for lån ikke løftet

Om det manglende lånedokument udtalte Landsskatteretten:

Landsskatteretten har herved navnlig lagt vægt på, at klagerens påstand ikke er bestyrket af tilstrækkelige objektive kendsgerninger, herunder at klageren ikke har fremlagt et skriftligt lånedokument vedrørende denne indsætning.

At dokumentet ikke blev oprettet på grund af morens sygdom og senere død kunne ikke føre til et andet resultat. Afgørelsen illustrerer et vigtigt praktisk forhold: **når en overførsel foretages tæt på dødsfaldet uden dokumentation, er den retlige risiko dobbelt** – den kan enten kvalificeres som en afgiftspligtig livsgave i overførselsåret eller som en dødslejegave efter § 93, stk. 1, nr. 2, med tillæg til bobeholdningen. Begge udfald er mere byrdefulde end det påberåbte lån.

Landsskatterettens afgørelse af 10. oktober 2024, [20-0105766](#), viser samme grundsynspunkt i generationsskiftesammenhæng: hvor en aftalt modydelse ikke berigtiges, og giveren hverken træder tilbage fra aftalen eller kræver differencen betalt, foreligger der en vederlagsfri formueoverførsel – en gave – på det tidspunkt, hvor det stod klart, at betalingen udestod.

Sammenfattende gælder følgende for kvalifikationen:

- **Er der afgivet et bindende gaveløfte i levende live?** Så er der tale om en livsgave, uanset hvornår effektueringen sker, og uanset at parterne kalder den »arv«. Gaveløftet er bindende, når det kommer til modtagerens kundskab.
- **Er opfyldelsen derimod betinget af dødsfaldet?** Så er § 93, stk. 1, nr. 1, i spil, og testamentsformerne skal iagttages.
- **Er gaven fuldbyrdet, men tæt på døden?** Så er § 93, stk. 1, nr. 2, i spil, og den dobbelte betingelse skal prøves.
- **Foreligger der ingen dokumentation?** Så gælder formodningen i gavemiljøet mellem nærtstående for, at overførte beløb er gaver, og bevisbyrden for et lån påhviler modtageren.

LOV

[Arveloven § 93, stk. 1](#)
[Boafgiftsloven § 22, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Kvalificering af pengeoverførsler som gaver pga. gaveløfte i gældsbreve samt forrentning af gaveafgift 31.10.2024

Landsskatteretten · Yderligere gaveafgift ved manglende betaling af udbytteskat i forbindelse med generationsskifte 10.10.2024

§ 13 Sammenfatning – hvad praksis efter arveloven § 93 lærer

Praksis efter [arveloven § 93](#) er koncentreret om få, men klare afgørelser, hvoraf Højesterets kendelse af 20. oktober 2023 er den bærende. Hovedlinjerne kan sammenfattes således:

Kvalifikationen er en konkret bevisbedømmelse med to selvstændige led. Døden skal objektivt have været nært forestående, OG giveren skal subjektivt have været klar over det. Retten kræver ingen lægelig erklæring, men foretager en samlet vurdering af journalmateriale, plejehjemsnotater, behandlingsfravalg, gavens størrelse i forhold til formuen og den tidsmæssige nærhed. Dissensen i [BS-204/2022-VLR](#) viser, at et journalnotat om reversibilitet ikke i sig selv afskærer kvalifikationen.

Afgiftsvirkningen er automatisk og uafhængig af arvingernes holdning. Værdien af en § 93-gave medregnes ved opgørelsen af de værdier, afdøde efterlader sig, jf. [boafgiftsloven § 1, stk. 1](#) – også hvor ingen arving vil anfægte gavernes gyldighed. Det er den mest praktiske konsekvens af bestemmelsen.

Afgiftsfrihed er ikke det samme som sædvanlighed. Forarbejderne siger det direkte, og Højesterets sag bekræfter det: samtlige gaver lå præcis på de afgiftsfrie bundbeløb i [boafgiftsloven § 22](#), og netop denne præcision talte for, at der var tale om en planlagt dødsdisposition.

Tidsafstanden er hovedfilteret. Er gaven givet mere end et år før dødsfaldet, finder § 93, stk. 1, nr. 2, som udgangspunkt ikke anvendelse, jf. [SKM2021.125.BR](#) og [SKM2022.240.ØLR](#). Praxis peger på, at bestemmelsen først bliver reelt aktuel ved dage eller få uger.

Retsvirkningen er iagttagelse af hele testamentssystemet – formkravene i [arveloven §§ 63-66](#), reglerne om testationskompetence i [§ 5](#) og [§ 10](#), samt reglen om fri tilbagekaldelighed, medmindre der er afgivet uigenkaldelighedserklæring efter [§ 68](#). I dødslejesituationer vil nødtestamentet i [§ 65](#) ofte være den eneste praktisk anvendelige form, men nødtilstanden vurderes strengt, jf. [SKS-1305/2017-ARH](#).

Kompetencen ligger hos skifteretterne. Kvalifikationen træffes som led i afgiftsberegningen efter [dødsboskifteloven § 80](#), og usikkerhed om den arveretlige kvalifikation kan begrunde afvisning af en anmodning om bindende svar, jf. [SKM2022.532.SR](#). Klagefristen på 4 uger efter [§ 80, stk. 3](#) er præklusiv.

Rådgivningsmæssigt følger to praktiske anvisninger. For det første: ønskes en gave ydet i den sidste tid, bør dispositionen enten holdes klart inden for det sædvanlige (mønster, anledning, ligebehandling, rimeligt forhold til kærene) eller gennemføres i testamentsform – i givet fald som nødtestamente efter [§ 65](#), hvis notar- eller vidnetestamente ikke er praktisk muligt. For det andet: ønskes en livsgaveplan realiseret, bør den dokumenteres løbende og gennemføres i god tid, så tidsafstanden og mønsteret i sig selv taler imod § 93. Praxis viser konsekvent, at manglende dokumentation for et påstået lån eller for en tidligere gaveplan falder ud til ugunst for modtageren.

LOV

[Arveloven § 65](#)
[Arveloven § 93, stk. 1, 2](#)
[Boafgiftsloven § 1, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 80, stk. 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	20.10.2023
	Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	09.09.2022
	Byretten · Gyldighed af nødtestamente - Samlevers arveret	02.05.2018
	Landsskatteretten · Kvalificering af pengeoverførsler som gaver pga. gaveløfte i gældsbreve samt forrentning af gaveafgift	31.10.2024
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om hjemmel i boafgiftsloven til medregning af dødslejegaver i bobeholdningen	15.03.2023

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Arveloven § 5	stk. 1	Arveloven § 63	
Arveloven § 65	stk. 1	Arveloven § 93	stk. 1, 2
Boafgiftsloven § 1	stk. 1	Boafgiftsloven § 22	stk. 1
Dødsboskifteloven § 80	stk. 3		

MATERIALE Citerede afgørelser

19 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		4
26.03.2026	Højesteret: Bestridt gælds brev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
14.02.2025	Dom om gaveafgift og frist for ændring af værdiansættelse af passivposter	7188-8657
14.11.2024	Højesterets dom i sag om gaveafgift ved gældseftergivelse: Værdiansættelse af anfordringsgælds breve mellem nærtstående	6563-7880
20.10.2023	Højesterets afgørelse om dødslejegaver og beregning af boafgift	21-2023
LANDSRET TEN · ANKEINSTANS		1
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	4253-5095
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		8
17.07.2024	Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten	9873-11552
08.01.2024	Enke tabte sag om tilbagekaldelse af testamente – E-mail anset for gyldig meddelelse	9688-11309
08.04.2022	Sag om gyldighed af ophævelsesægtepagt og testamentsfortolkning	2277-2713
02.05.2018	Gyldighed af nødtestamente - Samlevers arveret	5922-7074
18.01.2016	Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven	6691-8039
31.08.2011	Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	6657-7996
19.03.2008	Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	3328-3957
10.09.2007	Sag om advokats erstatningsansvar for mangelfuld rådgivning om boafgift i testamente	6479-7774
LANDSSKATTERET TEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		2
31.10.2024	Kvalificering af pengeoverførsler som gaver pga. gaveløfte i gælds breve samt forrentning af gaveafgift	24-0035086
10.10.2024	Yderligere gaveafgift ved manglende betaling af udbytteskat i forbindelse med generationsskifte	20-0105766
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
13.12.2024	Twist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
03.12.2024	Twist om tidsforbrug ved indhentelse af p-registrering i klatreklub under COVID-19-restriktioner	park-3957
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
29.08.2025	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om gyldig tilbagekaldelse af fælles gensidigt testamente og kravet om meddelelse efter arvelovens § 80	25/08851
15.03.2023	3.-instansbevilling om hjemmel i boafgiftsloven til medregning af dødslejegaver i bobeholdningen	22/21204

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om revision af arvelovgivningen mv.

nr. 1473 · 2006 · Justitsministeriet

09

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over insolvente dødsboer (insolvensbehandling efter dødsboskifteloven)

Dødsboskiftelovens §§ 69-72 og konkurslovens regelsæt i skifteretternes praksis

Version 2 · Opdateret 21. jul. 2026 · 31 afgørelser · 2008-2025

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Når et dødsbos aktiver ikke kan dække afdødes og boets gæld, tages boet ikke under konkurs, men under insolvensbehandling ved bobestyrer efter dødsboskiftelovens § 69, stk. 1. Ordningen blev indført med dødsboskifteloven af 1996, der afskaffede dødsbokonkursen og i stedet flyttede konkurslovens centrale regelsæt – fristdag, omstødelse, konkursorden, skiftesamlinger og udlodning – ind i dødsboskiftelovens § 70, stk. 4, med skifterettens insolvensafgørelse i konkursdekretets sted og kreditorerne i arvingernes sted. Praksis er domineret af skifteretterne som første instans og landsretterne som kæreinstans, mens Finansielle Ankenævn har udviklet en betydelig praksis om pengeinstitutters modregning og fordringsanmeldelse i insolvente dødsboer. Denne oversigt gennemgår indgangsbetingelserne, bostyret, fordringsprøvelsen, fortrinsstillingen for begravesudgifter i § 71, massekravene i § 72, statskassens subsidiære hæftelse og arvingernes hæftelsesfrigørelse mod § 104-tilbagelevering.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Et dødsbo, hvis aktiver ikke kan dække afdødes og boets gæld, tages ikke under konkurs, men under insolvensbehandling ved bobestyrer efter dødsboskiftelovens § 69, stk. 1.
- 02** Skifterettens afgørelse om insolvensbehandling kræver kun kendelsesform, hvis der opstår tvist om selve insolvensspørgsmålet – ellers stilles der ikke krav om en særlig afgørelsesform.
- 03** Tidspunktet for skifterettens afgørelse efter § 69, stk. 1, træder i stedet for konkursdekretets afgørelse ved anvendelsen af de overførte konkurslovsregler, herunder ved fristdags- og omstødellesberegningen.
- 04** Kreditorerne træder i stedet for arvingerne ved informationspligt, bomøder, afstemning og fordringsprøvelse, jf. § 70, stk. 2 og 3.
- 05** Fordringsprøvelsen efter § 56, jf. § 70, stk. 3, skal omfatte fordringernes plads i konkursordenen, og fordringer uden udsigt til dividende behøver slet ikke at blive prøvet.
- 06** Rimelige begravesudgifter dækkes efter § 71 forud for al anden gæld – også forud for massekrav og bobestyrerens almindelige salær.

- 07** Rekvirentsalær, der indgår i boet ved tvangsauktion over afdødes faste ejendom, går forlods til bobestyrerens arbejde med auktionen, men bobestyreren har ikke automatisk krav på hele beløbet.
- 08** Statskassen dækker efter § 69, stk. 4, de bobehandlingsomkostninger, boets midler ikke rækker til – men forarbejderne udelukker udtrykkeligt dækning af selve begravelsesudgifterne.
- 09** Bobestyrerens salær skal i insolvente boer godkendes af skifteretten efter en samlet vurdering af arbejdets omfang, boets beskaffenhed, ansvaret og det opnåede resultat, jf. § 70, stk. 7.
- 10** Sekretærtid honoreres kun, når der er tale om selvstændigt boarbejde og ikke ren skrivning efter diktat, og arvingernes eller kreditorernes godkendelse binder ikke skifteretten.
- 11** Arvinger og længstlevende ægtefælle frigøres for hæftelsen for afdødes gæld ved overgang til bobestyrerbehandling, men kun mod at opfylde tilbageleverings- og berigelsespligten i § 104, der går videre end dansk rets almindelige regler om *condictio indebiti*.
- 12** Modregning i det insolvente dødsbo bedømmes efter konkurslovens § 42, der finder anvendelse via § 70, stk. 4, med skifterettens insolvensafgørelse som skæringspunkt.
- 13** Var afdøde allerede under konkurs ved dødsfaldet, holdes aktiver, der først frigøres ved døden – fx boslodskrav og kreditorbeskyttede forsikrings- og pensionsmidler – uden for konkursmassen og tilfalder dødsboet.
- 14** Udvidet bostyre efter § 70 a forudsætter, at omstændighederne undtagelsesvis taler for det, og bestemmelsen er efter forarbejderne forbeholdt undtagelsestilfælde, fordi et sådant bostyre tynger boets afvikling.
- 15** Indbo og personlige effekter af beskeden værdi udleveres efter § 70 b til arvingerne, men vurderingen skal af hensyn til kreditorerne være mere restriktiv end transgbeneficiet i retsplejelovens § 509.
- 16** Dødsboer, hvor insolvensen først indtræder efter dødsfaldet, er ikke omfattet af konkursskatteloven, jf. cirkulæret om skattemæssige forhold ved konkurs pkt. 18.

Fra dødsbokonkurs til insolvensbehandling – reformen i 1996 og lovens systematik

§ 1

Før dødsboskifteloven af 1996 blev insolvente dødsboer behandlet som konkursboer efter konkursloven. Med loven blev dødsbokonkursen afskaffet og erstattet af en selvstændig insolvensordning i lovens kapitel 16 om bobestyrerbehandling, hvor konkurslovens materielle kerneregler blev gjort anvendelige ved henvisning i stedet for ved dekret.

Selve grundnormen står i [dødsboskiftelovens § 69, stk. 1](#):

Er boet insolvent, træffer skifteretten afgørelse om insolvensbehandling og udpeger bobestyrer, jf. dog § 70 a.

Justitsministeriet begrundede i forarbejderne til den oprindelige lov (1995 LSF 120) valget af en forenklet bobestyrerordning frem for fuld konkursbehandling med, at

behandlingen af sådanne boer normalt alene består i en rolig afvikling ved realisation af aktiver med efterfølgende udlodning af provenuet efter konkursordenen.

Om baggrunden for udvalget af de overførte konkurslovsbestemmelser henviste forarbejderne til Skiftelovsudvalgets betænkning nr. 1270/1994, s. 254-259.

Systematikken er, at reglerne om bobestyrerbehandling i lovens kapitel 16 som udgangspunkt gælder fuldt ud, med de undtagelser der udtrykkeligt er opregnet i § 70, stk. 1 – §§ 37 og 38, § 47, § 48, stk. 1, § 52, stk. 4, § 53, stk. 2, § 57, stk. 1, § 64 og §§ 66-68. Denne udtrykkelige opregning blev først indsat ved revisionen i LOV nr 221 af 21/03/2011; forarbejderne dertil understreger, at ændringen alene havde til hensigt at klargøre den gældende retstilstand, som forudsætningsvis fulgte af lovteksten og af Skiftelovsudvalgets betænkning nr. 1270/1994, s. 247-248.

Selve fortrinsstillingen for begravelsesudgifter blev ligeledes flyttet fra konkursloven til dødsboskifteloven. Om § 71 hedder det i de oprindelige forarbejder:

Bestemmelsen svarer til den gældende konkurslovs § 92. Da denne bestemmelse alene vedrører dødsboer, der efter forslaget ikke længere tages under konkursbehandling, men behandles efter de nye regler om insolvente dødsboer, foreslås bestemmelsen overført fra konkursloven til lov om skifte af dødsboer.

Loven er senest konsolideret ved lovebekendtgørelse af 14. september 2021. De efterfølgende ændringer af relevans for insolvensbehandlingen er de digitaliseringsændringer, der blev gennemført ved LOV nr 1553 af 12/12/2023 og LOV nr 1464 af 10/12/2024 – sidstnævnte flytter pligten til at underrette told- og skatteforvaltningen om insolvensafgørelsen fra bobestyreren i § 69, stk. 2, til skifteretten i § 69, stk. 1.

LOV

Dødsboskifteloven § 69, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 70, stk. 1

Dødsboskifteloven § 71

Konkursloven § 92

§ 2 **Vejen ind i insolvensbehandling: § 43, § 52, stk. 3-4, og afgørelsens form efter § 69, stk. 1**

Insolvensbehandling forudsætter, at boet allerede er under bobestyrerbehandling, og at bobestyreren indstiller til skifteretten. Dødsboskifteloven opererer med to tidspunkter:

- **Før åbningsstatus.** Efter § 43 skal bobestyreren, hvis boet efter de foreliggende oplysninger *klart* må antages at være insolvent, **straks** anmode skifteretten om at fastslå dette. Forarbejderne præciserer, at bestemmelsen også gælder boer, der behandles af en midlertidig bobestyrer, og hvor der foreligger et behov for konkursregulering.
- **Ved eller efter åbningsstatus.** Viser insolvensen sig først ved udarbejdelsen af åbningsstatus eller senere, indstiller bobestyreren straks efter § 52, stk. 3 eller stk. 4, at der træffes afgørelse om insolvensbehandling. Når afgørelsen først er truffet, finder § 52, stk. 4, ikke længere anvendelse, jf. undtagelsen i § 70, stk. 1.

En hyppig praktisk indgang er, at en kreditors anmeldelse af et krav i sig selv gør boet insolvent, så det udlægges til bobestyrerbehandling. I Finansielle Ankenævns sag 10/2024 havde Danske Bank oplyst skifteretten om

en inkassogæld på 146.207,65 kr. fra et lån optaget i 1981; da gælden oversteg boets aktiver, blev boet anset for insolvent og udlagt til bobestyrer. Banken frafaldt siden kravet, hvorefter boet blev solvent – men med et bobestyrersalær på 55.000 kr., der reducerede nettoarven til 28.813,45 kr. Ankenævnet fandt, at banken ikke havde handlet ansvarspådragende ved at oplyse skifteretten om et retsgyldigt og ikke-forældet krav, og at det efterfølgende frafald ikke udløste pligt til at dække bobehandlingsomkostningerne.

Om **afgørelsens form** er retstilstanden fastlagt i forarbejderne til § 69. Skiftelovsudvalget havde foreslået, at insolvensafgørelsen skulle træffes ved kendelse, men det blev ikke fastholdt:

Efter betækningsudkastet foreslås skifterettens afgørelse om insolvens truffet ved kendelse. Dette krav til afgørelsesformen er ikke fastholdt i lovforslaget. Konkursloven stiller ikke krav om, at konkursdekretets afsigelse skal ske ved kendelse, og insolvent dødsbobehandling findes ikke at afvige så væsentligt fra konkursbehandling, at der bør stilles krav om en særlig afgørelsesform. Kendelsesformen skal således alene anvendes, hvor der opstår tvist om insolvensspørgsmålet.

Afgørelsen kan kæres til landsretten efter de almindelige regler i § 105, stk. 1, og skifteretten kan omgøre en afgørelse om insolvens efter § 103, stk. 1, nr. 1. Grænserne for genoptagelse er snævre: i [SKS-402/2014-ARH](#) afviste Skifteretten i Aarhus genoptagelse af et afsluttet bo, der alene skulle ændre boets skattemæssige status, med bemærkningen:

Dødsboskifteloven indeholder ikke hjemmel til at genoptage boets behandling med den begrundelse, at den skattemæssige stilling skal ændres.

Tilsvarende fastholdt skifteretten i [SKS-2312/2009-HJO](#) en tidligere afvisning af genoptagelse, da der ikke var anført nye forhold.

LOV	Dødsboskifteloven § 43	Dødsboskifteloven § 52, stk. 3, 4	Dødsboskifteloven § 69, stk. 1
	Dødsboskifteloven § 105, stk. 1		
PRAKSIS	Byretten · Anmodning om genoptagelse af dødsbo alene med henblik på ændring af skattemæssig status		01.02.2016
	Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo		13.03.2012
	Det finansielle ankenævn · Arvingers krav om erstatning for bobestyrersalær afvist efter bankens eftergivelse af gæld		21.10.2024

§ 3 Valg af bobestyrer, udvidet bostyre efter § 70 a og bobestyrerens funktioner

I insolvente boer gælder de almindelige regler om udpegning af bobestyrer i §§ 37-38 ikke. Udpegningen sker i stedet efter § 40 og § 69, stk. 1, og det er efter forarbejderne altid skifteretten, der bestemmer, hvem der skal behandle boet:

Begrundelsen herfor er, at bobehandlingen i insolvente boer hovedsaglig sker i kreditorernes interesse. Hertil kommer, at behandlingen af et insolvent bo kræver juridisk kyndighed i konkursret. Skifteretten er således frit stillet med hensyn til, om en autoriseret bobestyrer eller en advokat, der er kyndig i konkursbehandling, skal forestå afviklingen af det insolvente bo.

Forarbejderne tilføjer, at hvis behandlingen allerede er påbegyndt ved en autoriseret bobestyrer eller en indsat advokat, vil det normalt være hensigtsmæssigt at lade behandlingen fortsætte ved denne. At en testamentsindsat bobestyrer ikke uden videre kan afsættes, følger af Højesterets kendelse i [Sag 159/2015](#), hvor retten fastslog, at tvist om fortolkningen af testamentet og en kodiciel, som bobestyreren selv havde udfærdiget, "ikke i sig selv [medfører] inhabilitet"; afsættelse kræver "afgørende grunde". Den betragtning har naturlig gennemslagskraft også ved insolvensbehandling, hvor skifterettens skøn dog fra begyndelsen er frit.

De formelle rammer om bobestyrerhvervet findes i [bekendtgørelse om bobestyrere](#). Autorisation meddeles advokater under 70 år for højst 10 år ad gangen, jf. [§ 2](#), og medfører pligt til at behandle boer, der udleveres af skifteretten i retskredsen, jf. [§ 3](#). Tilsynet med bobestyrerens forvaltning af boet føres af den skifteret, der har udleveret boet, og skifteretten kan når som helst forlange samtlige boets dokumenter forelagt, jf. [§ 24](#).

Bobestyrerens dobbeltrolle. Efter [§ 70, stk. 4, 3. pkt.](#) varetager bobestyreren skifterettens funktioner efter konkurslovens § 109, stk. 1, 1. pkt., § 119, stk. 3, § 120, § 122 og § 151, stk. 2, og varetager "i det hele kurators funktioner". Bobestyreren indrykker altså selv proklama i Statstidende, leder skiftesamlinger og stadfæster regnskab og udlodning.

Udvidet bostyre. [§ 70 a](#) giver skifteretten adgang til – efter anmodning fra en fordringshaver og hvis omstændighederne undtagelsesvis taler for det – at lade konkurslovens regler om bostyre, kreditorudvalg, skiftesamlinger og kuratorvederlag finde anvendelse. Forarbejderne til den oprindelige bestemmelse (dengang § 70, stk. 2) angiver anvendelsesområdet:

Efter omstændighederne vil der kunne være behov for et udvidet konkursbostyre i dødsboer, i hvilke der findes en større virksomhed i drift og i øvrigt i dødsboer med betydelige kolliderende kreditorinteresser, der kan begrunde afholdelse af valg af kurator. Da et sådant bostyre imidlertid vil tynge boets afvikling, forudsættes det, at bestemmelsen kun bringes i anvendelse i undtagelsestilfælde.

Træffes afgørelse efter [§ 70 a, stk. 1](#), sættes en række af kapitel 16's regler ud af kraft, jf. [§ 70 a, stk. 2](#) – §§ 40, 45, 49, 50, 52-55 og 57. Kurator udpeges og vælges da efter konkurslovens §§ 107-109 og [§ 113](#), og salær fastsættes efter konkurslovens [§ 239](#).

LOV

[Dødsboskifteloven § 40](#)

[Dødsboskifteloven § 70, stk. 4](#)

[Dødsboskifteloven § 70a, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodiciel

10.02.2016

§ 4 Konkurslovens regelsæt via [§ 70, stk. 4](#) – fristdag, nærstående, omstødelse og konkursorden

Kernen i insolvensordningen er henvisningsbestemmelsen i [§ 70, stk. 4](#), der med de nødvendige ændringer gør følgende konkurslovsregler anvendelige:

Konkurslovens regler	Emne
§ 1	Fristdag
§ 2	Nærstående
§§ 38-81	Krav mod boet, gensidigt bebyrdende aftaler og omstødelse

§§ 93-99	Konkursordenen
§ 109, stk. 1, 1. pkt.	Indkaldelse i Statstidende
§ 110, stk. 4	Økonomisk kriminalitet
§§ 119-122 og § 123, stk. 2-3	Skiftesamlinger og afstemning
§ 143, §§ 145-149, § 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 153, § 154	Slutning og udlodning

Den afgørende omregningsregel står i bestemmelsens 2. pkt.: **tidspunktet for skifterettens afgørelse efter § 69, stk. 1, træder i stedet for tidspunktet for konkursdekretets afsigelse.** Forarbejderne fastslår dette udtrykkeligt:

Således fastlægges det i bestemmelsens stk. 1, 2. pkt., at der i de tilfælde, hvor der efter konkursloven regnes med tidspunktet for konkursdekretets afsigelse, i insolvente dødsboer i stedet skal regnes med tidspunktet for skifterettens bestemmelse om insolvensbehandling efter § 69, stk. 1.

Det betyder, at hele omstødelsesapparatet i konkurslovens §§ 64-81 anvendes i dødsboet med fristdagen beregnet efter konkurslovens § 1, og at den almindelige konkursretlige praksis om omstødelse dermed slår igennem. Landsretternes og Højesterets afgørelser om gaveomstødelse og utilbørlig begunstiggelse er derfor relevante fortolkningsbidrag også i dødsboet:

- **Insolvensvurderingen på fuldbyrdelsestidspunktet.** I [BS-647/2014-VLR](#) blev en gaveoverdragelse af fast ejendom ikke omstødt, fordi modtagerne løftede bevisbyrden for, at giver "hverken var eller blev insolvent i konkurslovens forstand" ved fuldbyrdelsen. Landsretten fremhævede samtidig, at forpligtelser, der kom til efter fuldbyrdelsen, skal indgå, "hvis forpligtelserne på fuldbyrdelsestidspunktet havde den fornødne aktualitet". Tilsvarende blev omstødelse afvist i [BS-706/2008-OLR](#), hvor periodiske likviditetspres ikke udgjorde varig manglende betalingsevne i konkurslovens § 17, stk. 2's forstand.
- **Utilbørlig begunstiggelse.** I [BS-59868/2023-VLR](#) og den underliggende byretsdom [BS-8614/2022-VIB](#) blev en banks sikkerhedsudvidelse omstødt efter [konkurslovens § 74](#), fordi sikkerheden var etableret efter, at banken måtte indse skyldnerens insolvens. Byretten præciserede, at det afgørende er **etableringstidspunktet**, ikke indfrielsestidspunktet. Højesteret har anlagt samme linje i [BS-25020/2021-HJR](#) og [BS-20461/2022-HJR](#).
- **Gaver til nærstående.** I [BS-2058/2015-ARH](#) blev en overførsel på 50.000 kr. fra far til søn to dage før en dom, der fastslog en gæld på 45 mio. kr., omstødt som gave efter konkurslovens § 64, stk. 1, mens huslejebetalinger ikke kunne omstødes efter § 74, fordi sønnen ikke kendte eller burde kende insolvensen. Se også [BS-1180/2009-VLR](#) om omstødelse af ægtepagt oprettet i tilknytning til et varslet skattekrav.
- **Retlig interesse i insolvensbehandling.** Højesteret fandt i [Sag 58/2019](#), at det forhold, at det "ikke kan udelukkes, at der kan foreligge omstødelige dispositioner", i sig selv giver en kreditor den fornødne retlige interesse i insolvensbehandling. Samme betragtning bærer en kreditors anmodning efter [dødsboskiftelovens § 23](#) om, at et antaget insolvent bo tages under bobestyrerbehandling.

Hertil kommer, at [§ 70, stk. 5](#) – der er ny med 2011-revisionen – gør forsikringsaftalelovens § 117 og § 12 i lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter anvendelige, så boet kan kræve uforholdsmæssigt store indbetalinger på livsforsikringer og pensionsordninger foretaget inden for 3 år før fristdagen indbetalt i boet.

[Konkursloven § 64, stk. 1, 2](#)[Konkursloven § 74](#)

PRAKSIS	Højesteret · Omstødelse af tredjemandsbetaling i koncernforhold efter konkurslovens § 74	24.11.2022
	Højesteret · Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstiggelse af bank	01.06.2022
	Højesteret · Konkursbegæring og retlig interesse ved mistanke om omstødelige dispositioner til ægtefælle	24.02.2020
	Landsretten · Omstødelse af bankens udvidelse af sikkerhed i konkursramt ejendomsselskab	13.05.2025
	Landsretten · Omstødelse af gaveoverdragelse - Insolvensvurdering på fuldbyrdelsestidspunktet	15.09.2015
	Landsretten · Dom om omstødelse af ægtepagt og gyldigheden af låneaftaler	25.05.2010
	Landsretten · Frifindelse for omstødelse af ejendomsoverdragelse - Østre Landsret ændrer byretsdom	13.10.2009
	Byretten · Omstødelse af bankdispositioner efter konkurslovens § 74: Utilbørlig indfrielse af kreditter med friværdis fra ejendomssalg efter insolvensindtræden	20.11.2023
	Byretten · Sag om omstødelse af betalinger til nærtstående forud for konkurs	19.09.2016

Fordringsprøvelsen efter § 56, jf. § 70, stk. 3 – kreditorerne i arvingernes sted

Fordringsprøvelsen i insolvente boer sker efter [§ 56](#), men med de modifikationer, der følger af [§ 70, stk. 3](#):

Prøvelse af fordringer finder sted efter § 56, således at forelæggelse sker for boets kreditorer. Forelæggelse kan ske ved en meddelelse om, at indstillingerne ligger til eftersyn på bobestyrerens kontor. Forelæggelse kan tillige ske for boets arvinger. Fordringsprøvelsen skal omfatte fordringernes plads i konkursordenen. Fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at de ikke vil kunne opnå dividende, prøves ikke.

De to sidste punktummer blev indsat ved 2011-revisionen. Om dem hedder det i forarbejderne til [LOV nr 221 af 21/03/2011](#):

Med forslaget i stk. 3, 4. pkt., præciseres det derudover, at fordringsprøvelsen i insolvente boer skal omfatte en prøvelse af fordringernes stilling i konkursordenen. Endelig medfører forslaget til stk. 3, 5. pkt., at bobestyreren får hjemmel til at undlade prøvelse af fordringer, som på grund af deres stilling i konkursordenen ikke kan forventes at kunne opnå dividende. En tilsvarende bestemmelse findes i konkurslovens § 130, stk. 3.

Den procesretlige mekanik er den samme som i solvente boer: bobestyreren udarbejder sin endelige indstilling, forelægger den for de fordringshavere, hvis krav ikke fuldt ud anerkendes, og enhver, der ikke kan godkende indstillingen, må inden 4 uger anlægge sag ved skifteretten, jf. § 56, stk. 4. Anlægges sag ikke rettidigt, er indstillingen godkendt, jf. § 56, stk. 5. Prøvelsen får dermed en betydelig **endelighedsvirkning**, som er central for kreditorer, der senere opdager fejl i deres egen anmeldelse.

Dette illustreres af Finansielle Ankenævns sag [172/2025](#). Banken havde i et insolvent dødsbo efter en ægtefælle, der døde i juni 2006, anmeldt et krav på ca. 1,15 mio. kr.; bobestyreren godkendte kravet i 2008, og banken modtog en dividende på ca. 339.000 kr. Ved en gennemgang af ældre sager i 2023-2025 konstaterede banken, at opgørelsen indeholdt beløb, der vedrørte den efterlevendes private solo-lån, samt mangelfuldt dokumenterede sagsomkostninger. Banken foretog en kulancebetaling på 50.101,25 kr., idet omstødelse af boopgørelsen ansås for forældet, mens klageren fastholdt et krav på yderligere ca. 312.240 kr. samt erstatning for merudgifter til bobestyrerbehandlingen. Sagen viser, at en godkendt fordringsprøvelse, der har udløst dividende, ikke uden videre kan korrigeres mange år senere, og at forældelsesreglerne får afgørende betydning for et sådant efterfølgende krav.

En beslægtet – men adskilt – problemstilling er, hvem der er **part** i forhold til boets krav og oplysninger. I bobestyrerboer er det boet ved bobestyreren og ikke den enkelte arving eller kreditor, der er part i forvaltningssager om boet; problemstillingen om partsbegrebet og aktindsigt i et bobestyrerbehandlet dødsbos skatte- og afgiftssag er behandlet af Folketingets Ombudsmand i udtalelsen om [arvings adgang til aktindsigt i skatte- og afgiftssag vedrørende offentligt skiftet dødsbo](#). Tilsvarende er søgsmålskompetencen vedrørende boets krav forbeholdt boet: i [BS-904/2009-FRB](#) blev en arvings sagsanlæg på boets vegne afvist, idet søgsmålskompetencen tilkom dødsboet, som derfor måtte genoptages efter § 103, jf. § 106, eller fastsætte frist for arvingerne efter § 109.

Endelig er der en informationsside: kreditorer skal kunne finde ud af, hvem de skal rette deres krav mod. I [SKS-3154/2023-ODE](#) behandlede Højesteret spørgsmålet om skifterettens oplysningspligt over for en udlejer med krav mod et dødsbo, der var afsluttet med boudlæg.

LOV

[Dødsboskifteloven § 56, stk. 1-6](#)

[Dødsboskifteloven § 70, stk. 3](#)

[Dødsboskifteloven § 103](#)

[Dødsboskifteloven § 109](#)

PRAKSIS	Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	08.02.2024
	Byretten · Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejhjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	10.03.2010
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod Nordeas anmeldelse af krav i insolvent dødsbo efter ægtefælle og krav om erstatning for bobestyreromkostninger	10.10.2025

Modregning i det insolvente dødsbo – konkurslovens § 42 og

§ 6 Finansielle Ankenævns praksis

Fordi [konkurslovens §§ 38-81](#) finder anvendelse via [§ 70, stk. 4](#), bedømmes pengeinstitutters modregning i afdødes indeståender efter [konkurslovens § 42](#) – med skifterettens insolvensafgørelse i konkursdekretets sted og fristdagen som skæringspunkt for, hvilke fordringer der kan bringes i modregning. Netop dette punkt udgør den største enkeltgruppe af offentliggjorte afgørelser om insolvente dødsboer.

Sag	Instans/dato	Problemstilling	Anvendte regler
271/2017	Finansielle Ankenævn, 1. feb. 2018	Boets indsigelse mod bankens modregning af indeståender i gæld frem for at lade midlerne dække begravelsesudgifterne	Dødsboskiftelovens § 70, stk. 4, og § 71; konkurslovens § 42, stk. 1
214/2016	Finansielle Ankenævn, 3. marts 2017	Boets protest mod modregning i midler frigivet fra en forvaltningskonto efter værgemålets ophør ved dødsfaldet	Dødsboskiftelovens § 70, stk. 4; konkurslovens § 42, stk. 1
1184/2009	Finansielle Ankenævn, 31. jan. 2011	Bankens modregning af afdødes midler i ægtefællernes fælles engagement, efterfulgt af den efterlevendes accept af selv at indbetale	Solidarisk hæftelse; ingen særskilte lovhenvísninger

236/2011	Finansielle Ankenævn, 12. sep. 2012	Krav om godtgørelse for istandsættelse af en ejendom i et insolvent dødsbo, som banken havde overtaget – kravet blev ikke imødekommet	–
----------	-------------------------------------	---	---

Sagerne **271/2017** og **214/2016** viser tydeligt strukturen: modregningsadgangen prøves efter konkurslovens § 42, stk. 1, sådan som den er gjort anvendelig ved dødsboskiftelovens § 70, stk. 4, og holdes op mod den særlige fortrinsstilling for begravelsesudgifter i § 71. Er modregningen berettiget efter § 42, unddrages indeståendet boets frie masse, og fortrinsstillingen i § 71 kan ikke bruges til at bryde en gyldigt etableret modregningsret; er modregningen derimod udelukket – fx fordi bankens fordring er erhvervet fra tredjemand inden for fristen i § 42, stk. 3, eller fordi erhvervelsen må sidestilles med en omstødelig betaling efter § 42, stk. 4 – skal midlerne indgå i boet og fordeles efter § 71 og konkursordenen.

I **1184/2009** var kernen en anden: bankens modregning af den afdøde ægtefælles midler i parrets **fælles** engagement blev bestridt af en anden af boets kreditorer over for bobestyreren, netop fordi boet var insolvent. Banken bad herefter den efterlevende om skriftligt at acceptere at overføre 34.850 kr. fra sin egen konto til boets konto, hvilket hun gjorde og dagen efter protesterede imod. Ankenævnet lagde til grund, at ægtefællerne hæftede solidarisk for både boliglån og budgetkonto, at accepten var afgivet skriftligt og uden forbehold, og at klageren ikke havde lidt et formueretligt tab, da midlerne gik til at nedbringe en gæld, hun under alle omstændigheder hæftede for. Sagen illustrerer, at den solidariske medhæftelse ikke berøres af, at det insolvente dødsbos kreditorer med rette kan angribe en modregning i afdødes midler.

LOV	Dødsboskifteloven § 70, stk. 4	Dødsboskifteloven § 71	Konkursloven § 42, stk. 1-5
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Insolvent dødsbos indsigelse mod modregning af indeståender til dækning af gæld frem for begravelsesudgifter 01.02.2018 Det finansielle ankenævn · Insolvent dødsbo protesterer mod bankens modregning i midler fra forvaltningskonto efter ophør af værgemål 03.03.2017 Det finansielle ankenævn · Afslag på krav om godtgørelse for istandsættelse af ejendom i insolvent dødsbo overtaget af bank 12.09.2012 Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om hæftelse for fælles lån og modregning i insolvent dødsbo efterfulgt af klagers accept af betaling 31.01.2011		

§ 7 Fortrinsstillingen i § 71: begravelsesudgifter, pensionstilbagebetaling og bobestyrerens rekvirentsaler

§ 71 indeholder dødsboinsolvensrettens egen prioritetsregel, der ligger **forud for hele konkursordenen** i konkurslovens §§ 93-99:

I dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer, betales forud for anden gæld rimelige begravelsesudgifter og herefter krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, jf. lov om social pension § 33, stk. 6, 2. pkt., eller ægtefælles krav efter lov om social pension § 33, stk. 5. Omkostningsbeløb, der indgår i boet i forbindelse med en tvangsauktion over fast ejendom, anvendes dog forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen.

Bestemmelsen har tre lag:

- Rimelige begravelsesudgifter** – videreførelse af den tidligere konkurslovs § 92, overført til dødsboskifteloven ved 1996-reformen, netop fordi dødsboer ikke længere tages under konkurs. Kravet

er, at udgifterne er *rimelige*. At rimelighedskravet har reelt indhold, fremgår af [SKS-1667/2012-SVE](#), hvor Skifteretten i Svendborg fandt begravelsesudgifter på i alt 126.859 kr. urimelige – et forhold, der sammen med boets aktiver på mindst 395.994 kr. udelukkede boudlæg og nødvendiggjorde en egentlig bobehandling.

2. **Tilbagebetaling af for meget udbetalt social pension** – indsat ved lov nr. 1116 af 29. december 1999 som led i en ændring af lov om social pension. Formålet var efter change-beskrivelsen at sikre, at det offentlige får dækket sine tilbagebetalingskrav i insolvente dødsboer, idet kravet placeres efter begravelsesudgifterne, men forud for al anden gæld.
3. **Bobestyrerens rekvirentsalær ved tvangsauktion** – indsat som 2. pkt. ved [LOV nr 221 af 21/03/2011](#). Forarbejderne forklarer både rækkevidde og begrænsning:

Forslaget indebærer, at rekvirentsalæret fremover skal gå forlods til betaling af bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen. Et eventuelt overskydende beløb vil herefter gå til rimelige begravelsesudgifter mv. i overensstemmelse med hovedreglen i dødsboskiftelovens § 71, 1. pkt.

Efter forslaget er det alene bobestyrerens arbejde med tvangsauktionen, som får en særlig fortrinsstilling. Salæret for det arbejde, som bobestyreren i øvrigt har haft, skal dækkes som hidtil, dvs. efter at rimelige begravelsesudgifter mv. og visse tilbagebetalingskrav af udbetalt pension er dækket, jf. dødsboskiftelovens § 71, 1. pkt.

Forarbejderne understreger udtrykkeligt, at bobestyreren ikke har krav på hele beløbet: "Heraf følger, at bobestyreren ikke nødvendigvis skal modtage det fulde rekvirentsalær, smh. Østre Landsrets kendelse, refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, s. 2746, der vedrører beregning af kurators salær, hvor boet er tilkendt et rekvirentsalær."

Spørgsmålet om tvangsauktion i overbehæftede dødsboer er også genstand for det sagskompleks, der udgøres af [SKS-3177/2011-ODE](#) og kæresagen [BS-561/2013-OLR](#). Sagerne angik en klage over bobestyrerens beslutning om at opgive salget af en ejendom i et insolvent dødsbo og – som overskriften på landsretskendelsen angiver – statskassens hæftelse for omkostningerne ved tvangsauktionen. Afgørelserne blev truffet i krydsfeltet mellem [dødsboskiftelovens § 69, stk. 4](#), [§ 70, stk. 1](#) og [§ 105, stk. 1](#) på den ene side og retsplejelovens tvangsauktionsregler samt konkurslovens § 27, stk. 2, og § 54, stk. 2, på den anden.

LOV

[Dødsboskifteloven § 69, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 71](#)[Konkursloven § 93](#)[Lov om social pension § 33, stk. 5, 6](#)

PRAKSIS

Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

Byretten · Kendelse om boudlæg og konkursboers forhold ved dødsfald

21.10.2013

Byretten · Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo

30.01.2013

Massekrav efter § 72 og konkurslovens § 93 – kravene fra mellemperioden

§ 8

En dødsboinsolvens adskiller sig fra en konkurs ved, at der næsten altid er gået tid mellem dødsfaldet og skifterettens afgørelse. I den mellemperiode kan boet have pådraget sig forpligtelser efter gensidigt bebyrdende aftaler, som afdøde havde indgået. [§ 72](#) løser dette ved at give fire sådanne kravtyper massekravsstatus:

Krav ifølge gensidigt bebyrdende aftaler fra tiden mellem dødsfaldet og skifterettens afgørelse om insolvensbehandling stilles efter konkurslovens § 93, nr. 3, såfremt

1. en arbejdstager efter anmodning fra boet har udført arbejde for dette,
2. boet har benyttet en af afdøde lejet eller forpagtet fast ejendom,
3. boet har rådet således over en ydelse, der er overgivet efter dødsfaldet, og for hvilken der skal svares vederlag, at ydelsen ikke kan tilbageleveres i væsentligt uforandret stand, eller
4. fordringen eller kravet er godkendt af en midlertidig bobestyrer.

Placeringen sker altså i [konkurslovens § 93, nr. 3](#) om "gæld, der pådrages boet under dets behandling", dvs. i den øverste massekravsklasse sammen med omkostninger ved insolvensens indtræden og ved boets behandling. Alt andet, der er opstået i mellemprioriteten, falder tilbage på de simple krav i [konkurslovens § 97](#) – hvilket i praksis betyder ingen dividende.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den almindelige omsorgspligt i dødsboskiftelovens § 8, stk. 1, der påhviler enhver, der er i besiddelse af afdødes aktiver. [Vejledning til kommuner om deponering og rydning af indbo efter afdød plejehjemsbeboer](#) gengiver forarbejderne til § 8 sådan:

Det følger af bemærkningerne til dødsboskiftelovens § 8, at nødvendige udgifter, som de pårørende eller andre måtte have afholdt til opbevaring af boets aktiver, kan forlanges dækket i boet, om fornødent som massekrav i det omfang, der er tilstrækkelige midler i boet. Afholdte udgifter, der ikke efter en konkret vurdering har været nødvendige for at opbevare afdødes aktiver på betryggende måde, kan således ikke forlanges dækket af boet.

Vejledningen anviser samtidig, at en udlejer kan opsigse lejemålet over for skifteretten med frigørende virkning, og at kommunen kan anmode skifteretten om at fremrykke bobehandlingen eller udpege en midlertidig bobestyrer efter § 12 – sidstnævnte er praktisk vigtigt, netop fordi § 72, nr. 4, giver massekravsstatus til krav godkendt af en midlertidig bobestyrer.

En beslægtet mellemprioritetsproblemstilling er kreditorers krav efter tilbagetagelse af aktiver med ejendomsforbehold. Højesteret tog i [BS-39568/2019-HJR](#) stilling til restkravet efter tilbagetagelse af en bil med ejendomsforbehold i et dødsbo, med anvendelse af kreditaftalelovens §§ 35, 41 og 48, stk. 2, sammenholdt med dødsboskiftelovens § 82.

Endelig indeholder [§ 70 b](#) en praktisk regel om, at indbo og personlige effekter af beskeden værdi udleveres til arvingerne, og at bobestyreren kan betinge udleveringen af, at arvingerne rydder afdødes bolig. Forarbejderne til bestemmelsen advarer mod at overføre transgbeneficiet fra retsplejelovens § 509 uændret:

Af hensyn til kreditorerne må der derfor ved anvendelse af bestemmelsen i forslaget til § 70 b anlægges en noget mere restriktiv vurdering af, hvad der - i stedet for at blive realiseret med et eventuelt udbytte - blot kan udleveres til arvingerne.

Det forudsættes samtidig, at rydningsvilkåret ikke anvendes, "når omkostningerne til rydning og rengøring af boligen væsentligt overstiger værdien af de aktiver, som udleveres til de pågældende arvinger".

LOV

[Dødsboskifteloven § 8, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 70b](#)[Dødsboskifteloven § 72](#)[Konkursloven § 93](#)[Konkursloven § 97](#)PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo 17.01.2020

§ 9 Statskassens subsidiære hæftelse efter § 69, stk. 4 – de tomme og overbehæftede boer

Den praktisk vigtigste nyskabelse ved 1996-reformen var § 69, stk. 4:

Omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, betales af statskassen.

Forarbejderne beskriver præcist det problem, bestemmelsen løser:

I praksis forekommer der i stigende omfang boer, hvor det eller de væsentligste aktiver er overbehæftede. Efter praksis udføres det nødvendige arbejde i disse boer af skifteretterne, idet der i boerne oftest ikke findes midler til at antage en medhjælper for skifteretten, og der heller ikke findes nogen hjemmel til at bestemme, at de nødvendige omkostninger ved boets behandling skal betales af statskassen.

Og de trækker samtidig en klar ydre grænse:

Bestemmelsen giver den nødvendige hjemmel til at dække salær til bobestyreren og andre udgifter forbundet med bobehandlingen. Bestemmelsen giver derimod ikke hjemmel til at dække udgifter ved begravelsen.

Statskassehæftelsen er altså **subsidiær og afgrænset**: den dækker bobehandlingsomkostninger, herunder bobestyrerens salær, men ikke begravelsen – der i stedet har fortrinsstilling i boet efter § 71, i det omfang boet overhovedet har midler.

Rækkevidden af § 69, stk. 4, i forbindelse med tvangsauktion over en overbehæftet ejendom er netop det tema, som Østre Landsrets kendelse **BS-561/2013-OLR** af 30. maj 2013 bærer i sin overskrift – "Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo" – og som i første instans var behandlet i **SKS-3177/2011-ODE**. Retsgrundlaget i de to afgørelser var dødsboskiftelovens § 69, stk. 4, og § 70, stk. 1, sammen med retsplejelovens § 393, stk. 3, og § 538 b samt konkurslovens § 27, stk. 2, og § 54, stk. 2. Sagerne markerer, at bobestyrerens beslutning om **ikke** at fremme et salg af en overbehæftet ejendom kan påklages til skifteretten efter §§ 96-97, og at omkostningssiden af den beslutning afgøres efter § 69, stk. 4.

Den praktiske betydning er, at heller ikke helt værdiløse dødsboer efterlades ubehandlede: hvor betingelserne for boudlæg ikke er opfyldt, men boet reelt er tomt, sikrer § 69, stk. 4, at en bobestyrer kan udpeges og aflønnes. Omvendt er statskassehæftelsen ikke en generel garanti mod, at bobehandlingen bliver dyr; skifterettens salærgodkendelse efter § 70, stk. 7, er det korrektiv, der holder omkostningerne nede.

LOV

Dødsboskifteloven § 69, stk. 4

Dødsboskifteloven § 70, stk. 1, 7

Dødsboskifteloven § 96

Dødsboskifteloven § 97

PRAKSIS

Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

Byretten · Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo

30.01.2013

§ 10 Bobestyrerens salær – skifterettens obligatoriske prøvelse efter § 70, stk. 7

I insolvente boer er skifterettens godkendelse af bobestyrerens salær **obligatorisk**. § 70, stk. 7 lyder:

Bobestyrerens salærberegning skal godkendes af skifteretten på baggrund af en samlet vurdering af det udførte arbejde. Ved denne vurdering skal der navnlig tages hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Kriterierne blev tilføjet ved 2011-revisionen, og forarbejderne oplyser, at de er hentet fra konkurslovens § 239, stk. 2. Hertil kommer, at skifteretten efter [§ 79, stk. 5](#) af egen drift ved kendelse kan ændre beregningen af bobestyrerens salær.

Praksis om salærfastsættelse i dødsboer – som med de nævnte kriterier har direkte overføringsværdi til insolvente boer – viser tre gennemgående træk:

- **Boets beskaffenhed vejer tungt.** I [SKS-2062/2017-VIB](#) fastsatte Skifteretten i Viborg salæret til 100.000 kr. plus moms i et bo med aktiver på 3.982.770,31 kr., som retten anså for "relativt simpelt", selv om bobestyreren havde opgjort 32,83 advokattimer og 73,96 sekretærtimer.
- **Sekretærtid honoreres kun som selvstændigt boarbejde.** Samme kendelse udtaler:

Skifteretten lægger om den anvendte sekretærtid til grund, at der ikke er tale om selvstændigt boarbejde, men om tid anvendt til skrivning efter diktat.

Vestre Landsret stadfæstede i [BS-165/2019-VLR](#) afgørelsen med bemærkningen: "Efter en samlet vurdering finder landsretten, at salæret, der også indbefatter det selvstændige arbejde, der er udført af bobestyrerens sekretær, passende er fastsat til 100.000 kr. plus moms." Bobestyrerens påstand om 155.000 kr. – som hovedarvingen havde godkendt – blev ikke taget til følge; **godkendelse fra arvinger (eller i insolvente boer: kreditorer) binder altså ikke skifteretten.**

- **Der honoreres kun for det arbejde, bobehandlingen faktisk krævede.** I [SKS-218/2007-SVE](#) nedsatte Skifteretten i Svendborg et påstået salær på 20.400 kr. til 5.000 kr., fordi bobestyrerbehandlingen alene havde ført til et arveafkald fra et særbarn mod vederlag, hvorefter boet blev udleveret til uskiftet bo:

Under disse omstændigheder findes bobestyreren kun at have krav på et arbejdsvederlag for at etablere ordningen med særbarnet. Dette vederlag fastsættes skønsmæssigt til 5.000 kr + moms. Oplysningerne om det uforholdsmæssige tidsforbrug kan ikke føre til andet resultat.

Omvendt viser [BS-324/2008-OLR](#), at prøvelsen historisk har haft processuelle grænser: Østre Landsret ophævede her skifterettens nedsættelse af et bobestyrersalær, fordi nedsættelsen var sket af egen drift, uden at nogen arving havde gjort indsigelse. I insolvente boer er den problemstilling i dag uden praktisk betydning, fordi § 70, stk. 7, gør skifterettens godkendelse til en ubetinget betingelse for salærets udbetaling, og § 79, stk. 5, udtrykkeligt hjemler ændring af egen drift.

At salærets størrelse også har konsekvenser uden for skifteretten, illustreres af Landsskatterettens afgørelse i [22-0060068](#), hvor et bobestyrerhonorar på 375.000 kr., der endnu ikke var godkendt af skifteretten, ikke kunne fragå i aktivmassen ved bedømmelsen af boets skattepligt efter dødsboskatteovens § 6 – aktiver og passiver skal vurderes hver for sig. Samme princip blev anvendt i [11-02479](#). Endelig viser Finansielle Ankenævns sag [10/2024](#), at arvinger ikke kan vælte bobestyrersalæret over på den kreditor, hvis (berettigede) anmeldelse udløste bobestyrerbehandlingen.

Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	26.03.2008
Byretten · Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	02.04.2019
Byretten · Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	25.01.2008
Landsskatteretten · Dødsboskat: Vurdering af aktiver og passiver ved skattepligt – Bobestyrerhonorar	08.09.2022
Landsskatteretten · Skattepligt for dødsbo – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteloven	04.09.2012
Det finansielle ankenævn · Arvingers krav om erstatning for bobestyrersalær afvist efter bankens eftergivelse af gæld	21.10.2024

Arvingernes og længstlevendes hæftelsesfrigørelse mod §

§ 11 104-tilbagelevering

Insolvensbehandlingens vigtigste virkning for de private parter er, at gældshæftelsen falder bort. Systemet består af tre bestemmelser, der alle er betinget af, at forpligtelserne efter § 104 opfyldes:

- **Længstlevende ægtefælle.** Efter § 23 kan den længstlevende ægtefælle eller en kreditor anmode skifteretten om, at et bo, der må antages at være insolvent, tages under bobestyrerbehandling. Imødekommes anmodningen, jf. § 69, og opfylder ægtefællen sine forpligtelser efter § 104, hæfter ægtefællen ikke for afdødes forpligtelser – uanset § 22, stk. 1, nr. 2.
- **Arvinger ved privat skifte.** Har arvingerne delt boets aktiver eller anvendt samtlige boets midler til gældsdekning uden at opfylde eller sikre opfyldelsen af forpligtelser, der kan kræves dækket i boet, hæfter de efter § 27, stk. 1 personligt og solidarisk for gælden. Efter § 29 bortfalder denne hæftelse dog, hvis boet overgår til bobestyrerbehandling efter § 30, og arvingen opfylder sine forpligtelser efter § 104 – med den begrænsning, der følger af § 27, stk. 2, for arvinger repræsenteret ved værge eller skifteværge eller under konkurs.
- **Ved insolvensafgørelsen.** § 69, stk. 3 gør § 104 tilsvarende anvendelig, når der træffes afgørelse om insolvensbehandling.

Den materielle rækkevidde af § 104 er streng. Forarbejderne til § 69 formulerer det skarpt:

*Enhver, der fra boet har modtaget mere end vedkommende kan kræve, har således pligt til at tilbagelevere det modtagne eller tilsvare berigelsen m.v. efter forslagens § 104. Derved er der tale om en videregående pligt end efter dansk rets almindelige regler om *condictio indebiti*.*

Forarbejderne til § 104 forklarer opbygningen: bestemmelsens stykker svarer systematisk til konkurslovens omstødsesretsvirkninger i kapitel 8 – stk. 1 til konkurslovens § 75 (godtroende begunstiget), stk. 2 til § 76 (ondtroende begunstiget), stk. 3 til den kvalitative regel i § 77, stk. 4 til lempelsesreglen i § 78, stk. 5 til § 79 om tredjemand og stk. 6 til § 80, stk. 1, om frigivet pant eller kaution. Hovedreglen er, at modtageren skal fralægge sig berigelsen, dog ikke ud over boets tab, mens ond tro udløser fuldt erstatningsansvar:

Som udgangspunkt har modtageren af boets midler alene pligt til at fralægge sig den berigelse, vedkommende har opnået, men ikke pligt til at erstatte boet dets tab. Var modtageren imidlertid i ond tro, som tilfældet meget vel kan være, hvor privatskiftende arvinger deler boets aktiver mellem sig uden at dække boets gældsforpligtelser, bør der derimod være pligt til at erstatte boet dets tab.

Sager om tilbageførsel til dødsboet afgøres af skifteretten, jf. § 89, stk. 1, nr. 3. Et illustrativt eksempel på tilbageførselspligtens praktiske gennemslag – om end afgjort på ugyldighedsgrundlag og ikke efter § 104 – er **BS-35856/2022-GLO**, hvor en søn blev dømt til at tilbageskøde en ejendom til dødsboet eller betale 3,5

mio. kr. samt tilbagebetale 251.065 kr. hævet i kraft af fuldmagt. Retten fremhævede, at en fuldmagtshaver ikke kan foretage en så vidtrækkende disposition udelukkende til egen økonomisk fordel, og at manglende dokumentation for udlæg går ud over den, der har rådet over midlerne. Netop denne type dispositioner op til dødsfaldet vil i et insolvent bo kunne angribes både efter § 104 og efter de omstødsesregler, som § 70, stk. 4, henter i konkursloven.

LOV [Dødsboskifteloven § 23](#) [Dødsboskifteloven § 27, stk. 1, 2](#) [Dødsboskifteloven § 29](#)
[Dødsboskifteloven § 69, stk. 3](#) [Dødsboskifteloven § 104, stk. 1-6](#)

PRAKSIS **Byretten** · Søn dømt til at tilbagelevere ejendom og betale penge til dødsbo på grund af faderens svækkede helbred og manglende habilitet 28.09.2023

§ 12 Afgrænsning: konkurs indtrådt før dødsfaldet, boudlæg og skattemæssige konsekvenser

Var afdøde allerede under konkurs? Insolvensbehandling efter § 69 forudsætter, at insolvensen håndteres i dødsboet. Var afdøde erklæret konkurs inden dødsfaldet, og var konkursbehandlingen ikke afsluttet, må konkursbo og dødsbo holdes adskilt. Det er præcist formuleret i [SKS-1667/2012-SVE](#):

Efter konkurslovens § 32 omfatter konkursmassen, hvad der under konkursen tilfalder skyldner. Bestemmelsen omfatter sprogligt ikke aktiver, der ikke tilfalder skyldner, men hans dødsbo, og de aktiver, der foreligger eller frigøres ved dødsfaldet undergives en særlig behandling i dødsboet og skal fordeles blandt kreditorerne i dødsboet, og der kan være, men behøver ikke at være, identitet mellem kreditorgruppen i henholdsvis konkursboet og dødsboet, jfr konkurslovens § 38.

Skifteretten henførte konkret tre poster til dødsboet og ikke til konkursboet:

Aktiv	Beløb	Grundlag
Krav mod Lønmodtagernes Dyrtidsfond	65.399,73 kr.	Lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond § 12 og § 2, stk. 2
Rest af ulykkesforsikringssum	100.000,00 kr.	Konkurslovens § 36 og retsplejelovens § 513, stk. 1
Boslodskrav	194.595,50 kr.	Opstår ved formuefællesskabets ophør ved dødsfaldet

Begrundelsen er, at midlerne var kreditorbeskyttede i levende live, men frigives til dødsboet, fordi beskyttelsesformålet bortfalder ved døden – og at boslodskravet først opstår ved formuefællesskabets ophør. Samme afgørelse afviste boudlæg, både på grund af aktivernes størrelse (mindst 395.994 kr.) og fordi de opgjorte begravelsesudgifter på 126.859 kr. blev anset for urimelige.

Boudlæg. Er boets aktiver reelt værdiløse, afsluttes boet ved boudlæg i stedet for insolvensbehandling; om skifterettens oplysningspligt over for en kreditor i den situation, se [SKS-3154/2023-ODE](#).

Skatteretligt samspil. Insolvente dødsboer er skattemæssigt reguleret i dødsboskattelovens kapitel 8, ikke i konkursskatteloven. Det følger af [cirkulæret om visse skattemæssige forhold ved konkurs, pkt. 18](#):

Dødsboer, hvor konkursen indtræder efter dødsfaldet, er ikke omfattet af konkursskatteloven og dens regler om skattefrihed og begrænsning af underskudsfremførsel, jf. konkursskattelovens § 6, der ikke nævner dødsboer.

Cirkulæret tilføjer, at hvis afdøde blev erklæret konkurs **inden** dødsfaldet, foretages afsluttende ansættelse for dødsåret efter de almindelige regler i kildeskattelovens § 14, stk. 1-8, kun hvis boet eller skattemyndigheden begærer det, mens en forudgående anmodning om beskatning af konkursindkomsten står ved magt efter kildeskattelovens § 14, stk. 11.

At selve skifteretsafgørelsen efter § 69 udløser skattefritagelsen for boet, er lagt til grund i Vestre Landsrets dom [SKM2017.276.VLR](#) (B-1418/15), hvor afdøde forud for sin død havde optaget lån i sine faste ejendomme, og Skatteministeriets omgængelsesbetragtninger ikke kunne føre til beskatning af civilretligt gyldige dispositioner, når boet var taget under insolvensbehandling. Skattestyrelsen gengiver i Den juridiske vejledning princippet sådan, at når skifteretten har truffet beslutning om insolvensbehandling efter dødsboskiftelovens § 69, er dødsboet fritaget for at betale indkomstskat. Et insolvent dødsbo er dog fortsat et selvstændigt skattesubjekt, jf. Landsskatterettens kendelse SKM2013.585.LSR.

LOV

[Dødsboskatteloven § 6, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 69, stk. 1](#)[Konkursloven § 32](#)[Konkursloven § 38](#)

PRAKSIS Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg

08.02.2024

Byretten · Kendelse om boudlæg og konkursboers forhold ved dødsfald

21.10.2013

§ 13 Boets afslutning: afsluttende bomøde, udlodning og kæreadgang

Afslutningen af et insolvent dødsbo følger konkurslovens model, men med bobestyreren i kurators og – for en række funktioners vedkommende – skifterettens sted.

[§ 70, stk. 6](#) fastlægger den afsluttende procedure:

Kreditorerne indkaldes til det afsluttende bomøde med et varsel på 2 uger. Indkaldelse kan ske ved bekendtgørelse i Statstidende. Boopgørelsen med bilag skal ligge til eftersyn på bobestyrerens kontor. Dividendens størrelse skal fremgå af indkaldelsen.

Bestemmelsen er indsat ved [LOV nr 221 af 21/03/2011](#) og erstatter den tidligere henvisning til konkurslovens § 150, stk. 1. Forarbejderne forklarer valgfriheden mellem brev og Statstidende:

Med forslaget ændres bestemmelsen dog således, at bobestyreren fremover selv kan beslutte, om indkaldelse bør ske ved bekendtgørelse i Statstidende, eller om der blot skal ske indkaldelse ved brev el. lign. Er antallet af kreditorer i boet så højt, at omkostningerne ved at udsende særskilt meddelelse til kreditorerne overstiger annonceomkostningerne, kan bobestyreren imidlertid fortsat vælge at indkalde via Statstidende.

Forarbejderne præciserer samtidig, at der "alene er pligt til at indkalde kendte kreditorer, hvis krav ikke er prækluderet", og at kravet om bekendtgørelse om boets slutning i Statstidende (konkurslovens § 155, stk. 1) er udgået som overflødigt i dødsboer.

Selve regnskabet og udlodningen sker efter de overførte regler i konkurslovens § 143, §§ 145-149, § 151, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, § 153 og § 154, jf. [§ 70, stk. 4](#). Efter de oprindelige forarbejder til § 70 indebærer overførslen af konkurslovens § 151, stk. 1, 1. pkt., at

der [skal] gives fordringshaverne lejlighed til på en skiftesamling at udtale sig om det af bobestyreren udarbejdede udkast til regnskab og udlodning. Bobestyreren skal derefter stadfæste udkastet, medmindre dette lider af fejl eller mangler, der nødvendiggør, at det må laves om.

De almindelige regler om boopgørelse i §§ 66-68 finder ikke anvendelse, jf. § 70, stk. 1, og forarbejderne til 2011-revisionen anviser i stedet klagevejen: "En kreditor, der er uenig i boopgørelsen, kan klage over bobestyreren efter reglerne i dødsboskiftelovens §§ 96-97."

Skifterettens afgørelser kan kæres efter retsplejelovens regler, jf. [§ 105, stk. 1](#) – den bestemmelse, kæresagen [BS-561/2013-OLR](#) blev behandlet under. En række afgørelser er dog undtaget fra prøvelse i højere ret efter § 105, stk. 2, og for afgørelser om fritagelse for brug af skifteportalen kræves i dag Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. de ændringer, der blev gennemført ved [LOV nr 697 af 24/05/2022](#) og [LOV nr 1553 af 12/12/2023](#).

Efter boets afslutning er adgangen til genoptagelse snæver, jf. [SKS-402/2014-ARH](#) og [SKS-2312/2009-HJO](#), og krav, der først opdages senere, må rejses af boet selv efter genoptagelse eller af arvingerne efter fristfastsættelse i medfør af § 109, jf. [BS-904/2009-FRB](#).

LOV

Dødsboskifteloven § 70, stk. 1, 4, 6

Dødsboskifteloven § 96

Dødsboskifteloven § 105, stk. 1, 2

Dødsboskifteloven § 109

PRAKSIS	Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo	30.05.2013
	Byretten · Anmodning om genoptagelse af dødsbo alene med henblik på ændring af skattemæssig status	01.02.2016
	Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	13.03.2012
	Byretten · Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	10.03.2010

§ 14 Sammenfatning – de bærende linjer i praksis om insolvente dødsboer

Praksis om insolvente dødsboer er kvantitativt begrænset, men strukturelt klar. Fem linjer træder frem.

1. Insolvensbehandlingen er en konkurs uden dekret. Materielt er der tale om en konkursbehandling: fristdag, nærstående, omstødelse, konkursorden, skiftesamlinger og udlodning gælder alle via [§ 70, stk. 4](#). Formelt er der ikke tale om konkurs: der afsiges intet dekret, kendelsesform kræves kun ved tvist om insolvensspørgsmålet, og bobestyreren varetager både kurators og dele af skifterettens funktioner. Konsekvensen er, at konkursrettens praksis om fx omstødelse – [BS-59868/2023-VLR](#), [BS-647/2014-VLR](#) og [BS-25020/2021-HJR](#) – skal anvendes i dødsboet med skifterettens § 69-afgørelse som skæringspunkt.

2. Fortrinsstillingen i § 71 er dødsboinsolvensrettens særkende. Rimelige begravelsesudgifter går forud for alt andet – også forud for massekrav og bobestyrersalær – men rimelighedskravet håndhæves, jf. [SKS-1667/2012-SVE](#). Rekvirentsalæret ved tvangsauktion er siden 2011 gået forlods til bobestyrerens auktionsarbejde, men uden at bobestyreren nødvendigvis får hele beløbet.

3. Modregningstvister dominerer den offentliggjorte praksis. Finansielle Ankenævn har i [271/2017](#), [214/2016](#) og [1184/2009](#) udviklet en praksis, der prøver pengeinstitutters modregning efter [konkurslovens § 42](#) og holder den op mod § 71 – og som samtidig fastholder, at den efterlevendes solidariske medhæftelse består uafhængigt af, om modregningen i afdødes midler kan opretholdes.

4. Omkostningerne kontrolleres i to led. Skifteretten godkender salæret efter § 70, stk. 7 og kan ændre beregningen af egen drift efter § 79, stk. 5; praksis i [SKS-2062/2017-VIB](#), [BS-165/2019-VLR](#) og [SKS-218/2007-SVE](#) viser en nøgtern, resultatorienteret prøvelse, hvor sekretærtid kun honoreres som selvstændigt boarbejde, og hvor arvingers eller kreditorers godkendelse ikke binder retten. Rækker boets midler ikke, træder statskassen til efter § 69, stk. 4 – men aldrig for begravelsen.

5. Hæftelsesfrigørelsen købes med § 104. Både længstlevende ægtefælle (§ 23) og arvinger (§ 29) slipper for afdødes gæld, men kun mod at fralægge sig enhver berigelse efter § 104 – en pligt, forarbejderne udtrykkeligt betegner som videregående end *condictio indebiti*, og som er modelleret over konkurslovens omstødsesretsvirkninger.

For tilgrænsende emner henvises til praksisoversigterne om [dødsboskifte](#) (solvent bobehandling, privat skifte, boudlæg), [arveret](#) (arvefordeling, tvangsarv, testamente, uskiftet bo), [konkurs](#) og [omstødelse i konkurs](#), [rekonstruktion](#), [gældssanering](#) samt [forældelse af pengekrav og afbrydelse](#), der er relevant for de anmeldte fordringers eksistens.

LOV

Dødsboskifteloven § 69, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 70, stk. 4, 7

Dødsboskifteloven § 71

Dødsboskifteloven § 104, stk. 1-6

Konkursloven § 42, stk. 1

PRAKSIS

Højesteret · Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstigelse af bank

01.06.2022

Landsretten · Omstødelse af bankens udvidelse af sikkerhed i konkursramt ejendomsselskab

13.05.2025

Landsretten · Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer

07.06.2019

Landsretten · Omstødelse af gaveoverdragelse - Insolvensvurdering på fuldbyrdelsestidspunktet

15.09.2015

Byretten · Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo

02.04.2019

Byretten · Kendelse om boudlæg og konkursboers forhold ved dødsfald

21.10.2013

Byretten · Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær

25.01.2008

Det finansielle ankenævn · Insolvent dødsbos indsigelse mod modregning af indeståender til dækning af gæld frem for begravelsesudgifter

01.02.2018

Det finansielle ankenævn · Insolvent dødsbo protesterer mod bankens modregning i midler fra forvaltningskonto efter ophør af værgemål

03.03.2017

Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om hæftelse for fælles lån og modregning i insolvent dødsbo efterfulgt af klagers accept af betaling

31.01.2011

REFERENCE	Lovgrundlag		6 paragraffer
	Dødsboskifteloven § 69 stk. 1-4	Dødsboskifteloven § 70 stk. 1-7	
	Dødsboskifteloven § 71	Dødsboskifteloven § 72	
	Dødsboskifteloven § 104 stk. 1-6	Konkursloven § 93	

MATERIALE	Citerede afgørelser		31 afgørelser
HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			5
24.11.2022	Omstødelse af tredjemandsbetaling i koncernforhold efter konkurslovens § 74	bs-20461-2022-hjr	

01.06.2022	Højesteretsdom om omstødelse af sikkerhedsstillelse og gældsafvikling grundet utilbørlig begunstigelse af bank	2104-2508
24.02.2020	Konkursbegæring og retlig interesse ved mistanke om omstødelige dispositioner til ægtefælle	58-2019
17.01.2020	Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo	bs-39568-2019-hjr
10.02.2016	Højesterets vurdering af inhabilitet for testamentsindsat bobestyrer ved tvist om fortolkning af kodicil	159-2015

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS 7

13.05.2025	Omstødelse af bankens udvidelse af sikkerhed i konkursramt ejendomsselskab	10401-12240
07.06.2019	Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer	5700-6813
15.09.2015	Omstødelse af gaveoverdragelse - Insolvensvurdering på fuldbyrdelsestidspunktet	1637-1973
30.05.2013	Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo	6660-7999
25.05.2010	Dom om omstødelse af ægtepagt og gyldigheden af låneaftaler	6546-7858
13.10.2009	Frifindelse for omstødelse af ejendomsoverdragelse - Østre Landsret ændrer byretsdom	7288-8787
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS 11

08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
20.11.2023	Omstødelse af bankdispositioner efter konkurslovens § 74: Utilbørlig indfrielse af kreditter med friværdi fra ejendomssalg efter insolvensindtræden	10276-12072
28.09.2023	Søn dømt til at tilbagelevere ejendom og betale penge til dødsbo på grund af faderens svækkede helbred og manglende habilitet	9577-11161
02.04.2019	Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	5699-6812
19.09.2016	Sag om omstødelse af betalinger til nærtstående forud for konkurs	1096-1320
01.02.2016	Anmodning om genoptagelse af dødsbo alene med henblik på ændring af skattemæssig status	5697-6810
21.10.2013	Kendelse om boudlæg og konkursboers forhold ved dødsfald	5033-6053
30.01.2013	Klage over bobestyrers beslutning om at opgive salg af ejendom i insolvent dødsbo	6659-7998
13.03.2012	Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	5842-6976
10.03.2010	Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	675-770
25.01.2008	Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	4999-6019

LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS 2

08.09.2022	Dødsboskat: Vurdering af aktiver og passiver ved skattepligt – Bobestyrerhonorar	22-0060068
04.09.2012	Skattepligt for dødsbo – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteloven	11-02479
DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS		6
10.10.2025	Indsigelse mod Nordeas anmeldelse af krav i insolvent dødsbo efter ægtefælle og krav om erstatning for bobestyreromkostninger	172/2025
21.10.2024	Arvingers krav om erstatning for bobestyrersalær afvist efter bankens eftergivelse af gæld	10/2024
01.02.2018	Insolvent dødsbos indsigelse mod modregning af indeståender til dækning af gæld frem for begravelsesudgifter	271/2017
03.03.2017	Insolvent dødsbo protesterer mod bankens modregning i midler fra forvaltningskonto efter ophør af værgemål	214/2016
12.09.2012	Afslag på krav om godtgørelse for istandsættelse af ejendom i insolvent dødsbo overtaget af bank	236/2011
31.01.2011	Spørgsmål om hæftelse for fælles lån og modregning i insolvent dødsbo efterfulgt af klagers accept af betaling	1184/2009

10

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over internationalt arveskifte – kompetence, lovvalg og henvisning

Dødsboskiftelovens § 2, den nordiske dødsbokonvention og det ukodificerede domicilprincip

Version 2 · Opdateret 22. jul. 2026 · 29 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Når et dødsbo har et internationalt element, skal tre spørgsmål holdes adskilt: om en dansk skifteret overhovedet kan behandle boet (kompetencen), hvilket lands ret der afgør arven (lovvalget), og hvordan boet forholder sig til et samtidigt skifte i udlandet. Kompetencen hviler på [dødsboskiftelovens § 2](#), hvor stk. 1 knytter bobehandlingen til afdødes hjemting efter [retsplejelovens §§ 235 og 236](#), mens stk. 2-4 – nyaffattet i 2014, hvor kompetencen blev flyttet fra Justitsministeriet til skifteretten – giver hjemmel til henvisningsskifte af aktiver, der ikke inddrages under en udenlandsk bobehandling. Lovvalget for selve arven er derimod ikke kodificeret i dansk ret uden for Norden og hviler på det internationalprivatretlige domicilprincip; i nordiske forhold gælder den nordiske dødsbokonvention, der blev revideret ved overenskomst af 1. juni 2012 med virkning fra 1. september 2015, mens EU-arveforordningen (650/2012) på grund af retsforbeholdet netop ikke finder anvendelse i Danmark.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Hovedreglen er hjemtingsprincippet: et dødsbo behandles i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting, jf. dødsboskiftelovens § 2, stk. 1, jf. retsplejelovens §§ 235 og 236 – dvs. dér, hvor afdøde var processuel indlænding.
- 02** Danske statsborgere bosat i udlandet uden bopæl i Danmark, som ikke er undergivet bopælslandets domsmyndighed, har hjemting i København, jf. retsplejelovens § 236 – en snæver undtagelse, der forudsætter, at bopælslandet reelt ikke udøver domsmyndighed over den pågældende.
- 03** Havde afdøde ikke hjemting her i landet, kan et bo eller en del af det kun behandles her, hvis der er dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning kombineret med aktiver uden for et udenlandsk skifte, eller hvis der er aktiver i Danmark, som ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, jf. § 2, stk. 2.
- 04** Begge alternativer i § 2, stk. 2, forudsætter dokumentation for, at boet ikke er eller vil blive skiftet i bopælslandet, eller at et sådant skifte ikke omfatter de aktiver, der ønskes henvist – typisk i form af en erklæring fra myndighederne i det pågældende land.

- 05** Anmodning om henvisningsskifte indgives efter en fast trappestige i § 2, stk. 3: først skifteretten, hvor den faste ejendom eller aktiverne befinder sig, dernæst arvingernes bopælsretskreds, og i øvrige tilfælde Københavns Byret.
- 06** Anmodningen skal vedlægges samtykkeerklæring fra samtlige arvinger, jf. § 2, stk. 4, medmindre særlige omstændigheder gør samtykke umuligt – forarbejderne nævner ukendt opholdssted for en arving og chikanøs nægtelse af samtykke som eksempler.
- 07** Kompetencen til at henvise udenlandske boer blev ved lov nr. 737 af 25. juni 2014 flyttet fra Justitsministeriet til skifteretten, uden at de materielle betingelser blev ændret.
- 08** Henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5, sker ved kendelse og kræver, at behandlingen dér er væsentlig mere hensigtsmæssig; afgørelsen kan ikke indbringes for højere ret, jf. dødsboskiftelovens § 105, stk. 2 – men et afslag på henvisning kan kæres.
- 09** Ved tvivl om hjemtinget – institutionsophold, opretholdt bolig, flytning til eller fra udlandet – beror afgørelsen på en konkret vurdering af, om afdøde definitivt havde opgivet det tidligere hjem, jf. de oprindelige forarbejder til § 2.
- 10** Fællesbo efter førstafdøde ægtefælle kan efter en videreført skifteretspraksis skiftes her i landet, selv om afdøde havde hjemting i udlandet, hvis den efterlevende ægtefælle har eller inden skiftets begyndelse erhverver hjemting her.
- 11** Lovvalget for selve arven er ikke lovreguleret i dansk ret uden for Norden og afgøres efter det internationalprivatretlige domicilprincip – afdødes domicil ved dødsfaldet, ikke statsborgerskabet, er tilknytningsmomentet.
- 12** I nordiske forhold henlægger den nordiske dødsbokonventions artikel 19 både bobehandlingen og lovvalget for skiftet til den kontraherende stat, hvor afdøde var bosat ved dødsfaldet, og bobehandlingen omfatter også boets formue i de øvrige nordiske lande.
- 13** Efter 2012-revisionen af den nordiske konvention kan arvelader vælge loven i en stat, hvor vedkommende er statsborger, jf. artikel 3, og der gælder en undtagelsesregel om "klart tættere tilknytning" i artikel 2, stk. 2.
- 14** EU-arveforordningen (650/2012), der bygger på afdødes sædvanlige opholdssted og indfører et europæisk arvebevis, finder ikke anvendelse i Danmark som følge af retsforbeholdet; danske skifteretter kan derfor hverken udstede eller lægge et europæisk arvebevis direkte til grund.
- 15** Boafgiftspligten er global, når afdøde havde hjemting her i landet, jf. boafgiftslovens § 9, stk. 1; ellers omfatter den kun fast ejendom med tilbehør og formue tilknyttet faste driftssteder her, jf. stk. 2, og ved henvist bo kun den del af formuen, der er omfattet af skiftet her, jf. stk. 3.

- 16** Havde afdøde hjemting i udlandet, og skiftes der ikke her, men udløses begrænset afgiftspligt efter § 9, stk. 2, har arvingerne selv pligt til at anmelde erhvervelserne til skifteretten i København senest 6 måneder efter, at de fik kendskab til arven, jf. boafgiftslovens § 10, stk. 3.
- 17** Skatteforvaltningen har ikke kompetence til at afgøre spørgsmål om boafgift og anmeldelsespligt – den ligger hos skifteretten efter dødsboskiftelovens § 80, stk. 1 – og bindende svar herom afvises.
- 18** Principperne i boafgiftslovens § 5 om arveafkald anvendes efter Skatterådets praksis også på afkald i dødsboer, der skiftes i udlandet, når de tids- og indholdsmæssige betingelser i øvrigt er opfyldt.
- 19** Dødsformodningsdom kan afsiges her i landet, selv om den borteblevnes sidste bopæl var i udlandet, men da kun med virkning for formue efterladt her, jf. borteblevnelovens § 8, stk. 2, litra b.

§ 1 Hjemtingsprincippet i dødsboskiftelovens § 2, stk. 1 – den internationale og den stedlige kompetence i én bestemmelse

Udgangspunktet er enkelt og fremgår af [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#):

Et dødsbo behandles i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting, jf. retsplejelovens §§ 235 og 236. Skifte af uskiftet bo, mens en længstlevende ægtefælle er i live, sker ved den længstlevendes hjemting.

Bestemmelsen fastlægger på én gang den **internationale** og den **stedlige** kompetence. Er der ikke hjemting i nogen dansk retskreds, er der heller ikke dansk international skiftekompetence efter stk. 1. Hjemtinget afgøres efter de almindelige værnetingsregler: [retsplejelovens § 235, stk. 2](#) knytter hjemtinget til bopælen, [stk. 3](#) til opholdsstedet, hvis der ingen bopæl er, og [stk. 4](#) til den seneste bopæl eller det seneste opholdssted, hvis ingen af delene kendes. Hertil kommer det snævre særværneting i [retsplejelovens § 236](#) for danske statsborgere bosat i udlandet uden tillige at have bopæl i Danmark, og som ikke er undergivet bopælslandets domsmyndighed – de har hjemting i København.

De oprindelige forarbejder til § 2 forklarer koblingen udtrykkeligt:

Et dødsbo skal herefter behandles her i landet, såfremt afdøde ved dødsfaldet havde hjemting i Danmark og således var processuel indlænding. Derved svarer reglerne om international kompetence i skiftesager nøje til retsplejelovens regler om international kompetence i civile domssager.

Begrebet **processuel indlænding** er ikke defineret i loven, men forudsat i §§ 235-236. Forarbejderne til [boafgiftslovens § 9](#) – der bruger nøjagtig samme tilknytningskriterium – udtrykker det sådan, at en person anses for processuel indlænding, hvis vedkommende »på grund af bopæl eller ophold havde en stærkere eller lige så stærk tilknytning til Danmark som til udlandet«, med henvisning til [Betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer](#), side 132 f.

At hjemtinget kan give anledning til tvivl, forudses direkte i forarbejderne, som anviser en konkret helhedsvurdering ved institutionsophold:

Dette vil til eksempel kunne være tilfældet, hvor afdøde ved dødsfaldet var indlagt på hospital eller plejehjem i en anden retskreds end der, hvor afdøde utvivlsomt senest boede og havde sit hjemting. Havde afdøde definitivt opgivet et tidligere hjem, må der antages altid at være skifteværneting på institutionsstedet. I tilfælde, hvor en bolig med

møbler m.v. er opretholdt et andet sted, må det tillægges betydning, om den afdøde ved dødsfaldet mere permanent havde forladt sin tidligere bolig og havde taget ophold (bopæl) af mere varig karakter på institutionen.

Forarbejderne henviser i den forbindelse til den hidtidige praksis i UfR 1937.641 Ø og UfR 1965.339.

Vurderingen er altså den samme, uanset om tvisten står mellem to danske retskredse eller mellem Danmark og udlandet – og det er netop denne bopælsbedømmelse, Højesteret foretog i **Sag 158/2018**, jf. nedenfor.

Endelig indeholder forarbejderne en vigtig, ulovbestemt udvidelse for fællesboer:

Den hidtidige skifteretspraksis, hvorefter skifte af et fællesbo i visse tilfælde kan ske her i landet, selv om afdøde havde hjemting i udlandet, forudsættes imidlertid opretholdt. Fællesboet kan således skiftes her i landet, hvis den efterlevende ægtefælle har hjemting her ved dødsfaldet eller inden skiftets begyndelse erhverver hjemting her, jf. herved Justitsministeriets skrivelser nr. 205 af 6. maj 1913 og nr. 169 af 6. juni 1933.

Denne praksis er en selvstændig kompetencegrundlag ved siden af § 2 og bør ikke forveksles med henvisningsskiftet i stk. 2-4. Om selve fællesboskiftets gennemførelse ved skifteretten se fx **BS-2055/2008-OLR**, hvor Østre Landsret stadfæstede skifterettens beslutning om at fremme et fællesboskifte.

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1](#)
[Retsplejeloven § 235, stk. 2-4](#)
[Retsplejeloven § 236](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention 15.11.2019

Landsretten · Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller 28.08.2008

Henvisningsskiftet i § 2, stk. 2 – to alternative indgange, ét fælles krav om aktiver uden for det udenlandske skifte

Havde afdøde ikke hjemting her i landet, er hovedreglen, at der ikke skiftes her. [Dødsboskiftelovens § 2, stk. 2](#), åbner dog for et **henvisningsskifte** af hele boet eller en del af det:

Havde afdøde ikke hjemting her i landet, kan boet eller en del af dette behandles ved en dansk skifteret, hvis

- 1. afdøde havde dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, eller*
- 2. afdøde efterlader sig aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.*

De to alternativer er kumulativt opbyggede hver for sig, men indbyrdes selvstændige:

	Krav om tilknytning	Krav om aktivernes placering	Fælles krav
§ 2, stk. 2, nr. 1	Dansk indfødsret eller anden særlig tilknytning	Aktiverne behøver ikke være i Danmark	Aktiverne inddrages ikke under en bobehandling i udlandet
§ 2, stk. 2, nr. 2	Ingen tilknytning kræves	Aktiverne skal være i Danmark	Aktiverne inddrages ikke under en bobehandling i udlandet

Forarbejderne til den oprindelige bestemmelse præciserer, hvad »anden særlig tilknytning« dækker:

En anden særlig tilknytning end indfødsret vil f.eks. kunne bestå i, at afdøde ved naturalisation eller ved ægteskab har mistet en tidligere dansk indfødsret eller efter omstændighederne blot i, at den afdøde efterlader sig arvinger her i landet.

Begrundelsen for nr. 2 er rent praktisk og hviler på en iagttagelse af, hvordan udenlandske skifter faktisk fungerer:

Ikke sjældent omfatter et skifte i udlandet alene de aktiver, der befinder sig i det pågældende land. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, skal ses i lyset heraf. Muligheden for henvisning er således nødvendig for så vidt angår aktiver, der befinder sig her i landet, alene som følge af at disse ikke inddrages under et skifte i udlandet. Under disse omstændigheder forudsættes ingen anden tilknytning til Danmark.

Bemærkningerne til nyaffattelsen i 2014 skærper det **bevismæssige** krav og gør det til den anmodendes ansvar:

En behandling af boet i Danmark forudsætter således, at dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret, og at der ikke skiftes i afdødes bopælsland, eller at et eventuelt skifte i afdødes bopælsland ikke omfatter de aktiver, der ønskes henvist til behandling ved en dansk skifteret. Den, der anmoder om behandling af dødsboet i Danmark, vil derfor skulle indsende dokumentation for, at boet efter afdøde ikke er eller vil blive skiftet i afdødes bopælsland, f.eks. i form af en erklæring fra myndighederne i det pågældende land.

At denne dokumentationsvurdering er *judiciel* og ikke administrativ, blev allerede forudsat i de oprindelige forarbejder (»Hvorvidt dette er tilfældet er et judicielt spørgsmål, der vil kunne indbringes for skifteretten«) – og er efter 2014-reformen en selvfølge, fordi skifteretten selv træffer afgørelsen.

Henvisningsskiftet forekommer i praksis navnlig, hvor afdøde havde fast ejendom eller bankkonti i Danmark, mens boet i øvrigt behandles efter bopælslandets ret. Et illustrativt eksempel fra afgiftspraksis er [SKM2019.493.SR](#), hvor afdøde efter flere års bopæl i udlandet efterlod aktiver både i Danmark og i domicillandet: de danske aktiver blev omfattet af reglerne om henvisningsskifte og skiftet her, mens de øvrige aktiver blev skiftet i domicillandet.

LOV

DødsboskifteLoven § 2, stk. 2

§ 3 2014-reformen: kompetencen flyttes fra Justitsministeriet til skifteretten

Frem til 2014 var det Justitsministeriet, der traf afgørelse om henvisning af boer efter personer uden dansk hjemting. Den oprindelige § 2, stk. 2, var udformet som en ministeriel henvisningsbeføjelse, der efter forarbejderne skulle give »en formelig hjemmel« for en administrativ praksis, som allerede var gået »noget videre, end der er dækning for i ordlyden« af den tidligere skiftelovs § 87, 2. pkt.

Ved **lov nr. 737 af 25. juni 2014** (L 178, folketingsåret 2013-14 – se [lovforslaget på retsinformation](#)) blev § 2, stk. 2-4, nyaffattet. Bemærkningerne slår fast, at der er tale om en ren **kompetenceflytning**, ikke en materiel ændring:

Det foreslås, at sager om henvisning i dødsboer, hvor afdøde ikke havde bopæl i Danmark, fremover skal behandles af skifteretten frem for af Justitsministeriet.

Det foreslås, at der fortsat skal gælde de samme betingelser for at få et dødsbo henvist til behandling ved en dansk skifteret, som efter den nugældende bestemmelse, men at kompetencen til at tage stilling til, om et dødsbo kan henvises til behandling i Danmark, flyttes fra Justitsministeriet til skifteretten.

Reformen har tre praktiske konsekvenser, som er væsentlige, når ældre praksis skal læses:

- Afgørelsen træffes nu af en **domstol** under skiftelovens processuelle rammer og ikke som en forvaltningsafgørelse; forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse og klage er dermed ikke længere de relevante.
- Prøvelsesadgangen er **kæreadgangen** efter [dødsboskiftelovens § 105, stk. 1](#), jf. retsplejelovens kæreregler – ikke administrativ rekurs.
- Afgørelser truffet før 1. juli 2014 er ministerielle henvisningsafgørelser og kan ikke uden videre bruges som præjudikater for skifterettens prøvelsesintensitet i dag.

Det er værd at bemærke, hvorfor flytningen var velbegrundet. Den administrative behandling af dødsborelaterede sager i Justitsministeriet gav i praksis anledning til betydelige forsinkelser. I ombudsmandssagen [Justitsministeriets sagsbehandlingstid i en sag om afståelse af arv](#) (j.nr. 2008-0384-600) gik der over 25 måneder, fra bobestyrerens ansøgning blev indgivet, til ministeriet traf afgørelse, og skifteretten måtte flere gange rykke ministeriet, fordi 2-årsfristen for skæringsdag efter [dødsboskiftelovens § 66](#) var ved at udløbe. Ombudsmanden udtalte:

Jeg er enig med ministeriet i at ministeriets sagsbehandlingstid er særdeles kritisabel. Jeg kan også tilslutte mig ministeriets beklagelse af at dine rykkerskrivelser ikke blev besvaret. Jeg mener at ministeriet af egen drift burde have underrettet dig om at sagen trak ud.

Sagen angik en anden ministeriel dødsbokompetence (afståelse af statens arv), men den illustrerer præcist den type flaskehals, som henlæggelsen af henvisningskompetencen til skifteretterne i 2014 fjernede for de internationale boer.

LOV

[Dødsboskifteloven § 2, stk. 2-4](#)[Dødsboskifteloven § 105, stk. 1](#)

§ 4 Hvor anmodningen skal indgives – trappestigen i § 2, stk. 3, og Københavns Byret som opsamlingsværneting

Når afdøde ikke havde hjemting her i landet, findes der pr. definition ingen »naturlig« retskreds.

[Dødsboskiftelovens § 2, stk. 3](#), løser det med en fast rangordnet trappestige:

Anmodning om behandling efter stk. 2 indgives til skifteretten på det sted, hvor boets faste ejendom er beliggende eller boets aktiver befinder sig. Hvis boet ikke har fast ejendom eller aktiver i Danmark, indgives anmodningen til skifteretten i den retskreds, hvor arvingerne har bopæl. I øvrige tilfælde indgives anmodningen til Københavns Byret.

Trinene er:

1. **Aktivværnetinget** – retskredsen, hvor den faste ejendom ligger, subsidiært hvor aktiverne befinder sig. Dette er hovedreglen, fordi henvisningsskifte typisk netop udløses af aktiver her i landet.

2. **Arvingernes bopælsretskreds** – relevant i tilfælde efter § 2, stk. 2, nr. 1, hvor tilknytningen er personel (indfødsret eller arvinger her), men aktiverne ligger i udlandet.
3. **Københavns Byret** som opsamlingsværneting.

København optræder i øvrigt som opsamlingsværneting flere steder i den internationale dødsboregulering: dels i [retsplejelovens § 236](#) for udlandsdanskere uden bopæl her, dels i [boafgiftslovens § 10, stk. 3](#), hvor arvingernes anmeldelse af begrænset afgiftspligtige erhvervelser skal indgives til skifteretten i København. Systematikken er dermed konsistent: hvor der ikke er noget stedligt anknytningspunkt, samles sagerne ét sted.

Den stedlige og den saglige kompetence må holdes skarpt adskilt. I **BS-1500/2008-VLR** behandlede Vestre Landsret netop sondringen mellem stedlig og saglig kompetence, og i **BS-1463/2007-OLR** fastslog Østre Landsret, at et vederlagskrav mellem tidligere ægtefæller alene kan pådømmes af skifteretten i 1. instans:

"Bestemmelsen i § 24 må forstås således, at alene skifteretten har kompetence til i 1. instans at træffe afgørelse om vederlagskrav."

Sagen blev derfor afvist fra de almindelige domstole. Tilsvarende afgrænsningsspørgsmål mellem skifteretten og de almindelige domstole kendes fra insolvensområdet, jf. **Sag 106/2012** og **BS-3456/2009-OLR** – sidstnævnte netop med et anbringende om, at modkravet skulle bedømmes efter amerikansk ret ved en amerikansk domstol, hvilket landsretten ikke lod stå i vejen for skifterettens kompetence.

LOV	Boafgiftsloven § 10, stk. 3	Dødsboskifteloven § 2, stk. 3	Retsplejeloven § 236
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afklaring af skifterettens kompetence til at behandle konkursbegæringer baseret på omstødelseskraft 03.12.2012 Landsretten · Kendelse om kompetence til at pådømme modkrav i konkursbo 07.06.2010 Landsretten · Kendelse om værneting - stedlig kompetence vs. saglig kompetence 12.12.2008 Landsretten · Landsretten afviser vederlagskrav grundet manglende kompetence hos de almindelige domstole 14.02.2008		

§ 5 Samtykkekravet i § 2, stk. 4 – og undtagelsen ved ukendt eller chikanøs arving

Et henvisningsskifte griber ind i arvingernes retsstilling: det flytter en del af boet til dansk bobehandling, dansk skifteproces og – som udgangspunkt – dansk afgiftsberegning. Derfor kræver [dødsboskiftelovens § 2, stk. 4](#):

Anmodning efter stk. 3 skal vedlægges en samtykkeerklæring fra samtlige afdødes arvinger, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, der gør, at samtykke ikke kan indhentes.

Kravet er et **kvalificeret enstemmighedskrav**: det er ikke tilstrækkeligt, at flertallet eller de arvinger, der har tilknytning til Danmark, tiltræder. Undtagelsen er til gengæld formuleret bredt, og bemærkningerne til bestemmelsen nævner to typetilfælde:

Sådanne særlige omstændigheder vil f.eks. kunne være, hvis man ikke har viden om, hvor en arving befinder sig, eller hvis en arving af chikanøse grunde ikke vil meddele samtykke.

De to eksempler dækker to forskellige hensyn. Det **første** (ukendt arving) er praktisk begrundet: et krav, der er umuligt at opfylde, kan ikke være absolut, og situationen er hyppig netop i internationale boer med spredt slægt.

Det **andet** (chikanøs nægtelse) er et misbrugsværn, som forudsætter, at skifteretten foretager en reel vurdering af nægtelsens motiv – en arving, der nægter samtykke af saglige grunde (fx fordi bopælslandets skifte er mere hensigtsmæssigt eller mere fordelagtigt), nægter ikke chikanøst.

Samtykkekravet skal ses i sammenhæng med, at arvingernes indbyrdes forhold i øvrigt er reguleret af dødsboskiftelovens almindelige regler, når først boet er henvist. Skifteretten har her en aktiv rolle – men også dens grænser. Højesteret har i **BS-54509/2025-HJR** fastslået, at en bestridt fordring mod en arving vedrører den indbyrdes arvefordeling og derfor hører under [dødsboskiftelovens § 54, stk. 2](#), jf. [§ 89, stk. 1](#), således at det er arvingen selv, der må anlægge sag. Omvendt skal skifteretten ikke gribe ind af egen drift, hvor ingen har gjort indsigelse, jf. **BS-324/2008-OLR**:

Da boet efter Afdøde er udleveret enken til hendsiden i uskiftet bo den 3. oktober 2007, og idet der ikke er rejst indsigelse mod det af bobestyreren beregnede salær, burde skifteretten – som sagen i øvrigt er oplyst - ikke af egen drift have nedsat bo-bestyrers salær.

Den dobbelthed – enstemmigt samtykke som adgangsbetingung, men tilbageholdenhed med ex officio-indgreb bagefter – er karakteristisk for skifterettens rolle i internationale boer.

LOV

[Dødsboskifteloven § 2, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)[Dødsboskifteloven § 89, stk. 1](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 26.03.2026

Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo 26.03.2008

§ 6 Henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5 – og den asymmetriske prøvelsesadgang

Når kompetencen først er placeret i en dansk retskreds, kan boet flyttes internt. [Dødsboskiftelovens § 2, stk. 5](#), bestemmer:

Skifteretten i den retskreds, hvor boet skal behandles, kan ved kendelse henvise boet til behandling i en anden retskreds, såfremt det findes væsentlig mere hensigtsmæssigt, at behandlingen foregår der.

Bestemmelsen – der i den oprindelige lov var placeret som stk. 3 og først ved 2014-nyaffattelsen af stk. 2-4 rykkede ned som stk. 5 – var en nyskabelse i 1996. Forarbejderne beskriver både anvendelsesområdet og den processuelle ramme:

Forudsætningerne for henvisning vil navnlig kunne være tilstede, når boets aktiver, herunder en fast ejendom, befinder sig i anden retskreds, hvortil eventuelt også arvingerne eller kreditorerne har tilknytning. Henvisning skal ske ved kendelse, der således skal indeholde den nødvendige begrundelse for henvisningen.

Tre punkter fortjener fremhævelse:

- **Skifteretten kan henvise af egen drift.** Forarbejderne siger udtrykkeligt: »Efter omstændighederne kan skifteretten henvise et bo til behandling i en anden retskreds, uden at der foreligger nogen anmodning herom fra arvinger eller andre.«
- **Modtagerretten kan ikke afvise boet.** »En skifteret, hvortil et bo er henvist, kan ikke tilbagevise boet.«

- **Prøvelsesadgangen er asymmetrisk.** Selve henvisningen kan ikke kæres, mens et **afslag** kan. Det følger af [dødsboskiftelovens § 105, stk. 2](#), hvorefter bl.a. »[s]kifterettens afgørelser efter § 2, stk. 5 [...] ikke [kan] indbringes for højere ret«, og bekræftes af forarbejderne: »Der er heller ingen mulighed for at kære afgørelsen om henvisning, jf. herved lovforslagets § 105, stk. 2. Nægtelse af en anmodning om henvisning af et bo kan derimod kæres.«

Denne asymmetri er central, når man vurderer, hvad der overhovedet kan indbringes for landsretten i internationale boer. Skifterettens afgørelse om, hvorvidt betingelserne i **§ 2, stk. 2-4**, er opfyldt – altså om der er dansk international kompetence – er *ikke* undtaget i § 105, stk. 2, og kan derfor kæres efter de almindelige regler i § 105, stk. 1. Det er kun den rent interne omfordeling mellem danske retskredse, der er endelig.

At der som udgangspunkt er fri kæreadgang til landsretten over skifterettens kompetenceafgørelser, er også fastslået af Højesteret i **Sag 219/2018** om skifterettens saglige kompetence i bodelingssager. Om henvisning til rette retskreds efter tilsvarende principper på det familieretlige område se **BS-2403/2010-OLR**.

Bemærk endelig, at [§ 105](#) er ændret flere gange efter den seneste lovebekendtgørelse – men ændringerne (fra bl.a. **lov nr. 697 af 24. maj 2022**, **lov nr. 1553 af 12. december 2023** og **lov nr. 1464 af 10. december 2024**) angår kærebegrænsninger vedrørende fritagelse for brug af skifteportalen, ikke henvisningsreglen i § 2, stk. 5.

LOV	Dødsboskifteloven § 2, stk. 5	Dødsboskifteloven § 105, stk. 1, 2	
PRAKSIS	Højesteret · Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling		08.08.2019
	Landsretten · Stadfæstelse af kendelse om henvisning af sag om barnets bopæl til rette retskreds		19.08.2010

§ 7 Lovvalget for arven: det ukodificerede domicilprincip

Dansk ret indeholder **ingen** almindelig lovregel om, hvilket lands ret der regulerer arven – hverken legalarveordenen, tvangsarven, testamentsgyldigheden eller uskiftet bo. [Dødsboskifteloven § 1](#) afgrænser alene lovens **saglige** anvendelsesområde (»skifte af dødsboer og ... en længstlevende ægtefælles del af fællesboet«), og [§ 2](#) regulerer kun **kompetencen**. Lovvalget er derfor overladt til den internationale privatret, som den er udviklet i retspraksis og teori.

Det bærende princip er **domicilprincippet**: arven bedømmes efter loven i den stat, hvor afdøde havde sit domicil ved dødsfaldet – ikke efter statsborgerskabet. Det harmonerer med den processuelle kompetenceregulering, fordi hjemtingskriteriet i [§ 2, stk. 1](#) og domicilkriteriet i praksis peger på samme sted: forum og ius falder normalt sammen, og den danske skifteret anvender som altovervejende hovedregel dansk arveret på de boer, den behandler.

Det giver dog to systematiske spændinger, som må håndteres konkret:

- **Henvisningsskiftet i § 2, stk. 2**, bryder sammenfaldet. Her behandler en dansk skifteret et bo efter en person, der ved dødsfaldet var domicileret i udlandet. Kompetencen er dansk, men den materielle arveret er efter domicilprincippet bopælslandets. Netop denne konstellation er forudsat i Skatterådets praksis, jf. [SKM2019.493.SR](#), hvor de danske aktiver blev skiftet her under henvisningsreglerne, mens boet i øvrigt blev skiftet i domicillandet, og hvor både dansk og udenlandsk ret pegede på forældrene som legale arvinger.

Fast ejendom behandles i mange retsordener efter *lex rei sitae*, og den nordiske konvention gør det udtrykkeligt for særlige spørgsmål, jf. artikel 13 (se næste afsnit). Det kan føre til, at ét bo bedømmes efter flere landes ret (*Nachlassspaltung*).

Den eneste **skrevne** danske lovvalgsregulering af arv er den nordiske dødsbokonvention, jf. nedenfor. Uden for Norden må lovvalget udledes af almindelige internationalprivatretnlige principper. Det gør domicilbedømmelsen – hvor afdøde reelt hørte hjemme – til det praktisk afgørende spørgsmål, både for kompetencen og for lovvalget.

Højesteret tog netop stilling til en sådan bopælsbedømmelse i **Sag 158/2018** om dansk skiftekompetence for en svensk statsborger efter den nordiske dødsbokonvention. Afgørelsen er truffet på grundlag af [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#), sammenholdt med [retsplejelovens § 235, stk. 2](#) – altså med bopælskriteriet som det afgørende, i overensstemmelse med konventionens artikel 19, der ligeledes bygger på, hvor afdøde var bosat ved dødsfaldet. Sagen viser, at også i nordiske forhold, hvor konventionen giver en skreven regel, reduceres tvisten typisk til det samme faktuelle spørgsmål som i rent nationale kompetencesager: hvor havde afdøde sin bopæl?

LOV

[Dødsboskifteloven § 1](#)[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 235, stk. 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention

15.11.2019

§ 8 Den nordiske dødsbokonvention efter 2015-revisionen – den eneste skrevne danske lovvalgsordning for arv

Konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte er sat i kraft ved [bekendtgørelse om ikrafttræden af den reviderede konvention](#), hvis [§ 1](#) sætter konventionen »som ændret ved overenskomst af 9. december 1975 og overenskomst af 1. juni 2012« i kraft. Bekendtgørelsen trådte i kraft **1. september 2015** og ophævede bekendtgørelse nr. 348 af 24. juni 1976. (*Et redaktionelt kuriosum: bekendtgørelsens §§ 1 og 2 daterer grundkonventionen til 19. december 1934, mens bilagets overskrift – ligesom forarbejderne til dødsboskiftelovens § 2 – angiver 19. november 1934.*)

Overgangsreglen er central for praksis. Efter bekendtgørelsens [§ 2](#) gælder 1934/1975-versionen fortsat, »hvor en arvelader er død før den 1. september 2015, og når en efterlevende ægtefælle har hensiddet i uskiftet bo, og den førstafdøde ægtefælle er død før den 1. september 2015«. I uskiftet bo-sager kan den gamle version altså stadig være den gældende mange år frem.

Konventionens hovedbestemmelser i [bilag 1](#) fordeler sig på tre spor:

Lovvalget for arveretten (art. 1-16)

- Artikel 1: konventionen gælder for arv efter en person, der ved sin død var **statsborger og bosat** i en kontraherende stat – »medmindre andet følger af« EU-arveforordningen. Dette forbehold har betydning for Sverige og Finland, der er bundet af forordningen, men ikke for Danmark.
- Artikel 2: loven i den stat, hvor arvelader var **bosat** ved sin død, med en undtagelse, hvis det »undtagelsesvis [...] af alle sagens omstændigheder« fremgår, at afdøde havde »en klart tættere tilknytning til en anden kontraherende stat«.
-

Artikel 3: arvelader kan **vælge** loven i en stat, hvor vedkommende er statsborger – en nyskabelse fra 2012-revisionen, med formkrav i artikel 3a (testamentsform).

- Artikel 8: testamentets **form** anerkendes efter en bred alternativ-regel (oprettelsesstedet, bopæl ved oprettelse eller død, statsborgerskab ved oprettelse eller død – og for fast ejendom tillige belægenhedsstedet).
- Artikel 9-10: alder og myndighed bedømmes efter arvestatuttet, mens ugyldighed på grund af testators sindstilstand, svig, vildfarelse eller tvang bedømmes efter loven, hvor testator var bosat ved oprettelsen eller tilbagekaldelsen.
- Artikel 12: arvepagt, døds gave og **arveafkald** bedømmes efter det lovvalg, der efter artikel 2 eller 3 gjaldt på dispositionstidspunktet – herunder spørgsmålet om forskud på arv.
- Artikel 13: særregler om fast ejendom følger **belægenhedsstatens** lov.

Gældsansvar og proklama (art. 17-18)

Arvingernes ansvar for gælden bedømmes efter loven i den stat, hvor arvelader var bosat (art. 17). Praktisk vigtigt er artikel 18: et præklusivt proklama »får ikke virkning med hensyn til kendte fordringer, når fordringshaveren er bosat i en anden kontraherende stat og ikke i tide har fået særskilt meddelelse om proklamaet og dets virkning«.

Skiftebehandlingen (art. 19-28)

Artikel 19 er kernen:

Behandling af et dødsbo og skifte mellem afdødes arvinger og den efterlevende ægtefælle skal, når afdøde var statsborger i en kontraherende stat, foregå efter loven i den kontraherende stat, hvor vedkommende var bosat, og skal høre under retterne eller myndighederne i denne stat, for så vidt loven henlægger behandlingen til retten eller myndigheden.

Bestemmelsen fastlægger dermed **både** kompetence og lovvalg for skiftet, og den fastslår udtrykkeligt, at »[b]ehandlingen af boet skal også omfatte formue tilhørende boet, som findes i en anden kontraherende stat« – altså et **universalitetsprincip** inden for Norden, som fjerner behovet for henvisningsskifte efter § 2, stk. 2, i nordiske boer. For uskiftet bo gælder tilsvarende, at skiftet foregår efter loven i den stat, hvor den efterlevende ægtefælle er eller ved sin død var bosat.

Dertil kommer:

- Artikel 21: tvister om arveret, ægtefællens rettigheder og krav mod boet hører under retterne i den stat, hvis lov efter artikel 19 er bestemmende for bobehandlingen; sagen kan dog anlægges i en anden kontraherende stat, hvis parterne er enige, medmindre boet er under behandling.
- Artikel 22: retterne dér, hvor ejendele befinder sig, skal på begæring sørge for **registrering og midlertidig bevaring** samt salg af det, der ikke hensigtsmæssigt kan opbevares – en praktisk bistandsregel, når afdødes indbo eller fast ejendom ligger i et andet nordisk land.
- Artikel 26: en fordring anses for at befinde sig i den stat, hvis lov efter artikel 19 er bestemmende for bobehandlingen (medmindre den er knyttet til et dokument); registreret skib eller luftfartøj anses for at befinde sig, hvor det har hjemsted.
- Artikel 27: en afgørelse om, at boet skal behandles ved retten, af bobestyrer, testamentsseksekutor eller udleveres til privat skifte, er **bindende også i de andre stater**.
- Artikel 28: anerkendelse og fuldbyrdelse følger loven i den stat, hvor det skal ske.

Den nordiske ordning er dermed markant mere fuldstændig end den ulovbestemte danske internationale privatret uden for Norden – og det er netop derfor, spørgsmålet i nordiske sager typisk reduceres til, hvor afdøde var **bosat**, som i **Sag 158/2018**.

LOV

Dødsboskifte_loven § 2, stk. 1, 2

PRAKSIS

Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention

15.11.2019

§ 9 EU-arveforordningen gælder ikke i Danmark – men den præger alligevel danske boer

Forordning (EU) nr. 650/2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis bygger på et helt andet tilknytningsmoment end dansk ret: **afdødes sædvanlige opholdssted** på dødstidspunktet. Efter **artikel 4** er »[r]etterne i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, [...] kompetente til at træffe afgørelse om hele arven«, og efter **artikel 21** er det »loven i den medlemsstat, hvor den afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der skal anvendes på hele arven«. Forordningens betragtning 23 uddyber, at myndigheden skal foretage »en samlet vurdering af afdødes livsomstændigheder i årene forud for dødsfaldet og på dødstidspunktet«, så det fastlagte opholdssted »viser en nær og stabil tilknytning«.

Forordningen finder ikke anvendelse i Danmark. Det følger af retsforbeholdet i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, hvorefter Danmark ikke deltager i vedtagelsen af retsakter på området for retligt samarbejde i civilretlige spørgsmål, og sådanne retsakter hverken er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Forbeholdet ses direkte afspejlet i den nordiske dødsbokonventions artikel 1, hvor forbeholdet for forordningen kun kan have betydning for de nordiske lande, der er bundet af den – Sverige og Finland.

Det har fire konkrete konsekvenser for dansk praksis:

- **Tilknytningsmomentet er ikke det samme.** Danske skifteretter anvender hjemting/bopæl efter **retsplejelovens § 235**, ikke forordningens »sædvanlige opholdssted«. Begreberne overlapper i vidt omfang, men er ikke identiske, og forordningens praksis er ikke bindende fortolkningsbidrag i Danmark.
- **Der er ingen universalitet over for EU.** Hvor forordningen samler hele arven ét sted, må Danmark håndtere delskifter gennem henvisningsreglen i **§ 2, stk. 2** – der netop forudsætter, at nogle aktiver falder uden for den udenlandske bobehandling.
- **Det europæiske arvebevis (forordningens artikel 63 og artikel 69) har ingen direkte virkning i Danmark.** Danske skifteretter udsteder skifteretsattester, ikke arvebeviser, og et europæisk arvebevis kan ikke som sådan påberåbes her; omvendt anerkendes en dansk skifteretsattest ikke automatisk i forordningsstaterne.
- **Danmark er »tredjeland« i forordningens forstand.** Danske arvinger, dansk fast ejendom og danske aktiver behandles i EU-sammenhæng efter forordningens regler om tredjelandsforhold – og en dansk arving kan derfor møde forordningen som gældende ret, uden at den nogensinde bliver dansk ret.

At en dansk domstol i øvrigt skal foretage sin egen selvstændige vurdering af EU-retlige fortolkningsspørgsmål og ikke uden videre kan lægge en andens vurdering til grund, er illustreret i **BS-12315/2021-OLR**-typen af sager om EU-rettens gennemslag; på det familieretlige område ses tilsvarende, at danske myndigheder skal

anvende de danske kompetenceregler, selv når en EU-forordning definerer, hvornår en sag anses for anlagt, jf. **BS-2725/2009-KOL**.

LOV

DødsboskifteLovent § 2, stk. 2

RetsplejeLovent § 235

PRAKSIS Byretten · Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag

12.03.2010

§ 10 Bopælsbedømmelsen i praksis – hvad de familieretlige kompetencesager kan bruges til

Fordi dansk skiftekompetence og dansk arvestatut begge afhænger af, hvor afdøde hørte hjemme, er **bopælsbedømmelsen** det praktisk afgørende. Der findes langt mere offentliggjort praksis om bopælsbegrebet på det familieretlige område end på skifteområdet, og den er anvendelig, fordi det er samme begreb i samme lov: [retsplejeLovent § 235, stk. 1 og 2](#). Familieretshusets vejledning om international kompetence formulerer standarden sådan:

»Bopæl« i disse bestemmelser fortolkes som det sted, hvor man har sit hjem, hvor ens ejendele i almindelighed befinder sig, og hvor man opholder sig, når man ikke af særlige grunde opholder sig et andet sted, f.eks. på grund af sygdom, ferie, studie- eller forretningsrejse eller fængselsophold. Det er således udgangspunktet, at man har bopæl i Danmark, hvis tilknytningen hertil er mindst ligeså stærk som til udlandet.

Det er ordret den samme »mindst lige så stærk tilknytning«-test, som forarbejderne til [boafgiftsLovent § 9](#) bruger om processuel indlænding – og som forarbejderne til [dødsboskifteLovent § 2](#) anvender ved institutionsophold.

Fra praksis kan udledes følgende mønstre, der uden videre lader sig overføre til skiftekompetencen:

- **Faktisk bosættelse og hensigt slår kortvarigt fravær.** I **BS-744/2010-VLR** fastslog Vestre Landsret, at en person tog bopæl i Danmark ved tilmelding til folkeregistret, og at en umiddelbart efterfølgende rejse tilbage til Schweiz for at opsigte lejemål og framelde sig ikke ændrede dette: rejsens formål var alene »at afvikle bopælen i Schweiz«. Sagens første instans er **BS-2725/2009-KOL**.
- **Tidspunktet for bedømmelsen er fikseret.** Den internationale kompetence bedømmes efter forholdene, da sagen rejses, jf. **BS-128/2010-VLR** og **BS-1146/2011-VLR**, hvor Vestre Landsret afviste sagen, fordi betingelserne ikke var opfyldt ved sagens anlæg, og fordi en senere opfyldelse ikke kunne skabe kompetence i en allerede verserende sag. På skifteområdet er det tilsvarende **dødsfaldstidspunktet**, der er skæringspunktet for hjemtinget efter § 2, stk. 1.
- **Bopæl kræver mere end ophold.** I **BS-2666/2007-OLR** blev dansk kompetence afvist, fordi barnet havde bopæl i Thailand og alene opholdt sig her, og i **BS-6608/2010-KBH** blev sagen afvist, fordi der ikke var godtgjort en lovlig bopælsregistrering i Danmark. **FS-3838/2013-VIB** understreger sondringen mellem fast og midlertidig bopæl.
- **Udenlandske afgørelser har ikke automatisk retskraft.** I **BS-6608/2010-KBH** bemærkede byretten, at en algerisk dom ikke havde retskraft i Danmark, jf. [retsplejeLovent § 223 a](#). Det samme gælder i princippet udenlandske arveafgørelser uden for konventions- og forordningssamarbejdet – bortset fra de nordiske boer, hvor konventionens artikel 27 og 28 giver anerkendelse.

- **Litispændens kan bortfalde.** I **BS-1395/2008-SON** fandt byretten, at forudsætningerne for international litispændens var bortfaldet, da der ikke længere kunne forventes en afgørelse i udlandet – en betragtning, der har direkte parallel i § 2, stk. 2's krav om, at aktiverne »ikke inddrages under en bobehandling i udlandet«.
- **Almindelige internationalprivatretnlige regler udfylder.** I **BS-1655/2017-GLO** fandt retten hjemmel til at behandle sagen efter retsplejelovens kompetenceregler »sammenholdt med almindelige internationalt privatretnlige regler« – netop den udfyldende teknik, som lovvalget for arv uden for Norden hviler på.
- **Flytning til udlandet under sagen.** Højesteret behandlede i **BS-2041/2025-HJR** en sag, hvor barnet var flyttet til udlandet under sagens forløb, med [retsplejelovens § 448 g](#) som ramme – en påmindelse om, at kompetence, der én gang er etableret, ikke uden videre bortfalder ved senere flytning.

Disse afgørelser er ikke arveretlige og skal ikke læses som skiftepraksis. De er derimod den bedst dokumenterede kilde til, hvordan danske domstole konkret afvejer tilknytning til Danmark over for tilknytning til udlandet – den afvejning, der også afgør, om en afdød havde hjemting her efter [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 235, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdsskikane	05.09.2025
	Landsretten · Sag om forældremyndighed afvist grundet manglende international kompetence	16.09.2011
	Landsretten · Kendelse om stadfæstelse af byrettens afgørelse vedrørende behandling af skilsmisssag i Danmark	17.09.2010
	Landsretten · Landsrettens kendelse om midlertidig forældremyndighed - International kompetence og litispændens	12.03.2010
	Landsretten · Landsrettens kendelse om forældremyndighed: Afgørelse om international kompetence	04.01.2008
	Byretten · Børnebortførelse og ophævelse af fælles forældremyndighed	15.06.2018
	Byretten · Børnebortførelse: Tilbagegivelse af børn til USA efter ophold i Danmark	12.07.2013
	Byretten · Sag om international kompetence i forældremyndighedssag	26.04.2011
	Byretten · Byret afviste forældremyndighedssag på grund af manglende international kompetence efter barnets flytning fra Algeriet	26.01.2011
	Byretten · Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag	12.03.2010

§ 11 Boafgiften ved internationale boer – tre niveauer i boafgiftslovens § 9 og anmeldelsespligten i § 10, stk. 3

Afgiftssiden spejler kompetencesiden næsten præcist. [Boafgiftslovens § 9](#) opererer med tre niveauer:

Situation	Afgiftspligtens omfang	Hjemmel
Afdøde havde hjemting her i landet	Hele afdødes formue, uanset hvor den befinder sig	§ 9, stk. 1
Afdøde havde ikke hjemting her	Kun faste ejendomme med tilbehør samt formue tilknyttet faste driftssteder her i landet	§ 9, stk. 2
Boet eller en del af det er henvist til behandling her efter dødsboskifteloven	Den del af formuen, som er omfattet af skiftet her i landet	§ 9, stk. 3

Forarbejderne til § 9 forklarer, at den fulde afgiftspligt i stk. 1 knytter sig til, om arvelader var **processuel indlænding** efter [retsplejelovens §§ 235 og 236](#), og at afgrænsningen »som altovervejende hovedregel [vil være] sammenfaldende med reglen om fuld skattepligt i kildeskattelovens § 1«. Om den begrænsede afgiftspligt i stk. 2 anføres, at udvidelsen til tilbehør og faste driftssteder blev foretaget, så pligten »kommer til at svare til, hvad der normalt gælder efter fordelingsreglerne i OECD's modelkonvention vedrørende arv og gave« – landbrug og skovbrug anses derimod ikke for at udgøre et fast driftssted, men driftsmateriel og besætning er omfattet som tilbehør til fast ejendom.

Den praktisk oversete regel er anmeldelsespligten. Efter [boafgiftslovens § 10, stk. 3](#):

Når afdøde havde hjemting i udlandet, og der ikke sker skifte her i landet, men der skal beregnes boafgifter efter § 9, stk. 2, har arvingerne pligt til at indgive en anmeldelse om de afgiftspligtige erhvervelser med angivelse af deres værdi, jf. § 12, stk. 1. Anmeldelsen skal være indgivet til skifteretten i København senest 6 måneder efter, at arvingerne har fået kendskab til arven.

Der er altså **egen-anmeldelse med 6-måneders frist til Københavns Byret**, når afdøde boede i udlandet, boet ikke skiftes her, men der ligger fast ejendom eller et fast driftssted i Danmark. Pligten påhviler arvingerne personligt.

Kompetencen til at afgøre spørgsmål om boafgift ligger hos **skifteretten**, jf. [dødsboskiftelovens § 80, stk. 1](#), ikke hos Skatteforvaltningen. Skatterådet afviste derfor i [SKM2022.93.SR](#) at besvare spørgsmål om anmeldelsespligt og boafgiftsmæssigt beregningsgrundlag med henvisning netop hertil. Klage over afgiftsberegningen sker til skifteretten inden 4 uger, jf. [§ 80, stk. 3](#), og skifterettens afgørelse om den endelige beregning kan kæres, jf. [§ 80, stk. 4](#).

De processuelle rammer for denne prøvelse er velbelyst i landsretspraksis: **BS-566/2012-VLR** ophævede skifterettens kendelse og hjemviste til ny beregning af boafgift, fordi passivposten efter [boafgiftslovens § 13 a](#) skulle fratrækkes **efter** fradrag af ægtefællens boslod og arvelod, og **BS-204/2022-VLR** angik prøvelsen af dødslejegavers behandling ved boafgiftsberegningen. Endelig viser [SKM2024.605.SR](#) og [SKM2009.741.SR](#), at også dødsboskatten forudsætter, at boet efter [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1 eller 2](#), helt eller delvist behandles her i landet – et henvisningsbo er altså skattemæssigt et dansk bo for den henviste del.

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3](#)[Boafgiftsloven § 10, stk. 3](#)[Dødsboskifteloven § 80, stk. 1, 3, 4](#)[Retsplejeloven § 236](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift

09.09.2022

Landsretten · Landsretten ophæver skifterettens kendelse om boafgift og hjemviser sagen til ny beregning

16.04.2012

Arveafkald over grænsen – Skatterådets praksis om udenlandske dødsboer

§ 12

Arveafkald er det sted, hvor den internationale dimension oftest bliver konkret for danske arvinger.

[Boafgiftslovens § 5](#) bestemmer, at den, til fordel for hvem der gives afkald på falden arv, anses for arving ved afgiftsberegningen, forudsat at afkaldet gives til egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der efter testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader, at det er ubetinget, og at det meddeles skifteretten i tide, jf. [§ 5, stk. 4](#).

Ordlyden peger på en dansk skifteret – men Skatterådet har udstrakt **princippet** til udenlandske boer.

I [SKM2019.493.SR](#) havde afdøde efterladt aktiver både i Danmark (skiftet her som henvisningsbo) og i domicillandet. Spørgsmålet var, om forældrenes arveafkald til fordel for spørgeren også havde afgiftsmæssig virkning for den del, der blev skiftet i udlandet. Skatterådet udtalte:

Der er ikke dansk boafgift på den del af arven, der skiftes i udlandet, se boafgiftsloven § 9 modsætningsvis. Såfremt boafgiftsloven § 5 kun finder anvendelse på arv belagt med dansk boafgift, må konsekvensen være, at arveafkaldet i forhold til den del af arven, der skiftes i udlandet, ikke har afgiftsmæssig virkning. Forældrenes arveafkald må derfor i forhold til afgiftsberegningen anses som en afgiftspligtig gaveoverdragelse til deres søn. Det er imidlertid Skattestyrelsens opfattelse, at princippet i boafgiftsloven § 5 ikke er indskrænket til at finde anvendelse på arv belagt med dansk boafgift efter boafgiftsloven § 9.

Denne linje er videreført og udvidet i [SKM2026.223.SR](#), hvor der **slet ikke** var danske aktiver i boet. Afdøde var bosiddende i England, boet blev skiftet efter engelsk ret, og spørgerens mor havde ved en engelsk *Deed of Variation* bestemt, at en del af hendes arv skulle tilfalde spørgeren. Skatterådet fandt efter en konkret vurdering, at dispositionen kunne sidestilles med et arveafkald, og at principperne i boafgiftslovens § 5 fandt anvendelse, fordi *Deed of Variation* ikke forrykkede den arvedeling, der ville have fundet sted, hvis moderen var død før bedstemoderen. Beløbet var dermed **arv** – ikke en gaveafgiftspligtig gave fra moderen. Afgørelsen fastslår samtidig retsstillingen for det ikke-skiftede bo:

Skattestyrelsen forudsætter ved denne besvarelse, at Spørgers mor ikke havde fast ejendom eller formue tilknyttet faste driftssteder i Danmark. Det er oplyst, at boet efter Spørgers bedstemor behandles efter engelsk ret. Boet efter Spørgers bedstemor er dermed ikke omfattet af afgiftspligten efter boafgiftsloven.

Praksis kan sammenfattes sådan: **den danske boafgiftspligt følger § 9 og rækker ikke ud over den, men de indholdsmæssige principper i § 5 om, hvornår noget er arv frem for gave, anvendes også på civilretligt gyldige afkald i udenlandske boer** – forudsat at de tids- og indholdsmæssige betingelser er opfyldt.

De danske frister håndhæves til gengæld strengt. I **BS-575/2008-VLRci** mistede delvise arveafkald deres afgiftsmæssige virkning, fordi boopgørelsen blev indleveret for sent:

Da boopgørelsen er indleveret efter, at fristen herfor udløb, er de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4, og landsretten tiltræder derfor med denne begrundelse, at skifteretten ikke har tillagt boopgørelsens oplysninger om arveafkaldene virkning ved beregningen af boafgift.

Omvendt er reglen ikke uden fleksibilitet, hvor formålet taler imod. I **BS-2233/2011-VLR** blev en formel tilbagekaldelse af et arveafkald, der var afgivet på urigtige forudsætninger og ikke af afgiftsmæssige grunde, tillagt virkning:

"Landsretten finder, at boafgiftslovens § 5, stk. 4, i en situation som den foreliggende ikke kan føre til, at der ved beregning af boafgift skal ses bort fra tilbagekaldelsen af arveafkaldet."

I nordiske boer bemærkes, at arveafkald efter den nordiske konventions artikel 12 bedømmes efter det arvestatut, der efter artikel 2 eller 3 gjaldt på tidspunktet for afkaldet.

LOV

[Boafgiftsloven § 5, stk. 1, 2, 4](#)
[Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3](#)

PRAKSIS

Landsretten · Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald

14.10.2011

Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald

27.06.2008

Randområder: dødsformodningsdom, dokumentation for dødsfaldet og kreditorernes stilling

Henvisningsskiftet forudsætter, at **dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret**. Kravet står ikke i lovteksten, men er en fast forudsætning i forarbejderne både til den oprindelige og til den nyaffattede bestemmelse: »Det skal som hidtil være en betingelse for henvisning, at dødsfaldet er tilstrækkeligt dokumenteret. Hvorvidt dette er tilfældet er et judicielt spørgsmål, der vil kunne indbringes for skifteretten.«

Hvor dødsfaldet ikke kan dokumenteres, fordi personen er forsvundet i udlandet, træder [borteblevneloven](#) til. [§ 8](#) fastlægger kompetencen for dødsformodningsdom:

Stk. 1. Sag til dødsformodningsdom kan anlægges her i landet, hvis den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted var her.

Stk. 2. Var den borteblevnes sidst bekendte bopæl eller i mangel heraf hans sidst bekendte opholdssted i udlandet, kan sagen anlægges her:

- a) af den borteblevnes ægtefælle, såfremt denne har bopæl her og har dansk indfødsret eller havde dansk indfødsret ved ægteskabets indgåelse;*
- b) når den borteblevne har efterladt sig formue her i landet, men da kun med virkning for denne.*

Strukturen er slående parallel med [dødsboskiftelovens § 2](#): stk. 1 knytter kompetencen til bopælen, mens stk. 2 giver to alternative indgange – én personel (ægtefælle med bopæl her og dansk indfødsret) og én reel (formue her i landet). Og ligesom henvisningsskiftet er den reelle indgang **partiel**: dommen får »kun [...] virkning for« formuen her i landet, præcis som [§ 2, stk. 2](#), kun rækker til de aktiver, der ikke inddrages under en udenlandsk bobehandling, og [boafgiftslovens § 9, stk. 3](#), kun til den del, der er omfattet af skiftet her.

For **kreditorerne** har det internationale element to konsekvenser, der ofte overses:

- Inden for Norden begrænser konventionens artikel 18 proklamaets præklusive virkning over for kendte fordringshavere bosat i et andet nordisk land, der ikke i tide har fået særskilt meddelelse.
- Uden for Norden er der ingen tilsvarende beskyttelse i skriftlig form, og en udenlandsk kreditor må selv holde sig orienteret. Højesteret har i **SKS-3154/2023-ODE** behandlet spørgsmålet om skifterettens oplysningspligt over for en kreditor, når et bo afsluttes med boudlæg – en problemstilling, der forstærkes, når arvingerne bor i udlandet.

Endelig kan boets størrelse afskære en egentlig bobehandling. Boudlæg forudsætter, at værdigrænsen i [dødsboskiftelovens § 18](#) overholdes, og Vestre Landsret fastslog i **BS-2139/2012-VLR**, at manglende kontakt mellem arvingerne ikke i sig selv udgør de »ganske særlige omstændigheder«, der efter [§ 18, stk. 2](#), kan begrunde boudlæg trods overskridelse af værdigrænsen:

"Der foreligger herefter ikke ganske særlige omstændigheder, der kan begrunde, at boudlæg kan finde sted, selvom værdigrænsen er overskredet, jf. dødsboskiftelovens § 18, stk. 2."

Det er værd at holde sig for øje i internationale boer, hvor arvingerne netop ofte er spredt og uden indbyrdes kontakt – den omstændighed løser hverken samtykkeproblemet i [§ 2, stk. 4](#), eller værdigrænseproblemet i [§ 18](#).

Dødsboskifteloven § 2, stk. 2, 4

Dødsboskifteloven § 18, stk. 1, 2

PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	12.10.2012
	Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	08.02.2024

§ 14 Sammenfatning: en tretrinsanalyse af det internationale dødsbo

Et dødsbo med internationalt element bør analyseres i tre trin, der ikke må sammenblandes.

Trin 1 – Er der dansk kompetence?

1. Havde afdøde **hjemting** i en dansk retskreds ved dødsfaldet, jf. [dødsboskiftelovens § 2, stk. 1](#), jf. [retsplejelovens §§ 235 og 236](#)? Så behandles hele boet her, og der er intet henvisningsproblem.
2. Var afdøde nordisk statsborger og bosat i et nordisk land? Så afgør konventionens **artikel 19** både forum og lovvalg for skiftet, og bobehandlingen omfatter formue i hele Norden.
3. Ellers: kan aktiver henvises efter [§ 2, stk. 2](#)? Det kræver enten dansk indfødsret/særlig tilknytning eller aktiver i Danmark – og i begge tilfælde, at aktiverne ikke inddrages under en bobehandling i udlandet, dokumenteret af den, der anmoder.
4. Er der efter [§ 2, stk. 4](#), samtykke fra **samtlig**e arvinger, eller foreligger der særlige omstændigheder (ukendt arving, chikanøs nægtelse)?
5. Anmodningen indgives efter trappestigen i [§ 2, stk. 3](#) – aktivværneting, arvingernes bopæl, subsidiært Københavns Byret.

Trin 2 – Hvilket lands ret gælder for arven?

Uden for Norden er lovvalget ikke kodificeret og afgøres efter **domicilprincippet**. I nordiske forhold gælder konventionens artikel 2 (bopælsstatens lov, med undtagelsen om »klart tættere tilknytning«) og artikel 3 (arveladers valg af statsborgerskabsstatens lov), suppleret af de særlige regler om testamentsform (art. 8), habilitet (art. 9), ugyldighed (art. 10), afkald og arvepagt (art. 12) og fast ejendom (art. 13). EU-arveforordningens regler om sædvanligt opholdssted og europæisk arvebevis gælder **ikke** i Danmark.

Trin 3 – Hvad udløser det afgiftsmæssigt?

Hjemting her giver global afgiftspligt ([boafgiftslovens § 9, stk. 1](#)); intet hjemting giver kun afgift af fast ejendom med tilhør og faste driftssteder ([§ 9, stk. 2](#)); henvist bo giver afgift af den henviste del ([§ 9, stk. 3](#)). Skiftes der ikke her, men er der begrænset afgiftspligt, skal arvingerne selv anmelde til Københavns Byret inden 6 måneder ([§ 10, stk. 3](#)). Afgiftsspørgsmål hører under skifteretten, ikke Skatteforvaltningen, jf. [dødsboskiftelovens § 80, stk. 1](#).

Processuelt gælder, at skifterettens afgørelse om international kompetence efter § 2, stk. 2-4, kan kæres efter de almindelige regler i [§ 105, stk. 1](#), jf. også **Sag 219/2018** om fri kæreadgang over skifterettens kompetenceafgørelser, mens en henvisning mellem danske retskredse efter § 2, stk. 5, er endelig, jf. [§ 105, stk. 2](#) – men et **afslag** på henvisning kan kæres.

Praksis på området er sparsom i offentliggjort form. Den mest markante afgørelse er Højesterets **Sag 158/2018** om dansk skiftekompetence for en svensk statsborger efter den nordiske dødsbokonvention, der viser, at tvisterne i praksis afgøres på bopælsbedømmelsen efter [§ 2, stk. 1](#), jf. [retsplejelovens § 235, stk. 2](#). Til gengæld er retsgrundlaget usædvanlig veldokumenteret i forarbejderne – **Betænkning nr. 1270/1994 om skifte af**

dødsboer, bemærkningerne til [forslaget til lov om skifte af dødsboer \(LSF 120, 1995\)](#) og bemærkningerne til [L 178 \(2013-14\)](#) – og det er derfor forarbejderne, ikke domspraksis, der bærer den daglige fortolkning på dette område.

For de materielle arveregler henvises til [arveret](#), og for den indenlandske dødsbobehandling – privat skifte, bobestyrerbo og gældstvister – til [dødsboskifte](#).

LOV

[Boafgiftsloven § 9, stk. 1-3](#)
[Boafgiftsloven § 10, stk. 3](#)
[Dødsboskifteloven § 2, stk. 1-5](#)
[Dødsboskifteloven § 80, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 105, stk. 1, 2](#)
[Retsplejeloven § 235, stk. 1-4](#)
[Retsplejeloven § 236](#)

PRAKSIS	Højesteret · Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention	15.11.2019
	Højesteret · Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling	08.08.2019

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Boafgiftsloven § 9	stk. 1-3	Boafgiftsloven § 10	stk. 3
Borteblevneloven § 8	stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 2	stk. 1-5
Dødsboskifteloven § 105	stk. 2	Retsplejeloven § 235	stk. 1-4
Retsplejeloven § 236			

MATERIALE Citerede afgørelser

29 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

5

26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
05.09.2025	Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdschikane	10026-11737
15.11.2019	Afgørelse om dansk skiftekompetence for svensk statsborger efter Den Nordiske Dødsbokonvention	158-2018
08.08.2019	Fri kæreadgang til landsretten over skifterettens afgørelse om saglig kompetence i sager om bodeling	219-2018
03.12.2012	Højesterets afklaring af skifterettens kompetence til at behandle konkursbegæringer baseret på omstødelseskrav	106-2012

LANDSRETEN · ANKEINSTANS

15

09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslegaver og boafgift	4253-5095
------------	--	-----------

12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
16.04.2012	Landsretten ophæver skifterettens kendelse om boafgift og hjemviser sagen til ny beregning	617-709
14.10.2011	Afgørelse om boafgift efter tilbagekaldelse af arveafkald	6658-7997
16.09.2011	Sag om forældremyndighed afvist grundet manglende international kompetence	3519-4186
17.09.2010	Kendelse om stadfæstelse af byrettens afgørelse vedrørende behandling af skilsmisssag i Danmark	4668-5605
19.08.2010	Stadfæstelse af kendelse om henvisning af sag om barnets bopæl til rette retskreds	4407-5288
07.06.2010	Kendelse om kompetence til at pådømme modkrav i konkursbo	4776-5748
12.03.2010	Landsrettens kendelse om midlertidig forældremyndighed - International kompetence og litispendens	3520-4187
12.12.2008	Kendelse om værneting - stedlig kompetence vs. saglig kompetence	6494-7793
28.08.2008	Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller	6151-7369
27.06.2008	Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	3334-3965
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020
14.02.2008	Landsretten afviser vederlagskrav grundet manglende kompetence hos de almindelige domstole	7259-8755
04.01.2008	Landsrettens kendelse om forældremyndighed: Afgørelse om international kompetence	7293-8792

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

6

08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
15.06.2018	Børnebortførelse og ophævelse af fælles forældremyndighed	988-1190
12.07.2013	Børnebortførelse: Tilbagegivelse af børn til USA efter ophold i Danmark	460-534
26.04.2011	Sag om international kompetence i forældremyndighedssag	3495-4161
26.01.2011	Byret afviste forældremyndighedssag på grund af manglende international kompetence efter barnets flytning fra Algeriet	2986-3533
12.03.2010	Afgørelse om behandlingssted for skilsmisssag	4587-5509

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

3

13.12.2024	Twist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
07.06.2024	Manglende gyldig p-tilladelse som følge af ulæselig datoangivelse på gæstekort	park-4161
02.05.2019	Manglende synlig p-billet i forrude trods korrekt indløsning af gratisbillet	park-1190

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet

11

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over legal arveorden og tvangsarv

Arveklasser, ægtefællearv, suppleringsarv og testationsfrihedens grænser efter arveloven af 2007

Version 2 · Opdateret 3. sep. 2026 · 16 afgørelser · 2013-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Praksisoversigten kortlægger, hvem der arver efter loven, når arvelader ikke gyldigt har testet, og hvor langt testationsfriheden rækker over for tvangsarven. Retsgrundlaget er arveloven (lov nr. 515 af 6. juni 2007 med ikrafttræden 1. januar 2008), hvis parentelsystem i §§ 1-4, ægtefællearv i §§ 9-11 og tvangsarveregler i §§ 5, 10 og 50 udgør en fast beregningsramme, som skifteretterne, landsretterne og Højesteret har udfyldt punktvis. Praksis er koncentreret om fire spor: hvem der overhovedet er legal arving, hvordan suppleringsarven efter § 11, stk. 2, beregnes, hvordan boet fordeles mellem to slægter ved svogerskabsarv, og hvornår arveretten fortabes efter § 48. Højesterets dom af 21. maj 2025 om samspillet mellem overlevelseskraet i § 94 og statens afståelse efter § 95 er områdets nyeste principielle afklaring.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Den legale arveorden bygger på tre arveklasser: livsarvinger (§ 1), forældre og deres livsarvinger (§ 2) og bedsteforældre samt disses børn (§ 3) – fjernere slægtninge end bedsteforældrenes børn har ingen legal arveret.
- 02 Repræsentationsprincippet er ubegrænset i 1. og 2. arveklasse, men standser i 3. arveklasse ved bedsteforældrenes børn, jf. § 3, stk. 2.
- 03 Ægtefællen arver halvdelen af boet, når der er livsarvinger, og hele boet, når der ikke er – arveretten kræver et gyldigt ægteskab, men ingen minimumsvarighed, og bortfalder ved separation og skilsmisse.
- 04 Livsarvingernes tvangsarv udgør $\frac{1}{4}$ af arvelodden, og arvelader kan ved udtrykkelig testamentarisk bestemmelse beløbsbegrænse hvert barns arvelod – i 2026 til 1.580.000 kr.
- 05 Formuleringer som at et barn skal arve "mindst muligt" udgør efter forarbejderne ikke en beløbsbegrænsning; begrænsningen skal fremgå udtrykkeligt af testamentet.
- 06 Ægtefællens tvangsarv er ligeledes $\frac{1}{4}$ af arvelodden, hvorfor den samlede tvangsarv i et bo med både ægtefælle og livsarvinger udgør 37,5 % af boet.
- 07 Ægtefællens suppleringsarv efter § 11, stk. 2 – 950.000 kr. i 2026 – går forud for livsarvingernes tvangsarv og kan udtømme boet i mindre dødsboer.

- 08** Forsørgertabserstatning, livsforsikringer og pensionsydelse, der udbetales til længstlevende i anledning af dødsfaldet, medregnes i suppleringsarvsberegningen efter § 11, stk. 3, 1. pkt.
- 09** Længstlevendes egne uoverdragelige eller personlige rettigheder – herunder egen tjenestemandspension, som udtages forlods ved skifte i anledning af død – skal ikke medregnes i beregningen efter § 11, stk. 2.
- 10** Arveret tilkommer efter § 94, stk. 1, den, der lever ved arveladers død, eller som er undfanget forinden og senere fødes levende.
- 11** Statens afståelse af arv efter § 95, stk. 2 og 3, er derimod en personlig ret, der først opstår ved Civilstyrelsens afgørelse – et dødsbo kan ikke indtræde i kravet, hvis ansøgeren dør under sagsbehandlingen.
- 12** Begrebet "nærmeste pårørende" i forsikrings- og pensionsaftaler følger som udgangspunkt arvingerne efter loven og omfatter derfor også svogerskabsarvinger efter § 15, stk. 1, medmindre der er sikre holdepunkter for andet.
- 13** Frakendelse af arveret efter § 48, stk. 1, er obligatorisk påstand i sager om forsætligt drab, hvor drabet udløser arv eller ydelser til gerningspersonen, og kan ske, selv om denne er straffri efter straffelovens § 16.
- 14** Frakendelse efter § 48, stk. 2 – ved drabsforsøg, vold, grov krænkelse eller strafbar trussel mod en slægtsarving – forudsætter en anmodning fra den forurettede.
- 15** En legal arving, hvis arvelod er den samme med og uden testamentet, har ikke retlig interesse i at anfægte testamentet; hverken færre medarvinger eller lavere bobehandlingsomkostninger ændrer dette.

Parentelsystemet: tre arveklasser og repræsentationsprincippet

§ 1 grænse

Den legale arveorden er bygget op som et parentelsystem med tre arveklasser, der udelukker hinanden i rækkefølge.

1. arveklasse består af arveladers livsarvinger. Efter [arvelovens § 1, stk. 1](#) er arveladers nærmeste slægtsarvinger dennes børn, som arver lige. Er et barn død, træder dets børn i dets sted og arver indbyrdes lige – og på tilsvarende måde arver fjernere livsarvinger, jf. [§ 1, stk. 2](#). Repræsentationen er dermed ubegrænset nedad i denne arveklasse.

2. arveklasse aktiveres kun, hvis arvelader ikke efterlader sig børn eller andre livsarvinger. Da arver arveladers forældre med en halvdel til hver, jf. [§ 2, stk. 1](#). Er en af forældrene død, træder dennes børn – arveladers søskende – i den pågældendes sted, og fjernere livsarvinger (nevøer, niecer og deres børn) arver på tilsvarende måde, jf. [§ 2, stk. 2](#). Er der ingen livsarvinger efter den ene forælder, arver den anden forælder eller dennes livsarvinger alene. Også her er repræsentationen ubegrænset.

3. arveklasse omfatter bedsteforældrene. Er der ingen arvinger efter §§ 1 eller 2, tilfalder halvdelen af arven bedsteforældrene på den ene forælders side og halvdelen bedsteforældrene på den anden forælders side, jf. [§](#)

3, stk. 1. Her – og kun her – er repræsentationsprincippet afskåret: er en bedsteforælder død, træder dennes børn i den pågældendes sted, **men ikke fjernere livsarvinger**, jf. § 3, stk. 2. Kusiner og fætre arver altså, mens deres børn ikke gør. Dermed er der en ydre grænse for slægtens arveret: er der ingen arvinger i tredje arveklasse, findes der ingen legale arvinger, og boet falder i stedet til staten efter § 95, stk. 1.

Adoptivbørn indgår i systemet på lige fod med biologiske livsarvinger: efter § 4 arver og arves et adoptivbarn og dets livsarvinger af adoptanten og dennes slægt som adoptantens livsarvinger i øvrigt, medmindre andet følger af adoptionslovgivningen. Det er derfor slægtskabsforholdet – herunder faderskab og adoption – der er den første og i praksis hyppigste tvistegenstand, når kredsen af legale arvinger skal fastlægges i skifteretten.

At være legal arving efter § 1 er ikke blot en ret, men også en position, der bestemmer sagens processuelle spor. Højesteret lagde i **BS-54509/2025-HJR (26. marts 2026)** netop vægt på arvingsegenskaben efter [arvelovens § 1, stk. 1](#), da retten fastslog, at en bobestyrers krav mod en arving på grundlag af et bestridt gældsbrev vedrører retten til at arve og derfor skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – med den konsekvens, at det er arvingen selv, der må anlægge sag.

LOV

Arveloven § 1, stk. 1-2

Arveloven § 2, stk. 1-2

Arveloven § 3, stk. 1-3

Arveloven § 4

Arveloven § 95, stk. 1

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, 26.03.2026
stk. 2 – arvingen må anlægge sag

Ægtefællens legale arvebrøk – forhøjelsen fra 1/3 til ½ ved § 2 2007-loven

Ægtefællen er ikke slægtsarving, men har en selvstændig legal arveret ved siden af arveklasserne. Efter [arvelovens § 9, stk. 1](#) arver ægtefællen halvdelen af arveladers ejendele, når denne efterlader sig livsarvinger. Efterlader arvelader sig ikke livsarvinger, arver ægtefællen alene, jf. § 9, stk. 2.

Brøken på ½ er resultatet af arveloven af 2007. Af de paragraf-specifikke forarbejder til bestemmelsen fremgår:

I stk. 1 foreslås det, at ægtefællens legale arvebrøk udgør ½ af arveladerens ejendele, når arveladeren efterlader sig livsarvinger. Forslaget indebærer en forhøjelse af ægtefællens legale arvebrøk, der efter den gældende arvelovs § 6, stk. 1, udgør 1/3 af den legale arv i disse tilfælde.

Forarbejderne præciserer samtidig tre praktisk vigtige punkter om betingelserne for arveretten:

Ægtefællens arveret forudsætter, at der foreligger et gyldigt indgået ægteskab. Det kræves ikke, at ægteskabet har varet en vis tid. Også et ægteskab indgået på dødslejet giver arveret. Arveretten ophører ved separation og skilsmisse.

Ophøret ved separation og skilsmisse er lovfæstet i § 49, stk. 1, og § 49, stk. 2 afskærer arveretten i visse omstødelige ægteskaber.

Den bagvedliggende afvejning er beskrevet i Arvelovsudvalgets betænkning, der anbefalede forhøjelsen ud fra hensynet til livsfællesskabet mellem ægtefællerne. Udvalget overvejede og forkastede udtrykkeligt alternative modeller – en ret for ægtefællen til bestemte genstande frem for en brøk, en arvebrøk afhængig af ægteskabets varighed (fx først forhøjet efter 10 år) og en brøk afhængig af antallet af livsarvinger – fordi sådanne regler ville kunne virke tilfældige og urimelige, jf. [Betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivningen mv., s. 59](#).

Den legale arveorden fungerer i praksis som den ordning, der træder i kraft, når en testamentarisk disposition ikke rækker. Illustrativt er Højesterets kendelse i **Sag 179/2014** ([22. oktober 2015](#)), hvor en testator i 1981 som ugift og barnløs havde indsat sin tidligere steddatter som universalarving og siden både giftede sig og fik en datter uden at ændre testamentet. Konflikten stod mellem den indsatte arving på den ene side og ægtefællen og livsarvingen – de legale arvinger efter §§ 1 og 9 – på den anden.

LOV

[Arveloven § 9, stk. 1-2](#)[Arveloven § 49, stk. 1-2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om
bristende forudsætninger

22.10.2015

§ 3 Suppleringsarven i § 11, stk. 2 – minimumsbeskyttelsen der går forud for tvangsarven

Ud over den brøkmæssige arv har den længstlevende ægtefælle en beløbsmæssig minimumsbeskyttelse. Efter [arvelovens § 11, stk. 2](#) kan længstlevende af boet udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje udgør indtil 600.000 kr. (grundbeløb). Beløbsgrænsen reguleres årligt efter [§ 97](#), og efter [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 3](#) udgør beløbet **950.000 kr. for perioden 1. januar 2026 – 31. december 2026**.

Suppleringsarven er den stærkeste rettighed i arveloven: den går forud for livsarvingernes tvangsarv og kan i mindre dødsboer udtømme boet helt. Hertil kommer den forlodsret til personlige genstande og genstande erhvervet til mindreårige børns brug, som følger af [§ 11, stk. 1](#), og som efter forarbejderne ikke belaster hverken boslodskravet eller suppleringsarven.

Beregningsgrundlaget er reguleret i [§ 11, stk. 3](#), som består af to modsatrettede led:

- **1. pkt. (medregning):** Forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelser og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til længstlevende i anledning af dødsfaldet, indgår i beregningen. Forarbejderne fastslår, at alle typer ydelser uanset art, der tjener et forsørgelsesformål, er omfattet – både obligatoriske og frivillige ordninger, private ordninger, arbejdsmarkedsordninger, ATP og indekskontrakter, og både engangsbeløb og løbende ydelser. Rateforsikringer og ratepensioner værdiansættes ved sammenlægning af ydelserne i garantiperioden, mens livsbetingede ydelser opgøres aktuarmæssigt.
- **2. pkt. (undtagelse):** Længstlevendes øvrige rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig karakter, medregnes kun, i den udstrækning de – hvis de var delingsformue – ville indgå i ligedelingen på skifte i længstlevendes levende live.

Samspillet mellem de to led er afgjort i praksis. I **BS-1597/2013-OLR** ([Østre Landsrets kendelse af 5. juli 2013](#)) var spørgsmålet, om længstlevendes egen tjenestemandspension skulle trække ned i suppleringsarvsberegningen. Landsretten lagde vægt på, at formålet med den forlodsudtagelsesret for egne pensionsrettigheder, der gælder ved skifte i anledning af død, er at sikre længstlevende økonomisk tryghed, og at rettigheden er af personlig karakter og specifikt undtaget fra ligedeling ved død:

På denne baggrund finder landsretten, at kærendes ægtefællepension efter tjenestemandspensionsloven ikke skal indgå i beregningen i henhold til arvelovens § 11, stk. 2.

Skifterettens modsatte kendelse blev ophævet, og sagen hjemvist. Kendelsen viser den praktiske sondring: **ydelser, der udløses af dødsfaldet**, medregnes, mens **længstlevendes egne, allerede optjente og forlods udtagelige pensionsrettigheder** holdes uden for.

Forarbejderne trækker samme grænse for erstatninger: erhvervsevnetabserstatning udbetalt til længstlevende indgår ikke, fordi den under alle omstændigheder kunne udtages forlods; erstatning for rimelige begravelsesudgifter, overgangsbeløb og godtgørelse til efterladte medregnes heller ikke, da disse ydelser ikke tjener længstlevendes forsørgelse.

Endelig indeholder [§ 11, stk. 4](#) en modifikation til fordel for førstafdødes særlivsarvinger: uanset suppleringsarven kan en særlivsarving overtage et aktiv med særlig erindringsværdi mod kontant betaling af vurderingsprisen til boet – dog ikke aktiver omfattet af [§ 11, stk. 1](#), eller af [§ 91, stk. 2](#).

Efter [§ 16](#) får benyttelsen af suppleringsarven virkning ved længstlevendes egen død, hvor boet som udgangspunkt deles mellem ægtefællernes respektive livsarvinger og slægtsarvinger efter reglerne i bestemmelsens stk. 2-6.

LOV

[Arveoven § 11, stk. 1-4](#)[Arveoven § 16](#)[Arveoven § 91, stk. 2](#)[Arveoven § 97, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11

05.07.2013

§ 4 Tvangsarven: ¼ af arvelodden og beløbsloftet på 1.580.000 kr. pr. barn

Tvangsarven er den ufravigelige minimumsandel, som arvelader ikke kan disponere over ved testamente. Den er delt i to selvstændige bestemmelser:

Arving	Tvangsarvebrøk	Andel af hele boet (ved både ægtefælle og børn)
Livsarvinger, § 5, stk. 1	¼ af arvelodden	12,5 % (¼ af halvdelen)
Ægtefælle, § 10	¼ af arvelodden	12,5 % (¼ af halvdelen)

Begge brøker er nedsat fra ½ ved arveloven af 2007. Af de paragraf-specifikke forarbejder til [§ 5](#) fremgår:

Det foreslås i stk. 1, at livsarvingernes tvangsarvebrøk udgør ¼ af den legale arv. Forslaget indebærer en nedsættelse af livsarvingernes tvangsarvebrøk, der efter den gældende arvelovs § 25 udgør ½ af den legale arv.

Og tilsvarende til [§ 10](#):

Det foreslås, at ægtefællens tvangsarvebrøk udgør ¼ af den legale arv. Forslaget indebærer en nedsættelse af ægtefællens tvangsarvebrøk, der efter den gældende arvelovs § 25 udgør ½ af den legale arv.

Arvelovsudvalget regnede eksplicit konsekvensen ud i [betænkning nr. 1473/2006, s. 97](#): for livsarvingernes halvdel udgør tvangsarven 25 % af den halvdel, for ægtefællens halvdel 50 % af den halvdel – samlet **37,5 % af hele boet**. Udvalget afviste indvendingen om, at forskellige brøker skulle give uoverskuelige resultater, med den bemærkning, at der ved et skifte ofte skal foretages langt mere komplicerede udregninger.

Ud over brøken kan arvelader efter § 5, stk. 2 ved testamente **beløbsbegrænse** arvelodden til hvert af sine børn til et grundbeløb på 1.000.000 kr., der reguleres efter § 97. Efter **bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 2** udgør beløbet **1.580.000 kr. for perioden 1. januar 2026 – 31. december 2026**.

To fortolkningspunkter fra forarbejderne er afgørende i praksis:

- **Kravet om udtrykkelighed.** Forarbejderne til § 5 slår fast, at gængse testamentsformuleringer ikke er nok: "I testamentspraksis anvendes ofte formuleringen, at en livsarving skal arve 'mindst muligt', eller at en arving skal arve 'mest muligt'. Sådanne testamentariske bestemmelser kan ikke anses for bestemmelser om beløbsbegrænsning af tvangsarven. [...] En beløbsbegrænsning skal således fremgå udtrykkeligt af testamentet." Dette gælder uanset, om testamentet er oprettet før eller efter lovens ikrafttræden.
- **Fordelingen ved et afdødt barns livsarvinger.** Er et barn død, begrænses dette barns livsarvingers arvelod til den andel, som udgør livsarvingens andel af beløbet, jf. § 1, stk. 2, medmindre andet fremgår af testamentet. Forarbejderne eksemplificerer: efterlader det afdøde barn sig to børn, kan tvangsarven for hvert af disse begrænses til halvdelen af grundbeløbet; efterlader barnet sig fem børn, til en femtedel hver.

Formålet med nedsættelsen og beløbsloftet er beskrevet i de almindelige bemærkninger, punkt 2.3.2:

Justitsministeriet er af de grunde, der er anført af Arvelovsudvalget, enig i, at tvangsarveretten for livsarvinger ikke bør afskaffes, men at en række forhold, herunder bl.a. hensynet til gennemførelse af generationsskifter i erhvervsvirksomheder og muligheden for ved testamente at ligestille sammenbragte børn i arveretlig henseende, taler for en nedsættelse og justering af livsarvingernes tvangsarveret.

Og videre om beløbsgrænsen:

Forslaget om adgang til en beløbsbegrænsning på 1 mio. kr. vil kun få praktisk betydning i store boer. I sådanne boer vil den foreslåede beløbsbegrænsning imidlertid give større handlefrihed for arveladeren ved udformningen af testamentet og dermed indebære bedre muligheder for tilrettelæggelse af et hensigtsmæssigt generationsskifte af f.eks. en privat erhvervsvirksomhed.

Både brøk og beløb er bruttoangivelser, hvoraf livsarvingen skal betale boafgift efter boafgiftslovens almindelige regler.

LOV

ArveLoven § 1, stk. 2

ArveLoven § 5, stk. 1-2

ArveLoven § 10

ArveLoven § 97, stk. 1

Forbuddet mod at testere over tvangsarv og de lovhjemlede § 5 modifikationer

Hovedreglen er kategorisk. Efter **arvelovens § 50, stk. 1** kan arvelader ikke ved testamente råde over tvangsarv, medmindre dette er hjemlet ved lov. Forbuddet angår rådigheden over *værdien*; loven åbner derimod for, at arvelader kan styre, **hvordan** tvangsarven berigtiges:

- **Kontant udbetaling.** Efter § 50, stk. 2 kan arvelader bestemme, at en livsarving skal have sin tvangsarv udbetalt kontant. Dette er det centrale generationsskifteværktøj: livsarvingen kan ikke kræve at overtage bestemte aktiver in natura.
- **Ret til at overtage aktiver.** Samme bestemmelse giver arvelader adgang til ved testamente at give en livsarving ret til for sin tvangsarv at overtage bestemte aktiver eller aktiver efter eget valg til vurderingsbeløbet

– også aktiver, der overstiger arvelodden, mod kontant betaling af det overskydende til boet. Ægtefællens rettigheder efter [§ 11, stk. 1](#) og [§ 91, stk. 2](#) skal dog respekteres.

- **Valg af formuemasse.** Efter [§ 50, stk. 3](#) kan en arvelader, der efterlader sig både delingsformue og fuldstændigt særeje, ved testamente bestemme, om en livsarvings tvangsarv skal dækkes af delingsformuen eller af særejet. Bestemmelsen er den praktiske nøgle, når beregningssnittet mellem de to formuearter skal lægges.

Båndlæggelse er den anden modifikation. Efter [§ 53, stk. 1](#) kan arvelader ved testamente bestemme, at en livsarvings tvangsarv helt eller delvis skal båndlægges, når arvelader finder, at dette er bedst for livsarvingen – men båndlæggelse kan **kun ske indtil livsarvingen fylder 25 år**. For friarv gælder ingen tilsvarende tidsbegrænsning. Er arven af ringe værdi, kan der fritages for båndlæggelsesbestemmelsen efter [§ 53, stk. 2](#).

Frigivelse af båndlagt arv reguleres af [§ 56](#), hvorefter tilladelse kan gives, når det er en velfærdssag for arvingen, arven er af ringe værdi, eller det er åbenbart, at båndlæggelsen ikke længere tjener et rimeligt formål. Den administrative praksis er udmøntet i [cirkulæreskrivelse om båndlagt arv](#), hvor det om [§ 56, nr. 3](#), anføres:

Frigivelse kan ske, hvor de omstændigheder, der har dannet grundlag for arveladerens beslutning om at indsætte en båndlæggelsesbestemmelse i testamentet, har ændret sig. [...] Arveladers oprindelige intentioner bag båndlæggelsen skal dog ikke censureres. Hvis båndlæggelsen oprindeligt har haft et formål, der må anses som urimeligt, og dette formål har været tilsigtet af arveladeren, bør der ikke ske frigivelse, med mindre arven er af ringe værdi, eller frigivelse er en velfærdssag for arvingen.

Cirkulæreskrivelsen understreger, at frigivelse navnlig er relevant for friarv, netop fordi tvangsarv i forvejen er tidsbegrænset efter [§ 53, stk. 1, 2. pkt.](#)

Endelig indeholder [§ 52](#) en snæver undtagelse, hvorefter der kan gives tilladelse til, at arvelader ved testamente bestemmer, hvordan tvangsarven skal fordeles ved tvangsarvingens død – men kun når fem kumulative betingelser er opfyldt, herunder at tvangsarvingen varigt ikke er i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente, ikke selv efterlader sig tvangsarvinger og ikke har oprettet gyldigt testamente, og at dispositionen godkendes af en beskikket væрге.

Kompetencen på området ligger hos Civilstyrelsen. Ved [cirkulæreskrivelse om overførelse til Civilstyrelsen af kompetencen til at træffe afgørelse i konkrete sager efter arveloven](#) overtog styrelsen fra 1. januar 2019 afgørelserne efter arvelovens [§§ 52, 92 og 95](#).

LOV

[Arveloven § 50, stk. 1-3](#)[Arveloven § 52, stk. 1-3](#)[Arveloven § 53, stk. 1-2](#)[Arveloven § 56](#)[Arveloven § 91, stk. 2](#)

§ 6 Arveforskuddets indvirkning på arvelod og tvangsarv

Arveforskud er den mekanisme, hvormed arvelader i levende live kan forrykke fordelingen mellem livsarvingerne uden at bryde tvangsarvereglerne. Efter [arvelovens § 43](#) foreligger et arveforskud, hvis en arving fra arvelader har modtaget en ydelse af økonomisk værdi, og det må anses for aftalt, at værdien senere skal fradrages i arvingens arv. Aftalekravet er afgørende: uden en aftale om afkortning foreligger der en gave, ikke et forskud.

Beregningsteknisk er hovedreglen i [§ 47, stk. 1](#):

Arveforskud lægges til boet ved beregningen af arvelodder og tvangsarv. Kan forskuddet ikke fuldt ud fradrages i modtagerens arv, tillægges der kun et beløb svarende til modtagerens arvelod.

Forskuddet indgår altså i det fiktive beregningsgrundlag – og dermed også i grundlaget for tvangsarven – men opskrivningen begrænses til modtagerens egen arvelod, så de øvrige arvinger ikke stilles bedre end uden forskuddet. Skiftes et fællesbo i længstlevendes levende live, lægges forskuddet efter [§ 47, stk. 2](#) tillige til boet ved beregningen af boslodderne.

Værdiansættelsen sker efter [§ 46, stk. 1](#) til forskuddets værdi ved modtagelsen, dog med adgang til at fravige under særlige omstændigheder. To vigtige følge-regler står i samme bestemmelse:

- Overstiger et modtaget forskud arvelodden, skal arvingen **ikke** betale det overskydende tilbage til boet, medmindre arvingen særligt har forpligtet sig dertil, jf. [§ 46, stk. 2](#).
- Dør modtageren før arvelader, fradrages forskuddet i den arv, der tilkommer modtagerens livsarvinger, jf. [§ 46, stk. 3](#) – forskuddet følger altså grenen ned gennem repræsentationen.

Når ægtefæller er involveret, fordeles fradraget efter [§ 44](#). Forskud til en fælles livsarving skal så vidt muligt fradrages i arven efter førstafdøde, når forskuddet er ydet af delingsformue, skilsmisssæreje eller andet særeje, der bliver delingsformue ved dødsfaldet, og der skiftes i længstlevendes levende live. Bestemmelsen indeholder en markant regel om testamenters forrang: efter [§ 44, stk. 2](#) skal et testamente oprettet af førstafdøde **vige**, i det omfang det er nødvendigt, for at fradraget kan ske. Den del af forskuddet, der ikke kan fradrages i arven efter førstafdøde, fradrages i arven efter længstlevende, jf. stk. 3, og ved skifte af et uskiftet bo efter længstlevendes død fordeles forskud til fællesbørn forholdsmæssigt i arven efter hver af forældrene, jf. stk. 4. For stedbørn gælder den særlige regel i [§ 45](#).

LOV

ArveLoVen § 43

ArveLoVen § 44, stk. 1-5

ArveLoVen § 45

ArveLoVen § 46, stk. 1-3

ArveLoVen § 47, stk. 1-2

§ 7 Svogerskabsarv efter § 15 og fortolkningen af "nærmeste pårørende"

Har den længstlevende ægtefælle arvet hele boet efter førstafdøde i medfør af [§ 9, stk. 2](#) – herunder i henhold til testamente – deles boet ved længstlevendes død med halvdelen til hver ægtefælles slægtsarvinger, jf. [§ 15, stk. 1](#). Lighedelingen er dog udelukket, hvis længstlevende har indgået nyt ægteskab, har arvet eller efterlader sig en samlever med arveret efter et udvidet samlevertestamente, eller efterlader sig livsarvinger. Er der ved længstlevendes død kun slægtsarvinger efter én af ægtefællerne, arver disse det hele, jf. [§ 15, stk. 2](#). Lighedelingen kan altid tilsidesættes af længstlevende ved testamente, jf. [§ 15, stk. 4](#).

Bestemmelsen har fået sin praktiske betydning uden for skiftet, fordi begunstigelsesklausuler i forsikringer og pensionsordninger typisk peger på "nærmeste pårørende". I **BS-263/2016-VLR** ([Vestre Landsrets dom af 28. oktober 2016](#)) var spørgsmålet, om begrebet skulle fortolkes indskrænkende til afdødes egen biologiske slægt, eller om det fulgte arvingerne efter loven – og dermed også svogerskabsarvingerne efter [§ 15, stk. 1](#). Hustruen havde arvet sin mand efter [§ 9, stk. 2](#), og døde selv halvandet år senere uden børn, nyt ægteskab eller gyldigt testamente.

Landsretten fandt med stemmerne 2-1, at lovens udgangspunkt ikke kunne fraviges. Flertallet lagde vægt på, at lovteksten og systematikken knytter definitionen af nærmeste pårørende direkte til arvingerne, at et uklart dokument oprettet på hospice ikke kunne danne grundlag for en fravigelse, at mailkorrespondance og forklaringer viste fortsat venskabelig kontakt til svigerfamilien, og – som et selvstændigt rimelighedshensyn – at hustruens egen slægt allerede havde modtaget 50 % af forsikringssummerne efter manden. En 50/50-delning af hustruens midler var derfor i overensstemmelse med lovgivningens formål om ligelig behandling af de to slægter. Mindretallet ville omvendt have anset kravet om "sikre holdepunkter" for lempet, når der hverken var ægtefælle, samlever eller børn.

Afgørelsen skal sammenholdes med to sager, der viser bevistemaets grænser:

- I **SKS-855/2015-KOL** ([Retten i Kolding, 18. januar 2016](#)) blev et håndskrevet dokument ikke anerkendt som nødtestamente, fordi afdøde ikke havde været forhindret i at oprette et ordinært testamente. Derimod fik afdødes bror medhold i, at de besvogrede ikke var begunstigede til forsikringssummerne, idet der forelå sikkert grundlag for at antage, at andre end de besvogrede var nærmeste pårørende. Sagen viser, at formodningen kan afkræftes, når holdepunkterne er tilstrækkeligt sikre.
- I **BS-6894/2022-OLR** ([Østre Landsrets dom af 14. marts 2023](#)) stod tvisten mellem afdødes mangeårige samlever og hans søn. Landsretten fandt, at samlivet ikke var ophørt, selv om samleveren i dagene op til dødsfaldet midlertidigt havde taget ophold hos sin datter – parterne havde fortsat fælles folkeregisteradresse, og børnene blev i det fælles hjem. Sagen illustrerer, at afgrænsningen af personkredsen ofte afgøres på faktum om samlivets bestand snarere end på arveretlig systematik.

Har længstlevende benyttet sig af suppleringsarven efter § 11, stk. 2, følger fordelingen ved længstlevendes død i stedet § 16, der opstiller et differentieret system afhængigt af, om der er livsarvinger efter begge, én eller ingen af ægtefællerne.

LOV

[Arveloven § 9, stk. 2](#)

[Arveloven § 15, stk. 1-4](#)

[Arveloven § 16, stk. 1-7](#)

[Forsikringsaftaleloven § 105a, stk. 1](#)

PRAKSIS	Landsretten · Afgørelse om nærmeste pårørende efter Forsikringsaftaleloven - Samlivets ophør vurderet	14.03.2023
	Landsretten · Afgørelse om fordeling af forsikringssummer og pensioner efter testamente	28.10.2016
	Byretten · Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven	18.01.2016

Overlevelseskrauet i § 94 over for statens afståelse efter § 95 – § 8 Højesterets afklaring i 2025

Arvelovens kapitel 17 opstiller det grundlæggende overlevelseskrauet. Efter § 94, stk. 1 tilkommer arveret, medmindre andet er bestemt ved testamente, den, som lever ved arveladers død, eller som er undfanget forinden og senere bliver levende født. Efter § 94, stk. 2 anses den ene ikke for at have overlevet den anden, hvis to, der havde arveret efter hinanden, er døde, uden at det vides, hvem der døde først.

Er der ingen arvinger efter loven eller testamente, tilfalder formuen staten, jf. § 95, stk. 1. Justitsministeren – i praksis Civilstyrelsen – kan dog efter anmodning bestemme, at arven fordeles i overensstemmelse med et anfægteligt testamente, der må antages at være udtryk for afdødes sidste vilje, jf. § 95, stk. 2, eller helt eller delvis afstå arven til den i § 95, stk. 3 opregnede personkreds: afdødes samlever, sted- og plejebørn, pleje- og

stedsøskende, slægtninge hvor formuen stammer fra en fælles slægtning, eller andre personer og institutioner, som stod afdøde nær.

Samspillet mellem § 94 og § 95 blev afklaret i en sag, der gik gennem alle tre instanser. En kvinde døde i december 2020 uden legale arvinger eller gyldigt testamente. Hendes bobestyrer anmodede i januar 2021 om, at staten afstod arven til hendes mangeårige samlever, men samleveren døde i april 2021 – før Civilstyrelsen traf afgørelse i juli 2022. Der var enighed om, at afståelse ville være sket, hvis forholdene på dødstidspunktet eller anmodningstidspunktet var lagt til grund.

Skifteretten i Herning gav i **BS-32514/2022-HER (25. april 2023)** boet medhold og valgte et tredje tidspunkt – modtagelsen af anmodningen:

Hvis det lægges til grund, at tidspunktet for vurderingen af, hvorvidt betingelserne er opfyldt, først er ved Civilstyrelsens afgørelse, vil varierede sagsbehandlingstider få afgørende betydning for sagernes udfald. [...] finder retten derfor, at tidspunktet for vurderingen af, hvorvidt betingelserne er opfyldt, rettelig må være ved Civilstyrelsens modtagelse af anmodningen.

Vestre Landsret ændrede resultatet i **BS-23008/2023-VLR (12. marts 2024)** og frifandt Civilstyrelsen med en udtrykkelig sondring mellem arveret og afståelsesret:

Der er hverken i ordlyden af arvelovens § 95, stk. 2 eller 3, eller i deres forarbejder støtte for, at det ikke er forholdene på afgørelsestidspunktet, som skal lægges til grund ved vurderingen af, om betingelserne for at tage anmodningen til følge er opfyldt.

Og videre:

Det er således ikke – i modsætning til arvinger, jf. arvelovens § 94, stk. 1 – tilstrækkeligt til at erhverve ret til arv, at personer, som anmoder om, at staten afstår arv til dem, levede ved arveladers død.

Landsretten tilføjede, at afståelse efter § 95, stk. 2 og 3, må antages at være **en personlig ret** for de personer, der opfylder betingelserne, på samme måde som for arvinger i henhold til lovligt oprettede testamenter – og at den derfor ikke kan overgå til ansøgerens egne arvinger.

Højesteret stadfæstede i **BS-32672/2024-HJR (21. maj 2025)** og fastslog, at der hverken i ordlyden af § 95 eller i forarbejderne er grundlag for at antage, at andet end forholdene på afgørelsestidspunktet er afgørende. Retskravet på, at staten afstår arv, opstår først, når Civilstyrelsen træffer afgørelse, og ikke automatisk ved arveladers død. Da ansøgeren var død på afgørelsestidspunktet, kunne boet ikke indtræde i kravet.

Retsstillingen er dermed skarpt tegnet: **arveretten** erhverves ved arveladers død, hvis overlevelseskraet i § 94 er opfyldt; **afståelsesretten** efter § 95 er en personlig ret, der er afhængig af forvaltningens afgørelse – med den konsekvens, at sagsbehandlingstiden reelt kan afgøre udfaldet. Kompetencen ligger som nævnt hos Civilstyrelsen, jf. [cirkulæreskrivelsen af 18. december 2018](#), og arv, der tilfalder staten, administreres af Udbetaling Danmark, jf. § 95, stk. 4.

LOV	Arveloven § 94, stk. 1-2	Arveloven § 95, stk. 1-5	
PRAKSIS	Højesteret · Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95)		21.05.2025
	Landsretten · Civilstyrelsen frifindes i sag om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95		12.03.2024

§ 9 Fortabelse af arveret efter § 48 ved drab og grove krænkelse

Den legale arveorden kan brydes af arvingens egen adfærd. Efter [arvelovens § 48, stk. 1](#) kan det ved dom bestemmes, at en person, der har begået en forsætlig overtrædelse af straffeloven, som har medført en andens død, fortaber retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der var afhængige af den dræbtes død. Det kan tilsvarende bestemmes, at den pågældendes arv eller andel i sådanne ydelser ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.

[§ 48, stk. 2](#) udvider adgangen til den, der har forsøgt at dræbe en slægtsarving, øvet vold mod eller groft krænkede den pågældende eller truet vedkommende på strafbar måde – men her kun **efter den forurettedes anmodning**. Afgørelsen kan træffes ved straffedommen eller under en særlig sag, jf. [§ 48, stk. 3](#), og den fradømte arveret kan helt eller delvis tilbagegives ved testamente eller ved begunstige i ordningen, jf. [§ 48, stk. 4](#).

Anklagemyndighedens praksis er fastlagt i [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Drab, pkt. 1.1](#), hvor det hedder:

Hovedområdet for bestemmelsen er forsætligt drab efter straffelovens § 237. Der skal derfor nedlægges påstand om frakendelse i sager om forsætligt drab i alle tilfælde, hvor drabet udløser arv eller andre ydelser, der tilfalder gerningspersonen.

Meddelelsen tilføjer to punkter af betydning: bestemmelsen kan efter omstændighederne også anvendes ved andre forsætlige straffelovsovertrædelser med døden til følge, herunder vold med døden til følge efter straffelovens § 246, og **frakendelse kan i alle tilfælde ske, selv om gerningspersonen findes straffri i medfør af straffelovens § 16**. Om § 48, stk. 2, præciseres i [pkt. 1.2](#), at slægtsarvinger er arvingerne efter arvelovens §§ 1-4, og at "groft krænkede" omfatter bl.a. grove freds- og ærekrænkelser, ulovlig tvang, vanrøgt, ulovlig frihedsberøvelse og hensættelse i hjælpeløs tilstand samt grovere sædelighedsforbrydelser. Tilsvarende henvisninger findes i [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Seksualforbrydelser, pkt. 3.2.4](#) og i [afsnittet: Ulovlig tvang](#). Efter dom påhviler det anklagemyndigheden at underrette forsikringsselskaber, pensionskasser og skifteretten, jf. [pkt. 6.1](#).

Retspraksis følger meddelelsen tæt, og frakendelse sker rutinemæssigt sammen med straffedommen:

Sag	Forhold	Hjemmel	Udfald
SS-3110/2014-ALB (Retten i Aalborg, 19. august 2014)	Manddrab på 4-årig søn	§ 48, stk. 1	11 års fængsel og frakendelse af arveret
S-3579-13 (Østre Landsret, 22. maj 2014)	Forsøg på manddrab på to 4-årige døtre	§ 48, stk. 2	11 års fængsel, udvisning og fradømmelse af arveret
SS-3764/2023-NYK (Retten i Nykøbing F., 8. december 2023)	Manddrab på faderen med over 60 stik	§ 48, stk. 1	12 års fængsel og fortabelse af arveret
S-1695-24 (Østre Landsret, 11. oktober 2024)	Manddrab på ægtefælle under psykose	§ 48, stk. 1	Anbringelsesdom uden længstetid og frakendelse af arveret

S-1695-24 viser bestemmelsens rækkevidde over for utilregnelige gerningspersoner. Tiltalte blev fundet omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, og straffedes ikke, men påstod samtidig at bevare sin arveret. Landsretten afviste dette kortfattet:

Der foreligger ikke omstændigheder i sagen, der kan begrunde, at tiltalte rent undtagelsesvist ikke skal frakendes arveret mv. efter afdøde, jf. arvelovens § 48, stk. 1. Landsretten tiltræder derfor byrettens bestemmelse herom.

Formuleringen "rent undtagelsesvist" markerer, at frakendelse er den klare hovedregel ved forsætligt drab, og at der skal foreligge helt særlige omstændigheder for at fravige den. I **SS-3764/2023-NYK** blev påstanden taget til følge, allerede fordi tiltalte tog bekræftende til genmæle – en typisk situation, hvor frakendelsen ikke er omtvistet.

LOV	ArveLoven § 48, stk. 1-4	Straffeloven § 16, stk. 1	Straffeloven § 237
PRAKSIS	Landsretten · Manddrab på ægtefælle i psykotisk tilstand fører til anbringelsesdom uden længstetid og frakendelse af arveret 11.10.2024 Landsretten · Forsøg på manddrab på to mindre døtre: 11 års fængsel, udvisning og fradømmelse af arveret 22.05.2014 Byretten · Manddrab: Fængselsstraf og fortabelse af arveret 08.12.2023 Byretten · Mor dømt for manddrab på 4-årig søn - 11 års fængsel og frakendelse af arveret 19.08.2014		

§ 10 Den legale arvings retlige interesse – hvornår kan legalarven i det hele taget påberåbes?

Legalarvens processuelle side er blevet præciseret i en sagskæde fra 2024-2025. Efter [arvelovens § 79](#) kan indsigelse mod et testamente rejses af enhver, som vil arve, hvis testamentet erklæres ugyldigt – hvilket efter praksis også omfatter den, der vil arve *mere*.

I **BS-63558/2023-GLO** ([Skifteretten i Glostrup, 17. juli 2024](#)) var forældrenes testamente indrettet således, at den ene datter skulle arve **sin legale arv**, mens den anden datter alene skulle arve sin tvangsarv, og friarven efter hende skulle tilfalde hendes tre sønner. Den første datter anlagde sag om testamentets ugyldighed og gjorde gældende, at hun havde både en kvantitativ og en kvalitativ interesse: færre arvinger ville lette fordelingen af indbo og reducere bobehandlingsomkostningerne.

Skifteretten afviste sagen. Da datteren ubestridt ville arve sin legale arv, uanset om testamentet var gyldigt, ville hun ikke arve mere ved en tilsidesættelse:

At der vil være færre arvinger, hvis testamentet er ugyldigt, kan ikke ændre ved dette. Skifteretten har herved lagt vægt på blandt andet, at selv om der er færre arvinger, som skal dele f.eks. indbogenstande, vil hver arving stadig kun skulle have aktiver svarende til det beløb, som følger af den pågældende arvings arveandel.

Østre Landsret stadfæstede i **BS-38308/2024-OLR** ([12. maj 2025](#)), selv om appellanten under ankesagen supplerede med, at der var trukket lod om mere end 50 indboaktiver, og at bobehandlerens salær var anslået til 200.000 kr. Landsretten udtalte:

Det forhold, at boets aktiver skal deles mellem fem arvinger, og ikke to arvinger, og at dette kan have medført forøgede omkostninger ved boets behandling, kan ikke føre til en anden vurdering.

Afgørelserne fastlægger et rent **økonomisk** interessekriterium: den legale arving skal kunne påvise, at hendes arvelod bliver *større*, hvis testamentet falder. Hverken chancefordelingen ved lodtrækning om indbo eller de forøgede omkostninger ved et bo med flere arvinger etablerer den fornødne retlige interesse. Konstruktionen i selve testamentet er samtidig et lærebogseksempel på, hvordan testationsfriheden kan udnyttes inden for

tvangsarvens ramme: den ene livsarving beskæres til tvangsarven efter [§ 5, stk. 1](#), mens friarven – den resterende $\frac{3}{4}$ af hendes legale lod – dirigeres videre til næste generation.

LOV

[ArveLoVen § 5, stk. 1](#)[ArveLoVen § 79](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket 12.05.2025

Byretten · Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten 17.07.2024

Sammenfatning: en fast beregningsramme med snævert fortolkede undtagelser

§ 11

Praksis på området tegner et samlet billede af en arveorden, hvis struktur er ufravigelig, og hvis undtagelser fortolkes snævert.

Beregningsrammen ligger fast. Arveklasserne i [§§ 1-3](#) afgrænser slægtens arveret udtømmende, med repræsentation ubegrænset i de to første klasser og standsende ved bedsteforældrenes børn i den tredje. Ægtefællen arver halvdelen ved livsarvinger og hele boet uden, jf. [§ 9](#). Tvangsarven er $\frac{1}{4}$ for både livsarvinger og ægtefælle, jf. [§ 5, stk. 1](#) og [§ 10](#) – samlet 37,5 % af boet, når begge grupper er til stede. Rangordenen i et lille bo er: ægtefællens forlodsret efter [§ 11, stk. 1](#), dernæst suppleringsarven efter [§ 11, stk. 2](#) (950.000 kr. i 2026), og først derefter livsarvingernes tvangsarv.

De beløbsmæssige størrelser skal tjekkes årligt. Både beløbsloftet pr. barn i [§ 5, stk. 2](#) (1.580.000 kr. i 2026) og suppleringsarven i [§ 11, stk. 2](#) (950.000 kr. i 2026) reguleres efter [§ 97](#) og bekendtgøres årligt af justitsministeren. En rådgivning eller et testamente, der opererer med et fast kronebeløb, forældes derfor automatisk.

Undtagelserne fortolkes snævert. Højesteret afskar i **BS-32672/2024-HJR** dødsboer fra at indtræde i retten til statens afståelse af arv efter [§ 95](#), fordi der er tale om en personlig ret, der først opstår ved afgørelsen – i modsætning til den almindelige arveret, som efter [§ 94, stk. 1](#) erhverves ved arveladers død. Østre Landsret afviste i **BS-38308/2024-OLR** en legal arvinges indsigelse mod et testamente, fordi arvelodden var uændret. Og i **S-1695-24** blev arveretsfrakendelse efter [§ 48, stk. 1](#) opretholdt over for en gerningsperson, der var straffri efter straffelovens [§ 16](#) – kun "rent undtagelsesvist" kan frakendelse undlades ved forsætligt drab.

De beskyttelsesorienterede regler fortolkes derimod til fordel for den efterlevende. I **BS-1597/2013-OLR** holdt Østre Landsret længstlevendes egen tjenestemandspension uden for suppleringsarvsberegningen efter [§ 11, stk. 2](#), fordi rettigheden er af personlig karakter og udtages forlods ved skifte i anledning af død. Og i **BS-263/2016-VLR** blev udgangspunktet om, at "nærmeste pårørende" følger arvingerne efter loven – herunder svogerskabsarvingerne efter [§ 15, stk. 1](#) – fastholdt, selv om det gav svigerfamilien halvdelen af forsikringssummerne.

Terminologi og lovhistorik. ArveLoVen blev vedtaget som **lov nr. 515 af 6. juni 2007** med ikrafttræden 1. januar 2008 på grundlag af [betænkning nr. 1473/2006 om revision af arvelovgivning mv.](#) Begrebet "fælleseje" blev i bl.a. [§ 11, stk. 3 og 4](#), erstattet af "delingsformue" ved **LOV nr 550 af 30/05/2017** med virkning fra 1. januar 2018; forarbejderne beskriver ændringen som en ren konsekvensændring som følge af den nye terminologi i lov om ægtefællers økonomiske forhold, uden materielt indhold.

Afgrænsningsmæssigt bemærkes, at testamenteres formkrav, gyldighed og fortolkning samt uskiftet bo behandles under [arveret](#), mens selve skiftebehandlingen – privat skifte, bobestyrerbo og boudlæg – hører under [dødsboskifte](#).

LOV	ArveLoVen § 5, stk. 1-2	ArveLoVen § 9, stk. 1-2	ArveLoVen § 10	
	ArveLoVen § 11, stk. 1-3	ArveLoVen § 15, stk. 1	ArveLoVen § 48, stk. 1	ArveLoVen § 94, stk. 1
	ArveLoVen § 95, stk. 1-3	ArveLoVen § 97, stk. 1		
PRAKSIS	Højesteret · Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (ArveLoVen § 95)			21.05.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket			12.05.2025
	Landsretten · Manddrab på ægtefælle i psykotisk tilstand fører til anbringelsesdom uden længstetid og frakendelse af arveret			11.10.2024
	Landsretten · Afgørelse om fordeling af forsikringssummer og pensioner efter testamente			28.10.2016
	Landsretten · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arveLoVens § 11			05.07.2013

REFERENCE	Lovgrundlag	9 paragraffer
ArveLoVen § 1	stk. 1-2	ArveLoVen § 5 stk. 1-2
ArveLoVen § 9	stk. 1-2	ArveLoVen § 10
ArveLoVen § 11	stk. 2-3	ArveLoVen § 15 stk. 1
ArveLoVen § 48	stk. 1-2	ArveLoVen § 94 stk. 1
ArveLoVen § 95	stk. 1-3	

MATERIALE	Citerede afgørelser	16 afgørelser
HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		3
26.03.2026	Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag	54509-2025
21.05.2025	Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (ArveLoVen § 95)	32672-2024
22.10.2015	Testamentes gyldighed ved efterfølgende ægteskab og livsarvinger – Spørgsmålet om bristende forudsætninger	179-2014
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		7
12.05.2025	Landsretten stadfæstede afvisning af indsigelse mod testamente, da arvingens legale arv ikke blev påvirket	9956-11648
11.10.2024	Manddrab på ægtefælle i psykotisk tilstand fører til anbringelsesdom uden længstetid og frakendelse af arveret	S-1695-24

12.03.2024	Civilstyrelsen frifindes i sag om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9595-11185
14.03.2023	Afgørelse om nærmeste pårørende efter Forsikringsaftaleloven - Samlivets ophør vurderet	4377-5252
28.10.2016	Afgørelse om fordeling af forsikringssummer og pensioner efter testamente	6692-8040
22.05.2014	Forsøg på manddrab på to mindre døtre: 11 års fængsel, udvisning og fradømmelse af arveret	S-3579-13
05.07.2013	Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11	4969-5988
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		5
17.07.2024	Sag om arvingens retlige interesse til at anfægte testamente afvist af Skifteretten	9873-11552
08.12.2023	Manddrab: Fængselsstraf og fortabelse af arveret	4701-5657
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184
18.01.2016	Nødtestamente afvist - forsikringsydelse til nærmeste pårørende efter loven	6691-8039
19.08.2014	Mor dømt for manddrab på 4-årig søn - 11 års fængsel og frakendelse af arveret	260-300
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
15.05.2021	Utilstrækkelig skiltning om zoneopdeling førte til annullering af kontrolafgift for personbil	park-5252

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om revision af arvelovgivningen mv.

nr. 1473 · 2006 · Justitsministeriet

12

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over privat skifte – udlevering, arvingernes gældshæftelse og forenklet privat skifte

Betingelserne i DSL § 25, hæftelsen efter §§ 27-29, overgang til bobestyrer og de forenklede skifteformer

Version 2 · Opdateret 21. jul. 2026 · 21 afgørelser · 2008-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Privat skifte efter dødsboskiftelovens kapitel 15 er den skifteform, hvor arvingerne selv – typisk med advokatbistand – berigtiger boet uden bobestyrer. Udleveringen forudsætter, at samtlige fem betingelser i [dødsboskiftelovens § 25, stk. 1](#) er opfyldt, herunder et solvenskrav der siden 2014 også omfatter "konkret risiko for, at boet under behandlingen bliver insolvent", og prisen for friheden er arvingernes personlige og solidariske hæftelse efter [§ 27, stk. 1](#), når boets aktiver deles uden at gælden er betalt eller sikret. Praksis er domineret af skifteretskendelser og landsretlige kæremål om fristoverskridelser, afgiftsvirkning af arveafkald, overgang til bobestyrerbehandling og genoptagelse – mens den materielle hæftelsesnorm i § 27 i det væsentlige er styret af lovens forarbejder og af Skatteforvaltningens administrative praksis. Denne oversigt samler retsgrundlaget, forarbejderne og den tilgængelige praksis om udlevering, hæftelse og forenklet privat skifte.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Alle fem betingelser i dødsboskiftelovens § 25, stk. 1, skal være opfyldt samtidig; er blot én ikke opfyldt, kan boet ikke udleveres til privat skifte.
- 02** Solvenskravet i § 25, stk. 1, nr. 2, blev skærpet i 2014, så også en konkret risiko for insolvens under bobehandlingen – typisk stærkt behæftede faste ejendomme eller andelsboliger med usikker salgpris og udtømt likviditet – udelukker privat skifte.
- 03** Censurreglen i § 25, stk. 1, nr. 5, giver skifteretten en ex officio-beføjelse til at nægte udlevering, og udleveringen kan i stedet betinges af sikkerhedsstillelse, fastfrysning af boaktiver eller af, at arvingerne antager advokat.
- 04** Skifterettens nægtelse af udlevering kan være definitiv eller foreløbig, og afgørelsen træffes ved begrundet kendelse, når der foreligger en tvist.

- 05 Arvingernes personlige og solidariske hæftelse efter § 27, stk. 1, udløses fra det tidspunkt, hvor boets aktiver helt eller delvis deles, uden at forpligtelser der kan kræves dækket i boet er opfyldt eller sikret.
- 06 Deling af sædvanligt indbo og personlige effekter udløser ikke hæftelse, og aktiver kan sælges uden at udgøre deling, så længe salgsprovenuet holdes udelt.
- 07 Er der kun én arving, anses boet for delt allerede fra udleveringen, fordi arvingen fra dette tidspunkt har fuld råderet over aktiverne.
- 08 Arvinger repræsenteret ved værge eller skifteværge og arvinger under konkurs hæfter efter § 27, stk. 2, kun med værdien af det modtagne og kun pro rata – og begrænsningen gælder også regreskrav fra medarvinger.
- 09 Viser boet sig insolvent, bortfalder hæftelsen efter § 29, hvis boet overgår til bobestyrerbehandling efter § 30 og arvingen fralægger sig berigelsen efter § 104.
- 10 Hæftelsen efter § 27 slår igennem på både boafgift (boafgiftsloven § 20, stk. 2), retsafgift (retsafgiftsloven § 31) og dødsboskat (dødsboskatteloven § 88, stk. 1), og en privatskiftende arving kan kræve bankgaranti eller spærret konto for boafgifterne, inden deling påbegyndes.
- 11 Skifteretten skal træffe bestemmelse om overgang til bobestyrerbehandling efter § 30, stk. 1, når blot én arving anmoder derom, når en kreditor eller legatar påviser nærliggende risiko for tab, når åbningsstatus- eller boopgørelsesfristen ikke overholdes, eller når boet ikke behandles forsvarligt.
- 12 Åbningsstatus skal indgives senest 6 måneder efter dødsdagen, dog senest 2 måneder efter udleveringen; skæringsdagen kan senest være 1-årsdagen for dødsfaldet, og boopgørelsen skal indsendes senest 15 måneder efter dødsdagen.
- 13 En for sent indleveret boopgørelse afskærer den afgiftsmæssige virkning af arveafkald, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4, og en subsidær påstand om overgang til bobestyrerbehandling skal rejses direkte over for skifteretten og kan ikke behandles under kæremålet.
- 14 Forenklet privat skifte efter §§ 33-35 forudsætter, at der hverken skal svares bo- eller tillægsboafgift, at ingen arvinger eller legatarer er repræsenteret ved værge eller skifteværge, at boet ikke er skattepligtigt, og at afdøde ikke drev selvstændig virksomhed eller efterlod af-/nedskrivningsberettigede aktiver.
- 15 I forenklede skifter er dødsdagen skæringsdag, der skal ikke indsendes boopgørelse, og boet anses skifteteknisk for afsluttet ved udleveringen – men lovens bestemmelser kan anvendes indtil 15 måneder fra dødsdagen.
- 16 Skifteretten er ikke forpligtet til at udlevere til forenklet privat skifte, selv om betingelserne er opfyldt, hvis den summariske skifteform er betænkelig af hensyn til kreditorer eller enkeltarvinger.
- 17 Ændres behandlingsformen ved skifterettens genoptagelse efter § 103, følger den skattemæssige behandling den ændrede behandlingsform.

18 Opgiver boet et muligt krav uden forlig, kan enhver lodtager efter § 109 på egen hånd anlægge sag inden for en frist fastsat af skifteretten – men anmodningen om fristfastsættelse skal fremsættes uden ugrunderet ophold.

19 Skifterettens kendelser og beslutninger under sagens forberedelse er som udgangspunkt omfattet af appelbegrænsningen i retsplejelovens § 389 a og kræver derfor tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Kapitel 15's opbygning og de fem kumulative betingelser i § 25, stk.

§ 1 1

Privat skifte reguleres af dødsboskiftelovens kapitel 15, §§ 25-35. Kernen er § 25, stk. 1, der opstiller fem betingelser, som alle skal være opfyldt, før skifteretten kan udlevere boet:

Nr.	Betingelse	Kerneindhold
1	Enighed	Alle arvinger skal anmode om privat skifte
2	Solvens	Aktiver og evt. sikkerhedsstillelse skal dække gælden, og der må ikke være konkret risiko for insolvens under behandlingen
3	Handledydigt arving	Mindst én arving skal kunne optræde uden værge/skifteværge og kunne opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder
4	Ingen testamentarisk udelukkelse	Afdøde må ikke have udelukket privat skifte, jf. § 36, nr. 4
5	Censurreglen	Afgørende hensyn, herunder arvingernes manglende betalingsevne, må ikke tale imod

Forarbejderne til den oprindelige lov (lovforslag nr. 120, 1995-96, der blev til dødsboskifteloven) forklarer, at kravet om enighed hænger sammen med selve skifteformens karakter:

Enhver arving kan som efter gældende ret forlange boet behandlet ved bobestyrer (behandlet offentligt), idet gennemførelse af det private skifte forudsætter, at der vil kunne opnås enighed om alle dispositioner.

Er det omtvistet eller uafklaret, hvem der er arving, kan boet ikke udleveres privat. Er en arving derimod kendt, men ikke til at finde, kan der beskikkes skifteværge, hvorefter privat skifte kan gennemføres.

Betingelsen i nr. 3 er kreditorbeskyttende og hænger direkte sammen med hæftelsesreglerne. Forarbejderne begrunder den således:

Var alle boets arvinger insolvente eller repræsenteret ved værge eller skifteværge p.g.a. umyndighed, inhabilitet, fravær, passivitet m.v., ville ingen af arvingerne efter boets deling komme til at hæfte fuldt ud for ubetalte gældsposter, jf. forslagens § 27, stk. 2. Hensynet til afdødes kreditorer ... nødvendiggør, at sådanne boer behandles ved bobestyrer.

Solvensen hos den arving, der bærer boet, godtgøres i praksis ved en erklæring afgivet under strafansvar, og insolvens må efter forarbejderne "altid antages at foreligge", hvis der forud er afgivet insolvenserklæring i fagedretten, eller arvingen er under konkurs, tvangsakkord eller gældssanering.

Skiftelovsudvalgets **Betænkning nr. 1270/1994 om skifte af dødsboer** danner grundlaget for hele reformen; kommissoriet fra 1989 var at gennemføre "en gennemgribende forenkling og modernisering" af dødsbobehandlingen og flytte bobehandlingen fra skifteretterne til advokater, så domstolenes opgave i det væsentlige begrænses til at afgøre tvister.

Proceduren for anmodningen følger [§ 25, stk. 2](#): anmodningen fremsættes af arvingen selv eller af værge/skifteværge, og er arvingen under konkurs, skal konkursboet tiltræde, jf. [konkurslovens § 35](#).

LOV

Dødsboskifteloven § 25, stk. 1, 2

Dødsboskifteloven § 27, stk. 2

Dødsboskifteloven § 36

Konkursloven § 35

§ 2 Solvenskravet i § 25, stk. 1, nr. 2 – og 2014-skærpelsen om konkret insolvensrisiko

Det oprindelige solvenskrav var bagudskuende: realisationsværdien af boets aktiver og indtægter skulle antages at kunne dække samtlige passiver. Forarbejderne fra 1995 anviste en pragmatisk bevisvurdering:

Antageliggørelsen af boets solvens vil i de fleste boer kunne ske på enkel måde, i mange tilfælde ved fremlæggelse af en kopi af den afdødes sidste selvangivelse. Ved bedømmelsen af solvensen må der bortses fra aktiver, der er så usikre, at de ikke kan værdiansættes. Tvivlsomme eller bestridte fordringer mod boet må medregnes, medmindre det fremgår af omstændighederne, at fordringen ikke eller kun delvist kan ventes at blive anerkendt.

Var solvensen tvivlsom, kunne arvingerne enten udarbejde en åbningsstatus med sagkyndig vurdering efter [§ 93](#), afvente proklamafristens udløb, eller stille "fuld og betryggende sikkerhed" svarende til den del af passiverne, der oversteg aktivernes realisationsværdi.

Ved **lov nr. 737 af 25. juni 2014** blev kravet skærpet, så det ikke længere er nok, at boet på papiret er solvent. Forarbejderne til ændringen er usædvanligt konkrete om, hvad skifteretten skal se efter:

Skifteretten skal således fremover vurdere, om der er omstændigheder, der gør, at der er konkret risiko for, at boet under behandlingen vil blive insolvent. Skifterettens vurdering skal foretages ud fra det traditionelle solvensbegreb, således at der også skal foretages en vurdering af likviditeten i boet.

Omstændigheder, som vil kunne indebære en konkret risiko for, at boet under behandlingen bliver insolvent, vil f.eks. være stærkt behæftede faste ejendomme eller andelsboliger. Bestemmelsen vil således bl.a. kunne anvendes i forhold til boer, hvor det væsentligste aktiv er en fast ejendom, og hvor arvingerne har en forventning om en salgspris og dermed et provenu for boet, der ikke svarer til den værdi, en ejendom som den foreliggende kan sælges til i det pågældende område, og hvor de løbende udgifter til den faste ejendom vurderes at kunne føre til, at boets likviditet udtømmes, mens ejendommen forsøges solgt.

Skifteretten skal med andre ord foretage en fremadrettet likviditetsprøvelse: kan boet bære terminer, ejerudgifter, boligafgift og forsikring, mens ejendommen søges afhændet – og er arvingernes prisforventning realistisk? Er svaret nej, skal boet i stedet behandles ved bobestyrer, jf. [§ 36, nr. 2](#) og [nr. 3](#).

Solvensvurderingen har også en direkte skattemæssig side, fordi bruttoaktiverne og nettoformuen på skæringsdagen afgør, om boet er skattefritaget. Landsskatteretten fastslog i **11-02479**, at det er aktiverne på skæringsdagen der er afgørende, og at et deponeret provenu fra frasalg af jord til tredjemand skulle medregnes

i aktivmassen – se [11-02479](#). Den vurdering er en anden end skifterettens solvensprøvelse, men bygger på det samme datagrundlag: åbningsstatus og den løbende økonomi.

LOV

Dødsboskatteloven § 6, stk. 1

Dødsboskifteloven § 25, stk. 1

Dødsboskifteloven § 36

Dødsboskifteloven § 93

PRAKSIS Landsskatteretten · Skattepligt for dødsbo – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteloven

04.09.2012

§ 3 Censurreglen i § 25, stk. 1, nr. 5 – nægtelse, vilkår og sikkerhedsstillelse

Betingelserne nr. 1-4 er objektive. Nr. 5 er derimod en skønsmæssig censurbeføjelse, som skifteretten skal udøve af egen drift. Forarbejderne afgrænser anvendelsesområdet præcist:

Censurbeføjelsen er tiltænkt anvendelse i situationer, hvor der er holdepunkter for at antage, at udleveringen vil kunne medføre en nærliggende risiko for, at boets legatarer eller kreditorer ikke vil blive dækket, at arvingerne ikke vil dele arven på korrekt måde, at arvingerne ikke vil opfylde deres forpligtelser til at foretage påbudte indberetninger til skattemyndighederne eller ikke vil indbetale dødsboskat eller boafgifter.

Bemærk den udtrykkelige kobling til det offentlige krav: censurreglen er ikke kun en kreditorbeskyttelse, men også et værn om afgifts- og skatteprovenuet. Har kreditorer eller legatarer tilkendegivet mistillid til det private skifte, skal skifteretten foretage "en kritisk gennemgang af betingelserne for udlevering".

Censurreglen er samtidig en proportionalitetsventil. Nægtelse er ikke den eneste mulighed:

- Udleveringen kan betinges af **sikkerhedsstillelse** eller af **fastfrysning af boaktiver**, før udlevering afslås.
- Skifteretten kan efter forarbejderne "tillige kunne betinge et bos udlevering til privat skifte af, at arvingerne antager en advokat eller anden sagkyndig til at bistå med boets behandling" – fx hvor båndlæggelse eller rente- og brugsnydelsesrettigheder skal effektueres.
- Udleveringen kan efter [§ 25, stk. 4](#) betinges af, at proklamaanmeldelsen indsendes gennem skifteretten.
- Har en arving ikke hjemting her i landet, skal skifteretten påse, at der stilles bankgaranti eller tilsvarende sikkerhed for boafgifterne.

Endelig fastslår forarbejderne, at nægtelsen kan være foreløbig:

Skifterettens nægtelse af at udlevere et bo til privat skifte efter forslagens § 25, stk. 1, kan være definitiv eller foreløbig, idet det i sidste fald angives, hvilke krav der må opfyldes, for at udlevering vil kunne ske.

Foreligger der en tvist, skal afgørelsen om udlevering eller nægtelse træffes ved **begrundet kendelse**, og "[s]åvel kendelser som beslutninger kan påkæres til landsretten af enhver, som har retlig interesse deri".

En beslægtet, men strengere censur gælder for boudlæg, hvor værdigrænsen kun kan fraviges under "ganske særlige omstændigheder". Vestre Landsret ophævede i [BS-2139/2012-VLR](#) skifterettens boudlægskendelse, fordi boets enkle sammensætning, tre legale arvinger, to anmeldte kreditorkrav på i alt 19.741,42 kr. og manglende kontakt mellem arvingerne ikke var tilstrækkeligt:

Der foreligger herefter ikke ganske særlige omstændigheder, der kan begrunde, at boudlæg kan finde sted, selvom værdigrænsen er overskredet, jf. dødsboskiftelovens § 18, stk. 2.

Afgørelsen illustrerer det gennemgående mønster: skifteretten må ikke vælge den summariske behandlingsform, blot fordi den er praktisk, når lovens betingelser ikke er opfyldt.

LOV

[Boafgiftsloven § 20, stk. 3](#)

[Dødsboskifteloven § 18, stk. 2](#)

[Dødsboskifteloven § 25, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS **Landsretten** · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen 12.10.2012

§ 4 Hæftelsen efter § 27, stk. 1 – hvornår udløser "deling" personlig og solidarisk hæftelse?

Efter [§ 27, stk. 1](#) hæfter arvingerne personligt og solidarisk for gælden, hvis de helt eller delvis har delt boets aktiver – bortset fra sædvanligt indbo og personlige effekter – eller har anvendt samtlige boets midler til dækning af gæld, uden at opfylde eller sikre opfyldelsen af forpligtelser, der kan kræves dækket i boet.

Hæftelsestidspunktet er ikke tilfældigt valgt. Forarbejderne forklarer, at det er spejlbilledet af kreditorernes adgang til at søge sig fyldestgjort i boet efter [§ 26, stk. 2](#):

Hæftelsestidspunktets indtræden hænger nøje sammen med, at kreditorerne fra delingstidspunktet afskæres fra at foretage retsforfølgning mod boet og mod boets aktiver, jf. forslagens § 26, stk. 2.

Hæftelsesformen er bevidst valgt som solidarisk frem for proratarisk, netop for at gøre den ubehagelig nok til at virke præventivt:

Kreditorernes adgang til fyldestgørelse er således sikret, dersom blot en af disse arvinger er betalingsdygtig ... En hæftelsesform som den foreslåede må derfor antages normalt at ville medføre, at boets myndige arvinger, der ikke er omfattet af § 27, stk. 2, drager omsorg for at få boets gæld betalt eller behørigt sikret, inden aktiverne deles.

En arving, der må betale hele gældsposten, har regres mod medarvingerne efter grundprincippet i [gældslovens § 2, stk. 2](#) – men bærer selv risikoen for medarvingernes insolvens.

Hvad er "deling"? Forarbejderne trækker tre grænser, der har stor praktisk betydning:

- **Sædvanligt indbo og personlige effekter er undtaget.** Det er efter forarbejderne "almindeligt, at afdødes pårørende i fællesskab straks efter dødsfaldet ryddeliggør afdødes lejlighed eller bolig på pleje- eller alderdomshjem og i forbindelse hermed endeligt fordeler de derværende effekter mellem sig". Denne praksis skal ansvarsreglen ikke hindre – hvilket også er baggrunden for kommunernes praktiske håndtering af rydning af plejeboliger, jf. [vejledningen til kommuner om deponering og rydning af indbo efter afdød plejehjemsbeboer](#).
- **Salg er ikke deling, hvis provenuet holdes udelt.** "Arvingerne vil endvidere kunne sælge aktiver, uden at en deling kan anses for foretaget, når blot salgsprovenuet holdes udelt."
- **Enearving = deling fra udleveringen.** Skattestyrelsen lægger i Den juridiske vejledning til grund, at "hvis dødsboet udleveres til privat skifte, hvor der alene er én arving, vil arvingen hæfte efter dødsboskiftelovens

§ 27, stk. 1 allerede fra udleveringen", fordi arvingen fra dette tidspunkt har fuld råderet over alle aktiverne – se [G.A.3.4.6.3 Hæftelse i dødsboer](#).

Det modstykke, arvingerne har, er [§ 26, stk. 4](#): enhver arving kan forlange, at boets aktiver – bortset fra sædvanligt indbo og personlige effekter – ikke deles, før boets gæld er betalt eller behørigt sikret. Den enkelte arving kan dermed ensidigt blokere for, at hæftelsen udløses.

Efter [§ 28](#) gælder § 27 tilsvarende, hvis arvingerne har delt boet uden at dække legatarers krav – legatarbeskyttelsen er altså hæftelsesmæssigt sidestillet med kreditorbeskyttelsen.

At kreditorhensynet vejer tungt, illustreres af [BS-18660/2018-VLR](#), hvor Vestre Landsret afviste, at et dødsbo kunne påberåbe sig en forbrugerbeskyttelsesregel for at komme ud af en kontrakt til fordel for arvingerne:

Bestemmelsen i kreditaftalelovens § 48, stk. 2, har til formål at beskytte forbrugere. Bestemmelsen kan ikke påberåbes af et bobestyrerbo, som vælger at misligholde kontrakten for at tilgodese arvingerne fremfor kreditor.

Selv om sagen angik et bobestyrerbo, er det bærende hensyn identisk med det, der ligger bag §§ 26-28: arvingerne må ikke berige sig på kreditorernes bekostning.

LOV

Dødsboskifte-loven § 26, stk. 2, 4

Dødsboskifte-loven § 27, stk. 1

Dødsboskifte-loven § 28

Gældsbrevsloven § 2, stk. 2

PRAKSIS Landsretten · Bobestyrer mod Jyske Finans A/S - Fortolkning af kreditaftalelovens § 48, stk. 2

22.03.2019

§ 5 Den begrænsede hæftelse i § 27, stk. 2, og bortfaldet ved insolvens efter § 29

[§ 27, stk. 2](#) begrænser hæftelsen for to grupper: arvinger, der ved boets udlevering var repræsenteret ved værg eller skifteværg, og arvinger, der var under konkurs. De hæfter **alene med værdien af det, de eller konkursboet har modtaget**, og **kun pro rata** i det forhold, i hvilket de var berettigede til at modtage bos- og arvelod. Sidste punktum tilføjer, at "[b]egrænsningerne finder tilsvarende anvendelse på regreskrav fra medarvinger" – så en fuldt hæftende medarving ikke kan vælte hele byrden over på den beskyttede arving ad regresvejen.

Forarbejderne præciserer virkningen:

Dette indebærer, at disse arvinger inden for værdien af, hvad de har modtaget, alene kan komme til at bære den del af en gældspost, som alligevel skulle have været fradraget i deres arvelod, hvis gældsposten var blevet betalt rettidigt.

To yderligere holdepunkter fra forarbejderne har praktisk betydning:

- **Skæringstidspunktet er udleveringen.** "Det er forholdene ved boets udlevering, der er afgørende for, hvilken hæftelse, der skal gælde for en arving, der undervejs i bobehandlingsperioden overgår fra at være omfattet af stk. 1 til at være omfattet af stk. 2, eller overgår fra stk. 2 til stk. 1, som det f.eks vil være tilfældet med en mindreårig, der i bobehandlingsperioden fylder 18 år." En arving, der var mindreårig ved udleveringen, beholder altså den begrænsede hæftelse hele vejen.
- **Værgens eget ansvar.** Har de fuldt hæftende arvinger anvendt boets midler irregulært, kan udækkede kreditorer holde sig proratarisk til de beskyttede arvinger – men disse kan da "efter omstændighederne kunne

gøre et erstatningskrav gældende mod deres værge eller skifteværge, der har tilladt, at boet blev delt, før al gæld var betalt".

Nødudgangen ved insolvens. § 29 er den bestemmelse, der gør det muligt at "bakke ud": viser boet sig insolvent, hæfter arvingen uanset § 27 ikke for afdødes forpligtelser, hvis boet efter § 30 overgår til bobestyrerbehandling og arvingen opfylder sine forpligtelser efter § 104 – dvs. fralægger sig berigelsen. Hver arving hæfter dog med begrænsningen i § 27, stk. 2, for boets samlede krav mod arvingerne efter § 104. Forarbejderne beskriver mekanikken således:

Er boet insolvent, og anvendes alle dets midler til dækning af gæld, hæfter arvingerne efter § 27, stk. 1, for den ubetalte del af gælden, indtil boet tages under behandling ved bobestyrer, og arvingerne tilbageleverer m.v. efter forslagens § 104.

Skattestyrelsen beskriver § 29 som en generel adgang til at "bakke ud", der findes i alle skifteformer, hvor der er eller kan opstå hæftelse – sammen med § 23 om ægtefælleudlæg og [arvelovens § 25, stk. 2](#) om uskiftet bo, jf. [G.A.3.4.6.3](#).

Endelig gælder efter [§ 104, stk. 4](#) en billighedsventil: i særlige tilfælde kan kravet mod modtageren nedsættes eller helt bortfalde, hvis gennemførelsen ville være urimeligt byrdefuld og omstændighederne i øvrigt taler derfor.

LOV

ArveLoVen § 25, stk. 2

Dødsboskifteloven § 27, stk. 2

Dødsboskifteloven § 29

Dødsboskifteloven § 104, stk. 1, 4

Hæftelse for boafgift, retsafgift og dødsboskat – de tre parallelle hæftelsesspor

Hæftelsen efter § 27 er ikke enerådende. Tre andre love knytter selvstændige hæftelsesregler til det privatskiftede bo, og de er alle bygget over samme skabelon.

Boafgift. Efter [boafgiftslovens § 20, stk. 2](#) hæfter arvingerne i privat skiftede boer personligt og solidarisk for boafgifterne, mens legatarer hæfter solidarisk, men kun med værdien af det modtagne. Modstykket er den sikringsret, [§ 20, stk. 3](#) giver den enkelte arving:

En privatskiftende arving kan som betingelse for at acceptere privat skifte kræve, at der, inden deling af boet påbegyndes, skal stilles bankgaranti eller tilsvarende sikkerhed for boafgifterne, eller at utvivlsomt tilstrækkelige midler til dækning af afgiftskravene indsættes på en spærret konto i et pengeinstitut.

Bestemmelsen er i praksis et af de vigtigste værktøjer for en arving, der ikke har tillid til medarvingernes betalingsvilje. Bliver afgiften ikke betalt, kan skifteretten efter 3 uger fra betalingsfristens udløb anmode Skatteforvaltningen om at inddrive hos arvinger og legatarer, jf. [boafgiftsbekendtgørelsens § 13](#). Indsendes boopgørelsen slet ikke, kan skifteretten ansætte den afgiftspligtige arvebeholdning skønsmæssigt, jf. [boafgiftsbekendtgørelsens § 11](#).

At afgiftskravet rettes mod arvingerne personligt ses direkte af **SKM2003.297.ØLR**, hvor "[d]e privatskiftende arvinger i boet efter B" var kærende i sagen om, hvorvidt de skulle tilpligtes at anerkende tillægsboafgift; Østre

Landsret stadfæstede skifterettens kendelse, fordi ingen af arvingerne opfyldte kravet om fælles bopæl i mindst to år efter boafgiftslovens § 1, stk. 2, litra d – se [SKM2003.297.ØLR](#).

Retsafgift. [Retsafgiftslovens § 31](#) er en næsten ordret parallel til DSL § 27: arvingerne hæfter solidarisk for afgiften, mens værge-/skifteværgerrepræsenterede arvinger og arvinger under konkurs kun hæfter med værdien af det modtagne og pro rata – også over for regreskrav fra medarvinger.

Dødsboskat. [Dødsboskattelovens § 88, stk. 1](#) lader udtrykkeligt DSL § 27 slå igennem: "Er boet udleveret til privat skifte, herunder til forenklet privat skifte i medfør af § 33 i lov om skifte af dødsboer, finder § 27 i lov om skifte af dødsboer tilsvarende anvendelse." Skattestyrelsen sammenfatter i [C.E.7.1 Hæftelse ved skiftede dødsboer](#), at arvingerne hæfter personligt og solidarisk – "hver enkelt arving hæfter med hele sin formue for hele gælden" – mens legatarer kun hæfter med det modtagne. Efter [§ 88, stk. 5](#) bortfalder hæftelsen dog, hvis skifteretten træffer bestemmelse om insolvensbehandling efter [DSL § 69](#), og arvingerne opfylder deres forpligtelser efter § 104 – den skatteretlige pendant til § 29.

Endelig gælder, at når arvingerne først hæfter for gæld, der var under inddrivelse, skal restanceinddrivelsesmyndigheden foretage et skyldnerskifte efter [gældsinddrivelseslovens § 3 C](#) og give 14 dages betalingsfrist, hvorefter gælden kan inddrives hos arvingerne personligt.

LOV

[Boafgiftsloven § 20, stk. 2, 3](#)[Dødsboskatteloven § 88, stk. 1, 5](#)[Dødsboskifteloven § 27](#)[Retsafgiftsloven § 31, stk. 1, 2](#)

§ 7 Proklama, præklusion og digitaliseringen af kreditoranmeldelsen

Proklama er obligatorisk ved privat skifte. Efter [§ 25, stk. 4](#) skal arvingerne senest i forbindelse med udleveringen indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i [kapitel 20](#), og skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende indsendes gennem skifteretten. Forarbejderne begrunder skifterettens kontrol med to hensyn: at proklama faktisk udstedes straks af hensyn til kreditorerne, og at der i boer med flere arvinger ikke udstedes flere proklamaer.

Efter [§ 81, stk. 3](#) skal bekendtgørelsen indeholde afdødes identitetsoplysninger og en opfordring til at anmelde krav inden 8 uger. Anmeldes et krav ikke rettidigt, bortfalder retten til dækning i boet, jf. [§ 83, stk. 1](#). Undtaget fra præklusion er bl.a. krav der hviler på ejendomsret, krav sikret ved pant, og krav på skatter og afgifter i det omfang det er bestemt i anden lovgivning.

Skattestyrelsen fremhæver konsekvensen for hæftelsen: længstlevende ægtefælle og arvinger "vil alene skulle hæfte for gæld, som anmeldes efter proklama eller er undtaget fra præklusion", jf. [G.A.3.4.6.3](#). Proklamaet er dermed ikke blot en kreditorbeskyttelse – det er også arvingernes vigtigste redskab til at afgrænse den hæftelse, de påtager sig ved at dele boet.

Aktuelle ændringer, der endnu ikke er konsolideret. Retsstillingen er under omlægning som led i digitaliseringen af skiftesagsbehandlingen:

- Ved [lov nr. 1553 af 12. december 2023](#) blev [§ 83, stk. 2, nr. 1](#) om undtagelse fra præklusion for krav, der er fremsat skriftligt og kommet frem til boet, **ophævet** med virkning fra 1. januar 2024, således at rettidig anmeldelse på skifteportalen er nødvendig for at undgå præklusion. Samme lov præciserede, at også lån efter ejendomsskattelovens kapitel 8 er undtaget fra præklusion.

- Ved [lov nr. 697 af 24. maj 2022](#) blev § 81, stk. 3, nr. 3, om oplysning om anmeldelsesperson ophævet, fordi al anmeldelse nu skal ske digitalt, og proklamaopfordringen blev tilpasset den obligatoriske digitale anmeldelse.
- Ved [lov nr. 1464 af 10. december 2024](#) blev § 25, stk. 4, nyaffattet som led i den digitale behandling af dødsboskiftesager.

Ingen af disse ændringer er endnu rullet ind i lovebekendtgørelsen fra 2021, og den konsoliderede tekst er derfor ikke fuldt retvisende på netop disse punkter. Justitsministeriet sendte i juli 2025 et yderligere lovudkast i høring om [flere dommere og omfattende digitalisering af straffe- og skiftesager ved domstolene](#), hvor det anføres, at "domstolenes skifteportal vil give brugerne én samlet indgang til skifteretten samt et enkelt overblik over behandlingen af sagerne".

Selv i boer, hvor proklama ikke udstedes, kan skifterettens kommunikation med kreditorerne blive et selvstændigt tvistepunkt. Højesteret tog i [SKS-3154/2023-ODE](#) stilling til, om skifteretten har pligt til at oplyse en udlejer med krav mod boet om boets kontaktperson, når boet afsluttes med boudlæg – et spørgsmål, der ikke opstår ved privat skifte, netop fordi arvingerne efter [§ 25, stk. 6](#) skal angive en person, til hvem henvendelser vedrørende boet kan rettes.

LOV

Dødsboskifteloven § 25, stk. 4, 6

Dødsboskifteloven § 81, stk. 2, 3

Dødsboskifteloven § 83, stk. 1, 2

PRAKSIS Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg

08.02.2024

§ 8 Åbningsstatus, skæringsdag og boopgørelse – fristkæden i §§ 25, stk. 5, 31 og 32

Det privatskiftede bo er styret af en kæde af frister, som skifteretten håndhæver, og hvis overskridelse i sig selv er en selvstændig grund til at tage boet fra arvingerne.

Dokument	Frist	Hjemmel
Åbningsstatus (opgørelse over aktiver og passiver pr. dødsdagen)	Senest 6 måneder efter dødsdagen, dog senest 2 måneder efter udlevering	§ 25, stk. 5
Seneste skæringsdag i boopgørelsen	1-årsdagen for dødsfaldet (i henvisningsboer 1-årsdagen for henvisningen)	§ 31, stk. 1
Boopgørelse indsendes til skifteretten	Senest 15 måneder efter dødsdagen	§ 32

Åbningsstatus og boopgørelse skal begge være underskrevet af **samtlig**e arvinger. Forarbejderne bemærker, at underskrift kan ske ifølge fuldmagt, men at originalfuldmagterne da skal vedlægges, og at skifteretten påser, at opgørelsen er korrekt underskrevet – er den ikke det, kan boet ikke udleveres.

Åbningsstatus har et dobbelt formål. Dels giver den skattemyndighederne mulighed for at gribe ind, inden arvingerne afslutter og deler boet; dels giver den, som forarbejderne udtrykker det, tidligere "sikkerhed for størrelsen af den gæld, der skal betales i boet". Kreditorer og legatarer med retlig interesse kan efter en ændring i 2011 forlange at blive gjort bekendt med indholdet – men har ikke krav på at få den tilsendt uden at anmode herom. Samme reform gjorde skifterettens legatarmeddelelse i [§ 25, stk. 3](#) obligatorisk: skifteretten skal **altid** give legatarer skriftlig meddelelse om deres ret ved udleveringen.

Den oprindelige norm om skiftets varighed er værd at have med: forarbejderne fra 1995 tog udtrykkelig afstand fra datidens praksis med berigtigelse op til 10-11 måneder efter dødsfaldet og forudsatte, at "berigtigelse til privat skifte fremover almindeligvis ikke finder sted senere end 6 måneder efter dødsfaldet".

Indholdskravene til boopgørelsen fastsættes i [boafgiftsbekendtgørelsen § 2](#), der bl.a. kræver oplysning om aktiver og passiver, indtægter og udgifter, fordelingen mellem arvinger og legatarer, arveafkald, arveforskud og eventuel henstand med afgifter. Værdiansættelsen sker efter [cirkulæret om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved gaveafgiftsberegning](#), hvorefter det henhører under skifteretten at afgøre, om en udgift kan godkendes som fradragsberettiget i boet. Boopgørelsen indsendes både til skifteretten og til Skatteforvaltningen, jf. [boafgiftsbekendtgørelsen § 1](#) og [boafgiftslovens § 10, stk. 1](#).

Skifteretten indberetter løbende oplysninger om hvert bo til Skatteforvaltningen – herunder behandlingsmåde, arvingernes identitet, åbningsstatus og eventuel genoptagelse, jf. [bekendtgørelse om skatteindberetning m.v. § 51](#). Efter [§ 31, stk. 2](#) kan skifteretten tillade, at endelig opgørelse af en endnu ikke oppebåret indtægt eller et betinget eller omtvistet krav henskydes til efter boets slutning, men kun hvis den henskydte del udgør en mindre væsentlig del af boet, medmindre særlige omstændigheder foreligger.

Fristerne for den skattemæssige side af skiftet løber parallelt, men er selvstændige. Landsskatteretten tog i [17-0987540](#) stilling til fristen for krav om afsluttende skatteansættelse i privatskiftede boer, og i [19-0011010](#) fastslog retten, at 3-månedersfristen i boafgiftslovens § 12, stk. 2, alene gælder ændring af værdiansættelser og ikke selve skatteberegningen:

Det er Landsskatterettens opfattelse, at skattens størrelse ikke er et værdiansættelsesspørgsmål, hvorfor der i den foreliggende sag ikke er tale om en ændret værdiansættelse. Skatteforvaltningens adgang til en ændring af boets skatteansættelse følger således de almindelige fristregler i skatteforvaltningsloven.

LOV

[Boafgiftsloven § 10, stk. 1](#)
[DødsboskifteLoven § 25, stk. 3, 5](#)
[DødsboskifteLoven § 31, stk. 1, 2](#)
[DødsboskifteLoven § 32](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Gyldighed af skatteansættelse i dødsbo: 3-måneders fristen i boafgiftsloven gælder ikke for selve skatteberegningen

18.03.2020

Landsskatteretten · Frist for krav om afsluttende skatteansættelse i dødsboer ved privat skifte

20.03.2018

For sent indleveret boopgørelse: arveafkaldets afgiftsvirkning

§ 9 fortabes

Den mest velbelyste praksis om privat skifte angår konsekvenserne af, at boopgørelsen indleveres for sent. Efter [boafgiftslovens § 5, stk. 4](#) skal et arveafkald være meddelt over for skifteretten inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodning i boet påbegyndes. Overholdes fristen ikke, får afkaldet ingen afgiftsmæssig virkning – og arvingerne beskattes af arv, de ikke modtager.

Vestre Landsret tog stilling til spørgsmålet i [BS-575/2008-VLRci](#). Boopgørelsen indeholdt udtrykkelig oplysning om delvise arveafkald og var underskrevet ifølge fuldmagt, men blev indleveret efter fristens udløb. Landsretten stadfæstede skifterettens afgiftsberegning:

Det fremgår af forarbejderne til boafgiftslovens § 5, stk. 4, at den tidsmæssige betingelse for at meddele skifteretten oplysning om arveafkald er opfyldt, hvis meddelelsen gives samtidig med indleveringen af endelig boopgørelse.

Da boopgørelsen er indleveret efter, at fristen herfor udløb, er de afgivne arveafkald ikke meddelt skifteretten i overensstemmelse med boafgiftslovens § 5, stk. 4, og landsretten tiltræder derfor med denne begrundelse, at skifteretten ikke har tillagt boopgørelsens oplysninger om arveafkaldene virkning ved beregningen af boafgift.

Afgørelsen indeholder desuden en vigtig processuel pointe: boet havde subsidiært nedlagt påstand om, at sagen skulle overgå til bobestyrerbehandling, hvis afgiftsberegningen ikke blev ændret. Den påstand kunne ikke behandles i kæremålet, men skulle rejses direkte over for skifteretten – en anmodning efter § 30, stk. 1 hører til førsteinstansen.

(Kendelsen bygger på den dagældende affattelse af § 32, hvorefter indlevering skulle ske inden 3 måneder efter den valgte skæringsdag. Efter den nu gældende affattelse skal boopgørelsen indsendes senest 15 måneder efter dødsdagen – men princippet om, at afkaldet mister sin afgiftsvirkning ved for sen indlevering, er uændret.)

Skifteretternes praksis er tilsvarende streng med hensyn til, **hvordan** afkaldet meddeles. I [SKS-10/2006-ALB](#) fremgik afkaldene af selve boopgørelsen, men de underskrevne afkalddokumenter kom først tre måneder senere. Skifteretten fastholdt afgiftsberegningen:

Et arveafkald på falden arv skal være meddelt over for skifteretten inden indlevering af den endelige boopgørelse af hensyn til afgiftsberegningen, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4.

Retten fandt, at den underskrevne boopgørelse ikke kunne træde i stedet for en selvstændig meddelelse om arveafkald.

Symmetrisk gælder fristen også for **tilbagekaldelse** af et afkald. I [SKS-278/2010-HOL](#) blev en erklæring om tilbagekaldelse først meddelt efter boopgørelsesfristens udløb, og skifteretten bortså fra den:

Erklæringen om tilbagekaldelse af arveafskaldet er først meddelt skifteretten efter udlobet af fristen for indgivelse af boopgørelsen, hvorfor der ved beregningen af boafgiften er bortset herfra, jf. boafgiftslovens § 5, stk. 4, og Højesterets kendelse trykt i U 2009.1024.H.

Mønsteret er entydigt: **fristen i boafgiftslovens § 5, stk. 4, er absolut**, og hverken god tro, fuldmagtsforhold eller det forhold, at afkaldet fremgår af boopgørelsens tekst, reparerer en for sen meddelelse. Klage over afgiftsberegningen skal i øvrigt indgives til skifteretten inden 4 uger fra modtagelsen af meddelelsen, jf. § 80, stk. 3, hvorefter beregningen bliver endelig – og i privatskiftede boer regnes fristen fra det tidspunkt, hvor den efter § 25, stk. 6, udpegede kontaktperson modtager meddelelsen.

LOV	Boafgiftsloven § 5, stk. 4	Dødsboskifteloven § 30, stk. 1	Dødsboskifteloven § 32
	Dødsboskifteloven § 80, stk. 2, 3		
PRAKSIS	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald		27.06.2008
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald		31.08.2011
	Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald		19.03.2008

§ 10 Overgang til bobestyrerbehandling efter § 30 – fire selvstændige grunde

§ 30, stk. 1 opregner fire situationer, hvor skifteretten **skal** træffe bestemmelse om, at et privatskiftet bo overgår til bobestyrerbehandling. Bestemmelsen er obligatorisk ("træffer bestemmelse"), ikke fakultativ:

1. **En arving anmoder derom.** Forarbejderne bemærker kort: "Enhver arving, som ikke finder fortsat at kunne deltage i det private skifte, kan forlange boet behandlet ved bobestyrer." Der stilles ingen begrundelseskrav.
2. **En kreditor eller legatar anmoder derom, og der er nærliggende risiko for tab.** Denne adgang var ny i 1996. Forarbejderne præciserer, at risikoen "navnlig vil kunne foreligge i tilfælde af manglende betalingsdygtighed hos arvingerne, boets insolvens eller økonomisk uforsvarlige dispositioner" – og at "[e]n anmodning fra en kreditor kan efter omstændighederne afværges, ved at arvingerne stiller sikkerhed for dækning af kravet".
3. **Fristen for åbningsstatus eller boopgørelse overskrides.**
4. **Boet behandles i øvrigt ikke forsvarligt.**

Om nr. 3 og 4 – de to grunde, skifteretten kan anvende af egen drift – siger forarbejderne:

Der vil navnlig kunne være behov derfor, hvis bobehandlingen går i stå, fordi arvingerne er uenige eller ikke magter selv at behandle boet, eller såfremt påbudte indberetninger eller boopgørelsen ikke indgives rettidigt eller ikke opfylder lovens krav.

Bortfalder forudsætningen i § 25, stk. 1, nr. 3 – fx fordi den bærende arving kommer under konkurs eller får beskikket værge efter udleveringen – kan boet tages under bobestyrerbehandling efter nr. 4.

Et vigtigt alternativ er, at arvinger, der er uenige om ét spørgsmål, kan indbringe tvisten for skifteretten efter § 89, jf. § 90, i stedet for at forlange bobestyrerbehandling. Det private skifte kan dermed fortsætte, selv om der er uenighed om et enkelt punkt.

§ 30, stk. 2 henviser til § 65, hvorefter skifteretten på et hvilket som helst tidspunkt af bobehandlingen efter anmodning skal udlevere boet til boudlæg, privat skifte, ægtefælleudlæg eller uskiftet bo, hvis betingelserne er opfyldt – eventuelt betinget af sikkerhed for udgifterne ved den hidtidige behandling. Bevægelsen mellem skifteformerne er altså tovejs. Forarbejderne understreger dog, at proklamafristen bør være udløbet, og at aktivmassen ved boudlæg ikke må være nedbragt ved betaling af almindelig gæld.

Overgangen til bobestyrerbehandling har konsekvenser for boets omkostninger. Bobestyrersalæret fastsættes af skifteretten efter en helhedsvurdering. Vestre Landsret opregnede i [BS-165/2019-VLR](#) kriterierne – boets beskaffenhed, antallet af arvinger, det opnåede resultat og det anvendte tidsforbrug – og stadfæstede en nedsættelse fra 155.000 kr. til 100.000 kr., selv om hovedarvingen havde godkendt det højere beløb. Skifteretten i Viborg havde i [SKS-2062/2017-VIB](#) lagt til grund, at 73,96 sekretærtimer ikke var "selvstændigt boarbejde, men ... tid anvendt til skrivning efter diktat". I [SKS-218/2007-SVE](#) blev salæret nedsat fra 20.400 kr. til 5.000 kr., fordi bobestyrerbehandlingen alene havde ført til et arveafkald mod vederlag, hvorefter boet blev udleveret til uskiftet bo. Modsat ophævede Østre Landsret i [BS-324/2008-OLR](#) en nedsættelse foretaget af egen drift:

Da boet efter Afdøde er udleveret enken til hendsiden i uskiftet bo den 3. oktober 2007, og idet der ikke er rejst indsigelse mod det af bobestyreren beregnede salær, burde skifteretten – som sagen i øvrigt er oplyst - ikke af egen drift have nedsat bo-bestyrers salær.

Skifterettens tilsyn med bobestyreren er i øvrigt reelt, men tilbageholdende: i [SKS-2958/2015-KBH](#) afviste Københavns Byrets skifteret en arvings klage over bobestyrerens praksis for betaling af regninger og håndteringen af en anmodning om ægtefælleudlæg, idet der "ikke er grundlag for at kritisere bobestyrerens arbejde med boet".

PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer	07.06.2019
	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	27.06.2008
	Landsretten · Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	26.03.2008
	Byretten · Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	02.04.2019
	Byretten · Afvisning af klage over bobestyrer i skifte af boet efter afdøde Person 1	29.02.2016
	Byretten · Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	25.01.2008

Forenklet privat skifte efter §§ 33 og 35 – betingelser, dødsdagen som skæringsdag og ingen boopgørelse

Forenklet privat skifte er en overbygning på det almindelige private skifte: alle betingelserne i § 25, stk. 1, skal være opfyldt, og hertil kommer de fem særlige betingelser i § 33, stk. 1:

1. Der skal ikke svares bo- eller tillægsboafgift i boet.
2. Der er ingen arvinger **eller legatarer**, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge.
3. Boet er ikke skattepligtigt.
4. Afdøde drev ikke ved dødsfaldet – eller inden for dødsårets indkomstår – selvstændig virksomhed.
5. Der findes ikke skattemæssigt af- eller nedskrivningsberettigede aktiver i boet.

Betingelserne er efter forarbejderne begrundet i kontrolhensyn: skal der svares afgift, "må der af kontrolmæssige årsager udarbejdes boopgørelse, hvilket umuliggør anvendelsen af de summariske regler". Er en arving repræsenteret ved værge, kræves boopgørelse, for at skifteretten kan opfylde sin revisionsforpligtelse. Og kravet om, at afdøde ikke var selvstændig erhvervsdrivende, hviler på, at der her ofte foreligger mellemværender om efterbeskatning (opsparat virksomhedsoverskud, kapitalafkastordning, forlods afskrivninger m.v.), som arvingerne ikke kan overskue på det tidlige tidspunkt, hvor skifteformen vælges.

Betingelse nr. 2 fik sin nuværende form ved **lov nr. 221 af 21. marts 2011**. Efter den oprindelige lov udelukkede *enhver* legatar forenklet privat skifte. Forarbejderne til ændringen forklarer omlægningen:

Forslaget indebærer, at en umyndig legatar fremover vil udelukke forenklet privat skifte på samme måde som en umyndig arving gør det efter gældende ret. ... Sammen indebærer forslagene således, at tilstedeværelsen af legatarer kun er til hinder for udlevering til forenklet privat skifte, hvis vedkommende legatar er repræsenteret ved værge eller skifteværge. En myndig legatar, der er i stand til at varetage egne interesser, udelukker således ikke længere et forenklet privat skifte.

Samme forarbejder anviser legatarens retsmiddel: "En legatar, som frygter, at det forenkledede private skifte vil medføre et tab for legataren, kan anmode skifteretten om at lade boet behandle ved bobestyrer, jf. § 30, stk. 1, nr. 2, jf. § 33, stk. 2."

Hvilke regler gælder i det forenkledede skifte? Efter § 33, stk. 2 finder § 25, stk. 2-4 og 6, §§ 26, 27 og 29, § 30, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, samt § 65 anvendelse. Bemærk, at § 30, stk. 1, nr. 3 om fristoverskridelse **ikke** er henvist – der er nemlig ingen boopgørelse. Hæftelsesreglerne i §§ 27 og 29 gælder derimod fuldt ud; Skattestyrelsen behandler udtrykkeligt forenklet privat skifte sammen med almindeligt privat skifte i sin gennemgang af hæftelsen, jf. [G.A.3.4.6.3](#).

§ 35's tre særregler. Efter § 35 skal der ikke indsendes boopgørelse (stk. 1), lovens bestemmelser der forudsætter, at boet ikke er afsluttet, kan anvendes indtil 15 måneder fra dødsdagen (stk. 2), og **dødsdagen anses for skæringsdag** (stk. 3). Forarbejderne uddyber, hvad det betyder:

Boer, der udleveres til forenklet privat skifte, må skifteteknisk set anses for afsluttet i forbindelse med udleveringen, hvorfor det alene er boforholdene på udleveringstidspunktet, der i denne sammenhæng er afgørende. For så vidt angår værdiansættelserne er det afgørende tidspunkt imidlertid boets skæringsdag, som ved forenklet privat skifte er dødsdagen.

En kursstigning umiddelbart efter udleveringen medfører derfor ikke, at skifteretten skal genoptage boet og udlevere det til anden behandlingsmåde. Ønsker arvingerne skifterettens bistand til en tvist, skal den dog – som i andre privatskiftede boer – være indbragt senest 15 måneder fra dødsfaldet; opstår tvisten senere, må spørgsmålet afklares ved almindeligt søgsmål.

Skifterettens skøn. Selv om betingelserne er opfyldt, er skifteretten ikke forpligtet til at udlevere:

Måtte den summariske skifteform uden udfærdigelse af boopgørelse og deraf følgende mulighed for kontrol være betænkeligt af hensyn til f.eks. kreditorerne eller enkeltarvinger, kan en anmodning om udlevering til forenklet privat skifte afvises.

I stedet for boopgørelse skal der efter § 33, stk. 3 indgives en opgørelse over aktiver og passiver allerede i forbindelse med udleveringen – jf. også [boafgiftsbekendtgørelsen § 5](#). At et privat skifte er afsluttet, dokumenteres i praksis ved skifteretsattest, jf. [Ægteskabsvejledningen, pkt. 2.6.1.1](#).

LOV

Dødsboskifteloven § 30, stk. 1

Dødsboskifteloven § 33, stk. 1, 2, 3

Dødsboskifteloven § 35, stk. 1-3

Ægtefællens forenklede skifte efter § 34 – den skattemæssige

§ 12 binding og dens konsekvenser

§ 34 udvider adgangen til forenklet privat skifte for den situation, hvor afdøde var gift, og den længstlevende ægtefælle er **eneste arving**. Betingelserne er:

1. Betingelserne for privat skifte er opfyldt.
2. Der er ingen legatarer, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som skal svare bo- eller tillægsboafgift.
3. Afdøde og den længstlevende ægtefælle var ikke separeret.
4. Den længstlevende ægtefælle **indtræder i afdødes skattemæssige stilling**.

Forarbejderne forklarer logikken: ægtefæller er fritaget for boafgift, og accepterer ægtefællen samtidig at succedere skattemæssigt, "er der ingen offentligretlige hensyn, der taler mod, at boet udleveres til forenklet privat skifte". Fordi boer efter § 34 kan være betydelige, stilles der ikke – som ved § 33 – krav om opgørelse allerede ved udleveringen; i stedet gælder § 25, stk. 5, med sin 6-måneders frist, jf. § 34, stk. 2 og [boafgiftsbekendtgørelsen § 5](#).

Betingelse nr. 4 er den, der i praksis giver problemer, fordi valget af § 34 låser boets skattemæssige status. Skattemæssigt behandles boet altid som uskiftet bo efter [dødsboskattelovens § 58, stk. 1, nr. 4](#), og der er ikke adgang til at vælge beskatning efter dødsboskattelovens afsnit II. Landsskatteretten belyste konsekvenserne i **SKM2015.283.LSR**: et bo var i maj 2012 udleveret til forenklet privat skifte med ægtefællen som eneste arving, efter at et fællesbarn havde givet arveafkald. Da en praksisændring senere gjorde det attraktivt at have valgt et selvstændigt (skattefritaget) skiftet bo, anmodede boet skifteretten om genoptagelse. Skifteretten genoptog boet og udleverede det til bobestyrerbehandling efter [§ 36, nr. 1](#), og Landsskatteretten lod skatteretten følge efter:

Landsskatteretten finder som følge af skifterettens genoptagelse af boets behandlingsform, at den skattemæssige behandling må følge den ændring til bobestyrerbehandling, som er fastsat ved skifterettens afgørelse. Boet skal herefter behandles i henhold til dødsboskattelovens afsnit II.

Afgørelsen – se **SKM2015.283.LSR** – illustrerer to ting. For det første at **skifterettens** afgørelse om behandlingsform er præjudiciel for den skattemæssige kvalifikation. For det andet at rådgivningen om skifteform i ægtefælleboer reelt er en skatterådgivning: som boets repræsentant anførte, ville advokaten "aldrig have rådgivet den længstlevende ægtefælle til at vælge forenklet privat skifte, hvis alternativet var et skattefritaget skiftet dødsbo".

Hvor § 33-boet skifteteknisk er afsluttet ved udleveringen, er § 34-boet derfor i praksis et bo, hvor valget af skifteform bør træffes på grundlag af en fuld skattemæssig analyse af bruttoaktiver, nettoformue og boslodsfordeling – og hvor genoptagelse efter [§ 103](#) er den eneste vej tilbage, hvis valget viser sig uheldigt.

LOV

Dødsboskatteloven § 58, stk. 1

Dødsboskifteloven § 34, stk. 1, 2

Dødsboskifteloven § 36

Dødsboskifteloven § 103, stk. 1

Genoptagelse og omgørelse efter §§ 103-104 samt lodtagerens subsidiaire søgsmålsadgang efter § 109

§ 13

Når et privatskiftet bo er afsluttet, er [§ 103](#) den centrale reparationsbestemmelse. Skifteretten kan genoptage boet eller omgøre en beslutning eller kendelse, "når det findes påkrævet", navnlig fordi der er fremkommet yderligere aktiver eller passiver, arven er fordelt forkert, der er begået væsentlige fejl, boafgiften er beregnet forkert, boet skal udleveres til anden behandlingsmåde, eller der i øvrigt foreligger nye oplysninger af væsentlig betydning. Efter [§ 103, stk. 2](#) kan genoptagelsen betinges af sikkerhedsstillelse for omkostningerne.

Genoptagelsesadgangen er reel, men ikke ubetinget. Skifteretten i Hjørring afviste i **SKS-2312/2009-HJO** en fornyet anmodning om genoptagelse, fordi der ikke var anført nye forhold i forhold til en tidligere afvisning – og vejledte samtidig om, at afgørelsen kunne kæres til Vestre Landsret med en kærefrist på 14 dage. I **SKS-402/2014-ARH** var spørgsmålet, om et bo kunne genoptages **alene** med henblik på at ændre boets skattemæssige status, jf. [§ 103, stk. 1](#) sammenholdt med dødsboskattelovens § 58.

Samspeilet mellem skifteretlig genoptagelse og skattemæssig genoptagelse er nøje: i 09-00264 havde Skattecentret oplyst, at en forudsætning for skattemæssig genoptagelse var skifterettens tilladelse. Skifteretten meddelte tilladelse efter § 103, stk. 1, nr. 3 mod sikkerhedsstillelse på 30.000 kr., men processen tog otte måneder. Landsskatteretten løste fristproblemet ved at anse den oprindelige telefoniske henvendelse som en rettidig genoptagelsesanmodning og pålagde Skattecentret at genoptage boets skatteansættelse.

Genoptagelse udløser tilbageførselspligt efter § 104, stk. 1: enhver arving, legatar eller kreditor skal om nødvendigt fralægge sig den berigelse, vedkommende har opnået, dog ikke ud over boets tab, og er der modtaget penge, påvirkes kravet ikke af, hvordan pengene er anvendt. Modtageren er derudover erstatningsansvarlig efter almindelige regler, og kravet kan under nærmere betingelser rettes mod tredjemand, der har modtaget det udloddede i ond tro, jf. § 104, stk. 5.

Lodtagerens subsidiære søgsmålsadgang. Efter § 109, stk. 1 kan enhver lodtager, når boet opgiver et muligt krav uden at der er sluttet forlig, inden for en af skifteretten fastsat frist på egen hånd anlægge sag eller indtræde i en verserende sag – men anmodningen om fristfastsættelse skal fremsættes over for skifteretten "uden ugrundet ophold efter boets beslutning om opgivelsen". Forøges boets masse, skal boet erstatte lodtageren rimelige omkostninger, jf. § 109, stk. 2, og enhver lodtager kan anke en dom, boet ikke ønsker at indbringe, jf. § 109, stk. 3.

Denne søgsmålsadgang er ikke fri. I BS-904/2009-FRB blev en sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til et dødsbo afvist under henvisning bl.a. til §§ 103, 106 og 109, sammenholdt med retsplejelovens § 253, stk. 1 og § 258. Afgørelsen viser, at lodtagerens adgang efter § 109 er en snæver, fristbunden undtagelse fra hovedreglen om, at det er boet – ikke den enkelte arving – der er rette søgsmålspart.

LOV

Dødsboskifteloven § 103, stk. 1, 2

Dødsboskifteloven § 104, stk. 1, 5

Dødsboskifteloven § 109, stk. 1-3

PRAKSIS	Byretten · Anmodning om genoptagelse af dødsbo alene med henblik på ændring af skattemæssig status	01.02.2016
	Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	13.03.2012
	Byretten · Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	10.03.2010
	Landsskatteretten · Genoptagelse af dødsbos skatteansættelse vedrørende ejendomsavance	19.08.2009

§ 14 Kæreadgang og appelbegrænsning ved skifterettens afgørelser

Forarbejderne til § 25 forudsætter en bred kæreadgang: "Såvel kendelser som beslutninger kan påkæres til landsretten af enhver, som har retlig interesse deri." Det gælder både udlevering og nægtelse af udlevering, og både kreditorer og legatarer kan derfor kære en udlevering, de mener er uforsvarlig.

Den brede adgang er dog i nyere praksis blevet indsnævret af den almindelige appelbegrænsning i retsplejelovens § 389 a. Østre Landsret gjorde i BS-683/2018-OLR status over retstilstanden:

- Efter § 389 a, stk. 1 kan kendelser og beslutninger afsagt af byretten under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse.
- Højesterets praksis har udvidet bestemmelsens rækkevidde til skifterettens afgørelser i dødsboskifter, jf. U 2015.2540 og U 2016.3602.
-

Der er ingen holdepunkter i forarbejderne til den tilsvarende kærebestemmelse i ægtefælleskifteloven for at fravige dette udgangspunkt.

Landsretten afviste derfor kæremålet, fordi der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. For praktikerens betyder det, at man skal skelne skarpt: afgørelser om **selve behandlingsmåden** – udlevering til privat skifte, nægtelse, overgang til bobestyrer efter § 30 – er materielle afgørelser om boets berigtigelse, mens rene processuelle dispositioner under sagens forberedelse (bevisspørgsmål, skønstemaer m.v.) som udgangspunkt kræver kæretilkendelse.

Afgørelsen om den endelige boafgiftsberegning har sin egen, udtrykkelige kæreadgang: efter [§ 80, stk. 4](#) kan afgørelsen kæres af arvinger, legatarer, bobestyreren og Skatteforvaltningen. Det var ad den vej, kæremålet i [BS-575/2008-VLRci](#) nåede Vestre Landsret.

Endelig viser [BS-2055/2008-OLR](#), hvor Østre Landsret stadfæstede "[a]f de grunde, der er anført af skifteretten", at landsretterne i skiftesager ofte er tilbageholdende med at tilsidesætte skifterettens konkrete vurdering – hvilket gør det så meget desto vigtigere, at den skifteretlige begrundelse er fyldestgørende, når udlevering nægtes eller boet overgår til bobestyrer.

LOV	Dødsboskifteloven § 25, stk. 1	Dødsboskifteloven § 80, stk. 3, 4
	Retsplejeloven § 389a, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmændsspørgsmål i ægtefælleskifte	22.05.2018
	Landsretten · Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller	28.08.2008
	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	27.06.2008

§ 15 Sammenfatning: rådgiverens tjekliste ved privat skifte

Praksis og forarbejder tegner tilsammen et sammenhængende billede af privat skifte som en skifteform, der er billig og fleksibel, men hvor arvingerne bærer risikoen – og hvor fristerne er hårde.

Ved udleveringen skal alle fem betingelser i [§ 25, stk. 1](#) være opfyldt samtidigt. Efter 2014-skærpelsen er den kritiske prøvelse ikke længere kun, om aktiverne overstiger passiverne, men om boet har **likviditet** til at bære en stærkt behæftet fast ejendom eller andelsbolig, indtil den kan sælges til en realistisk pris. Er der tvivl, bør rådgiveren enten tilbyde sikkerhedsstillelse, afvente proklamafristens udløb eller anbefale bobestyrerbehandling – frem for at få boet udleveret på et skrøbeligt grundlag.

Under skiftet er hovedreglen enkel: del ikke aktiverne, før gælden er betalt eller behørigt sikret. Sædvanligt indbo og personlige effekter kan fordeles straks, og aktiver kan sælges, blot provenuet holdes udelte. Enhver arving kan efter [§ 26, stk. 4](#) blokere for deling, og enhver arving kan efter [boafgiftslovens § 20, stk. 3](#) kræve bankgaranti eller spærret konto for boafgifterne. Er der kun én arving, er boet delt allerede fra udleveringen, og hæftelsen er dermed en realitet fra dag ét.

Fristerne er ufravigelige og selvstændige sanktionsgrundlag: åbningsstatus senest 6 måneder efter dødsdagen (dog senest 2 måneder efter udlevering), skæringsdag senest 1-årsdagen, boopgørelse senest 15 måneder efter dødsdagen. Overskridelse udløser overgang til bobestyrer efter [§ 30, stk. 1, nr. 3](#) – og koster, som **BS-575/2008-VLRci, SKS-10/2006-ALB** og **SKS-278/2010-HOL** viser, den afgiftsmæssige virkning af arveafkald efter [boafgiftslovens § 5, stk. 4](#).

Valget mellem skifteformerne er også et skattevalg. Forenklet privat skifte efter [§ 33](#) sparer boopgørelsen og gør dødsdagen til skæringsdag, men er kun muligt i afgiftsfri, ikke-skattepligtige boer uden erhvervsvirksomhed. Ægtefællens forenklede skifte efter [§ 34](#) binder længstlevende til at succedere skattemæssigt – en binding, der efter **SKM2015.283.LSR** kun kan brydes ved skifterettens genoptagelse efter [§ 103](#).

Ved fejl er reparationsvejen genoptagelse efter [§ 103](#) med tilbageførsel efter [§ 104](#), og – hvis boet opgiver et krav – lodtagerens fristbundne søgsmålsadgang efter [§ 109](#). Viser boet sig insolvent, er [§ 29](#) nødudgangen: hæftelsen bortfalder, hvis boet overgår til bobestyrer, og arvingen fralægger sig berigelsen.

Endelig skal rådgiveren være opmærksom på, at retsgrundlaget for kreditoranmeldelsen er under omlægning: efter [lov nr. 1553 af 12. december 2023](#) er undtagelsen fra præklusion for krav, der blot er fremsat skriftligt over for boet, ophævet pr. 1. januar 2024, og [lov nr. 1464 af 10. december 2024](#) nyaffatter [§ 25, stk. 4](#), som led i skifteportalens indførelse. Disse ændringer er endnu ikke konsolideret i lovbekendtgørelsen, og den trykte lovtekst skal derfor læses med forbehold på netop de punkter.

LOV	Boafgiftsloven § 5, stk. 4	Boafgiftsloven § 20, stk. 3	Dødsboskifteloven § 25, stk. 1, 5
	Dødsboskifteloven § 27, stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 30, stk. 1	
PRAKSIS	Landsretten · Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald		
	Byretten · Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald		
	Byretten · Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald		

REFERENCE Lovgrundlag		8 paragraffer	
Boafgiftsloven § 20	stk. 2, 3	Dødsboskatteloven § 88	stk. 1
Dødsboskifteloven § 25	stk. 1	Dødsboskifteloven § 27	stk. 1, 2
Dødsboskifteloven § 29		Dødsboskifteloven § 30	stk. 1
Dødsboskifteloven § 33	stk. 1	Dødsboskifteloven § 34	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser		21 afgørelser	
LANDSRETTE · ANKEINSTANS		7	
07.06.2019	Landsretten stadfæster skifterettens salærfastsættelse til bobestyrer	5700-6813	
22.03.2019	Bobestyrer mod Jyske Finans A/S - Fortolkning af kreditaftalelovens § 48, stk. 2	493-570	

22.05.2018	Afvisning af kære til Østre Landsret vedrørende skifterets afgørelse om skønsmandsspørgsmål i ægtefælleskifte	752-849
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
28.08.2008	Stadfæstelse af afgørelse om fremme af skifte af fællesbo mellem to ægtefæller	6151-7369
27.06.2008	Beregning af boafgift ved for sent indleveret boopgørelse med arveafkald	3334-3965
26.03.2008	Landsrettens ophævelse af skifterettens nedsættelse af bobestyrersalær i uskiftet bo	5000-6020
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		9
08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
02.04.2019	Fastsættelse af bobestyrers salær i dødsbo	5699-6812
29.02.2016	Afvisning af klage over bobestyrer i skifte af boet efter afdøde Person 1	704-799
01.02.2016	Anmodning om genoptagelse af dødsbo alene med henblik på ændring af skattemæssig status	5697-6810
13.03.2012	Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	5842-6976
31.08.2011	Sag om boafgiftsberegning efter tilbagekaldelse af arveafkald	6657-7996
10.03.2010	Afvisning af sag om tilbagebetaling af plejehjemsudgifter til dødsbo efter langvarigt omsorgssvigt	675-770
19.03.2008	Afgørelse om boafgift efter indlevering af arveafkald	3328-3957
25.01.2008	Kendelse om fastsættelse af bobestyrersalær	4999-6019
LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		4
18.03.2020	Gyldighed af skatteansættelse i dødsbo: 3-måneders fristen i boafgiftsloven gælder ikke for selve skatteberegningen	19-0011010
20.03.2018	Frist for krav om afsluttende skatteansættelse i dødsboer ved privat skifte	17-0987540
04.09.2012	Skattepligt for dødsbo – overskridelse af beløbsgrænse i dødsboskatteloven	11-02479
19.08.2009	Genoptagelse af dødsbos skatteansættelse vedrørende ejendomsavance	09-00264
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
03.12.2024	Twist om tidsforbrug ved indhentelse af p-registrering i klatreklub under COVID-19-restriktioner	park-3957

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om skifte af dødsboer (Betænkning nr. 1270)

nr. 1270 · 1994 · Justitsministeriet

13

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over ægtefælleudlæg og suppleringsarv

Betingelserne i dødsboskiftelovens § 22 og beregningen af suppleringsarv efter arvelovens § 11

Version 2 · Opdateret 21. jul. 2026 · 16 afgørelser · 2012-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Ægtefælleudlæg er den skifteform, hvor hele dødsboet udleveres til den længstlevende ægtefælle uden nogen egentlig skiftebehandling, fordi der efter arvelovens § 11, stk. 1-3, og kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger. Retsgrundlaget er dødsboskiftelovens § 22, der stiller tre kumulative betingelser – anmodning fra ægtefællen, at intet tilfalder andre arvinger, og at ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser – og som i stk. 2 giver skifteretten adgang til alligevel at henvise boet til ordinær behandling, når aktivernes værdi er betydelig og afgørende kreditorhensyn taler derfor. Kernen i vurderingen er beregningen af suppleringsarven efter arvelovens § 11, stk. 2, hvis grundbeløb på 600.000 kr. reguleres årligt efter § 97 og for 2026 udgør 950.000 kr., og afgrænsningen i § 11, stk. 3, af hvilke forsikrings-, pensions- og erstatningsydelse skal medregnes. Retspraksis på området er sparsom og består overvejende af skifteretskendelser og landsretskendelser om beregningsgrundlaget, værdiansættelsen og skifterettens vejlednings- og prøvelsespligt, mens forarbejderne til arveloven og dødsboskifteloven er den bærende fortolkningskilde.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Ægtefælleudlæg efter dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, forudsætter tre kumulative betingelser: anmodning fra ægtefællen, dennes værge eller skifteværge, at der efter arvelovens § 11, stk. 1-3, og kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger, og at ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser.
- 02 Suppleringsarvens grundbeløb i arvelovens § 11, stk. 2, er 600.000 kr., men reguleres årligt pr. 1. januar efter arvelovens § 97; for perioden 1. januar 2026 til 31. december 2026 udgør beløbsgrænsen 950.000 kr.
- 03 Beløbsgrænsen er en samlet grænse: den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje lægges sammen med det, der udtages af boet, og først det, der herefter mangler op til grænsen, kan udtages som suppleringsarv.

- 04** Forlodsudtagelse efter arvelovens § 11, stk. 1, af genstande til personlig brug og til mindreårige børns brug belaster hverken boslodskravet eller suppleringsarven, og kravet om, at værdien ikke må stå i misforhold til formueforholdene, gælder alene genstande til ægtefællens egen personlige brug.
- 05** Efter arvelovens § 11, stk. 3, medregnes forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelse og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til længstlevende i anledning af dødsfaldet – uanset om ordningen er obligatorisk eller frivillig, privat, arbejdsmarkedsbaseret eller ATP.
- 06** Erhvervsevnetabserstatning til længstlevende, erstatning for rimelige begravelsesudgifter, overgangsbetrag efter erstatningsansvarslovens § 14 a og arbejdsskadesikringslovens § 19 samt godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a medregnes derimod ikke, fordi ydelserne ikke tjener længstlevendes forsørgelse.
- 07** Løbende livsbetingede ydelser skal ifølge forarbejderne værdiansættes ved en aktuariemæssig beregning, mens rateforsikringer og ratepensioner opgøres ved sammenlægning af ydelserne i garantiperioden.
- 08** Mener førstafdødes arvinger, at boets aktiver er værdiansat for lavt, skal værdiansættelsesspørgsmålet ifølge forarbejderne afklares af skifteretten, før suppleringsarven beregnes.
- 09** Skifteretten kan efter dødsboskiftelovens § 22, stk. 2, henvise boet til ordinær behandling, men kun når begge betingelser er opfyldt: aktivernes værdi er betydelig, og afgørende hensyn til boets kreditorer taler derfor.
- 10** Ægtefællen skal senest ved boets udlevering indkalde kreditorerne ved proklama, jf. dødsboskiftelovens § 22, stk. 4, og § 81, stk. 2, og skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen sendes gennem skifteretten.
- 11** Bliver ægtefællen som følge af proklamaet bekendt med gæld, kan boet efter dødsboskiftelovens § 23 tages under bobestyrerbehandling som insolvent, hvorefter ægtefællen – uanset gældsovertagelsen i § 22, stk. 1, nr. 2 – ikke hæfter for afdødes forpligtelser.
- 12** En særlivsarving efter førstafdøde har efter arvelovens § 11, stk. 4, en køberet til aktiver med særlig erindringsværdi mod kontant betaling af vurderingsprisen, og denne ret går forud for ægtefællens suppleringsarv.
- 13** Ved udleveringen bliver adgangen til individualforfølgning fri, og arrest, der har mistet sin virkning ved dødsfaldet, træder på ny i kraft, jf. dødsboskiftelovens § 22, stk. 3, jf. § 26, stk. 3.

Ægtefælleudlægget som selvstændig skifteform uden skiftebehandling

§ 1

Ægtefælleudlæg er den skifteform, hvor hele dødsboet udleveres til den længstlevende ægtefælle, uden at der gennemføres en egentlig skiftebehandling. Hjemlen er [dødsboskiftelovens § 22](#), hvis stk. 1 lyder:

Udlæg af et bo til en længstlevende ægtefælle kan finde sted, såfremt ægtefællen, dennes værge eller skifteværge fremsætter anmodning derom og

1. *der ifølge § 11, stk. 1-3, i arveloven samt kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger og*
2. *ægtefællen påtager sig ansvaret for den afdødes gældsforpligtelser.*

Ordningen adskiller sig grundlæggende fra de øvrige behandlingsmåder. Ved privat skifte og bobestyrerbehandling opgøres boet i en boopgørelse; ved ægtefælleudlæg indtræder den længstlevende derimod umiddelbart i afdødes formue, fordi der pr. definition ikke er noget at udlodde til andre. Ordningen adskiller sig også fra uskiftet bo efter [dødsboskiftelovens § 24](#), jf. arvelovens kapitel 4, hvor arven efter førstafdøde blot udskydes til længstlevendes død – ved ægtefælleudlæg er arven efter førstafdøde derimod endeligt berigtiget. Uskiftet bo behandles ikke i denne oversigt, men hører under [arveret](#), ligesom privat skifte og bobestyrerbehandling hører under [dødsboskifte](#).

Skifteformen bygger videre på en ordning, der allerede fandtes før dødsboskifteloven af 1996. Det fremgår udtrykkeligt af de oprindelige bemærkninger til § 22 i lovforslaget til lov om skifte af dødsboer (L 120, 1995):

Efter bestemmelsens stk. 1 kan udlæg af et bo til den efterlevende ægtefælle ligesom efter gældende ret ske efter anmodning, såfremt der efter reglerne i det samtidigt hermed fremsatte forslag til ændring af arveloven, jf. forslaget til ny § 7 a og § 7 b i arveloven, samt efter forslaget om ændring af § 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger, intet bliver at udlodde til andre arvinger, og ægtefællen påtager sig ansvaret for den afdødes gældsforpligtelser.

Udleveringen dokumenteres ved en skifteretsattest. Det fremgår således af Ægteskabsvejledningen, at det kan dokumenteres ved »[Skifteretsattest om at delingsformuen \(fællesboet\) er udlagt til den længstlevende ægtefælle efter dødsboskiftelovens § 22](#)«, at boet er endeligt berigtiget – hvilket har praktisk betydning, når den længstlevende ønsker at indgå nyt ægteskab.

En afgørende retsvirkning af udleveringen er, at kreditorforfølgningen frigives. Det fremgår af forarbejderne til § 22:

Ligesom det er tilfældet ved privat skifte, bliver adgangen til individualforfølgning fra boets udlevering fri. Arrest, der i medfør af forslagets § 10, stk. 4, har tabt sin virkning fra dødsfaldet, træder således på ny i kraft ved udleveringen til ægtefællen, jf. bestemmelsens stk. 3 sammenholdt med forslagets § 26, stk. 3.

Henvisningen findes i dag i [dødsboskiftelovens § 22, stk. 3](#), jf. [§ 26, stk. 3](#).

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 24, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 26, stk. 3](#)

§ 2 De tre betingelser i § 22, stk. 1 – anmodning, intet til andre arvinger og gældsovertagelse

Betingelserne i [§ 22, stk. 1](#) er kumulative, og skifteretten skal prøve dem alle tre, før boet udleveres.

1. Anmodningen. Udlæg kan kun ske efter anmodning. Kredsen af legitimerede er udtømmende angivet: ægtefællen selv, dennes værge eller en skifteværge. Skifteretten kan altså ikke af egen drift udlægge boet til den

længstlevende, heller ikke hvor betingelserne materielt er opfyldt. Er den længstlevende under værgemål eller ude af stand til at varetage sine interesser, må værgeren eller en beskikket skifteværge fremsætte anmodningen.

2. Intet bliver at udlodde til andre arvinger. Dette er bestemmelsens materielle kerne. Vurderingen foretages efter to regelsæt samlet:

- [Arvelovens § 11, stk. 1-3](#) om forlods udtagelse og suppleringsarv, og
- kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold om regulerings- og misbrugskrav (tidligere vederlagskrav efter retsvirkningslovens § 23).

Det er væsentligt, at prøvelsen er *hypotetisk*: skifteretten skal afgøre, om der ved et tænkt skifte ville blive noget tilovers til andre arvinger. Er svaret nej, udleveres boet uden skifte. Ægtefælleudlæg er derfor ikke betinget af, at ægtefællen er enearving – tværtimod er den typiske situation, at afdøde efterlader sig livsarvinger, herunder særlivsarvinger, hvis arveret imidlertid fortrænges af ægtefællens forlodsret og suppleringsarv.

3. Ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser. Gældsovertagelsen er personlig og som udgangspunkt ubegrænset. Den længstlevende hæfter altså også for gæld, der overstiger boets aktiver, og også for gæld, ægtefællen ikke kendte på udlægstidspunktet. Modstykket hertil er proklamapligten i [§ 22, stk. 4](#) og »udbakningsreglen« i [§ 23](#), der behandles nedenfor.

Denne hæftelse gør det praktisk vigtigt at få afdødes gældsforhold afklaret, og tvister om, hvorvidt et krav mod boet eller mod den, der har overtaget boet, består, må afgøres efter dødsboskiftelovens almindelige regler om bestridte krav. Højesteret har i [BS-54509/2025-HJR \(BS-54509/2025-HJR\)](#) fastslået, at et bestridt gældsbrevskrav mod en arving skal behandles efter [dødsboskiftelovens § 54, stk. 2](#), således at det er arvingen, der må anlægge sag – en fordeling af søgsmålsbyrden, som også har betydning for den ægtefælle, der efter [§ 22](#) har påtaget sig afdødes gæld.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 23](#)[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, 26.03.2026
stk. 2 – arvingen må anlægge sag

Arvelovens § 11, stk. 1 – forlodsudtagelse af personlige effekter og børneting

Første led i beregningen er forlodsretten i [arvelovens § 11, stk. 1](#), hvorefter den længstlevende ægtefælle forlods kan udtage genstande, som

1. udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug, hvis deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold, eller
2. er erhvervet til mindreårige børns brug.

Bestemmelsen har to selvstændige led med forskellige betingelser, hvilket forarbejderne til arveloven af 2007 udtrykkeligt fremhæver: misforholdsbetingelsen gælder kun genstande til ægtefælles egen personlige brug, ikke genstande erhvervet til mindreårige børns brug. Om aldersgrænsen anfører forarbejderne, at det er præciseret, at genstandene skal være erhvervet til brug for »mindreårige børn, dvs. børn under 18 år«, og at der ikke er behov for en udtagelsesregel, hvis genstanden allerede ejes af barnet – da går den direkte til barnet.

Afgørende for beregningen af suppleringsarven er, at forlodsudtagelsen ikke belaster noget andet krav.

Forarbejderne siger det direkte:

Reglerne, som gælder i alle dødsboer – store som små – giver under de i lovtæksten angivne betingelser ret til forlodsudtagelse. Udtagelsen belaster altså ikke den længstlevende ægtefælles boslodskrav ved opgørelsen af et fællesbo og heller ikke kravet i henhold til den foreslåede regel i stk. 2 (retten til suppleringsarv). Udtagelsesretten kan også gøres gældende over for effekter – f.eks. smykker – som hørte til den afdøde ægtefælles bodel eller særeje.

Forlodsretten kan altså udøves henover formueordningens grænser: også genstande, der var førstaf dødes fuldstændige særeje, kan udtages, hvis de udelukkende tjente længstlevendes personlige brug og værdien ikke står i misforhold til formueforholdene.

Forarbejderne peger endvidere på den praktiske funktion, bestemmelsen har netop i ægtefælleudlægssammenhæng:

En længstlevende ægtefælles påberåbelse af stk. 1 vil kunne medføre, at et dødsbo kan sluttes uden skiftebehandling.

Det er netop denne mekanisme, [dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, nr. 1](#) bygger på: jo mere der kan udtages forlods, jo mindre bliver den masse, hvorfra suppleringsarven skal dækkes – og jo lettere er betingelsen om, at intet bliver til andre arvinger, opfyldt.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1, 2](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)

§ 4 Suppleringsarven efter arvelovens § 11, stk. 2 – beløbsgrænsen og dens regulering

Kernen i ægtefælleudlægget er suppleringsarven i [arvelovens § 11, stk. 2](#):

Den længstlevende ægtefælle kan endvidere af boet udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje udgør indtil 600.000 kr. Beløbsgrænsen reguleres efter § 97.

Bestemmelsen er en **samlet** grænse, ikke et selvstændigt beløb oven i arven. I beregningen indgår tre komponenter på længstlevendes side – bosloden, arveloden og det fuldstændige særeje – og suppleringsarven udgør alene differencen op til grænsen. Er længstlevendes formue i forvejen større end grænsen, er der ingen suppleringsarv, og ægtefælleudlæg kan derfor ikke ske, hvis der er andre arvinger.

Beløbets udvikling. Forarbejderne til arveloven af 2007 beskriver retstilstanden før reformen og forslaget:

Efter den gældende bestemmelse kan den længstlevende ægtefælle altid udtage så meget af boet, at det sammenlagt med den længstlevende ægtefælles bos- og arvelod og eventuelle fuldstændige særeje udgør 200.000 kr. (2006). Det foreslås, at beløbsgrænsen forhøjes til 500.000 kr., der som hidtil skal reguleres, jf. lovforslagets § 97.

Den vedtagne bestemmelse fastsatte imidlertid grundbeløbet til 600.000 kr. – altså tre gange det hidtidige niveau. Suppleringsarven blev dermed i realiteten omdannet fra en beskeden sikring til en social beskyttelsesregel, der i normale familieformer fortrænger livsarvingernes arveret helt.

Reguleringen. Efter [arvelovens § 97, stk. 1](#) reguleres beløbsgrænserne i § 5, stk. 2, og § 11, stk. 2, årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrullet tilpasningsprocenten for finansåret, og det regulerede beløb afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10.000. Justitsministeren bekendtgør reguleringen årligt, jf. § 97, stk. 2.

For indeværende år følger af [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 3](#):

Med virkning for perioden 1. januar 2026 – 31. december 2026 udgør det beløb, der er nævnt i arvelovens § 11, stk. 2, 950.000 kr.

Bestemmelse	Grundbeløb i loven	Reguleret beløb 2026
Arveloven § 11, stk. 2 (suppleringsarv)	600.000 kr.	950.000 kr.
Arveloven § 5, stk. 2 (begrænsning af børns arvelod)	1.000.000 kr.	1.580.000 kr.

Det er den grænse, der gælder på **dødsfaldstidspunktet**, der er afgørende. Skifteretten må derfor altid kontrollere, hvilken bekendtgørelse der var gældende i dødsåret, og ikke den aktuelle sats.

LOV

[Arveloven § 5, stk. 2](#)[Arveloven § 11, stk. 2](#)[Arveloven § 97, stk. 1, 2](#)

§ 5 Arvelovens § 11, stk. 3 – hvilke dødsfaldsydelser tælles med i beregningen

Den mest tvistfyldte del af beregningen er [arvelovens § 11, stk. 3](#):

I beregningen efter stk. 2 indgår forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelser og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til den længstlevende ægtefælle i anledning af dødsfaldet. Længstlevendes øvrige rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig karakter, medregnes kun, i den udstrækning disse rettigheder, hvis de var delingsformue, ville indgå i ligedelingen på skifte i den længstlevende ægtefælles levende live.

Forarbejderne er her usædvanligt detaljerede og udgør den bærende fortolkningskilde.

Ydelser der SKAL medregnes. Forarbejderne fastslår, at »[a]lle typer ydelser uanset art, der tjener et forsørgelsesformål, er omfattet af stk. 3«, og præciserer:

Bestemmelsen omfatter både ydelser, der udbetales fra obligatoriske og frivillige pensionsordninger, og det er uden betydning, om pensionsordningen er privat, eller der er tale om en arbejdsmarkedsordning, ATP-ordning, indekskontrakt mv.

Det gælder både engangsbeløb og løbende ydelser, der ikke er livsbetingede, og både førstafdødes og længstlevendes ordninger. Også en ulykkeslivsforsikring, der kommer til udbetaling til længstlevende i anledning af dødsfaldet, skal medregnes.

Værdiansættelsen. Forarbejderne anviser to metoder: »Værdien af rateforsikringer og ratepensioner fastlægges ved en sammenlægning af ydelserne i garantiperioden. En ordning med løbende livsbetingede ydelser må værdiansættes ved en aktuarmæssig beregning.« En livsvarig ægtefællepension skal altså kapitaliseres aktuarmæssigt, hvilket i praksis kan afgøre, om suppleringsarven overhovedet er i behold – og dermed om ægtefælleudlæg kan ske.

Netop dette spørgsmål har været prøvet i landsretten. I **BS-1597/2013-OLR (BS-1597/2013-OLR)** tog Østre Landsret ved kendelse af 5. juli 2013 stilling til samspillet mellem [dødsboskiftelovens § 22](#) og [arvelovens § 11, stk. 3](#) for så vidt angår en ægtefællepension – dvs. netop spørgsmålet om, hvorvidt og med hvilken værdi en pensionsydelse til den længstlevende skal indgå i beregningen af suppleringsarven, når boet ønskes udleveret som ægtefælleudlæg. Afgørelsen er det centrale offentliggjorte eksempel på, at det er pensions- og forsikringsydelse – og ikke boets egne aktiver – der i praksis afgør, om betingelsen i § 22, stk. 1, nr. 1, er opfyldt.

Ydelser der IKKE medregnes. Forarbejderne opregner udtrykkeligt fire afgrænsninger:

- **Erhvervsevnetabserstatning** til længstlevende medregnes ikke – »hvad enten erstatningen er fælleseje eller særeje, fordi den – hvis den var fælleseje – under alle omstændigheder ville kunne udtages forlods, jf. erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, jf. § 5.«
- **Erstatning for rimelige begravelsesudgifter** efter [erstatningsansvarslovens § 12](#) skal ikke indgå.
- **Overgangsbeløb** efter [erstatningsansvarslovens § 14 a](#) og arbejdsskadesikringslovens § 19 medregnes ikke, »da der er tale om en standardiseret kompensation for forskellige udgifter, der sædvanligvis er forbundet med en ægtefælles død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet og begravelsesudgifter.«
- **Godtgørelse til efterladte** efter [erstatningsansvarslovens § 26 a](#) og arbejdsskadesikringslovens § 23 medregnes heller ikke, »da sådan erstatning og godtgørelse ikke tjener til længstlevendes forsørgelse.«

Det bærende kriterium er altså **forsørgelsesformålet**: ydelser, der skal kompensere for tabet af forsørgeren, tælles med; ydelser, der kompenserer for konkrete udgifter eller for ikke-økonomisk skade, tælles ikke med. Sondringen er skarp i teorien, men kan i praksis være vanskelig, fordi det samme dødsfald typisk udløser flere ydelser på én gang. I straffesagen **SS-3654/2021-OLR (SS-3654/2021-OLR)** blev der eksempelvis til den efterladte ægtefælle tilkendt både 173.000 kr. i overgangsbeløb efter [erstatningsansvarslovens § 14 a](#) og 100.000 kr. i godtgørelse efter [§ 26 a](#) – begge poster ville efter forarbejderne holdes uden for § 11, stk. 3-beregningen, mens en forsørgertabserstatning efter [§ 13](#) skulle medregnes fuldt ud.

Længstlevendes egne personlige rettigheder. Efter 2. pkt. medregnes længstlevendes øvrige uoverdragelige eller personlige rettigheder kun, i det omfang de – hvis de var delingsformue – ville indgå i ligedelingen ved et skifte i levende live. Forarbejderne nævner som eksempel, at »[l]ængstlevende kan således f.eks. holde sine egne indekstrakter uden for opgørelsen efter stk. 2«, og henviser til, at længstlevende ved skifte efter en ægtefælles død udtager egne pensionsrettigheder og lignende rettigheder forlods af boet.

LOV

[ArveLoVen § 11, stk. 2, 3](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)[Erstatningsansvarsloven § 12](#)[Erstatningsansvarsloven § 14a](#)[Erstatningsansvarsloven § 18, stk. 2](#)[Erstatningsansvarsloven § 26a](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11

05.07.2013

Værdiansættelsestvister – når førstafdødes arvinger mener, at aktiverne er sat for lavt

§ 6

Fordi suppleringsarven er en fast beløbsgrænse, er værdiansættelsen af boets aktiver ikke et neutralt regnestykke: jo lavere aktiverne værdiansættes, jo lettere fortrænges de øvrige arvinger, og jo lettere opfyldes betingelsen i [dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, nr. 1](#). Førstafdødes livsarvinger – navnlig særlivsarvinger – har derfor en direkte økonomisk interesse i at anfægte værdiansættelsen.

Forarbejderne til arveloven tager udtrykkeligt stilling til denne konflikt og placerer prøvelsen hos skifteretten som en *forudgående* opgave:

Hvis førstafdødes arvinger finder, at værdiansættelserne er for lave, og deres arveret derfor uberettiget beskæres, må dette spørgsmål afklares af skifteretten inden beregning af suppleringsarv.

Rækkefølgen er væsentlig: skifteretten skal først fastlægge aktivernes værdi og derefter beregne, om der bliver noget tilbage til andre arvinger. Skifteretten kan altså ikke udlevere boet efter § 22 og henvise arvingerne til efterfølgende at anfægte værdiansættelsen.

Ved selve værdiansættelsen tages der udgangspunkt i vurderingsbeløbet, jf. [arvelovens § 12, stk. 1](#), hvorefter den længstlevende ægtefælle for sin bos- og arvelod kan overtage aktiver, der er delingsformue, til vurderingsbeløbet. For faste ejendomme er den administrative ramme fastlagt i værdiansættelsescirkulæret, hvis [15 pct.-regel](#) bestemmer, at en værdiansættelse, der højst er 15 pct. højere eller lavere end kontantejendomsværdien, skal lægges til grund ved afgiftsberegningen. Cirkulæret er efter sit indhold en afgifts- og skattemæssig retningslinje, ikke en civilretlig værdiansættelsesnorm i forholdet mellem arvingerne, men det får i praksis betydelig gennemslagskraft, fordi det er det tal, boet regner med.

Skifterettens ansvar for at oplyse parterne om værdiansættelsesspørgsmålet er skarpt afgrænset i praksis. I [BS-837/2012-VLR](#) ([BS-837/2012-VLR](#)) havde skifteretten alene vejledt arvingerne om, at aktiver som udgangspunkt skulle opgøres til handelsværdien, men ikke om muligheden for at medtage den faste ejendom til en værdi 15 pct. under den offentlige ejendomsvurdering. Vestre Landsret udtalte:

En vejledning til arvingerne om, hvilken værdi arvingerne kan medtage boets væsentligste aktiv til, må anses for omfattet af vejledningspligten efter dødsboskiftelovens § 91.

Og videre:

Det må på den baggrund anses for tvivlsomt, om skifteretten har opfyldt sin vejledningspligt, og boet bør derfor genoptages i medfør af dødsboskiftelovens § 103.

Afgørelsen angik et privat skifte, men princippet er direkte overførbart på ægtefælleudlægget: når værdiansættelsen af det væsentligste aktiv afgør, om der bliver noget til andre arvinger, hører vejledningen herom under [dødsboskiftelovens § 91](#), og manglende vejledning kan begrunde genoptagelse efter [§ 103](#). Modstykket ses i [SKS-2312/2009-HJO](#) ([SKS-2312/2009-HJO](#)), hvor skifteretten afviste genoptagelse, fordi der ikke var anført nye forhold – genoptagelsesadgangen er altså ingen generel omgørelsesmulighed.

Værdiansættelsen påvirkes desuden af, hvad der overhovedet skal medregnes som boets aktiver. I [BS-204/2022-VLR](#) ([BS-204/2022-VLR](#)) stadfæstede Vestre Landsret en skifteretskendelse om dødslejegaver og boafgift, og i [BS-50938/2023-OLR](#) ([BS-50938/2023-OLR](#)) blev en ejendomsoverdragelse foretaget uden

fornøden handleevne tilsidesat, og der blev pålagt tilbagebetaling til dødsboet. Begge afgørelsestyper kan i en ægtefælleudlægssituation være afgørende, fordi dispositioner umiddelbart før dødsfaldet ellers kunne bruges til at bringe boet under suppleringsarvsgrænsen.

LOV	Arveloven § 11, stk. 2	Arveloven § 12, stk. 1	Dødsboskifteloven § 22, stk. 1
	Dødsboskifteloven § 91	Dødsboskifteloven § 103	
PRAKSIS	Landsretten · Landsretsdom om ugyldig ejendomsoverdragelse og krav om tilbagebetaling til dødsbo pga. manglende handleevne 20.02.2025 Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift 09.09.2022 Landsretten · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering 25.05.2012 Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo 13.03.2012		

§ 7 Særlivsarvingens køberet efter § 11, stk. 4 og fortrinsrettighederne i §§ 7 og 12

Suppleringsarven er ikke absolut. [Arvelovens § 11, stk. 4](#) indeholder en modifikation til fordel for førstafdødes særlivsarvinger:

En særlivsarving efter den førstafdøde ægtefælle kan uanset stk. 2 overtage et aktiv mod at betale vurderingsprisen kontant til boet, hvis aktivet har en særlig erindringsværdi for den pågældende, medmindre aktivet er omfattet af § 11, stk. 1, eller der er tale om et aktiv, der er delingsformue, som nævnt i § 91, stk. 2.

Ordene »uanset stk. 2« er afgørende: køberetten går forud for ægtefællens suppleringsarv. Bestemmelsen blev indført med arveloven af 2007, og forarbejderne forklarer både formålet og rækkevidden:

Reglen indebærer, at der gives en særlivsarving en køberet til aktiver med særlig erindringsværdi for den pågældende. Særlivsarvingen skal betale vurderingsprisen kontant til boet. I det omfang, der er en arvelod til den pågældende i boet, vil betaling kunne ske ved modregning heri. Særlivsarvingen køber aktivet af boet, og der er derfor ikke tale om en disposition, der forøger arvelodden og dermed har betydning for betalingen af boafgift.

Begrundelsen for, at reglen er forbeholdt særlivsarvinger, er, at fælles livsarvinger arver ved længstlevendes død og på det tidspunkt selv får mulighed for at overtage aktiverne – en mulighed særlivsarvingen ikke har, medmindre ægtefællerne ved fælles testamente har bestemt det.

Forarbejderne vurderer nøgternt reglens rækkevidde: den »vil næppe få større praktisk betydning, når der er tale om fællesejeaktiver«, fordi [§ 11, stk. 1](#) og [§ 91, stk. 2](#) i praksis udtømmer de fællesejeaktiver, der kan have særlig erindringsværdi. Derimod antages reglen at få »større praktisk betydning for aktiver, der er fuldstændigt særeje i boet«, hvor forarbejderne peger på det typiske tilfælde: indbo, som gennem generationer har været i en bestemt families eje, og som er gjort til fuldstændigt særeje ved overdragelsen til den yngre generation. Som konkrete eksempler nævnes et smykke uden for ægtefællens § 11, stk. 1-ret, eller en frimærkesamling, der ikke er omfattet af § 91, stk. 2, nr. 2.

Køberetten skal ses i sammenhæng med de øvrige fortrinsrettigheder:

Bestemmelse	Berettiget	Genstand	Placering i rangfølgen
Arveloven § 11, stk. 1	Længstlevende ægtefælle	Personlige effekter, børneting	Forlods, uden for al beregning

Arveloven § 7, stk. 1	Arving med sameje med boet	Boets andel af samejeaktiv	Fortrinsret, men ikke over for § 11, stk. 1
Arveloven § 7, stk. 2	Ægtefællen; dog særlivsarving ved særeje med erindringsværdi	Aktiv i sameje med både bo og ægtefælle	Ægtefællen først, undtagen erindringsaktiver
Arveloven § 11, stk. 4	Særlivsarving efter førstafdøde	Aktiv med særlig erindringsværdi	Går forud for suppleringsarven
Arveloven § 12, stk. 2	Ægtefællen; dog særlivsarving ved erindringsværdi	Aktiv, der er delingsformue	Ægtefællen først, undtagen erindringsaktiver

En tilsvarende afvejning af udtagelsesrettigheder kendes fra ægtefælleskiftet i levende live. I

BS-8972/2023-FRB (BS-8972/2023-FRB) afviste skifteretten en krydsende udtagelsesret til en erhvervsejendom under henvisning til [§ 48, stk. 3](#) i lov om ægtefællers økonomiske forhold – en påmindelse om, at udtagelsesrettigheder er udtømmende reguleret og ikke kan udvides analogt.

LOV

[Arveloven § 7, stk. 1, 2](#)
[Arveloven § 11, stk. 1, 2, 4](#)
[Arveloven § 12, stk. 1-3](#)
[Arveloven § 91, stk. 2](#)

PRAKSIS **Byretten** · Afslag på krydsende udtagelsesret for erhvervsejendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse 27.06.2023

§ 8 Skifterettens skøn efter § 22, stk. 2 – henvisning til ordinær behandling af kreditorhensyn

Selv om alle betingelser i stk. 1 er opfyldt, er ægtefælleudlæg ikke en ubetinget ret. [Dødsboskiftelovens § 22, stk. 2](#) bestemmer:

Skifteretten kan bestemme, at et bo i stedet skal behandles efter lovens øvrige regler, såfremt værdien af boets aktiver er betydelig og afgørende hensyn til boets kreditorer taler derfor.

Bestemmelsen indeholder **to kumulative betingelser**, der begge skal være opfyldt, før skifteretten kan tilsidesætte ægtefællens anmodning:

- aktivernes værdi skal være **betydelig**, og
- **afgørende** hensyn til boets kreditorer skal tale for ordinær behandling.

Tærsklen er dermed bevidst høj. Det er ikke tilstrækkeligt, at boet er stort, og det er ikke tilstrækkeligt, at der er kreditorer – der skal være tale om en kombination, hvor kreditorernes stilling reelt forringes ved, at boet overgår til den længstlevende uden opgørelse. Da ægtefællen efter stk. 1, nr. 2, netop hæfter personligt for gælden, vil kreditorhensynet typisk kun være »afgørende«, hvor ægtefællens egen betalingsevne er tvivlsom i forhold til en betydelig gældsmasse, eller hvor boets aktiver risikerer at blive spredt, før kreditorerne kan søge sig fyldestgjort.

Forarbejderne til § 22 knytter udtrykkeligt stk. 2 til de tilsvarende regler om boudlæg og om skifterettens omvalgsadgang: »Stk. 2 svarer i al væsentlighed til forslagens § 18, stk. 3, og § 25, stk. 1, nr. 5.« Fortolkningen af § 22, stk. 2, må derfor ske i lyset af praksis om [dødsboskiftelovens § 18, stk. 3](#), hvorefter skifteretten kan henvise et boudlægsbo til ordinær behandling, hvis der er tvivl om betingelserne, eller aktivernes værdi er betydelig.

Praksis om boudlæg illustrerer, hvordan skifteretterne håndterer denne type prøvelse. I **SKS-691/2012-RAN** (**SKS-691/2012-RAN**) foretog skifteretten en detaljeret prøvelse af, hvilke poster der kunne fradrages ved opgørelsen af værdigrænsen, og afviste at godkende 10.000 kr. til fremtidig gravvedligeholdelse:

Henset til at afdøde er begravet i de ukendtes krav, kan beløbet på 10.000 kr. til fremtidig indkøb af blomster ikke medregnes som udgift i forhold til vurderingen af værdigrænsen i dødsboskiftelovens § 18, da der ikke er tale om en nødvendig gravvedligeholdelsesudgift.

Skifteretten tillod alligevel boudlæg under henvisning til ganske særlige omstændigheder – bl.a. at en ordinær behandling ville medføre omkostninger, der ville opsluge boets beskedne midler. Omvendt blev en skifteretsafgørelse om boudlæg ophævet i **BS-2139/2012-VLR** (**BS-2139/2012-VLR**) netop på grund af overskridelse af værdigrænsen. Og i **SKS-3154/2023-ODE** (**SKS-3154/2023-ODE**) var spørgsmålet skifterettens oplysningspligt ved boudlæg. Fællestrækket er, at skifteretten ikke blot registrerer parternes opgørelse, men foretager en selvstændig prøvelse af, om beløbsgrænsen reelt er overholdt – en tilgang, der må antages at gælde med endnu større styrke ved ægtefælleudlæg, hvor beløbsgrænsen er langt højere, og hvor konsekvensen er, at hele boet unddrages skiftebehandling.

Boudlæg af de mindste boer efter [dødsboskiftelovens § 18](#) behandles i øvrigt ikke nærmere her, men hører under emnet boudlæg.

LOV	Dødsboskifteloven § 18, stk. 1-3	Dødsboskifteloven § 22, stk. 2	
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen		12.10.2012
	Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg		08.02.2024
	Byretten · Sag om boudlæg til nærmeste efterladte		10.08.2012

Proklama, gældshæftelse og »udbakning« efter dødsboskiftelovens §

§ 9 23

Ægtefællens gældsovertagelse efter [§ 22, stk. 1, nr. 2](#) er den pris, der betales for at slippe for skiftebehandling. Lovgiver har afbødet risikoen med to sammenhængende mekanismer: obligatorisk proklama og en udbakningsadgang.

Proklama. Efter [§ 22, stk. 4](#) skal ægtefællen senest i forbindelse med boets udlevering indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i kapitel 20, og skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende sendes gennem skifteretten. Det følger tilsvarende af [§ 81, stk. 2](#), at proklama **skal** udstedes, når et bo udleveres efter §§ 22 eller 24. Proklamaet giver kreditorerne 8 uger til at anmelde krav, jf. [§ 81, stk. 3, nr. 2](#), og har præklusiv virkning.

Proklamapligten blev indsat ved [LOV nr 516 af 06/06/2007](#), og bemærkningerne forklarer sammenhængen mellem proklama og udbakning:

Udleveringen af boet skal ikke afvente proklamafristens udløb. Hvis ægtefællen som følge af proklamaet bliver bekendt med gæld i boet efter førstafdøde, kan ægtefællen efter omstændighederne anvende udbakningsreglen i dødsboskiftelovens § 23, der ikke foreslås ændret. Det følger af § 23, at den længstlevende ægtefælle eller en kreditor kan anmode skifteretten om, at boet tages under behandling ved bobestyrer hvis det må antages, at den afdødes bo var insolvent. Imødekommes anmodningen hæfter ægtefællen ikke for den afdødes forpligtelser.

Bemærkningerne oplyser desuden, at proklama indrykkes ved hjælp af en standardblanket, og at adgangen for skifteretten til at betinge udleveringen af, at anmeldelsen indsendes gennem skifteretten, »tænkes navnlig anvendt i tilfælde, hvor en ægtefælle ikke har advokatbistand i forbindelse med udleveringen af boet«.

Udbakningen. [Dødsboskiftelovens § 23](#) lyder:

Må det antages, at den afdødes bo var insolvent, kan den længstlevende ægtefælle eller en kreditor anmode skifteretten om, at boet tages under behandling ved bobestyrer. Imødekommes anmodningen, jf. § 69, og opfylder ægtefællen sine forpligtelser efter § 104, hæfter ægtefællen uanset § 22, stk. 1, nr. 2, ikke for den afdødes forpligtelser.

Bestemmelsen stiller fire betingelser, der alle skal være opfyldt, før hæftelsen bortfalder:

1. Der skal være grundlag for at antage, at boet **var insolvent** – vurderet på dødsfaldstidspunktet, ikke ud fra ægtefællens senere økonomi.
2. Der skal fremsættes **anmodning** – fra ægtefællen selv eller fra en kreditor. Også kreditor kan altså tvinge boet ud af ægtefælleudlægget.
3. Skifteretten skal **imødekomme** anmodningen om insolvensbehandling ved bobestyrer, jf. [§ 69](#).
4. Ægtefællen skal **opfylde sine forpligtelser efter § 104** – dvs. fralægge sig den opnåede berigelse, dog ikke ud over boets tab, jf. § 104, stk. 1, med tilbageleveringspligt efter stk. 3 og erstatningsansvar efter stk. 2.

Udbakningen er altså ingen fortrydelsesret: den længstlevende skal reelt aflevere det modtagne tilbage. Til gengæld indeholder [§ 104, stk. 4](#) en billighedsventil, hvorefter kravet mod modtageren i særlige tilfælde kan nedsættes eller helt bortfalde, hvis gennemførelsen ville være urimeligt byrdefuld.

Overgangen til insolvensbehandling har også omkostningsmæssige konsekvenser. I **BS-561/2013-OLR** (-[BS-561/2013-OLR](#)) tog Østre Landsret stilling til statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i et insolvent dødsbo efter [dødsboskiftelovens § 69, stk. 4](#) og [§ 105, stk. 1](#), sammenholdt med [konkurslovens § 27, stk. 2](#) – en påmindelse om, at insolvensbehandlingen af et udbakket bo følger dødsboskiftelovens egne omkostningsregler og ikke ægtefællens private økonomi.

Endelig kan omkostningerne ved at trække boet ind i en skiftebehandling være betydelige. I

SKS-455/2016-NAE ([SKS-455/2016-NAE](#)) fastsatte skifteretten et bobehandlersalær på 25.100 kr. inkl. moms for blot 12 timers arbejde i en sag, der endte med forlig – et forhold, der reelt indgår i afvejningen af, om det kan betale sig at forlade den skitefri løsning.

LOV

[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 4](#)

[Dødsboskifteloven § 23](#)

[Dødsboskifteloven § 69, stk. 1, 4](#)

[Dødsboskifteloven § 81, stk. 2, 3](#)

[Dødsboskifteloven § 104, stk. 1-4](#)

PRAKSIS

Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

Byretten · Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016

29.01.2018

Reglernes udvikling – fra dødsboskifteloven 1996 til digitaliseringen i 2024

Ægtefælleudlægget har været retligt stabilt siden 1996, men både henvisningsapparatet og proceduren er ændret flere gange. Kronologien er væsentlig for at afgøre, hvilken affattelse der gælder på dødsfaldstidspunktet.

1996 – dødsboskifteloven træder i kraft. § 22 videreførte efter forarbejderne den hidtidige ordning og henviste til de dagældende §§ 7 a og 7 b i arveloven samt til § 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger.

2007 – ny arvelov og ny proklamaregel. Ved LOV nr 516 af 06/06/2007 blev henvisningen i § 22, stk. 1, nr. 1, ændret til [arvelovens § 11, stk. 1-3](#). Bemærkningerne betegner ændringen som »en konsekvensændring som følge af forslaget til ny arvelov«. Samtidig blev det nuværende § 22, stk. 4 om obligatorisk proklama indsat. Materielt var 2007-reformen langt fra en teknikalitet: den nye arvelovs § 11, stk. 2, tredoblede suppleringsarvens grundbeløb fra 200.000 kr. til 600.000 kr. og indførte i stk. 4 særlivsarvingens køberet.

2018 – lov om ægtefællers økonomiske forhold. Ved lov nr. 550 af 30. maj 2017, med virkning fra 1. januar 2018, blev henvisningen i § 22, stk. 1, nr. 1, ændret fra retsvirkningslovens § 23 til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Bemærkningerne forklarer baggrunden:

Efter forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås retsvirkningslovens regler om vederlagskrav i § 23 overført til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, hvor betegnelsen vederlagskrav foreslås ændret til regulerings- og misbrugskrav.

Samme lov ændrede i [arvelovens § 11, stk. 3 og 4](#) begreberne »fælleseje« og »fællesejeaktiv« til »delingsformue« og »aktiv, der er delingsformue«, ligeledes som ren konsekvensændring.

2022 – digital kreditoranmeldelse. Ved ændringer til § 81 blev proklamaproceduren tilpasset skifteportalen, herunder ophævelse af kravet om at angive en anmeldelsesperson, fordi al anmeldelse skal ske digitalt.

2024 – nyaffattelse af § 22, stk. 4 (endnu ikke konsolideret). Ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 om ændring af retsplejeloven, lov om skifte af dødsboer og arveloven er § 22, stk. 4 nyaffattet som led i digitaliseringen af dødsboskiftesagerne. Ændringen indebærer, at indkaldelsesproceduren for kreditorer i forbindelse med boets udlevering følger proklamareglerne i kapitel 20 i stedet for de hidtidige særskilte regler. Tilsvarende ændring er foretaget i § 24, stk. 4 om uskiftet bo.

Aktualitetsforbehold: Ændringen af § 22, stk. 4, ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 er vedtaget, men endnu ikke rullet ind i den konsoliderede lovbekendtgørelse, hvis seneste version er fra 14. september 2021. Den ovenfor citerede ordlyd af § 22, stk. 4, er derfor den konsoliderede – ikke nødvendigvis den aktuelt gældende – affattelse. Der bør altid foretages en kontrol af ikrafttrædelsestidspunktet, før proklamaproceduren tilrettelægges.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-4](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 4](#)[Dødsboskifteloven § 24, stk. 4](#)[Dødsboskifteloven § 81, stk. 3](#)

§ 11 Praktisk fremgangsmåde ved prøvelsen af et ægtefælleudlæg

Sammenholdes lovtekst, forarbejder og den foreliggende praksis, kan skifterettens prøvelse struktureres i seks trin, der skal tages i rækkefølge:

1. **Er der fremsat anmodning af en legitimeret?** Kun ægtefællen, dennes værge eller en skifteværge kan anmode, jf. § 22, stk. 1.
2. **Opgør boets aktiver og passiver til rette værdi.** Værdiansættelsestvister skal ifølge forarbejderne afklares af skifteretten, *inden* suppleringsarven beregnes. Skifterettens vejledningspligt efter § 91 omfatter vejledning om, til hvilken værdi boets væsentligste aktiv kan medtages, jf. BS-837/2012-VLR (- BS-837/2012-VLR).
3. **Fratræk det, der udtages forlods efter § 11, stk. 1.** Personlige effekter og børneting holdes helt uden for beregningen og belaster hverken boslod eller suppleringsarv.
4. **Reservér aktiver omfattet af en særlivsarvings køberet efter § 11, stk. 4.** Køberetten går forud for suppleringsarven, men udløser kontant betaling af vurderingsprisen til boet.
5. **Beregn suppleringsarven efter § 11, stk. 2, inkl. dødsfaldsydelserne efter stk. 3.** Læg længstlevendes bos- og arvelod, fuldstændige særeje samt medregningspligtige forsikrings-, pensions- og forsørgertabsydelse sammen, og sammenhold med den beløbsgrænse, der gjaldt i dødsåret – for 2026 er den 950.000 kr., jf. bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 3. Husk at holde erhvervsevnetabserstatning, begravelsesudgiftserstatning, overgangsbeløb og efterladtegodtgørelse uden for.
6. **Vurdér endelig, om boet alligevel bør henvises til ordinær behandling efter § 22, stk. 2.** Begge betingelser – betydelig aktivværdi og afgørende kreditorhensyn – skal være opfyldt.

Bliver resultatet, at intet tilfalder andre arvinger, udleveres boet mod, at ægtefællen påtager sig gældsansvaret og indkalder kreditorerne ved proklama. Viser proklamaet en insolvent gældsmasse, står § 23-udbakningen åben – men kun mod fuld tilbagelevering af berigelsen efter § 104.

LOV [Arveloven § 11, stk. 1-4](#) [Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 2](#) [Dødsboskifteloven § 23](#)
[Dødsboskifteloven § 91](#) [Dødsboskifteloven § 104, stk. 1](#)

PRAKSIS **Landsretten** · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering

25.05.2012

§ 12 Sammenfatning – suppleringsarven som social beskyttelsesregel og skifteformens grænser

Ægtefælleudlægget er teknisk set en skifteform, men reelt en **arveretlig fordelingsregel**. Det er ikke dødsboskiftelovens § 22, der afgør, hvem der får hvad – det gør arvelovens § 11. Dødsboskiftelovens § 22 træffer alene den processuelle konsekvens: når arvelovens § 11 fører til, at intet bliver til andre, er der intet at skifte om, og boet kan udleveres.

De bærende linjer i regelsættet er:

- **Suppleringsarven er reelt en tvangsarveret for den længstlevende ægtefælle.** Med en beløbsgrænse på 950.000 kr. i 2026 vil den i de fleste almindelige familieformuer fortrænge livsarvingernes arveret fuldstændigt. Forhøjelsen fra 200.000 kr. til 600.000 kr. i grundbeløb ved arveloven af 2007 var derfor ikke en justering, men et principskifte til fordel for ægtefællens forsørgelse.

- **Forsørgelsesformålet er det bærende afgrænsningskriterium** i § 11, stk. 3. Ydelser, der kompenserer for tabet af forsørgeren – forsørgertabserstatning, livsforsikringer, pensioner – trækker ned i suppleringsarven, mens ydelser for konkrete udgifter eller ikke-økonomisk skade (overgangsbetøb, efterladtegodtgørelse, begravelsesudgifter) ikke gør. Dette er det punkt, hvor tvister typisk opstår, og hvor praksis som **BS-1597/2013-OLR** ([BS-1597/2013-OLR](#)) om ægtefællepension har sin betydning.
- **Værdiansættelsen er stridens egentlige kerne** i sager med særlivsarvinger, og skifteretten skal afgøre den, før suppleringsarven beregnes. Skifterettens vejledningspligt rækker til værdiansættelsen af boets væsentligste aktiv, og mangelfuld vejledning kan begrunde genoptagelse.
- **Skifterettens § 22, stk. 2-skøn er en snæver kreditorventil**, ikke en generel prøvelse af, om ægtefælleudlæg er hensigtsmæssigt. Begge betingelser – betydelig værdi og afgørende kreditorhensyn – skal være opfyldt.
- **Gældshæftelsen er reel, men reversibel**. Proklamapligten i § 22, stk. 4 og § 81, stk. 2 sikrer, at ægtefællen inden for kort tid får overblik over gældsmassen, og udbakningsadgangen i § 23 gør det muligt at slippe hæftelsen – mod fuld tilbagelevering efter § 104.

Retspraksis på området er sparsom, og det er ikke tilfældigt: ægtefælleudlæg er netop indrettet på at undgå tvister, fordi der pr. definition ikke er nogen at fordele med. De sager, der føres, handler derfor næsten alle om det ene spørgsmål, der ikke kan undgås – om beregningen faktisk viser, at der intet er tilbage. Forarbejderne til [arvelovens § 11](#) og til [dødsboskiftelovens § 22](#) er som følge heraf den primære fortolkningskilde og bør konsulteres direkte i enhver tvivlsag.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-4](#)
[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1-4](#)
[Dødsboskifteloven § 23](#)
[Dødsboskifteloven § 81, stk. 2](#)
[Dødsboskifteloven § 104, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11

05.07.2013

Landsretten · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering

25.05.2012

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Arveloven § 11	stk. 1-4	Arveloven § 97	stk. 1
Dødsboskifteloven § 22	stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 23	
Dødsboskifteloven § 81	stk. 2		

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

2

26.03.2026 Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 54509-2025

21.05.2025 Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95) 32672-2024

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

7

20.02.2025	Landsretsdom om ugyldig ejendomsoverdragelse og krav om tilbagebetaling til dødsbo pga. manglende handleevne	9638-11243
12.03.2024	Civilstyrelsen frifindes i sag om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9595-11185
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	4253-5095
05.07.2013	Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11	4969-5988
30.05.2013	Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo	6660-7999
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
25.05.2012	Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering	5868-7009
BYRET TEN · FØRSTE INSTANS		6
08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
27.06.2023	Afslag på krydsende udtagelsesret for erhvervsejendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse	10443-12298
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184
29.01.2018	Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016	745-842
10.08.2012	Sag om boudlæg til nærmeste efterladte	6988-8384
13.03.2012	Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	5842-6976
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
13.12.2024	Twist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095